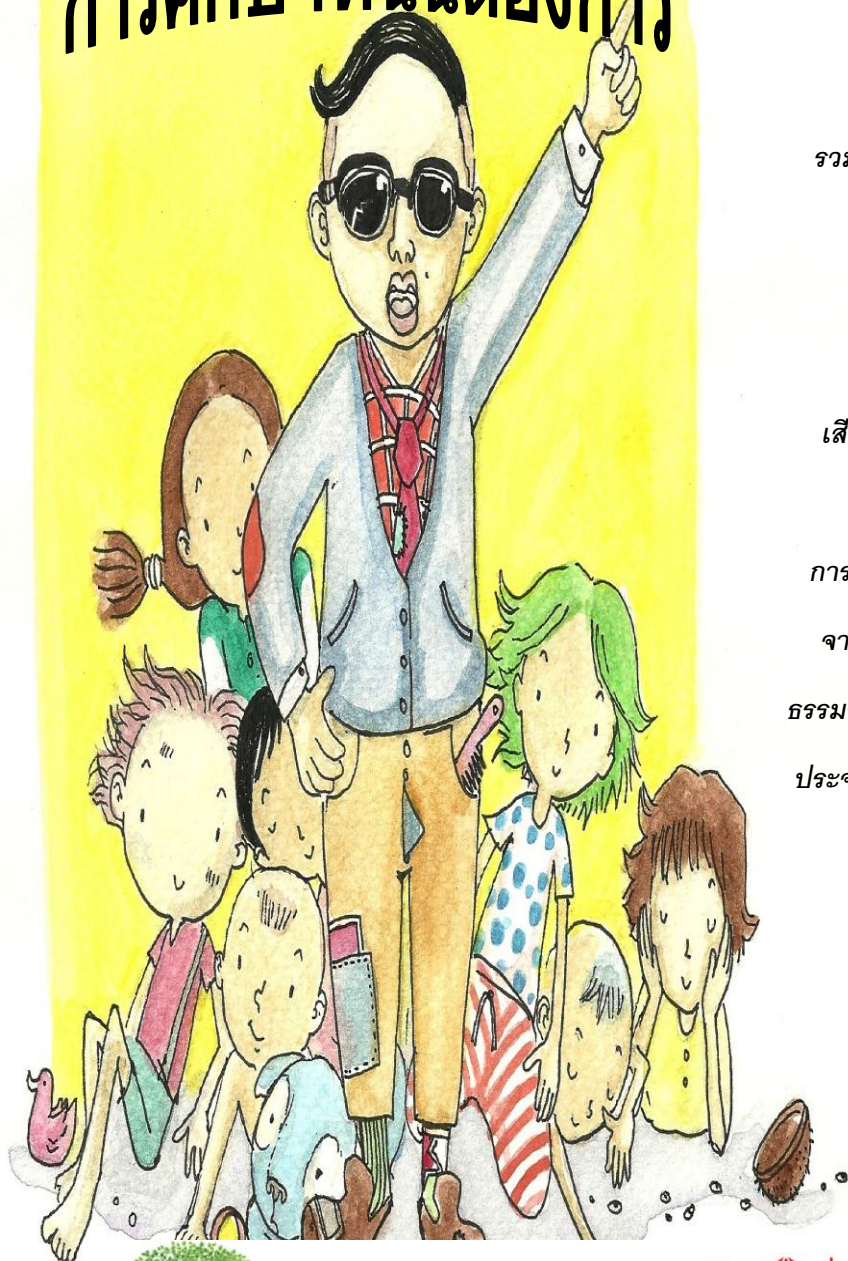

การศึกษาที่ฉันท้องการ

รวมงานเขียน

เรียงความ

เรื่องสั้น

และบทกวี

เสียงเยาวชน

สะท้อน

การศึกษาไทย

จากโครงการ

ธรรมวรรณศิลป์

ประจำปี ๒๕๕๕

ไทยพาณิชย์
SCB

SCG
SIAM CEMENT GROUP

การศึกษาที่ฉันต้องการ

รวมผลงานเข้ารอบสุดท้าย และประเด็นการศึกษา

ในโครงการประกวด ชรรวมวรรณศิลป์

กรรมการรอบสุดท้าย เรียงความ ประชา หุตานุวัตร

กรรมการรอบสุดท้าย เรื่องสั้น ผดุงศักดิ์ ฟั่นแสน

กรรมการรอบสุดท้าย กวีนิพนธ์ ศิวกานท์ ปทุมสูติ

บรรณาธิการ อนุรักษ์ เม่นหุ้ม

ศิลปกรรม สัจญา สูดยอด

รูปเล่ม จิรनुช แข็งแรง

ผู้สนับสนุน

เรียบเรียง โครงการธรรมวรรณศิลป์ สถาบันขุโขโพธิชน

youngawakening@gmail.com

ติดต่อเบอร์โทรศัพท์ ๐๙๓-๑๓๓๕๕๖๘

ผลงานและข้อเขียนในหนังสือเล่มนี้ สวงน
ลิขสิทธิ์เป็นของผู้เขียน และโครงการธรรมวรรณศิลป์
สถาบันขุโขโพธิชน ห้ามมิให้คัดลอกส่วนใด เพื่อจัดพิมพ์
จำหน่ายแสวงผลกำไร โดยไม่ได้ขออนุญาตผู้เขียนหรือ
โครงการฯ

หนังสือเล่มนี้แจกฟรีเพื่อการกุศล และการ
ระดมทุนสนับสนุนการประกวดงานเขียนเพื่อสร้างสรรค์ผู้นำ
รุ่นใหม่ โดยมีรางวัลเป็นทุนจิตอาสา ใช้ประโยชน์เพื่อสังคม
ประจำปี ๒๕๕๓ – ๒๕๕๘

ท่านผู้ใดมีจิตศรัทธาสามารถสนับสนุนโครงการ
ธรรมวรรณศิลป์ สามารถอ่านรายละเอียดในท้ายเล่ม และ
ติดต่อทางโครงการ

คำนำ

โครงการนี้มีจุดมุ่งหวังเพื่อสร้างนักกล่าววัด หรือนักแข่งขันเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน ผู้ได้รับรางวัลของโครงการมิใช่ “ผู้ชนะเลิศ” แต่เป็น “ตัวแทน” ของเยาวชนที่ควรได้รับการสนับสนุนให้ใฝ่ใถ่ในหนทางของตน โครงการนี้คือพื้นที่เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนที่มีแววความเป็นผู้นำทั้งด้านความคิด จิตใจ หรือพฤติกรรมได้สัมผัสชิมลางการเรียนรู้ในอีกกระแสหนึ่ง ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้สู่ความเป็นมนุษย์นั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อบ่มเพาะความรักและการเห็นคุณค่าในตัวเองอย่างแท้จริง ก้าวออกจากการยึดมั่นถือมั่นในอัตตาตัวตน รู้จักตนเองเพื่อพัฒนาศักยภาพและสันติภาพ เรียนรู้บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ อันที่จะพัฒนาตนเอง มีจิตใจเพื่อสังคม และความเชื่อมั่นว่า มนุษย์ทุกคนล้วนมีเมล็ดพันธุ์แห่งการตื่นรู้ หรือ พุทธภาวะ แฝงฝังอยู่ภายในรอวันผลิบานงดงาม

ด้วยเลเห็นจุดด้อยประการหนึ่งของการศึกษาบ้านเมืองเราในกระแสหลักคือ การทำให้เยาวชนมองออกไปนอกตัวเองจนหลงลืมตัว รั่วเรียนโดยไม่อาจเชื่อมโยงสู่การพัฒนาด้านในของชีวิต คิดพึ่งพิงความรู้จากตำราและครูผู้สอนจนหลงลืมปัญญาภายในตน แสวงหาการยอมรับจากสังคมอย่างฉาบฉวย ให้คุณค่าตัวเองตามกระแสนิยมทางวัตถุและการบริโภค เดินตามกรอบที่วางไว้จนขาดการตั้งคำถามสำคัญให้กับตนเอง รู้จักวิชาความรู้มากมายแต่แต่ละอย่างที่จรรู้เท่าทันตัวเอง ให้ความสำคัญกับปัญญาจากการคิดด้วยฐานหวัและระดับของจิตสำนึก ถูกถูกภูมิปัญญาอันเก่าแก่ รากเหง้า และปัญญาจากส่วนอื่นของชีวิต ไม่เข้าใจตนเองและเห็นคุณค่าในตัวเองอย่างแท้จริง มีจำนวนเยาวชนวัยศึกษาหาความรู้มากมายที่ไม่แม้ตั้งคำถามกับตัวเองว่า เป้าหมายชีวิตของตนคืออะไร

ผลงานกว่าแปดร้อยชิ้นที่ส่งเข้าร่วมโครงการประกวดงานเขียน ชรรวมวรรณศิลป์ หัวข้อ “การศึกษาที่ฉันต้องการ” มีประเด็นปมปัญหาการศึกษาที่หลากหลายซึ่งสะท้อนผ่านงานเขียน ทั้งสามประเภท ได้แก่ เรียงความ เรื่องสั้น และกวีนิพนธ์ ซึ่งมีความแหลมคม ลึก ดื่น กว้าง หลายระดับ ชาวชนเจ้าของงานหลายคนมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและหาพื้นที่เพื่อเอื้อโอกาสให้ เมล็ดพันธุ์ได้พัฒนา ทว่าจุดบอดประการหนึ่งที่พอเห็นได้จากผลงานส่วนใหญ่คือ น้อยนักที่จะ เชื่อมโยงเข้าหาตัวเอง หรือพูดถึงตัวเอง มุ่งวิจารณ์ภายนอกแต่ตัดขาดไปจากตน ขาดไปว่าเรา ควรเรียนอะไรและอย่างไร ภายใต้การศึกษากระแสหลักในยุคนี้ที่คอยจะบั่นทอนความเป็น มนุษย์ให้หายไปในทุกที

หนังสือเล่มนี้ ได้รวบรวมผลงานของเยาวชนที่ได้รับการคัดเลือกเข้ารอบสุดท้าย และ ประเด็นต่างๆ ที่สรุปจากผลงานทั้งหมดที่ส่งเข้าร่วมโครงการ เพื่อสะท้อนและส่งเสริมจาก เยาวชนถึงสิ้นของการปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริง หวังเป็นสะพานเล็กๆ เส้นหนึ่งที่จะเชื่อมการรับ ฟังระหว่างผู้ใหญ่กับเยาวชนในสังคม ด้วยหวังว่าผู้ได้อ่านได้ยินเสียงเหล่านี้จะร่วมปลุก โน ธรรมสำนึกว่า การจัดการศึกษามีได้เป็นหน้าที่เพียงครูอาจารย์ในห้องเรียน แต่ยังเป็นหน้าที่ ของทุกคนในสังคมที่ต้องช่วยกันสร้างสรรค์คนรุ่นใหม่สู่ผู้นำในวันหน้า และการเปลี่ยนแปลง การศึกษามีอาจจะเลวเสียงของเยาวชนผู้ได้รับผลทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการจัดการศึกษา หรือการปฏิรูปปรับเปลี่ยนในแต่ละครั้ง อีกเยาวชนเองมิใช่แก้วเปล่าที่รู้เพียงครูหรือตำราคอย เติบโตให้ เยาวชนยังมีขุมพลังและปัญญาอีกมากมายที่สังคมยังไม่ได้เอื้อพื้นที่ให้ได้อย่างเต็มที่

การประกวดของโครงการ ชรรวมวรรณศิลป์ สถาบันยุวโพธิชน ไม่ได้มุ่งเน้นพัฒนา เยาวชนสู่ความเป็นเลิศในด้านใด แต่เป็นประตูบานหนึ่งที่จะเปิดพื้นที่ให้เยาวชนได้สัมผัสกับ การเรียนรู้ชนิดที่การศึกษาไทยกระแสหลักในทุกวันนี้ยังไม่รู้จัก ผ่านคำต่อ ยอดจากงานเขียน

เป็นพื้นที่ที่จะนำพวกเขาเข้าไปใกล้ตัวของเขาเองมากยิ่งขึ้น เรียนรู้ว่าการเขียนกับชีวิตของเขา และการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมนั้นไม่ได้แยกขาดกัน การฝึกทักษะอื่นของชีวิต การได้ใคร่ครวญในตัวเอง การก้าวออกจากพื้นที่ปลอดภัย และการเรียนรู้จักตัวเองก็ส่งเสริมให้การเขียน การคิด และการเรียนในชีวิตจริงได้พัฒนาขึ้นด้วยเช่นกัน

ไม่ว่าจะต้องใช้กำลังใจกายและปัจจัยเงินทุนมากเท่าใด โครงการ ธรรมวรรณศิลป์ สถาบันขุวโพธิชน จะไม่จัดกิจกรรมการประกวดงานเขียนเพียงมุ่งส่งเสริมค่านิยมของการแข่งขันชิงดีชิงเด่นในสังคม หรือเพื่อสร้างเยาวชนให้เป็นนักล่ารางวัล แต่จะทุ่มเทรดน้ำหล่อเลี้ยงเมล็ดพันธุ์แห่งนักเขียนนักอ่านชีวิตที่จะเข้าใจตนเองและโลกได้อย่างถ่องแท้ มีจิตเมตตาต่อตนเองและเพื่อนร่วมทุกข์ บ่มเพาะภาวะผู้นำในตนเองที่จะสร้างโลกใหม่ที่ดีกว่าเดิมในวันข้างหน้า เรียนรู้ที่จะก้าวไปสู่เป้าหมายชีวิตได้อย่างสง่างาม แม้จะต้องสวนกระแสกับผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมก็ตาม

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

การศึกษาที่ฉันต้องการ

รวมกวีนิพนธ์

สามเณร สถิตคุณ	ชื่อผลงาน... การศึกษาที่ฉันต้องการ	2
จิรนนท์ พุทธา	ชื่อผลงาน... การศึกษาที่ฉันต้องการ	6
จุฑารัตน์ บุญเงิน	ชื่อผลงาน... การศึกษาที่ฉันต้องการ	10
รสสุคนธ์ สารทอง	ชื่อผลงาน... แก่ภาพนี้ที่หนูขอ	13
จิตนันท์ เหลืองเพียรสมุท	ชื่อผลงาน... การศึกษาที่ฉันต้องการ	15
วรุตม์ ชนะสิทธิ์	ชื่อผลงาน... โลกแห่งการศึกษา ลิขิตคำราคาน	17
สุรพันธุ์ สมสิดา	ชื่อผลงาน... เด็กชาย ก ไก่ ถึง เด็กหญิง ฮ นกฮูก	20
ศุภวรรณ แฮ่พฤกษ์	ชื่อผลงาน... การศึกษาที่ฉันต้องการ	25
ขจรศักดิ์ เหมทานนท์	ชื่อผลงาน... การศึกษาที่ฉันต้องการ	26
สิทธิศักดิ์ บุญมา	ชื่อผลงาน... หลักสูตรสยาม ,	28
การศึกษาไทยวันนี้ , ผลผลิตจากศาสตร์แบ่งส่วน , จดหมายถึงนายก		
อรพิมล กุ๋จำรูญ	ชื่อผลงาน... การศึกษาที่ฉันต้องการ	35

รวมเรียงความ

ณัฐมนต์ นพอนันต์โกสิน	ชื่อผลงาน... การศึกษาที่ฉันต้องการ	38
ปาณิสรา วัฒนธัญญาการ	ชื่อผลงาน... การศึกษาที่ฉันต้องการ	45

นลินี จิตะวรรณ ชื่อผลงาน... ฉันเขี้ยว ฉันเขลาฉันทั้ง ฉันจึงมาหาความหมาย

51

ธิดันัย อารีรัตน์ ชื่อผลงาน... บูรณาการอีกสักกนิค ชีวิตจะดีขึ้น 57

สาทิพย์ ผาพบมพ ชื่อผลงาน... การศึกษาที่ฉันต้องการ (๒ ชิ้น) 72

จตุชัย แซ่ฮือ ชื่อผลงาน... การศึกษาทางเลื่อน 85

ณัฐธิณี อินทะเนตร ชื่อผลงาน... โครงการงานคุณธรรมหลักสำคัญ 92

ในการพัฒนาจิตใจ เพื่อเป็นบันไดสู่การพัฒนาการศึกษาให้ก้าวไกล และยั่งยืน

ปวีรีสา พรหมชาติ ชื่อผลงาน... การศึกษาที่ฉันต้องการ 98

รัชنگค์ กุลจินต์ ชื่อผลงาน... การศึกษาที่ฉันต้องการ 101

รวมเรื่องสั้น

สโรชา อินถนอม ชื่อผลงาน... ระบบ สโรชา การศึกษาแนวใหม่ 109

สิทธิศักดิ์ บุญมา ชื่อผลงาน... โรงเรียนของขุนทอง 121

ชญาณิน ทัพพะรังสี ชื่อผลงาน... การศึกษาที่ฉันต้องการ 126

แมน คล้ายสุวรรณ ชื่อผลงาน... ครูของครู 134

ธีรัช หวังวิศาล ชื่อผลงาน... โครงการภาษาไทยของเด็กหญิงเพ่งจิตร

142

อรุรา ตรีตระกูล ชื่อผลงาน... หวังความคิดขณะหนึ่ง 152

วันดี แข็งแรง ชื่อผลงาน... คำตอบ 159

รัตยากร สิงห์เถื่อน ชื่อผลงาน... ลาโพ พระจันทร์ดวงน้อย 167

กนกศักดิ์ เรือนทอง ชื่อผลงาน... การศึกษาที่เปื้อนต้องการ 174

พิรัชย์ คันธะวงศ์	ชื่อผลงาน... การศึกษา ความฝัน โอกาส	181
น้ำทิพย์ น้ำจันทร์	ชื่อผลงาน... เกษตรบ้านพ่อ คือ การศึกษาที่ฉันต้องการ	188
นันทิชา ชัชวาลคำธร	ชื่อผลงาน... เรื่องสั้นย่อหน้าแรก...	194
พิมพ์ชนก ณ พัทลุง	ชื่อผลงาน... หนึ่งความธรรมดา หนึ่งความต้องการ	203
ชนิกานต์ จามวสุศิริ	ชื่อผลงาน... การศึกษาที่ 'เรา' ต้องการ	211
กันยณัฐ พรจันทร์ทอง	ชื่อผลงาน เสียงเล็กๆ ที่เปล่งประกาย	216
ธิดินัย อารีรัตน์	ชื่อผลงาน... ดงหนามที่ขวางหน้า	223

“การศึกษาที่ฉันต้องการ”

เสียงจากเยาวชน ผ่านเรียงความ เรื่องสั้น และกวีนิพนธ์ รวม ๘๕๔ ชิ้นงาน ที่ส่งเข้าร่วมโครงการประกวดงานเขียน ชรรมวลรณศิลป์ ประจำปี ๒๕๕๔-๒๕๕๕ จากทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย จับประเด็นและแยกหมวดหมู่โดย โครงการชรรมวลรณศิลป์ สถาบันยุวโพธิชน

หมวดหมู่ ปัญหา

๑. โรงเรียน

๑.๑ ครูขาดแคลน

๑.๒ อุปกรณ์ขาดแคลน

๑.๓ นักเรียนแต่ละห้องมีจำนวนมาก

๑.๔ ต้องมีเงินจึงสามารถเรียนกับครูฝรั่งได้

๑.๕ ให้ความสำคัญกับการแข่งขันระหว่างโรงเรียน

๑.๖ มุ่งสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน

๑.๗ บรรณาการไม่เอื้อให้เด็กอยากเรียนรู้

๑.๘ ขาดการเหลียวแลท้องถิ่นที่ห่างไกล

๑.๙ งบประมาณไม่เพียงพอ

๑.๑๐ บุคลากรไม่รับผิดชอบ/ทำงานไม่เต็มที่

๑.๑๑ รอคอยพัฒนาเมื่อถึงช่วงใกล้ประเมินโรงเรียน

๑.๑๒ ขาดการดูแลวัสดุอุปกรณ์

๑.๑๓ ไม่ดูแลสาธารณูปโภค (อาทิ ตู้น้ำดื่ม ครูไม่ใช้เสียอย่าง ไม่เป็นไร)

๑.๑๔ มุ่งรับเด็กเก่ง

๑.๑๕ เด็กเส้น เด็กฝาก

๑.๑๖ แจกเกรด หามาตรฐานในการชี้วัดผลไม่ได้

๒. ครู

๒.๑ กักวิชา รอให้ไปเรียนเสริมพิเศษ

๒.๒ ป้อนข้อมูล

๒.๓ ไม่เตรียมการสอน

๒.๔ ต้องหาอาชีพเสริม

๒.๕ บ่นเรื่องไร้สาระในห้องเรียน

๒.๖ สื่อสารทางเดียว

๒.๗ เรียนครู ๕-๖ ปีไม่มีคุณภาพ / คุณภาพไม่ได้อยู่ที่ระยะเวลาเรียน
ครู

๒.๘ ทำโทษพร่ำเพ้อ

๒.๙ ใช้อารมณ์ทำโทษ

๒.๑๐ คนที่สอบคณะอื่นไม่คิดมาเรียนครู เพราะรับคะแนนน้อย

๒.๑๑ จิตวิญญาณของความเป็นครูเสื่อมถอย

๒.๑๒ อ้างแต่ปัญหาอุปสรรค

๒.๑๓ มุ่งสร้างฐานะทางวิชาการ/ตำแหน่งชำนาญการ

๒.๑๔ เตรียมแต่เอกสารรอการประเมิน

๒.๑๕ สร้างภาพให้โรงเรียน

๒.๑๖ เอาอกเอาใจนักเรียนตัวเรียนพิเศษ

๒.๑๗ ไม่เข้าใจหลักสูตร

๒.๑๘ ปล่อยปละนักเรียน

๒.๑๙ ขาดเทคนิคการสอน

๒.๒๐ รอคำสั่ง / รับหลักสูตรจากส่วนกลาง

๒.๒๑ ขาดสินค้า

๒.๒๒ ชอบเด็กไม่ตั้งคำถามมาก / ชอบเด็กว่านอนสอนง่าย

๒.๒๓ สอนไม่ทัน

๒.๒๔ ไม่อยากให้อะไรมาสั่นคลอนความเชื่อ หรือความรู้ความเห็น

ของตนเอง

๒.๒๕ ครูไปอบรมการเป็นวิทยากรมาจนไม่ได้อยู่ในห้องเรียน

๒.๒๖ ยึดความเห็นของตนเป็นใหญ่

๒.๒๖.๑ ต้องตามความเห็นของตน

๒.๒๖.๒ เกียงไม่ได้

๒.๒๖.๓ ยึดเยียด

๒.๒๖.๔ ครูเป็นศูนย์กลาง

๒.๒๖.๕ ยึดตำราและหนังสือ

ทำให้นักเรียนขาดความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้ตามแต่ขาดความ
เป็นผู้นำ และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

๒.๒๗ ไม่เป็นแบบอย่าง

๒.๒๗.๑ การใช้ภาษา / การใช้คำ

๒.๒๗.๒ การสูบบุหรี่

๒.๒๗.๓ สิ่งที่สอนนักเรียน

๒.๒๗.๔ กฎระเบียบ (เช่น ห้ามใส่รองเท้าขึ้นอาคารเรียน แต่
ครูใส่ได้)

๒.๒๘ ครูตามการพัฒนาหลักสูตรไม่ทัน

๓. ครอบครัว

๓.๑ พ่อแม่ยึดในค่านิยม

๓.๑.๑ ต้องเรียนจบสูง

๓.๑.๒ ให้คุณค่าสิ่งที่สังคมให้ค่า มากกว่าความต้องการของลูก

๓.๑.๓ การมีงานที่มั่นคง

๓.๒ พ่อแม่แยกทาง / ความขัดแย้งในครอบครัว

๓.๓ พ่อแม่ตามใจ

๓.๔ พ่อแม่ไม่มีเวลา

๓.๕ พ่อแม่บังคับให้เรียนตามที่พ่อแม่ต้องการ

๓.๖ ดกขี้ / มีอคติกับลูก

๓.๗ สภาพการเงิน / ความยากจน

๔. สังคม

๔.๑ สภาพแวดล้อมในเมืองที่มีพริ้ว ทำให้หันเหความสนใจจากการเรียน / ท้องถิ่นที่ห่างไกลความเจริญยังทำให้มุ่งมั่นตั้งใจได้

๔.๒ แหล่งอบายมุข

๔.๓ บริบทสังคมเสื่อม

๔.๔ สังคมเดินตามหลังตะวันตก

๔.๕ คนไทยนิสัยชอบนิ่งเฉย ไม่กระตือรือร้น

๔.๖ ค่านิยมของสังคมให้คุณค่ากับบางอาชีพมากกว่า

๔.๗ วัฒนธรรมเสื่อมถอย

๕. ค่านิยม

๕.๑ สังคมให้คุณค่ากับคนที่มีวุฒิการศึกษา

ทำให้สมัครงานง่าย ถูกคนที่ต่ำต้อยกว่า

๕.๒ หลอมรวมคนเข้าระบบ

๕.๓ ผู้สอนต้องมีความรู้มากกว่าผู้เรียน

๕.๔ สังคมอยู่ภายใต้ทุนนิยม

๕.๕ ดูเพียงชื่อเสียงสถานศึกษา ไม่ได้ดูที่ความต้องการของนักเรียน

๕.๖ สังคมให้คุณค่ากับวิชาการน้อยกว่าศิลปะ

๕.๗ มุ่งให้รู้มาก

๕.๗.๑ ทำให้กลัว

๕.๗.๒ ไม่กล้าตัดสินใจ

๕.๗.๓ คิดในกรอบ

๕.๗.๔ คิดมาก

๕.๗.๕ เอาความรู้ไปใช้ในทางที่ผิด

๕.๗.๖ ใช้ความรู้ทำร้ายผู้อื่น

๖. นักเรียน

๖.๑ ผักชีโรยหน้า

๖.๒ คบเพื่อนไม่ดี

๖.๓ ท้องในวัยเรียน

๖.๔ สุรุษสุร้าย

๖.๕ เทียวกลางคืน

๖.๖ หลงในอบายมุข

๖.๗ ไม่ชวนชวาย

๖.๘ ไม่เห็นใจหรือไม่เข้าใจพ่อแม่ซึ่งต้องสงสัย

๖.๙ ไม่รักการอ่าน

๖.๑๐ ความรู้สึกต่อการเรียน

๖.๑๐.๑ เกเรียด

๖.๑๐.๒ เหนื่อย

๖.๑๐.๓ ลำบาก

๖.๑๐.๔ สิ้นร้าย

๖.๑๐.๕ อาย

๖.๑๐.๖ เป็นหุ่นยนต์

๖.๑๐.๗ เป็นนกแก้ว

๖.๑๐.๘ ถูกกดดัน

๖.๑๐.๙ ท่าต้อย

๖.๑๐.๑๐ ไม่มีคุณค่า

๖.๑๐.๑๑ ได้แต่ฝัน

๖.๑๑ จบแล้วทำงานไม่เป็น

๖.๑๒ เลือกรเรียนเพราะกลัวไม่มีที่เรียน

๖.๑๓ อ้างแต่ครูไม่ดี

๖.๑๔ สุขภาพเสีย – นอนน้อย ทำงานหนัก หลังอแบกกระเป๋า

๖.๑๕ ขกพวกตีกัน

๖.๑๖ ดิฉย

๖.๑๗ เห็นการดิสำคัญว่าการเรียนในห้องเรียน

๖.๑๘ ไปเรียน / เลือกรเรียน เพราะเพื่อน

๖.๑๙ ไม่พร้อมกับการเลือกคณะมหาวิทยาลัย

๗. การเรียน

๗.๑ แข่งขัน

๗.๑.๑ ทำลายมิตรภาพ ความสัมพันธ์

๗.๑.๒ ทำลายความฝันของตนเอง

๗.๑.๓ ทำลายพลังชีวิต

๗.๒ สิ่งทีเรียนไม่รู้จะเอาไปใช้ทำอะไรได้

๗.๓ สอนท่องตามตำรา (ไปอ่านเองก็ได้)

๗.๔ เปรียบเทียบ

๗.๔.๑ เด็กว่าง่าย / เด็กว่ายาก

๗.๔.๒ เด็กอาชีวะ / เด็กอุดมศึกษา

๗.๔.๓ เด็กวิทย์ / เด็กศิลป์

๗.๔.๔ ชนบท / เมือง

๗.๕ ขาดการสอนศีลธรรม

๗.๖ วิชาการใช้ชีวิตไม่เพียงพอ

๗.๗ เรียนเพื่อสอบ

๗.๗.๑ ไม่มีความรู้ติดตัว

๗.๗.๒ สนใจเพียงเตรียมตัวก่อนสอบ

๗.๗.๓ มุ่งแข่งขัน

๗.๘ ความสำเร็จอยู่ที่ปลายปากกาของครู

๗.๙ เรียนในสิ่งที่ไม่ใช่ตนเอง

๗.๑๐ ขาดสมดุล

๗.๑๐.๑ งานเยอะ การบ้านเยอะ

๗.๑๐.๒ เวลาเรียนมากเกินไป

๗.๑๐.๓ พักผ่อนน้อย

๗.๑๐.๔ ก้าวกระโดดเร็ว

๗.๑๐.๕ เรียนมากเกินไป

๗.๑๐.๖ เน้นปริมาณผลงาน

๗.๑๐.๗ ทำกิจกรรมมาก

ไม่ได้ชีวิตคุณภาพ ไม่มีเวลาเตรียมตัวเข้ามหาวิทยาลัย ไม่มีเวลา

ทบทวนบทเรียน เสียสุขภาพ สมองทำงานไม่เต็มที่ ไม่ตอบสนอง

พัฒนาการเติบโตและการเรียนรู้ ไม่ตรงตามที่จำเป็นและใช้จริง

๗.๑๑ ละเลยปัจเจก

๗.๑๒ ลดความสำคัญของภาษาไทย และภาษาท้องถิ่น

๗.๑๓ เพศศึกษา

๗.๑๓.๑ ไม่ได้แต่อย่างจริงจัง

๗.๑๓.๒ มุ่งสอนแบบสื่อสารทางเดียว

๗.๑๓.๓ นักเรียนไม่ได้คิด ถกแถลง ร่วมหาทางออกอย่างจริงจัง

๗.๑๔ เน้นวิชาการเป็นหลัก คุณภาพเป็นรอง

๗.๑๕ เรียนเพื่อสนองตัณหา สนองอัตตา

๗.๑๖ ขาดการปลูกฝังจินตนาการ

๗.๑๗ ทำให้ปฏิเสธตัวเอง / หลงลืมความฝัน

๗.๑๘ การเรียนที่เคร่งเครียดก่อให้เกิดปัญหามากมาย

๗.๑๙ มุ่งพัฒนาความเป็นเลิศทุกด้าน

๗.๒๐ เนื้อหาแยกไปจากชีวิตประจำวัน

๘. ระบบการศึกษา

๘.๑ ไม่เทียมในระดับภูมิภาค

๘.๒ ต้องใช้เงิน เป็นเรื่องธุรกิจ

๘.๓ ต้องกวัดวิชา

๘.๔ คนมีเงินจึงสามารถกวัดวิชาแล้วล้ำหน้ากว่า

๘.๕ ค่าแรงครูต่ำ

๘.๖ โดยรวมไร้คุณภาพ

๘.๗ การจัดการไม่ยุติธรรม

๘.๘ การคัดเลือกแบบจับฉลาก ไม่ได้วัดคนเข้าเรียน

๘.๙ ฐานข้อมูลออนไลน์และระบบออนไลน์ไร้คุณภาพ

๘.๑๐ เปลี่ยนระบบบ่อย เด็กตามไม่ทัน

๘.๑๑ เทคโนโลยี

- ๘.๑๑.๑ อุปกรณ์ไม่ได้ประสิทธิภาพ
- ๘.๑๑.๒ ครูไม่มีความรู้
- ๘.๑๑.๓ นักเรียนลอกงาน
- ๘.๑๑.๔ ครูลอกเป็นใบความรู้
- ๘.๑๑.๕ นักเรียนใช้เล่นเกมและแซทระหว่างเรียน
- ๘.๑๑.๖ แทปเล็ต ก่อให้เกิดปัญหา
- ๘.๑๑.๗ สร้างภาพลวงตาว่าการศึกษาได้พัฒนา
- ๘.๑๑.๘ กู้เกิ้ล แทนห้องสมุด

๘.๑๒ เงิน

- ๘.๑๒.๑ เปลี่ยนการศึกษาเป็นเรื่องธุรกิจ
- ๘.๑๒.๒ นักเรียนต้องกู้ยืม
- ๘.๑๒.๓ พ่อแม่และนักเรียนเป็นหนี้เป็นสิน
- ๘.๑๒.๔ ทำให้เกิดช่องว่างทางการศึกษา

๘.๑๓ ลิขรอนสิทธิ์ / ตัดโอกาส

- ๘.๑๔ สร้างภาพลวงตาว่าการศึกษากำลังพัฒนา
- ๘.๑๕ หลักสูตรไม่สอดคล้องกับสถานการณ์สังคม
- ๘.๑๖ ปัญหาในการปฏิรูป

- ๘.๑๖.๑ กฎหมาย
- ๘.๑๖.๒ การดำเนินการทางราชการล่าช้า
- ๘.๑๖.๓ ไม่มีแนวทางที่ชัดเจน
- ๘.๑๖.๔ รัฐบาลสร้างภาพว่าการศึกษาพัฒนาแล้ว

๘.๑๗ ลอกตามแบบตะวันตก

๘.๑๘ ไม่มีการจัดการการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คนจบบางสาขา
น้อย บางสาขามากเกินจำเป็น

หมวดหมู่ แนวคิด

๑. ความสำคัญของการศึกษา
 - ๑.๑ สร้างปัจจัยสำหรับชีวิตอย่างครบถ้วน
 - ๑.๒ สร้างโอกาส และการยอมรับ
 - ๑.๓ หลุดจากกับดักของปัจจัยภายนอก และสังคม
 - ๑.๔ การค้นหาตัวเอง
 - ๑.๕ ปลุกฝังความไม่เห็นแก่ตัว
 - ๑.๖ สร้างทักษะชีวิต
 - ๑.๗ ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
 - ๑.๘ พัฒนานิสัยที่ดีงาม
 - ๑.๙ พัฒนาปัญญา ความรู้ และความสามารถ
 - ๑.๑๐ สร้างสุขภาพและพลานามัย
 - ๑.๑๑ ทำให้เป็นผู้รู้คุณและกตัญญู
 - ๑.๑๒ นำไปสู่ชีวิตที่มีความสุข
 - ๑.๑๓ แก้ไขปัญหาในชุมชนและสังคม
 - ๑.๑๔ สร้างผู้นำให้กับสังคม
 - ๑.๑๕ เห็นผู้ที่ทุกข์กว่า
 - ๑.๑๖ ทำให้เกิดความตระหนักรู้เท่าทัน

๑.๑๗ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๑.๑๘ ชีวิตมีความพออยู่พอกิน

๒. ปัญหาการศึกษา ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม เช่น การแบ่งแยกทาง

การเมือง แบ่งสี

๓. ไม่เรียวก็สร้างคน ฝึกให้รู้รับผิดชอบชั่วดี

๔. เกรดและคะแนนไม่ใช่ตัวชี้วัดคุณภาพนักเรียนและการศึกษา

๕. สิ่งที่สำคัญที่สุดในการศึกษา คือ ผู้เรียน

๖. ชีวิตหลังจบโรงเรียนและมหาวิทยาลัย คือของจริง

๗. สภาพการศึกษาในปัจจุบัน

๗.๑ ค่อยกว่านานาชาติ และเพื่อนบ้านที่เพิ่งพัฒนา

๗.๒ ยังไม่ดีเสียทีเดียว

๗.๓ ต้องเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๗.๔ การเติบโตของสถาบันกวดวิชา

๗.๕ ประเทศไทยจริงๆ แล้วมีความพร้อมหลายด้าน

หมวดหมู่ ความต้องการ

๑. โรงเรียน

๑.๑ เอื้อความอยากเรียนรู้

๑.๒ จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

๑.๓ ระวังการกวดขันวินัย ที่ไม่มีประโยชน์ เช่น ทรงผม การแต่งตัวให้เหมือนกัน

๑.๔ ต้องทำให้ได้ตั้งปรัชญาโรงเรียน

- ๑.๕ มีห้องทดลองฝึกวิชาชีพ
- ๑.๖ ปรึกษาโรงเรียนชัดเจน
- ๑.๗ ผู้บริหารต้องยึดวิชาการ และมีธรรมาจริย
- ๑.๘ ลดจำนวนนักเรียนในห้อง
- ๑.๙ เพิ่มเวลาพักเที่ยง

๒. ครู

- ๒.๑ ฟังเสียงนักเรียนบ้าง
- ๒.๒ ต้องรู้จักนักเรียนรายบุคคล
- ๒.๓ พัฒนาครูทั้งประเทศ ให้ เป็นครูมืออาชีพ สอนอย่างมีคุณภาพ และมีการพัฒนาตนเอง
- ๒.๔ ผู้เป็นแบบอย่าง
- ๒.๕ ผู้รับฟังอย่างเปิดใจ
- ๒.๖ ผู้ให้โอกาส
- ๒.๗ ผู้ช่วยเหลือ
- ๒.๘ ปลุกฝังจินตนาการ
- ๒.๙ ปลุกฝังนิสัยรักการอ่าน
- ๒.๑๐ ใจเย็นและมีเหตุผล
- ๒.๑๑ มีจรรยาบรรณ
- ๒.๑๒ มีจริยธรรม
- ๒.๑๓ มีความรู้และความถนัดในสิ่งที่สอน
- ๒.๑๔ รักในอาชีพ
- ๒.๑๕ ไม่จำเป็นต้องผ่านการเรียนครุศาสตร์โดยตรง
- ๒.๑๖ ให้ความสำคัญกับนักเรียนทุกคน

๒.๑๗ เข้าใจนักเรียน

๒.๑๘ เข้าใจพัฒนาการการเรียนรู้แต่ละช่วงวัย

๒.๑๙ อดทนต่อความไม่รู้ของนักเรียน

๓. กรอบกว้าง

๓.๑ ดูแลเอาใจใส่ลูก

๓.๒ ให้ความอบอุ่น

๓.๓ ช่วยแก้ไขปัญหา

๓.๔ ใส่ใจการเรียนของลูก

๓.๕ ให้ช่วยงานบ้าน

๓.๖ ไม่ตามใจมากและไม่ปล่อยปละละเลย

๔. นักเรียน

๔.๑ บทบาทพฤติกรรมการศึกษา ได้แก่ เปล่งเสียงให้ผู้ใหญ่ได้ยิน เป็นผู้เต็มเต็ม
การศึกษาไทย

๔.๒ เรียนอย่างไร

๔.๒.๑ ไม่เที่ยวตามเพื่อน

๔.๒.๒ มีความตั้งใจ

๔.๒.๓ เพียรพยายาม

๔.๒.๔ มุ่งมั่น

๔.๒.๕ ใฝ่ฝัน

๔.๒.๖ ช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อน

๔.๒.๗ ค้นหาหาความรู้นอกห้องเรียน

๔.๒.๘ เชื่อมโยงบทเรียน

๔.๒.๙ ทบทวน

๔.๒.๑๐ บันทึกการเรียนเป็นระบบ

๔.๒.๑๑ รักการเรียนรู้

๔.๒.๑๒ เป้าใจ

๔.๒.๑๓ ไม่เห็นแก่ตัว / ไม่มุ่งเอาชนะ

๔.๒.๑๔ ศึกษาข้อมูลเตรียมตัวสอบเข้าเรียนต่อ

๔.๓ กตัญญูรู้คุณ

๔.๔ พுகุญปรับความเข้าใจกับพ่อแม่

๔.๕ เปิดใจยอมรับสิ่งที่มีและเป็น เช่น ฐานะครอบครัว การศึกษาที่มีอยู่

๕. ระบบการศึกษา

๕.๑ รัฐบาลออกค่าการศึกษาอย่างพอเพียง / เรียนฟรีจริง

๕.๒ คัดเลือกนักศึกษาแบบสอบตรงมากยิ่งขึ้น

๕.๓ สอบให้น้อยลง

๕.๔ วัดคุณภาพจากความสามารถ

๕.๕ ต้องให้คุณค่ากับสาขาอาชีพ

๕.๖ สร้างห้องสมุดและศูนย์เรียนรู้ในชุมชน เพื่อเรียนรู้ด้วยตนเอง

๕.๗ การเรียนรู้ช่วงแรกปูพื้นฐานชีวิต ช่วงต่อมาเลือกเรียนตามที่ต้องการและ
ต้องใช้

๕.๘ รัฐบาล / ข้าราชการ

๕.๘.๑ ปราศจากคอร์รัปชัน

๕.๘.๒ โครงสร้างการบริหารโปร่งใส

๕.๘.๓ กระจายอำนาจการจัดทำหลักสูตรและการประเมินผลสู่ชุมชนและ
สถานศึกษา

๕.๙ มีความเท่าเทียม

๕.๑๐ เพิ่มเงินเดือนครู

๕.๑๑ ศึกษาตัวอย่างจากต่างประเทศ

๖. การเรียนรู้

๖.๑ เพิ่มเติมศีลธรรม คุณธรรม

๖.๒ สวดมนต์ ฟังธรรม ไหว้พระ ทุกสัปดาห์

๖.๓ สอดคล้องกับท้องถิ่น

๖.๔ รู้จักใช้เทคโนโลยี ให้เอื้อต่อการเข้าใจบทเรียน ให้เกิดความสุขกับการเรียน และเสริมสร้างจินตนาการ

๖.๕ มีความเคารพและความเข้าใจระหว่างนักเรียนและครู

๖.๖ เรียนอย่างมีความสุข / สนุกสนาน

๖.๗ เรียนในสิ่งที่สนใจ

๖.๘ บูณาการ

๖.๘.๑ เรียนสายศาสนา สลับสายสามัญ

๖.๘.๒ ประสานภูมิปัญญา

๖.๘.๓ เหตุการณ์สังคม

๖.๘.๔ วิชาหลายประเภท

๖.๘.๕ ประเด็นเดียวเชื่อมโยงทุกวิชา

๖.๙ มีที่ปรึกษาแนะแนวช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ

๖.๑๐ มีการอบรมผู้ปกครอง

๖.๑๑ นักเรียนเป็นศูนย์กลาง

๖.๑๒ เรียนจาก

๖.๑๒.๑ เรียนจากเพื่อน

๖.๑๒.๒ เรียนจากบทเรียนชีวิต

๖.๑๒.๓ ทักษะศึกษา

๖.๑๒.๔ ค่ายธรรมะ

๖.๑๒.๕ เรียนจากประสบการณ์ตรง

๖.๑๒.๖ เรียนจากศาสนา เช่น ไต๋เกี๊ย คัมภีร์ศาสนา และคำสอนจากพระ

๖.๑๒.๗ เรียนจากความสัมพันธ์ เช่น การคบเพื่อน

๖.๑๒.๘ แหล่งเรียนรู้ชุมชน

๖.๑๒.๙ พ่อแม่

๖.๑๓ วิธีการเรียน

๖.๑๓.๑ ระบบการศึกษาผสมผสาน

๖.๑๓.๒ ต้องสอนให้คิด

๖.๑๓.๓ เรียนวิชาการ หรือภาคบังคับ วันละน้อย

๖.๑๓.๔ นักเรียนและครูเรียนรู้ไปพร้อมกัน

๖.๑๓.๕ ต้องมีเวลาได้ค้นหาตัวเอง

๖.๑๓.๖ มีช่วงเวลาเลือกเรียน หรือวิชาที่ชอบ

๖.๑๓.๗ ประยุกต์จากสิ่งที่เด็กสนใจ

๖.๑๓.๘ ได้ซักถามครู / มีที่ปรึกษา

๖.๑๓.๙ ไม่ยึดตำราเป็นตัวตั้ง

๖.๑๓.๑๐ จับกลุ่มทดลอง

๖.๑๓.๑๑ ฝึกปฏิบัติ

๖.๑๓.๑๒ นักเรียนมีส่วนร่วม

๖.๑๓.๑๓ เรียนจากธรรมชาติ

๖.๑๓.๑๔ นักเรียนมีส่วนร่วมคัดเลือกผู้สอน

๖.๑๓.๑๕ เน้นความถนัดของนักเรียน

๖.๑๔ การเรียนมีความน่าสนใจ / แปลกใหม่

๖.๑๕ เนื้อหาชวนเรียนรู้

๖.๑๖ ไม่กดดัน เปิดกว้าง

๖.๑๗ คำนึงความสามารถแต่ละบุคคล

๖.๑๘ ลดการเรียนรู้สิ่งที่เอาไปใช้ไม่ได้

๖.๑๙ ใช้ไม่เร็วเกินไปหาความไม่มีมารยาท

๖.๒๐ มุ่งให้เกิดการตั้งคำถาม มากกว่าหาคำตอบ

๖.๒๑ มีความสมดุล

๖.๒๒ ให้คุณค่ากับศิลปะไทยเป็นรากฐานของการศึกษา

๗. เรียนอะไร

๗.๑ การดำรงชีวิตตามแนวทางของศาสนา

๗.๒ เรียนรู้ให้เข้าใจความต่างของวัฒนธรรม

๗.๓ เรียนอะไรที่เอาไปใช้ได้

๗.๔ ภาษาอังกฤษ

๗.๕ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๗.๖ วิชาชีพ

๗.๗ การรู้จักตนเอง

๗.๘ การรู้จักผู้อื่น

๗.๙ ความรู้และทักษะพื้นฐาน

๗.๑๐ ทักษะทางอาชีพ

๗.๑๑ สิ่งที่น่าสนใจและอาชีพที่เลือก

๗.๑๒ ความดีความงาม

๗.๑๓ คุณธรรม

๗.๑๔ ทักษะการคิด

๗.๑๕ การแสวงหาความรู้ / นิสัย์รักการอ่าน

๗.๑๖ สุขภาพและร่างกาย

๗.๑๗ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗.๑๘ รากเหง้า

๗.๑๙ ความพอเพียง

๗.๒๐ ความสุขที่แท้

๗.๒๑ บุคลิกภาพ

๗.๒๒ การแก้ปัญหาสังคม

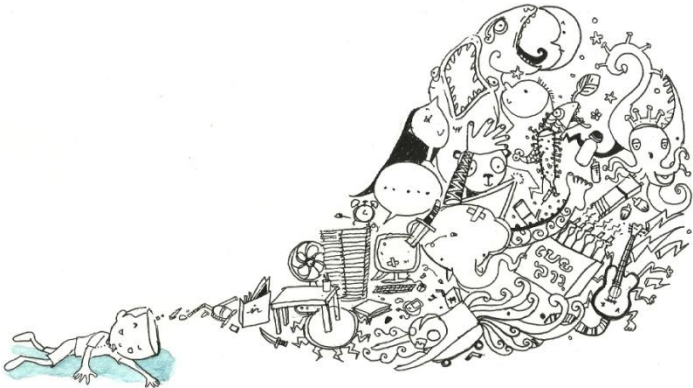
๗.๒๓ ความเป็นผู้นำ

๗.๓๔ ความสัมพันธ์

Oh

รวมบทกวี

การศึกษาที่ฉันต้องการ

ขยันเรียนเพียรอ่านทั้งการคิด	ทีละนิดดีหน่อยหมั่นคอยหา
ทั้งฝึกฝนคนละเล็กสรรพเสกมา	ตามวิชาที่ครูสั่งจนพรั่งพราย
การเรียนรู้ที่เราใฝ่หาไม่	อย่าท้อใจจงกระทำทุกคำสาย
จงสานฝันอันยิ่งใหญ่ในห้วงชาย	ให้เจิดฉายแก่โลกนี้ด้วยดีมา
การเรียนนั้นฉันยังท้อต่อความยาก	ต้องลำบากฝ่าฟันทุกปัญหา
ทั้งเรียนรู้ครูสอนทุกเวลา	ด้วยที่ทำสลับส่นอดทนเอา
การเรียนนี้ไม่ยากนักประจักษ์แจ้ง	สร้างเราแกร่งด้วยใจไม่อาลัยเขา
เก็บเพชรน้อยร้อยคุณหนุนตัวเรา	จะดีเท่าทรัพย์สินมณีที่เราเจอ
การเรียนนี้มียากลำบากง่าย	ทั้งหญิงชายจงระวังอย่าพลั้งผลอ
จงนำพาวิชานี้เอื้อฉันเธอ	อย่ารอเก้อเพราะความมั่งงั่งสัสมา
การเรียนนี้หาใช่เรียนเพียรในห้อง	สานครรลองถือทั่วไปใจปรารถนา
โลกทัศน์ชัดเจนเด่นวิชา	อย่าโสกาจระทมมาตรมตรอง
เรียนของฉันควรนำธรรมมาตั้ง	อย่าหยุดยั้งความหวังยังสอคล้อง
เคารพครูผู้สอนอ่อนโยนปอง	สานครรลองกตัญญูรู้คุณมา
เรียนแรกรักรักแรกเรียนมันเวียนหัว	รักแรกมั่วระวังเป็นหนักหนา
เรียนแรกรู้ดูบ้างอ้างวิชา	เรียนตำราจงอย่ารักพะวักพะวง
การเรียนนี้ชี้ทางสว่างแจ้ง	ชี้ทางแห่งเปี่ยมพลังดังประสงค์
เรียนลำบากยากตอนแรกแปลกโดยตรง	อย่างวอยงเพราะเรียนรู้ครูวิชา
กตัญญูรู้พระคุณการุญพร้อม	กายอ่อนนุ่มใจอารีดีหนักหนา
สร้างอภิยาศัยใจดีมีเมตตา	อ่อนโยนมาด้วยธรรมแสนจำรูญ

ใจเอื้อเฟื้อแผ่แผ่ดูแลเกิด
 ช่วยเหลือกันมันไว้ใจไปพลั่ว
 การเรียนนี้จึงอย่าทำยังกรรมชั่ว
 อบายมุขเหล่ายาอย่าลองไซ้
 การเรียนนี้คือทางดีที่หอมหวาน
 การเรียนนี้มีผลคลั่นร่มย
 การเรียนเราควรตั้งใจอย่าไหวหวั่น
 การเรียนเราหากทำดีสุขศรีใจ
 การเรียนนั้นฉันพบประสบไว้
 จะประสบพบทางกระจ่างพา
 การเรียนนี้มีรากฐานทนทานมัน
 ที่สร้างเสริมเพิ่มให้ยังคงมี
 เรียนดีแล้วแก้วมณีที่เราหวัง
 อย่าได้ทิ้งตรงดีในวิชา
 ใฝ่การเรียนรู้เพียรตนอดทนมัน
 สู้ความยากขวากหนามยามระราน
 การเรียนนี้ฉันพบแล้วไม่แคล้วคลาด
 ทางที่เรียนเพียรตนอดทนไป
 พยายามทำดีมีใจรัก
 ขอมล้าบากรากคร่ำกายไม่วายมา
 อยู่บ้านนอกคอกนาตอนมาเรียนรู้

ช่างบรรเจิดดีแท้ไซ้ไม่สาบสูญ
 เอื้อนุกูลอย่าเคียดฉุนที่มันในใจ
 ประพศิตัวละเมอจนผลอไพล
 จงงดไต่อย่าริลองมันตรงตรม
 ดีกว่าพาลไถ่สิ้นกินแล้วขม
 ไม่ระทมเหมือนพาลวายุปราณชัย
 จงตั้งมั่นด้วยปัญญาอัชฌาสัย
 พบทางใหม่ที่สว่างกระจ่างมา
 ทำสิ่งใดควรตรงตรงรักและศึกษา
 จงตั้งหน้าเรียนเกิดเกิดผลดี
 แก่ชวันแข็งแรงแกร่งสุขศรี
 ให้โลกนี้สวยงามยามอุรา
 เป็นพลังยิ่งใหญ่ในโลกหนา
 จำติดตาอย่าหลงกลคนใจพาล
 ให้ศิกรันมุงมาดโดยอาจหาญ
 จนชำนาญเจนจบพบทางไกล
 สนองอาจทำมาอัชฌาสัย
 คั่งตั้งใจให้สิ้นถิ่นบ้านนา
 ฝ่าพุ่มไฟการเรียนรู้ศึกษา
 เพื่อวิชาไว้ประดับงามจรร
 นับถือครูกว่าสิ่งไหนใจสมร

เรียนแรกเริ่มเสริมสรรพกระบวนตอน ทั้งกายก่อนด้วยใจไม่หวั่นเกรง
 เก็บความรู้บูชาเลศบรรเจิดยิ่ง กว่าทุกสิ่งฝึกตนเป็นคนเก่ง
 พร้อมเสร็จสรรพน้อมรอยคอยบรรเลง ให้ครั้นเกรงพอตัวชั่วชีวิตเรา
 จันเรียนมาหาสุณีนั่นยาก ขอมล้าปากแต่ตอนแรกแปลกใครเขา
 ขอเพียงจันนั้นสนุกสุขน้อมเนา ให้เทียบเท่าโดยชอบจงกอบการณการ
 เรียนนั้นหาใช่ทองแต่ห้องไม้ ทางก้าวไกลบริสุทธิ์สุดไพศาล
 แต่การเรียนเพียรทนอดทนนาน ไซ้สำราญยามองข้ามตรงตรงม
 การเรียนรู้รู้แล้วมันไม่ยาก แต่ลำบากใจปองต้องเหมาะสม
 การเรียนนั้นเมื่อลืมลองต้องนิยมน อย่าระทมเพราะเรียนรู้ดูน่าอาย
 การศึกษามาสมานสานความรู้ ควรอุ้มชูให้โดดเด่นเป็นหลากหลาย
 ควรใฝ่รู้รู้ธรรมนำหญิงชาย ทุกคำสาขอย่าท้อแท้มันแปรปรวน
 การศึกษาในพระศาสน์ปราชญ์ได้กล่าว มีเรื่องราวสามตอนอ่อนโยนหวาน
 คือศีลธรรมนำกายให้สมควร วาจาชวนให้เพราะเสนาะครัน
 สองคือใจมั่นในสมาธิ หมั่นตรองตรึงด้วยปัญญาพาสุขสันต์
 สงบกาย วาจา ใจเรานั้น อย่าไหวหวั่นเพราะภัยพาลมาราญรอน
 สมาธิตรึงตรองต้องขำมัน ทุกวันวันเป็นประจักษ์ในอักษร
 จงสังวรกายใจให้อาทร ให้ขจรคู่ฟ้าโลกาเรา
 จงสงบกายใจในการรู้ น้อมเอ็นดูเพื่อนพ้องไว้ไม่อับเฉา
 จงสานธรรมสัมพันธ์หมั่นขัดเกลา คลายโศกเศร้าคือจริงมึงมงคล
 การเรียนรู้ชูเชิดเรียนเกิดเพื่อน วันเวลามันคลาเคลื่อนเดือนละหน
 การเรียนนั้นจันต้องเพียรสุดเวียนวน ให้สับสนเพราะรักเรียนมันเวียนตัว

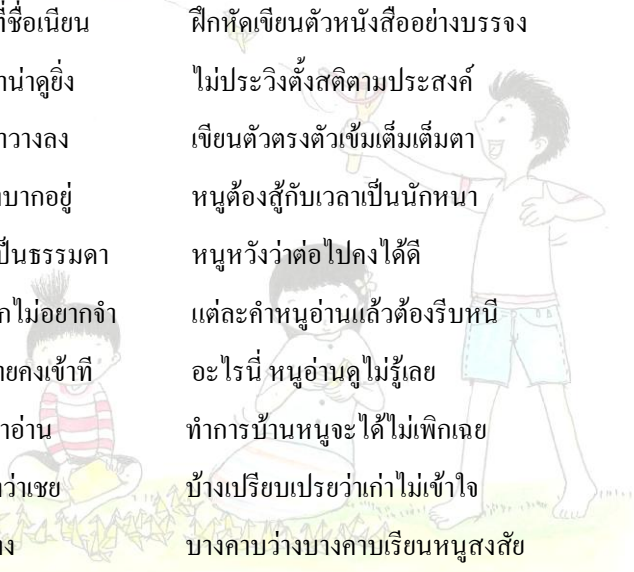
การเรียนนี้มีปัญหามาประกอบ
 รบรู้สิ่งต่างต่างกระจ่างมัว
 จงชำระสิ่งมัวหมองอย่าข้องเกี่ยว
 อย่างนำความทรมากายใจใดใดมี
 การเรียนนั้นเชื่อฟังครูผู้สอนสั่ง
 ปฏิบัติตามครุฑท่านชำนาญปูน
 ขอเพียงเรามีใจอาลัยรัก
 รักเมตตาอาทรจรรโลกล
 จงบูชาดี ศาสนา มหากษัตริย์
 สามความหมายชายหญิงจำจงดี
 แต่การเรียนทั้งไม่ได้ในชีวิต
 อย่าเวียนวนจนจากลำบากกัน
 ขอการเรียนสบายไม่วายคิด
 ขอเพียงสุขสนุกได้ในหญิงชาย
 การศึกษามาเริ่มส่งเสริมมัน
 ดีแล้วหนามาประกอบทุกนิยาม

รู้โดยชอบทันที่ร้ายดีชั่ว
 ให้ถ้วนทั่วแต่ละน้อขรยอความดี
 ยึดมั่นเหนี่ยวพระธรรมนำสุขศรี
 ทำเต็มที่เรียนเกิดเลิศจำรูญ
 เป็นพลังยิ่งใหญ่ไม่สาบสูญ
 ให้เพิ่มพูนคุณธรรมประจำใจ
 เฝ้าพุ่มพิกสุขสำราญตั้งนานใจ
 ตราตรึงไว้คู่แล้วไม่แคล้วที
 ธงสะบัดไฉนรงค์กิ่งราศี
 อย่าหลีกหนีดีแท้แน่นอนครัน
 อย่าหลงผิดด้วยปัญญามาแปรผัน
 อย่าไหวหวั่นเพราะวิชามากมาย
 สมดังจิตแล้วลำบากเป็นหลากหลาย
 ทุกคำสาขุดจริงสั่งลงนาม
 สมดังจันทำได้หาใครหยาบ
 เลื่องไทยงามดีแท้แน่จริงเอ๋ยฯ

ผลงานของ สามเณรสถิตคุณ สกลมารด คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอมัญจาคีรี จังหวัด
 พระนครศรีอยุธยา

การศึกษาที่ฉันต้องการ

เข้าวันจันทร์ไถ่ขันเป็นมันหมาย	มีเด็กหญิงทำผมไว้เปียสูง
คันแต่เช้าเข้าตลาดหน้าวัดยุง	หนึ่งมือจูงหนึ่งมือจับสลับกัน
โรงเรียนหนูอยู่ไกลจากบ้านนัก	เดินสักพักก็จะเจอสิ่งที่ฝัน
คือรถด่วนรถไฟวิ่งเร็วพลัน	จะได้ทันเลี้ยวระฆังเข้าห้องเรียน
รองเท้าวางเป็นระเบียบเลียบกำแพง	ประตูแดงห้อง ป.1 ของครูเถียร
ครูกำลังให้เด็กน้อยที่ซื้อเนียน	ฝึกหัดเขียนตัวหนังสืออย่างบรรจง
ลายมือสวยสะอาดตาน่าดูยิ่ง	ไม่ประวิงตั้งสติตามประสงค์
เรียงร้อยคำนำสละมาวางลง	เขียนตัวตรงตัวเข้มเต็มเต็มตา
กว่าจะได้แต่ละคำลำบากอยู่	หนูต้องสู้กับเวลาเป็นนักหนา
เวลาเรียนมีน้อยนักเป็นธรรมดา	หนูหวังว่าต่อไปคงได้ดี
หนังสือเรียนอ่านมากไม่ยอมจำ	แต่ละคำหนูอ่านแล้วต้องรีบหนี
สิ่งที่เขียนหากอ่านง่ายคงเข้าที่	อะไรนี่ หนูอ่านดูไม่รู้เลย
หนูอยากได้ตำราที่น่าอ่าน	ทำการบ้านหนูจะได้ไม่เพิกเฉย
บางวิชาข้อมูลเก่าเขาว่าเขย	ข้างเปรียบเปรยว่าเก่าไม่เข้าใจ
สมัยนี้มีอะไรคงที่บ้าง	บางคาบว่างบางคาบเรียนหนูสงสัย
ครูก็อยู่แต่ไม่สอนอะไรยังง	ครูสอนไปเด็กนั่งหลับสดับฟัง
เรียนแบบนี้ที่ไหนก็เรียนได้	บนรถไฟเครื่องบินตามวิถี
หากไม่มีการสอนที่ดีดี	หมดชาตินี้ก็ไม่เจอเด็กดีเลย
หนูต้องรู้วิชาไว้หาฝัน	หนูต้องมั่นหาความรู้อย่างเปิดเผย
แหล่งข้อมูลมาใหม่ให้ชมเชย	มาละเหวมาเร็วมาล่าวิชา

ถึงเวลาของการสอบรอบที่หนึ่ง

เด็กทุกคนมุงดูรูนี้มา

การวัดผลบนการเลือกกากบาท

เด็กคนไหนมั่วเก่งได้ก็สบาย

อยากใหรู้ว่าหนูนั้นก็เก่ง

หนูรู้มากกว่าที่ออกบอกจริงจริง

กอ ขอ คอ งอ จอ ที่ดูยาก

คิดกลับไปกลับมาสมองรัว

เขียนคำตอบออกมาบรรยายเล่า

เวลาวัดความเข้าใจไม่เร็วพลัน

คะแนนสอบออกมาที่ว่าน้อย

เพราะว่าหนูนั้นรู้ดีกว่าผู้ใด

สอบเสร็จหมดจดเรียนเนียนอยู่บ้าน

กินนอนนั่งเที่ยวเล่นอย่างมัวเมา

เปิดเรียนใหม่ให้เนียนได้เรียนรู้

ช่วงเวลาแห่งความสุขจบเสียที

แต่ทว่าฐานะนั้นยากนัก

เพื่อเก็บหอมรอมริบมาช้านาน

ค่านั่งสือค่าเล่าเรียนถึงแพงมาก

ไม่ว่าคนจะรวยจนไม่ว่าใคร

เด็กหลายคนไม่โชคดีเหมือนอย่างเนียน ที่พากเพียรหมั่นเรียนรู้เพื่อความฝัน

ข้อสอบผั่งแผ่วไวนัน โตะหนา

ครูบอกว่าจะให้เขียนอธิบาย

มันช่างขาดความคิดที่หลากหลาย

มีมากมายมั่วเก่งเฮงจริงจริง

แต่ดันเร่งกากบาทไม่อ้อยอิ่ง

หนูต้องทิ้งที่อ่านมาเพราะหำด้ว

แต่ถ้าหากกาผิดคิดปวดหัว

เพราะว่ากลัวเลือกผิดก็ผิดกัน

สิ่งที่เราได้เรียนรู้ครูสร้างสรรค์

แต่กาลนั้นเด็กได้รู้ครูตั้งใจ

มันเต็มร้อยได้เจ็ดสิบหมื่นไหว

ว่าที่ได้เท่านี้ดีแล้วเรา

ทุกวันวานเนียนบอกว่าไม่เหงา

ไม่โศกเศร้าเสียใจไม่โยคี

ได้พบครูพบเพื่อนให้สุขี

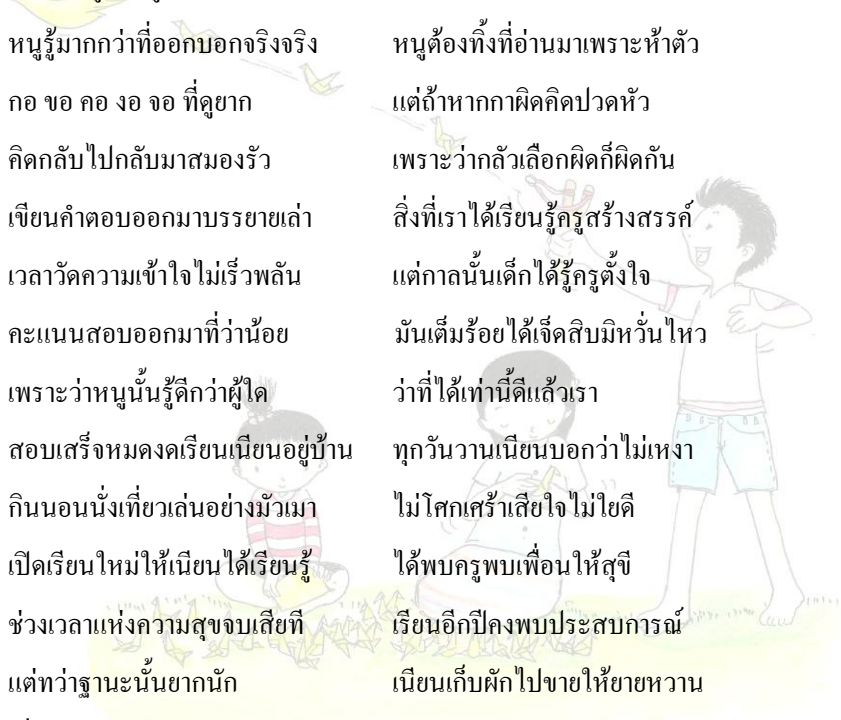
เรียนอีกปีคงพบประสบการณ์

เนียนเก็บผักไปขายให้ยายหวาน

ทุกวันวานเก็บไว้อยู่สู้กันไป

เนียนก็อยากเรียนรู้ถึงสู่ไหว

ต่างใส่ใจกับการเงินที่เท่ากัน

เพราะบางคนเจอเรื่องเงินถึงถอยกัน
 เนียนอยากให้ค่าเล่าเรียนที่เขียนไว้
 เพื่อหวังให้เด็กยากจนอีกหลายราย
 ทุนการเรียนเขียนวนปนกันนัก
 ไม่รู้ว่าใช้เกณฑ์ใดในการเรียน
 ทั้งที่เป็นเด็กดีมีความรู้
 หากเนียนน้อยคนนี้นั้นเป็นคุณ
 การเรียนรู้จำเป็นอยู่ครูต้องสอน
 เด็กรับแล้วจะซึมซับเท่าใดนา
 วิชาการควรควบคุมคุณธรรม
 ค่อยค่อยป้อนค่อยค่อยปล่อยให้เด็กไป
 ทุกวันนี้เนียนว่ายังขาดมาก
 มีแต่คนกล่าวตำหนิประจำ
 หนูหวังว่าอนาคตของหนูนี้
 หนูไม่อยากจะมีชีวิตทุกชั่วเทม
 หนูอยากให้ใส่คุณธรรมนำชีวิต
 ใครก็ได้ช่วยหนูที่หนูวิงวอน
 หนูสงสัยว่าทำไมในห้องนี้
 แต่อีกห้องร้องระงมปนกันมา
 มีคนว่าการศึกษาของไทยนั้น
 เด็กที่เรียนก็เรียนตามเวลา

บอกว่าฉันเรียนไปคงอดตาย
 มีส่วนได้เป็นทุนสำรองหมาย
 ไม่ต้องหาหย่อนหน้าไม่มาเรียน
 ทำให้ชักจะสงสัยในการเปลี่ยน
 ถึงให้เนียนหมดโอกาสได้รับทุน
 เป็นเด็กสู้ชีวิตน่าสนับสนุน
 คงโทษบุญที่มีน้อยคอยชะตา
 ครูต้องป้อนครูต้องบอกกอกเข้าหา
 ต้องดูว่าเด็กเขามีพื้นเช่นไร
 เด็กจะจำซึมซับและรับไหว
 เด็กจะได้มีความรู้คุณธรรม
 เห็นได้จากความเป็นอยู่ดูจำจำ
 ว่าอย่าทำเป็นเรื่องใหญ่ให้สังคม
 จะได้ด้อยอย่างที่คิดไม่ขึ้นชม
 และหมดลมอยู่กับความไม่แน่นอน
 ให้เด็กคิดก่อนเรียนก่อนครูสอน
 ขอเป็นพรให้เด็กคิดคนนี้นา
 เวลาที่คุณครูสอนช่างหรรษา
 ว่าครูสอนไม่มีชีวิตชีวา
 เขาว่ามันไม่ล้ำหน้าพัฒนา
 ไม่นำพาความรู้สู่สังคม

เริ่มจะคิดพิจารณาว่าตามนี้
 การศึกษาของเราจะลุ่มจม
 หนูคือเนี่ยนผู้พากเพียรการศึกษา
 หนูจะทำปัญหานี้ให้ละลาย
 คือการแก้ปัญหาการเข้าถึง
 ทั้งยากดีมีจนปนกันอยู่
 หนูจะสร้างเด็กดีที่ภายใน
 เด็กของหนูสู้เพื่อนบ้านได้เท่าเทียม
 ภาษาสองภาษางานภายนอก
 ตั้งแต่เด็กเล็กอยู่คู่กันมา
 ทั้งเนื้อหาสาระของการเรียน
 ด้วยวิทยาศาสตร์และศิลป์ที่มากมาย
 ถึงตอนนี้หนูจะเป็นเด็กเล็กอยู่
 แ่หนูอยากกระบายอยากแบ่งปัน
 หนูหวังอยู่ว่าที่คิดสะกิดใจ
 เชื้อหนูจะถ้ำจะทำก็อย่ากลัว
 เนี่ยน คนนี้มีตัวตนปะปนอยู่
 การศึกษาของประเทศจะได้ดี

ผ่านหลายปียิ่งเรียนรู้ยังชื่นชม
 เป็นดังปมที่ผูกแน่นมิดลี้คลาญ
 หนูจะมาเป็นคุณครูที่หลากหลาย
 ก่อนหนูตายหนูจะทำให้ท่านดู
 ให้คำนึงถึงสิทธิของทุกคน
 จะให้รู้วิชาอย่างเท่าเทียม
 เด็กของไทยมีคุณธรรมที่ล้นเปี่ยม
 เป็นการเตรียมความพร้อมสู่ประชา
 หนูจะบอกให้ทบทวนมีรางวัล
 อยากบอกว่าภาษาอังกฤษพิชิตสบาย
 หนูจะเขียนตำราที่หลากหลาย
 จะทำลายกำแพงที่สูงชัน
 หนูก็รู้ที่หนูคิดเป็นความฝัน
 ทุกสิ่งนั้นเป็นไปได้ไม่เกินตัว
 จะทำให้ใครหลายคนต้องปวดหัว
 ดังดอกบัวทยอยโผล่พ้นนารี
 หนูจะอยู่ห่างห่างอย่างสุจริต
 สร้างชีวิตที่เป็นสุขนิรันดกาล

ผลงานของ จิรนนท์ พุทธา อาชีพนักศึกษา

นิตหน้อย

ห้องเรียนสีขาว

เด็กน้อยตากลมจ้องบนกระดาน

ทั้งเขียนทั้งอ่านว่าตามคุณครู

หนูนึกคิดว่าไม่น่าจะใช่ ที่ครูพูดไปสงสัยเหลือเกิน

หนูหน้อยนั่งข้างพลาชมองหนูนึก ว่าเธอนั้นคิดอะไรกันอยู่

หนูนึกคิดแปลกชอบคิดแตกแยก ไม่เหมือนใคร ใคร

ดินสอสุดรัก ก็หักเสียได้

หนูหน้อยเศร้าใจอดใช้อีกเลย

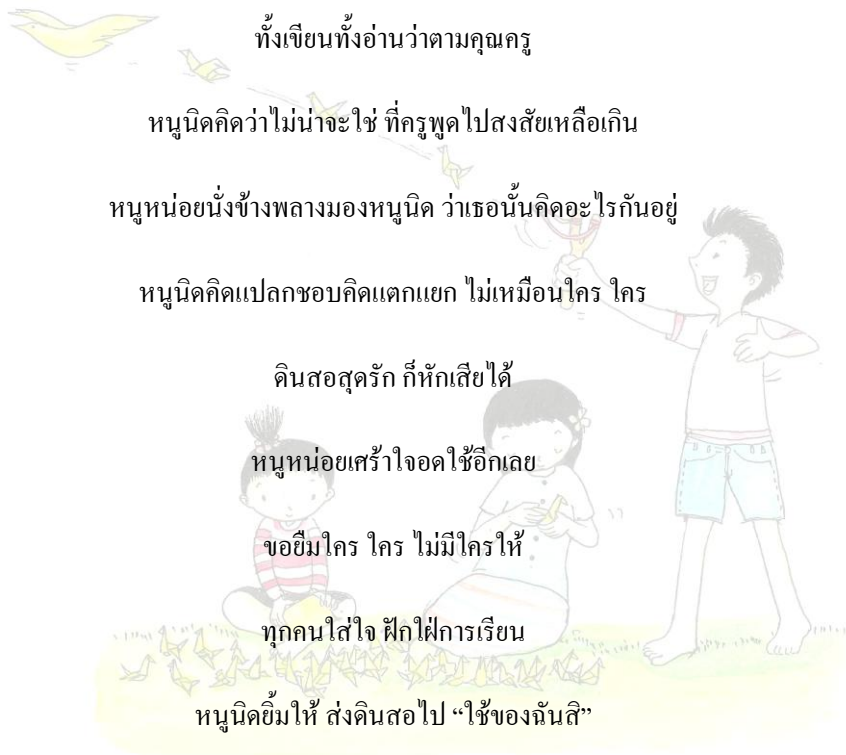
ขอยืมใคร ใคร ไม่มีใครให้

ทุกคนใส่ใจ ฝักใฝ่การเรียนรู้

หนูนึกขี้มให้ ส่งดินสอไป “ใช้ของกันสิ”

“ขอบคุณเธอนะที่มีน้ำใจ ขนมนั่นให้เป็นสิ่งตอบแทน”

หนูนึกขี้มหวานตอบหน้อยออกไป “ฉันให้ด้วยใจ ไม่หวังสิ่งใดที่จะตอบแทน”

เช้าวันต่อมา ฟาสีครามสวย ก้อนเมฆก็ด้วยเป็นรูปนานา

หนูนิตนั่งมอง เลิกท่องตำรา

จนครูเข้ามา หันหน้ากลับไป

“วันนี้ครูจะ สอนเรื่องกกา เด็กๆนั้นมาเปิดหน้าสามกัน”

หนูน้อยทำตาม ไม่ถามสักคำ ส่วนหนูนิตนั่ง เอามือเท้ากาง

“เธอไม่อยากเรียนแล้วหรอหนูนิต ไม่เห็นเธอคิดจะเปิดตำรา”

“ฉันก็เฝ้ารู้ แต่ครูสอน...”

ครูอ่านตำรา ก กา เหมือนกัน หนูนิตนั่งอ่านที่บ้านก็ได้

ไม่ต้องรีบไป นั่งในห้องเรียน

ทุกคนนั่งจดที่คุณครูเขียน ขยันหมั่นเพียร รักเรียนทุกคน

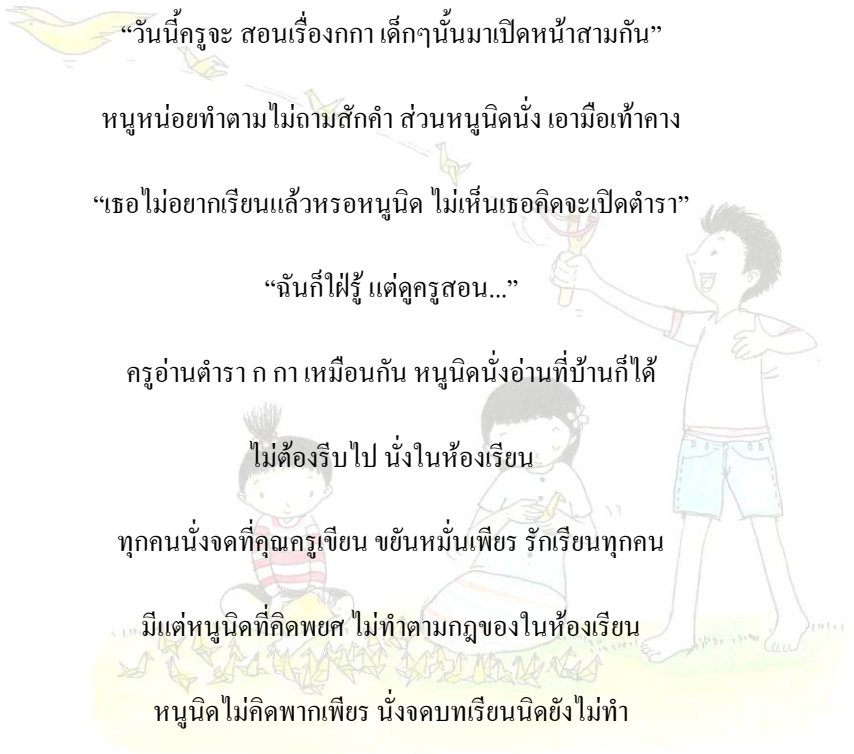
มีแต่หนูนิตที่คิดพยศ ไม่ทำตามกฎของในห้องเรียน

หนูนิตไม่คิดพากเพียร นั่งจดบทเรียนนิตยังไม่ทำ

หนูนิตนั่งมอง แล้วจ้องตาใส

มดน้อยตัวหนึ่งมันดันทะเลิ่ง อยู่บน โต๊ะเรียน

เธอรีบเอามือทำเป็นกำแพง คอยกีดขวางทางที่มดจะไป

แล้วทำเป็นกรอบคอยครอบมดไว้

เธอยิ้มชอบใจ แก้มใสสีแดง

“หนูคิดนี่เธอ ไม่ต้องใจเรียน แล้วยังรังแกมดน้อยเสียอีก

ทำบาปทำกรรม ชำยังชอบใจ หัวเราะเสียงใสของเธอรอ”

“เธอคู่นี้ มดมันสืบสานเดินกวานไปในอุ้งมือฉัน

มันหาทางออก ถ้ามดบอกได้ “ปล่อยฉันไฉน ไม่อยากอยู่ในอะไรขาวๆ”

มดยังเดินวนแสนจนปัญญา เพราะไม่รู้ว่าจะออกมาอย่างไร

“มดอยู่ในนี้ก็เห็นแก้มือ ถ้าเอาหนังสือสีเขียวมากั้น

มดก็จะเห็นสีเขียวเหมือนกัน แต่ถ้าปล่อยมัน...

หนูคิดจึงมือหนูน้อยมาจับ แล้วจึงขยับยกหนังสือขึ้น

ปล่อยมดออกไป พบในโลกกว้าง

หนูน้อยส่งยิ้มไปให้หนูคิด ตัวเองนั้นคิดผิดมาตลอด

หนูคิดไม่ผิดที่คิดแตกต่าง แต่ฉันนั้นผิดที่คิดไม่เป็น

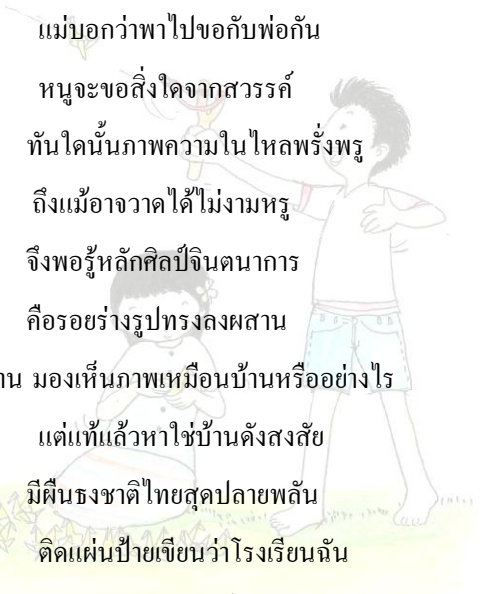
ผลงานของ จุฑารัตน์ บุญเงิน สถาบันราชภัฏนครสวรรค์คณะครู

ศาสตร์

แผนที่ที่หนูขอ

ครัวซึ่งไฟได้ไหม้ลามร้อน
 ด้วยเสียพ่อผู้ป้องกันในยะลา
 พลันเสียงปืนลั่นปังดังระเบิด
 โรงเรียนก็ย่อยยับอันตราย
 วันเกิดนี้อายุครบสิบขวบแล้ว
 เด็กน้อยอ่อนขอของขวัญจากมารดา
 หากลูกแม่ขอพรได้หนึ่งข้อ
 แม่เอ๋ยถามลูกรักผู้ผูกพัน
 เธอเริ่มขีดเขียนภาพบนกระดาษ
 ไม่นานนี้เพ่งรำเรียนจากคุณครู
 ดินสอขีดลากเส้นเห็นโครงสร้าง
 ของสามเหลี่ยมและสี่เหลี่ยมให้เกิงาน
 เต็มประตูดานหน้าต่างอย่างแน่นแน่ว
 ลากเส้นตรงยาวตั้งสูงกว่าใคร
 ภูมิทัศน์รอบข้างวางต้นไม้
 วาดบุษเมฆบนฟ้าลงตามกัน
 เด็กน้อยดูภาพโรงเรียนที่เขียนขึ้น
 รู้สึกคล้ายไร้ชีวิตจิตวิญญาณ
 นั่งลงหิบบดินสอมาเติมเต็ม
 วาดคุณครูผู้สอนตั้งอย่างตั้งใจ

เด็กน้อยนอนนอกต้นขวัญผวา
 หยคน้ำตาเธอหลังไหลรดไฟมาร
 อะไรเกิดมีไหมใครช่วยบอกขานแล้ว
 เป็นสุสานฝังซากหลากตำรา
 นัยน์ตาเปื้อยยังคงความไร้เดียงสา
 แม่บอกว่าพาไปเจอกับพ่อกัน
 หนูจะขอสิ่งใดจากสวรรค์
 ท้นไคนั้นภาพความในใจหลั่งพรู
 ถึงแม้อาจวาดได้ไม่งามหรู
 จึงพอรู้หลักศิลป์จินตนาการ
 คืออรชรารูปทรงลงผสาน
 มองเห็นภาพเหมือนบ้านหรืออย่างไร
 แต่แท้แล้วหาใช่บ้านดังสงสัย
 มีพื้นธงชาติไทยสุดปลายพลัน
 คิดแผ่นป้ายเขียนว่าโรงเรียนจัน
 ดวงตะวันกลมใหญ่ไล่เรียงมา
 แล้วลูกยื่นจ้องอีกครั้งเพราะกังขา
 จึงพบว่าการศึกษาขาดหายไป
 เด็กนักเรียนยิ้มแ้มดูแจ่มใส
 แล้วหิบบสีมาระบายให้สวยงาม

ภาพความในใจหลังจันทมนต์
เป็น “โรงเรียนสงบสุข” ได้ฟ้าคราม
แม่เห็นภาพฝีมือเด็กน้อยเข้า
“การศึกษาที่ต้องการ” ลูกอ่อนวอน
คุณแม่แค่ภาพนี้ที่หนูขอ
ขอของขวัญขอพรจากสวรรค์ใจ
เลือนนักเรียนในเด็กน้อยนั้นแรงกล้า
แต่แม่นั้นรุ่นคิดจิตประวิง
เด็กน้อยนั้นอยากเรียนแม่ก็รู้
ภาพวาดลูกแม่ไม่เคยนิ่งดูตาย
โอ้ลูกจำได้ว่าในตอนนี
แม่ผู้นี้จะเสก-สรรค์ประทานพร
มีอบอบบางลูบหัวเธออย่างรักใคร่
รุ่งเช้าสดแสงแห่งสุริยา
(...ครั้นตื่นขึ้นพบแสงแห่งสุริยา

ผ่านงานศิลป์ของเด็กน้อยผู้ถูกถาม
เธอตั้งนามอย่างไพเราะเพื่อขอพร
ให้แสนเศร้าเมื่อมองผ่านตัวอักษร
ชื่อภาพหลอนหลอกแม่తోแท้ใจ
พรุ่งนี้เราไปไหว้พ่อกันดีไหม
จะขอให้ภาพโรงเรียนเปลี่ยนเป็นจริง
ไว้เคียงสาจึงพูดไปได้ทุกสิ่ง
โรงเรียนเพิ่งถูกเผาทั้งจนวอดวาย
การศึกษายังคงอยู่มีเลือนหาย
จะต้องกลายเป็นจริงอย่างแน่นอน
นางฟ้าน้อยคนคิดถึงหลับก่อน
พลางนึกถึงคำลูกอ่อนทั้งน้ำตา
จงหลับเถิดขอคงใจไว้เคียงสาครัน
แม่จะพาเจ้านั้นไปโรงเรียน
การศึกษาที่ต้องการจะเป็นจริง...)

ผลงานของ รสสุคนธ์ สารทอง โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม คำบล

โนนปูน อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

การศึกษาที่ฉันต้องการ

โลกบิดเบี้ยวโลกเฉื่อยเฉาโลกมาบ้ำ ขอวิงวอนโปรดเถิดหนางหงหันหวน
 มามองความวิปริตผิดกระบวน จงมองเถิดมองตรวนล่ามปัญญา
 มองเห็นเด็กตัวน้อยของเราไหม มองถูกใครอยู่ในวัยศึกษา
 เพราะเหตุใดใจจึงดำเหลือคณา ไยปิดหูปิดตาไม่แลใคร
 ไยเสพติดหลงไหลในสิ่งของ แท้ทั้งสองวิ่งสุดแรงแข่งไปไหน
 สุดปลายทางเพียงมหาวิทยาลัย โลกกว้างใหญ่ระหว่างทางไม่พลาถมอง
 เหล่าเธอวิ่งเร็วสุดจะหยุดได้ ไม่ก้มไปดูกระทั่งเท้าทั้งสอง
 ความใฝ่ฝันสุดท้ายคล้ายครรลอง เหล่าหมู่คนทุกผองต้องเหมือนกัน
 จะต้องมีสินทรัพย์ประดับค่า เป็นมายาที่เอื้อมคว้าไว้แน่นมั่น
 ปลอ่ยค่าคนอันแท้จริงหลุดลอยล้น เพราะมัวฝันแต่เรื่องเครื่องเงินตรา
 การศึกษาทำอะไรเด็กน้อย เด็กจึงค่อยเปลี่ยนผันพลันเปลี่ยนหน้า
 โรงเรียนสอนอะไรให้บุตรธิดา ไยศรัทธาจึงแห้งโหยโรยจากใจ
 ได้เวลาเปลี่ยนแปลงการศึกษา ขอให้เปลี่ยนแปลงมาอย่างฝันใฝ่
 เปลี่ยนก่อนโลกเราจะผิดเพี้ยนไป เปลี่ยนมาให้เด็กกลายเป็น "คน" จริง
 อย่าให้สุดปลายฝันของเด็กน้อย มิแต่ค่อยเข้ารั้วอันใหญ่ยิ่ง
 มหาลัยไม่อาจเทียบชีวิตจริง การศึกษาโปรดสอนสิ่งที่จำเป็น
 จะได้นำไปเผชิญต่อโลกหล้า หลากวิชายังต้องเพิ่มเติมให้เห็น
 สอนทั้งเรื่องความจริงที่โลกเป็น สอนให้เห็นทางแก้ไขใช้ปัญญา
 สอนให้รู้แสดงความคิดเห็น ให้คิดเป็นแก้ปัญหาในกายหน้า
 สอนให้รักผู้อื่นอย่ามารยา ศีลธรรมจงนำหน้าชีวาไป

มหาลัยใช้สุดทางอย่างสุดท้าย
 ใจจะจบที่ปัญญาเพียงหนึ่งใบ
 สอนให้เด็กหัดคิดไกลในภพหน้า
 ให้เด็กคิดถึงชีวิตข้างหน้ามี
 ใจจะรู้แต่สิ่งเพื่อสอบเข้า
 ว่าสูตรที่ท่องบ่นคำนวณเป็น
 ในปลายทางของเด็กทุกวันนี้
 คือเงินทองสิ่งของครองเยาว์
 ความสำเร็จสุดท้ายใช้สิ่งของ
 แต่เป็นความสุขสงบ ณ ทางใจ
 ขอให้เธอมีใจจะไผ่ฝัน
 สำรวจตนชอบสิ่งใดให้ใจกว้าง
 สิ่งสำคัญแท้จริงใช้สิ่งของ
 การศึกษาโปรดสอนให้เด็กไทย
 อันตัวตนของเรานั้นหลากหลาย
 ความสุขใช้มีทางเดียวจะคว่ำมา
 ตัวตนของเธออยู่นั้นอยู่ที่ไหน
 เปิดโอกาสให้เด็กมี

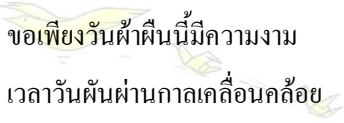
ชีวิตว่าชวนเวียนยาวแก่ไหน
 ชีวิตเราช่างไกลอีกหลายปี
 สอบมหาลัยใช้ไกลเต็มที่
 ให้เรียนสิ่งที่ชีวิตคน-จำเป็น
 อันตัวเราและเขาคงได้เห็น
 ในชีวิตอันยากเข็ญไม่ช่วยเรา
 สิ่งช่วยชี้ความสำเร็จในตาเขา
 อยากให้การศึกษาไกลความคิดไป
 ใจเงินทองรถยนต์หรือสิ่งไหน
 อาชีพใช้เธอจะเลือกจากเงินตรา
 แต่ละวันมุ่งไปไกลข้างหน้า
 ทางทอดยาวก้าวเดินหน้าฝ่าด้วยใจ
 แต่เป็นชนทั้งผองเธอรู้ไหม
 ใ้รักในจิตใจกว่าเงินตรา
 เรื่องถนัดมากมายหลายภาษา
 ใช้ต้องตามคนโตกว่าเขาว่าดี
 อยู่ที่ใดจงคิดให้ถ้วนถี่
 โอกาสที่จะแตกต่างระหว่างคน

ผลงานของ จิดานันท์ เหลืองเพียรสมุท ภาควิชาภาษาไทย คณะ
 ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โลกแห่งการศึกษา...ลิขิตคำราคอน

ถือกำเนิดเกิดมาเป็นมนุษย์
 คุงผ้าขาวผืนน้อยคอยคืนวัน
 สุริยันจันทราพาคล้อยลับ
 ขอเพียงวันผ้าผืนนี้มีความงาม
 เวลาวันผันผ่านกาลเคลื่อนคล้อย
 ผ้าผืนน้อยเติบโตใหญ่ให้เจนนดา
 เจ้าภูเขาปลิวสะบัดพัดส้าง
 มิเคยพบแพร่พรรณอันมากมาย
 ผืนแพรทองแวววาวพราระยับ
 ข้างผ้าพื้นธรรมดาแสนสามัญ
 พินิจไปในหมู่ผ้าหลากสี
 ผ้าเหล่าหนึ่งขาดวันดิน โอศครวญ
 แลไร้ราคามีเหมาะสม
 ส่งกลิ่นเหม็นคละเล้าเศร้าฤติ
 แลเว้งว่างที่ผ้านั้นแหวกว้าย
 เบื้องบนนั่นคือท้องฟ้างามน่าชม
 แต่เบื้องล่างคือแดนแสนมัวหม่น
 ผ้าบางผืนแสนบอบช้ำเฝ้าคอย
 จงพินิจคิดแลให้แท้ถ้วน
 เปรียบผ้าน้อยเป็นเด็กเจ้าเฝ้าวิชา

บริสุทธิ์ผุดผ่องค่อนองฝัน
 จะพ่องพรรณพรารวบจับสิ่งงาม
 จะนานนับเพียงใดไม่เกรงขาม
 แต่งแต้มตามถ้วนสิ้นจินตนา
 สิ่งที่คอยแสนไกลใจเฝ้าหา
 จะชักพาสิ่งใดมาใกล้กราย
 สิ่งรอบข้างพิศไปน่าใจหาย
 ประดับลายเล่ถ้วนล้วนต่างกัน
 ยามลมจับเพียงน้อยลอยเจิดฉิน
 ปลิวประจันพลั่วตามขามสมควร
 ยังคงมีสิ่งใดให้แลหวาน
 ประหนึ่งจวนสลายกลายธุลี
 กราบโคลนตมกระเซ็นเป็นสักขี
 อยู่กับที่ตกห้อยมิลอยลม
 ข้างพรางพรายหลากสีที่สวสม
 แลกกลิ่นกลมกับผืนผ้าส่งลอย
 ทุกซัระคนแสนเศร้าเคล้าวงหอย
 หมายจะลอยแต่ไร้ซึ่งลมพองพา
 สิ่งทั้งมวลเหล่านั้นคือปัญหา
 สะอาดตาบริสุทธิ์ผุดผ่องพรรณ

ฝ่าฟันงานประจักษ์ผู้รวยทรัพย์
 ประสงค์ได้ศึกษาวิชาการัน
 อันฝ่าฟันคือบุคคลมีล้นหลาม
 ครั้นสำเร็จเข้ารับปริญญา
 หากแต่มีกลุ่มคนด้อยโอกาส
 คุณฝ่าน้อยด้อยซ้ำซ้ำดิเคียน
 ในวันนี้งหวนคุณประเทศชาติ
 ได้เล่าเรียนก้าวหน้าเสริมค่าตน
 ประสพผลการทำงานเจริญรุ่ง
 คุณวุฒิมากทั้งแสนมั่งมี
 การศึกษาเป็นระบบครบคุณค่า
 แต่เนื้อแท้แลข้ามเห็นครามครัน
 อันพื้นฐานการเรียนควรเพียรสร้าง
 เพื่อก้าวอย่างมั่นคงตรงกระบวน
 เหล่าเนื้อหามากมายช่างหลายหลาก
 จงหยิบยกสิ่งดีเด่นเป็นศูนย์กลาง
 จักมุ่งเอาแต่ปัญญานั้นหาใช่
 เกียรติยศแห่งองค์กษัตรา
 มรดกदानานบูรณาร่าง
 เป็นข้อคิดก้าวหน้าคราต่อไป

และจับโอกาสที่คาดฝัน
 สำเร็จพลันพร้อมที่มีศักดา
 ดำเนินตามผลงานการศึกษา
 ต่างเชิดหน้าหมำเราได้เล่าเรียน
 มิสามารถคิดฟังทั้งอ่านเขียน
 มีความเพียรแต่ไร้ทรัพย์นับว่าจน
 ผู้สามารถมีทรัพย์มิสืบสน
 ลู่ลวงจนสำเร็จเล่าเขาได้ดี
 ดั่งใจมุ่งสิ่งหวังยังสุชี
 หากฤตินั้นไซ้ไรใครรู้ทัน
 ผนึกตรากฎหมายคล้ายสร้างสรรค์
 สิ่งเหล่านั้นหาใช่จงใคร่ครวญ
 ระบรู้งสำคัญมิผันผวน
 เพราะถึถ้วนจึงสบายเมื่อปลายทาง
 แลยุ่งยากเกินไปให้สะสาง
 แล้วค่อยสร้างตามแต่ใจใฝ่นำพา
 เหนือสิ่งใดคือรักชาติศาสนา
 ให้รู้ค่ารู้งามความเป็นไทย
 หากรู้สร้างรู้ผิดคิดแก้ไข
 ความเป็นไทยเลอค่าอย่างสากล

พัฒนาทุนเดิมให้เสริมสร้าง

รู้วิชาดีกว่ารู้ค่าคน

เยาวชนรู้งานการอาชีพ

เพื่อกำหนดหลักชัยให้พากเพียร

เมื่อจัดเจนหนทางกระจ่างจิต

ด้วยวันนี้โลกทัศน์พัฒนา

หากประสบสำเร็จสิ่งกล่าวอ้าง

แม้หลงผิดก้าวย่างไปทางใด

อนาคตเด็กไทยในวันนี้

หรือตกต่ำด้อยค่าราคาคน

ผ้าฝืนน้อยลอยค่าในวันวาน

ด้วยโอกาสก้าวหน้าที่ตราตรู

เหนือกฎเกณฑ์อื่นใดใครก่อร่าง

จงส่งเสริมสิ่งรักภักดีใจครัน

คำริ่รางวัลใหม่ให้เกิดผล

จงรู้ตนรู้รักษัจกรู้เรียน

คุจประทีปนี้อมนำคำอ่านเขียน

ดีกว่าเรียนคลำทางมิสร้างชา

ถึงคราวคิดเสริมสร้างทางภาษา

ล่องกิจจามีลืมนค่าความเป็นไทย

จะพบทางชีวิตจิตสดใส

จักปลอดภัยพร้อมสู้เพราะรู้ตน

จะแสนดีพรายเพริศบังเกิดผล

อยู่ที่ตนและรอบข้างต่างอุ้มชู

จะตระการงามมงคลมอดดู

แต่ทุกผู้ตั้งเปรียบเท่าเทียมกัน

คือการสร้างชีวิตลิขิตฝัน

เขาเหล่านั้นจักเป็นปราชญ์ของชาติไทย

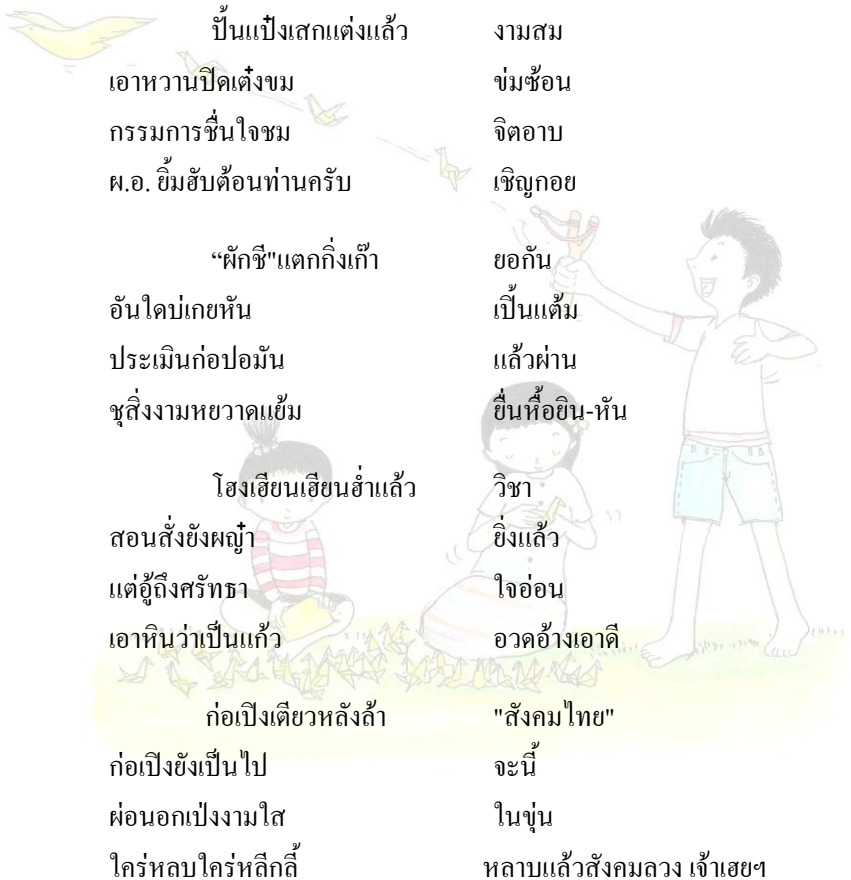
ผลงานของ วรุตม์ ชนะสิทธิ์ โรงเรียน มอ.วิทยานุสรณ์

ต.ท่ามิหรำ อ.เมืองพัทลุง จ.พัทลุง

“จากเด็กชาย ก.ไก่ ถึง เด็กหญิง ฮ.นกยูง”

- ปฐมบท -

กะโลงการวะ แด่...ความล้มเหลวแห่งระบบการศึกษา

ปั้นแป้งเสกแต่งแล้ว
เอาหวานปิดแต่งชม
กรรมการชื่นใจชม
ผ.อ. ยิ้มฮับต้อนรับ

งามสม
ข่มซ่อน
จิตอาบ
เชิญกอย

“ผักชี”แตกกิ่งเก๋า
อันใดบ่เกยหัน
ประเณินก่อปอมัน
ชูสิ่งงามหยาดแฉ่ม

ขอกัน
เป็นแต่้ม
แล้วผ่าน
ยื่นหื้อยีน-หัน

โองเฮียนเฮียนอำแล้ว
สอนสั่งยังพญา
แต่ฮู้ถึงศรัทธา
เอาหินว่าเป็นแก้ว

วิชา
ยังแล้ว
ใจอ่อน
อวอ้างเอาดี

ก่อเปิงเตียวหลังล้ำ
ก่อเปิงยังเป็นไป
ผ่อนอกเปิงงามใส
ใคร่หลบใคร่หลีกสี่

"สังคมไทย"
จะนี่
ในขุน
หลาบแล้วสังคมดวง เจ้าเฮซฯ

*** แป้ง = สร้าง

เต่ง = ทับ

เก๋า = คั่น

เดี๋ยว = เดิน

ผญา = ปัญญา, ความรู้

หลาบ = เช็ด

- ภาค ๑ -

คำถามของเด็กชาย ก.

ฉันยังเท่าก้าวไปอย่างไหวห้วน กับความจริง – ความฝัน วันสั่วเสียง
หัวใจรุ่มรันสันระรัว ใจหนึ่งกลัวหนึ่งกล้า กว่าครั้งใด
สู่ขอบรั้วโรงเรียนเพียรศึกษา ตามวิชาที่ครูภู่านไข
ยินเสียงเอ่ยเบาจากอยู่ข้างใน “เมื่อเติบโตใหญ่...เป็นเจ้าคนเป็นนายคน”
“ให้เป็นหมอ, เป็นครูผู้ทรัพย์สูง” เผ้าชักจูงเป็นไปให้สับสน
จึงคำถามเวียนวกยังววน เรียนเพื่อค้นเงินพันหรือปัญญา
ไม่ได้เรียนเพื่อรู้...กระนั้นหรือ? หัวใจซุ่มถามคอยตามหา
เมื่อเรียนจบก็ครบศาสตร์ “ทาสเงินตรา” แล้วถามว่าฉันเรียนเพื่ออะไร?
เพื่อฉันจบ ฉันจะได้มีงานทำ? แล้วค่อยค่อยก้าวล้า บนทางใหม่
ทุนนิยมกวักหา “มาไวไว” องค์ความรู้ทิ้งไว้ ไม่จำเป็น!
ใครกระชากความฝันเด็กชาย ก. ใครบ้าบอ จีง่าให้เขาเห็น
ปรศน์ค้ำไว้หลายประเด็น *เตรียมสอบเอ็น!* (ทิ้งคำถามไว้ถามใจ) ฯลฯ

- ภาค ๒ -

ความปรารถนาของเด็กหญิง ข.

หนูชื่อเด็กหญิง ข. หนูเรียนต่อเพื่อเติมหัวใจ

คิดที่ปิดบัง

หนูจะเล่าให้เข้าใจ

หนูฝันถึงวันสวย

ที่โลกสวยงามสดใส

เรียงร้อยสังคมไทย

ที่งามงดควรจดจำ

ความรู้ที่หนูรู้

ใช้ทางสู่ความมีคุณค่า

แต่คือคุณธรรม

ที่เต็มจิตพิณิจล

หนูมีเสรีภาพ

จะกำซาบถึงเหตุผล

ใช้เรียนเหมือนเครื่องกล

ให้สิ่งใดก็รับมา

หนูอยากคิดนอกกรอบ

เพราะหนูชอบการค้นหา

มาเรียนเพราะอยากมา

ใช้พ่อแม่ส่งไปเรียน

อยาก **เรียนเพราะอยากรู้**

อยากให้ครูผู้พาเราเพียร

มุ่งเน้นที่นักเรียน

ใช้สองชั้นหรือผลงาน

อย่าสอนเพียงนับหนึ่ง

แต่สอนถึงจิตวิญญาณ

ใช้สอนเพียงเพราะงาน

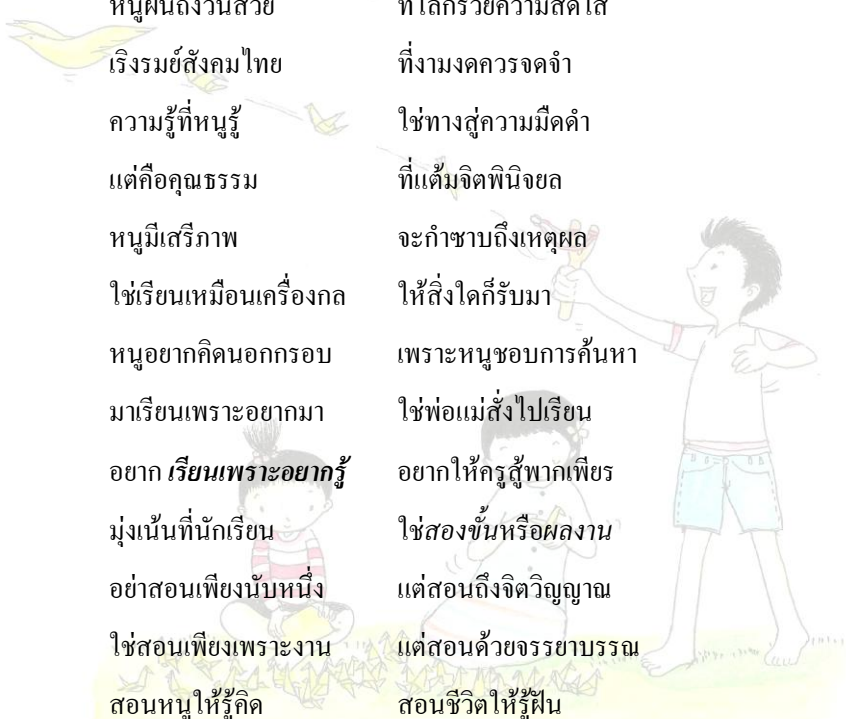
แค่สอนด้วยจรรยาบรรณ

สอนหนูให้รู้คิด

สอนชีวิตให้รู้ฝัน

ใช้ปิดประตูฝัน

แล้ว “ตามนั้นนะนักเรียน” !!!

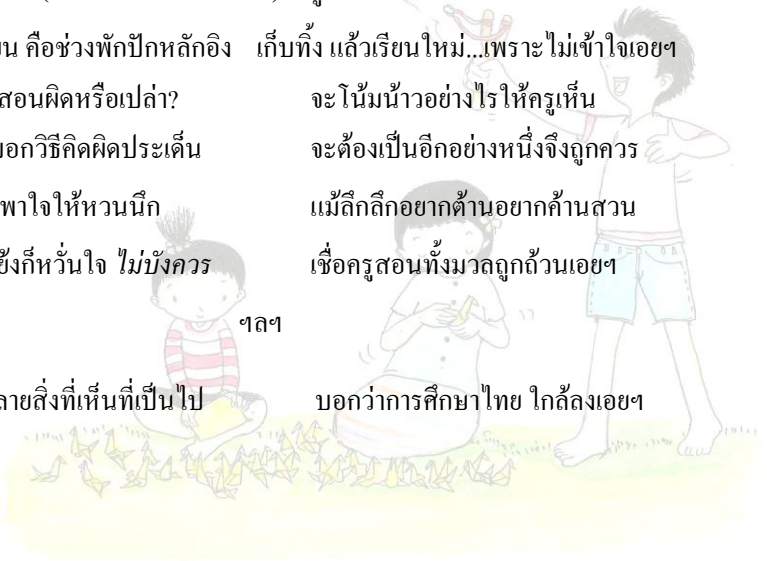

- ภาค ๓ -

ความเป็นไปของเด็กชาย ค. ถึงเด็กหญิง ฮ.

“ฉันเพื่อการเรียน... ไปเถอะเพื่อนร้านเกมยังรออยู่”
 สงครามแห่งความฝันเริ่มพันดู การต่อสู้ในจอไม่ร้อรี
 เสียงปืนสังคังลั่นสนั่นหู (เห้ย!) “มึงฆ่ากูทำไม เอ๊ะ! ไอ้... ๑๗๑”
 เรื่องการเรียนแค'ได้ขึ้น เบื่อสิ้นดี เวลานี้...เวลาสนุกสนานเอยๆ
 เลิกเรียนสี่โมงเย็น... นี่แหละเป็นเวลาอันทรงค่า
 ณ ที่นี้ สถาบันกวดวิชา จะทำฝัน“อีหล้า”ให้เป็นจริง
 ตั้งใจเรียน! (ชั่วโมงหนึ่งก็เกือบร้อย) รู้เงินพ้อมีน้อยอย่าอ้อยอิ่ง
 ห้องเรียน คือช่วงพักปีกหลักอง เก็บทั้ง แล้วเรียนใหม่...เพราะไม่เข้าใจเอยๆ
 อ๊ะ! ครูสอนผิดหรือเปล่า? จะโน้มน้าวอย่างไรให้ครูเห็น
 นั่นครูบอกวิธีคิดผิดประเด็น จะต้องเป็นอีกอย่างหนึ่งจึงถูกควร
 เคยรู้มาพาใจให้หวานนิก แม้ลืกลึกอยากค้านอยากค้านสวน
 แต่จะแย้งก็ห้วนใจ ไม่บังควร เชื่อครูสอนทั้งมวลถูกถ้วนเอยๆ
 ๑๗๑

ป.ล. หลายสิ่งที่เห็นที่เป็นไป บอกว่าการศึกษาไทย ใกล้เคียงเอยๆ

- บทรั้งท้าย -

วิญญานครู

ในความมืดมัวมนและหม่นหมอง ครูจุดแสงเทียนทองส่องไสว
ให้ศิษย์รู้วิถีที่ควรไป ถึงเส้นชัยจุดนั้นอย่างมั่นใจ
เป็นเรือจ้างพาศิษย์ไปถึงฝั่ง ของความหวัง, ความฝัน อันสดใส
ให้เอาศิษย์เป็นเรือพาครู ให้ถึงฝั่งยิ่งใหญ่ **ขำนาญการ**
“ครูคือผู้ยกระดับวิญญานมนุษย์ ให้สูงสุดกว่าสัตว์เดรัจฉาน
ครูคือผู้สั่งสมอุดมการณ์ มีดวงมานเพื่อมวลชนใช้ตนเอง”
ด้วยศรัทธาในคำอันล้ำค่า คือคำว่าคุณครูผู้คร่ำเคร่ง
ป็นคนซื่อด้วยมือของครูเอง ร่ายบทเพลงจิตวิญญานผ่านสายลม
คือตัวแปรสำคัญ การศึกษา คือตัวแทนปัญญาค่างามสม
คืออักษรคือเลข เอกอุดม คือพระพรหมผู้สร้างโลกใบทรงชัย.

ผลงานของ สุรพันธุ์ สมสีดา โรงเรียนพานพิเศษพิทยา

ด.สันติสุข อ.พาน จ.เขียงราย

การศึกษาที่ฉันต้องการ

อันชีวิตเรามีสิทธิ์ลิขิตฝัน
 เยาวชนจะดีมีปัญญา
 เราพากเพียรจากวันนั้นจนวันนี้
 เป็นวิธีจดจำแต่โบราณ
 ถ้าสอนให้เข้าใจจะดีกว่า
 ฝึกให้คิดฝึกให้แจ่มแจ้งไป
 ให้ผู้เรียนออกนอกสถานที่
 แหล่งเรียนรู้จะมีค่าถ้าแวะเวียน
 ตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการศึกษา
 ไม่ต้องให้ครูสอนทุกครั้งไป
 ฝึกให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น
 หมั่นฝึกปรือการสื่อสารผ่านวาจา
 อีกภาษาจำเป็นเวลานี้
 ใช้ภาษาให้ถูกหลักหมั่นต่อเติม
 คุณธรรมสำคัญเป็นที่หนึ่ง
 ถึงไม่เก่งแต่ดีน่าชื่นใจ
 สิ่งทีกล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนี้
 สำคัญคือคุณธรรมนำวิชา

ร่วมสร้างสรรค์ปฏิรูปการศึกษา
 หากไขว่คว้าการศึกษาที่ต้องการ
 ยังเคยมีการท่องจำตามคำขาน
 เลเวล่วงกลานนานนมก็ลืมไป
 ผ่านพื้นมาสักกี่ปีก็ยังไหว
 ช่วยกันไขปัญหาในชั้นเรียน
 ได้คลุกคลีสิ่งรอบตัวแทนอ่านเขียน
 จะช่วยเปลี่ยนทัศนะพาท้าวไกล
 หัดค้นคว้าหัดเรียนเองจะดีไหม
 ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมา
 คิดวิเคราะห์ให้เป็นแรงกระตุ้นหา
 ไม่มีค่าหากเป็นเช่นดั้งเดิม
 ทั้งเกาหลีญี่ปุ่นจีนควรส่งเสริม
 อีกทั้งเพิ่มอนุรักษ์ภาษาไทย
 นำมาซึ่งความดีงามนามขานใจ
 อยู่ที่ได้มีความสุขได้ทุกครา
 ทางที่ดีควรใส่ใจการศึกษา
 จะช่วยพาความเจริญมาสู่ตน

ผลงานของ สุภวรรณ แอ้พฤกษ์ มหาวិทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาเขตกำแพงแสน ด.กำแพงแสน อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม

การศึกษาที่ฉันต้องการ

สร้างบ้านเรือนอิฐดีไม่มีลี้ม	สร้างสังคมใช้ฐาน “การศึกษา”
สร้างชีวิตฟูเฟื่องเรื่องปัญญา	สร้างวิชาสร้างเมืองเรืองวิไล
แต่ทว่าการศึกษาจักสร้างคน	อำนวยผลขึ้นยังอย่างยิ่งใหญ่
แต่ละชั้นแต่ละถ้ำนั้นขาวไกล	ต้องวางเป้าวางปัจจยไว้เป็นทุน
คือ “ความรู้คู่คุณธรรม” นารากฐาน	สอนหลักคิดควบหลักการสานหลักหนุน
ให้สำนึกช่วยเหลือปันเจือจุน	เกื้อการุญคนรอบข้างอย่างจริงใจ
คิด-พูด-ทำโอบเอื้อเพื่อผู้อื่น	แบ่งหยิบยื่นเรียนรู้เป็นผู้ให้
“จิตสาธารณะ” เสียสละให้อภัย	ทุกวิถีมีวินัยในสังคม
ถึค้วชิน “ภูมิคุ้มกัน” สรรค์ชีวิต	เน้นพินิจพิจารณาอย่างเหมาะสม
สติคุมปัญญาเหนืออารมณ์	ทะนุบำรุงขันติปลูกทุกเมื่อครา
ให้ฉลาดวางตนพ้นภัยเภท	ไกลระคะห่างกิเลสตัณหา
ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงแห่งเวลา	เท่าทันความก้าวหน้า “โลกาภิวัตน์”
ไม่ยึดติดรูปลักษณ์หลักวัตร	ไม่เพลินสิ่งชั่วชุลลิกำหนด
ไม่ละโมภโลกหลงใหลไทยชี้อัด	ไม่สันตัดเห็นแก่ตนสิ้นอึดตา
สอนการเมืองการปกครองของชนชาติ	จับทบทวนหน้าที่ที่สูงค่า
รู้สิทธิเสรีภาพอาบศรัทธา	“สมานฉันท์” เบิกฟ้า “ประชาธิปไตย”
สอน “เศรษฐกิจพอเพียง” เลี้ยงชีวิต	เนรมิต “ทางสายกลาง” สร้างนิสัย
รู้พอกิน รู้พออยู่ รู้พอใจ	ประหยัดใช้ประยุกต์งานประมาณตน
สอนธำรงรู้รักษ์เอกลักษณ์ชาติ	สืบศิลปศาสตร์ภูมิปัญญาสง่าผล
มีเสาหลัก “วัฒนธรรม” ค้ำกมล	มรรยาทสันโดศเด่นความเป็นไทย

สอนเคารพเทิดทูน “ชาติ-ศาสนา-กษัตริย์” ปฏิบัติด้วยภักดีที่ยิ่งใหญ่
 “ตามรอยบาท” ภูผาอินทร์ปิ่นทรงชัย พลิกายใจ “ทดแทนคุณแผ่นดิน”
 สอนพิทักษ์ “สิ่งแวดล้อม” พร้อมรักษา ดินน้ำป่าไพรพงคงทรัพย์สัน
 ธรรมชาติลมหายใจให้ชีวิต หลอมดวงจินตลลลโลกร้อนผ่อนเภทภัย
 มิจำกัดเพียงวิถี... ห้องสี่เหลี่ยม แต่เต็มเปี่ยมบนแนวทาง... โลกกว้างใหญ่
 เปิดประตู “วิสัยทัศน์” วัฒนไกล เชื่อมโยงใยครulongนอกห้องเรียน
 เลิกเรียนแบบคิดไม่เป็นแน่นแต่ท่อง จานกแก้วนกขุนทอง... ต้องปรับเปลี่ยน
 “ปฏิรูป” มิให้ซ้ำอ้วนเวียน มุ่งมั่นเพียรเพื่อก้าวที่ยาวไกล
 ที่ไม่รู้ใครใคร่ได้รู้ ที่มีอยู่ก็พรายพร่างสว่างไสว
 ที่ไม่เห็นก็ได้เห็นความเป็นไป ที่เลื่อนใดก็สัมผัสชัดเจนตา
 คุณภาพเด็กไทยได้ก้าวล้ำ คุณธรรมเด็กไทยได้ก้าวหน้า
 คุณลักษณะ “สังคมอุดมปัญญา” คือคุณค่าองค์ความรู้คู่ความดี
 แม็กกล้วยไม้แซมดอกออกบานซ้ำ แต่งองงามสง่าพิศราสี
 การศึกษาถึงซ้านานผ่านเดือนปี แต่ทวีพูนเพิ่มเติมค่าคุณ
 สร้างความสุขยั่งยืนทั่วผืนหล้า สร้างพลังปัญญามาเนืองหนุน
 สร้างรากฐาน “การศึกษา” มาค้ำจุน สร้างต้นทุนสังคมชาติร่วมเย็น”

ผลงานของ จรศักดิ์ เหมทานนท์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียน

เบญจมาธุทิศ นครศรีธรรมราช

หลักสูตรสยาม

๑ กอขอตามต่อด้วย

รีบเร่งเสาะศึกษา

อบรมบ่มปัญญา

ถึงยากจงฟุ่มนเฝ้า

กอกา

เถิดเจ้า

ให้สุก จอมเสข

เร่งรู้ตามรอย

เด็กเอ๋ยเด็กน้อย...

ยังจดจำคำเก่าเขาเล่ามา

ฉันเป็นเด็กอ่านอนซอนง่าย แสนสบายประพุดิตตามความกล่าวนี้

เลยเป็นเด็กสอนง่ายมาหลายปี

ฉันเยาว์ ฉันเขลา ฉันทึ่

ร่ำเรียนเพียรอ่านทุกวารวัน

พิลึกส์เคมีชีวะ

อังกฤษคณิตมากมี

ฉันเรียนจบพบคะแนนแสนสง่า

มหา'ลัยเข้าได้ไม่ยากเย็น

เรียนสำเร็จเป็นบัณฑิตตามคิถหมาย

สวมชุดครูยไ่ปลอกคอต่อดิกิ

ก้าวต่อไป...มหา'ลัยชีวิต

'สารพัดวิชาปัญหาเปลือง'

เรียนไปก็ไม่เห็นสม

บทที่หนึ่งสอบตกเรื่องวจา

บทที่สามบทที่สี่บทที่ห้า

นับตั้งแต่บทที่หกกว่นไป

ความรู้เรายังด้อยเร่งศึกษา

เร่งศึกษาเติบใหญ่จะได้ดี

หวังว่าจะได้ดีสักวัน

ฉันจึงมาตามความไ่ฝฝน

หวังปลูกปั้นได้สมคณกิ

พละฝึกฝนเต็มที่

ทฤษฎี-ปฏิบัติ ชัดเจน

เกรดสี่เรียงหน้ามาเห็นเห็น

ไ่ได้เป็นนักศึกษาราคาดี

คว่ำป้ายเกียรตินิยชมสตัคค์ศิริ

บารมีแผ่กว้างกร่างเมือง

อำมหิตขึ้นขมสมลือเลื่อง

ด้วยเรื่องนอกเหนือคำรา

อุดมอดิเรกปัญญา

บทต่อมาว่าด้วยความไ่ว้ใจ

ต้องสอบซ่อมวิชาอชฌาสัย

วิชาใจมนุษย์สุดคะเน

ไว้เกณฑ์ไว้กฎกำหนดแน่
พลิกเพลงแก๊งหวนรวนเร
ฟิสิกส์เคมีชีวะฯลฯ
เก็บใส่โกดังโกโร-
เกิดอะไรขึ้นกับการศึกษา
เน้นศรีเน้นศักดิ์ชัยวิญญาณ
ตอบได้หมดคฤลีโกฏิจุฑ์คณิต
สร้างคนเก่งข้างนอกไ้ข้างในกลวง
(หลักสูตรไทย)

ทฤษฎีต่างชาติवादฝันเข้า
ศีลธรรมจรรยาฆ่าทิ้งไป
การศึกษาของไทยในวันนี้
เรียนไปบ่นไปตามครรลอง
ทั้งหลักสูตรและโรงเรียนในฝัน
เมื่อปล่อยคำ “ทฤษฎี” ปีปัญญา

หัวนอกหัวเน่านี้

รีบเร่งเสาะศึกษา

พ่อแม่มุ่งปัญญา

ลืมรากลัทธิโคตรเหง้า

เปลี่ยนแปรผกผันหันเห

พัดเพพลิวไหวในมโน

ปริญญายะไบโก๊

โกโส-โครกไว้ในตำนาน

มายาขายขายคำหวาน

ปิดม่านบังความจริงด้วยสิ่งลวง

จิตยัชชีวิตคิดไม่ได้น่าเป็นห่วง

โอ๊ย แสบทรวง ไม่อยากพูด

อ้างเอาหลักสูตรนำล้ำสมัย

ปล่อยให้ความเขลาเข้าครอบครอง

เด็กไทยมีหน้าที่เพียงสนอง

เพื่อจับจองใบหากิน(ปริญญา)

คงหยุดไว้เท่านั้นกันถ้วนหน้า

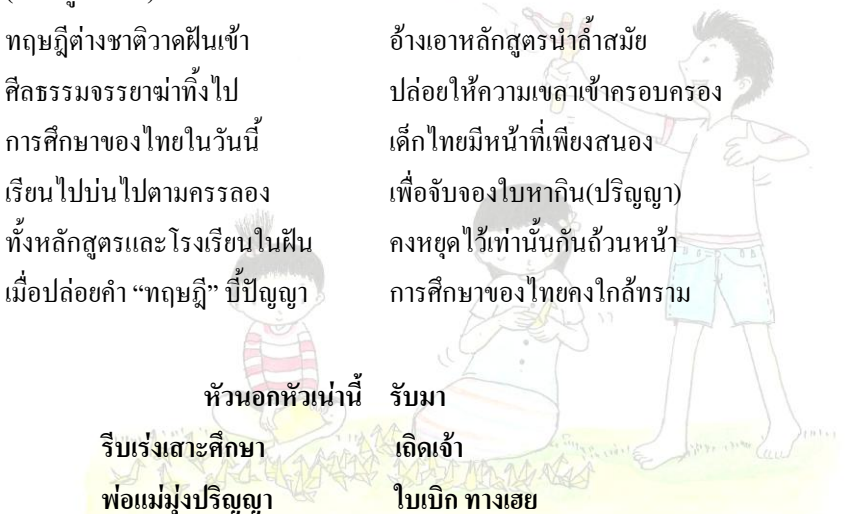
การศึกษาของไทยคงใกล้ทรมาน

รับมา

เถิดเจ้า

ไบเบิก ทางเฮย

ชาติเชื้อชนตัว

การศึกษาไทยในวันนี้

ฉันเคยเป็นเด็กบ้านนอก...

ฉันเคยเป็นเด็กบ้านนอก
 “เมื่อเติบโตใหญ่เจ้าจะต้องมีวิชา
 ฉันก็หมั่นพรวีเพียรเขียนอ่าน
 ทุกข์ยากลำบาก-บากหน้าทน
 เด็กบ้านนอกได้สายรุ้งเมืองฟ้า
 ว่ากันว่าคือป้ายฤกษ์เบิกชีวิ
 เด็กบ้านนอกสลัดปลอกสวมคอหมา
 ลงเล่นน้ำสัครามตามแสงไฟ
 ไอ้โฮโครกกาคนำจลดมหาย
 สลัดปีกฉีกอ่านขานตามลม
 สุคระกำลักลิ่นสะอื้นก่อน
 หูตูบหางตกหันใด
 การศึกษาเสกร่างฉันกร่างกร้าน
 เสกให้ดินเป็นดาว...แล้วลืมหิน
 เสกให้กาเป็นหงส์ยังพอว่า
 เรียงถ้อยพรวีจากน้ำตาที่พรวีแล้ว
 การศึกษาของไทยในวันนี้
 เราได้ดาวโดยก้าวเหยียบจิตวิญญาณ
 เราละเลย‘สิ่งเก่า’ให้เหงาหงอย
 เราสร้างค่านิยมความรุ่งเรือง
 แสนสงสารเด็กไทยในวันนี้

เขากรอกใส่หูให้รู้ว่า
 เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพสำหรับตน”
 ประสพการณ์มากมายขวายขวน
 เชื่อว่า...วันหนึ่งคนจะได้ดี
 เอื้อมมือคว้าปริญญามาเป็นศรี
 ฉันก็มีกับเขาอยู่หนึ่งใบ!
 มาสวมปีกหงส์ฟ้าแสวงดีไ
 เชิดคอใหญ่ชูหน้าท้าสังคม
 มาแจ้งข่าวการตายนำขึ้นขม
 ว่าแม่หมาที่ให้นมเธอสิ้นใจ
 หงส์หอนทุกข์ทันทรมนไหม้
 น้ำตาค่อยค่อยไหลหลังริน
 เสกบ้านเสกธให้หมดสิ้น
 ลืมถิ่นลืมย่านต้นแดนตัว
 แต่นี้เสกหงส์จากหมาค้าความชั่ว
 เล่าเรื่องราวแทนตัวที่พบพาน
 จริงหรือ? ที่คูดัดคำขาน
 มองผ่านภูมิปัญญาค่าควรเมือง
 เอาแต่ค่อยสร้าง‘สิ่งใหม่’ให้ฟูเฟื่อง
 โดยการวิ่งตามให้เปลืองแรงทองตัว
 เรียนคณิตเคมีจนปวดหัว

ซ็อกฟิสิกส์ชั้นโคมาน่าหาวคกลัว
 ถิ่นโคขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในเมือง
 หรรหาลือเลื่องเลิศลอย
 ครั้งหนึ่งฉันเป็นเด็กบ้านนอก
 สุขขสูงปัญญสง่าคำ

ลิ้มทักทายคนขายถั่วหน้าปากซอย
 อยู่ยอดดึกรุ่งเรืองเหงาหงอย
 ใจง่อย งามาย งาม่า
 การศึกษาได้ชักฟอกตามคำปรา
 แต่ลิมนำภูมิปัญญาสู่สากล

‘ผลผลิต’ จาก “ศาสตร์แบ่งส่วน”

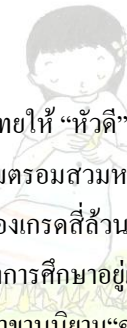
วสันตดิถีฉันท ๑๔

เคมีฟิสิกส์ชีวคณิต	สุขวิทย์และการงานฯ
สังคมศาสตร์	ศิลปการ-ดุริยางคศิลป์
ภาษากวีรสิกลักษณ์	พลตรรกศาสตร์
แตกแยกแขนงวิทยาวิชา	กลโลกบ่หลอมรวม

กลอนสุภาพ

แบบเรียนของไทยในวันนี้
 รู้เชี่ยวชาญ(แบบชะลูด)สร้างทำฟอร์ม
 ทั้งศิลปทั้งศาสตร์ปราคาเปรื่อง
 ทั้งคำถามกลานตามขามจบมา
 บัณฑิตนักศึกษาปัญญาชน
 วิชิตแนวครรถลงมองลงไป
 ยิ่งคิดยิ่งราคาค่าขึ้นเทพ
 ทุจริตปลิดมณุษชน
 ‘ผลผลิต’ยังขาดวิคิด
 ไร้สมบัติผู้ตาม-ผู้นำ

สร้างเด็กไทยให้ “หัวดี”(แบบพอมพอม)
 ใจตรมตรอมสามหน้ากากมากปัญญา
 ลือเลื่องเกรดสี่ส่วนกันถ้วนหน้า
 คุณค่าการศึกษาอยู่แห่งใด?
 เป็นคำงานนิยาม“คน”ประเภทไหน?
 แยกไม่ได้จาก“ใครใคร”ในชั้นชน
 ยิ่งสมเสพตักดวงดวงหวังผล
 ปลอมปนปรุงพลาจริยธรรม
 ทักษะชีวิตมิของข้า
 เป็นแต่ผู้กลานคล้าตามกันไป

มองลงไปในหลักสูตรการศึกษา
 เราแยกส่วนแบ่งศาสตร์ขาดเกินไป
 เราคัดเกรดเคมี-ชีวะ
 คณิตศาสตร์ขาดสังคมบ่มประเพณี
 ำเรียนกันขลดแบบแยกส่วน
 สิ่งที่ขาดคือเชื่อมโยงนอกตำรา
 การปลูกฝังให้พวกเพียรเรียนเอาเกรด
 เราไม่สอนชีวิตจริงใน “เคมี”
 ไม่รู้จักหลักฟิสิกส์พุทธศาสตร์
 แต่ละศาสตร์ขาดความกลืนกลม
 หากมีโจทย์คณิตศาสตร์แบบโคลงสี่
 วันที่ครูฟิสิกส์อัมมฤทัยค์

มันผิดแต่ตำรามิสงสัย
 ส่งผลให้ ‘ผลผลิต’ คิดไม่เป็น
 พละจากกันเห็นเห็น
 ศิลป์ภาษาแยกเป็นอีกศาสตร์
 ทุกวิชาเลิกล้วนกันถ้วนหน้า
 บูรณาการความรู้ไม่สู้มี
 ‘ผลผลิต’ เลยเป็นเศษปลิ้นปิ้ง
 ไม่เคยสอน “ดนตรี” ผ่าน “สังคมฯ”
 ความรู้ขาดหลักการผสมผสาน
 การศึกษาเลิกล้ม(จน)ไม่เป็นทาง
 บทกวีเราคงไม่ถูกทิ้งขว้าง
 ภาพบางอย่างของเมืองไทยคงใกล้.....

จดหมายถึงนายก

๐/๐ หมู่ที่ ๑ บ้านรากหญ้าตำบล ชาว
 ประชาศรีห์หมองศรี อำเภอ ไร่ปรียญา
 (คำชีวี)
 จังหวัด ที่ห่างไกลไร้คนมอง

เสาร์ ๑๒ มกรา '๕๖

กราบเรียน ท่านนายก (สมัยที่ ๒)

เนื่องด้วยการศึกษาไทยที่ไร้ปอง มีเหตุต้องชะงักงันเมื่อท่านมา ครั้ง
 ที่แล้วคราวที่ท่านได้ตำแหน่ง และจัดแบ่งหน่วยงานไม่เป็นท่า ย้าย-สลับ
 สับเปลี่ยนบุคคล การศึกษาหยุดเติบโตใหญ่ไปเกือบปี มาคราวนี้ท่านได้ครอง
 สองสมัย ก็หวังใจฝากฝันกับท่านนี้ ปฏิรูปการศึกษาไทยเสียที ก่อนบ้านนี้
 เมืองนี้จะล่มจม ช่วยคัดสรรครุฑมีใจเอื้อ มาดูแลกิจวิชากรม-ตามเหมาะสม
 “ปรับ”หลักสูตรให้สอดคล้องต้องทาง‘ลม’ มิใช่“เปลี่ยน”

เสียงจลัม...ตามไม้ทันท ให้ชำเลื่องเขื่องย่องมองต่างชาติ ไม่ใช่วิ่ง
 ‘ตาม-ตลาด’จ่าละหวั่น ชื่นวิ่งตามก็คงตามเขาไม้ทันท เพราะชำนาญคนเรานั้น
 ต่างกันไป ลอยย้อนมองกลับไปในมุมกลับ บ้านเมืองเราจนอับเสียดที่ไหน
 ศิลปะอีกทั้งภูมิปัญญาไทย ไม่ใช่เรื่องที่ใครใคร่ทำเป็น วัฒนธรรมที่-“เขา”
 เห็นเป็นสง่า โฉน“เรา”กลับเมินหน้าไม่แลเห็น นาฏกรรม“เขา”-เลียนทำซ้ำ
 ยากเย็น โฉน“เรา”มองไม่เห็นเป็นราคา เรามัวสร้างการศึกษา“ค่าโลกเลื่อง”
 มรดก“ค่าควรเมือง”เมินคุณค่า ประเพณีวิถีไทยภูมิปัญญา หายไปไหนรีบ
 นำมาสอนสั่งกัน คำบอกเล่าของผู้เฒ่าอีกผู้แก่ เอามา-แปลใส่หนังสือผู้มีอัน
 ปราชญ์ท้องถิ่นนั้น ไซร้อยู่ไหนกัน มาถ่ายทอด-แบ่งปันศิลป์สู่ใจ มาศึกษา สิ่ง

คิดิเรม็อยู่ โลกภายนอกก็เรียนรู้มีสงสัย เรียนรู้เขาเรียนรู้เราเคล้ากันไป ดัง
 “สามก๊ก”กล่าวไว้ในพิชัยสงคราม อีกหนึ่งเสียงจากเยาวชนไทย(ในมือท่าน)
 หวังช่วยสานสืบवादชาดิสยาม จรดปากกาจากเด็กไทยที่ไรราม ถึงผู้อยู่บน
 คานหามกลางสภา เรื่องคำ-ขวัญปีใหม่นี้ที่มอบให้ เราเด็กไทยจะนำไปสร้าง
 คุณค่า เนื้อความในจด-หมายนี้ที่กล่าวมา ก็หวังท่านพิจารณาเช่นเดียวกัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

จาก เด็กน้อยบ้านป่าพนาสันต์
 ลงเวลา เพียงคืนกว่า...ฟ้าเจียบบัน

ป.ล. ขอต่านอ่านมันในสภา

ผลงานของ สิทธิศักดิ์ บุญมา

การศึกษาที่ฉันต้องการ

การศึกษาของไทยในวันนี้	เพียงการที่แข่งขันกันเป็นหนึ่ง
ไม่มีคุณธรรมให้คำนึง	ไม่มีสำนึกถึงความดีงาม
นักศึกษาสายเดียวเที่ยวตามคับ	จารีตรับแต่หยาบมู่วาบหวาม
นี่คือปัญญาชนปานเปรอกรม	ศึกษาทรมวัฒนธรรมด่าจิตใจ
มีความรู้อันใดในหลักสูตร	มีคำพูดพร่าวอนสอนใจ
การศึกษาเสริมส่งตรงจุดใด	มุ่งเน้นในวิชาการผลงานตน
คงมีแต่เหยียดหยันและขันแข่ง	ไม่เปลี่ยนแปลงสมเพชในเหตุผล
การศึกษาคือเส้นแบ่งแห่งชั้นชน	เลี่ยมเขาคชนชนกันมันเหมือนควาย
ดอกผักชีเบ่งบานเหมือนการวาด	แต่ยังขาดจิตสำนึกยังเลือนหาย
ขาดสามัญจิตสำนึกจารีตลาย	มีความหมายอันใดในบทเรียน
ให้เห็นห่างวรรณกรรมคำพื้นบ้าน	ด้วยอาจารย์ดูหมิ่นศิลปะเขียน
ให้ยึดตามสากลจนหัวเวียน	เพื่อจักเปลี่ยนเป็นทาสต่างชาติครอง
วันนี้เป็นไทยหรือเป็นทาสของชาติอื่น	มีจุดยืนเหตุผลต้องทนสนอง
อยู่ไหนเล่าคุณธรรมไหนครรลอง	แผ่นดินทองของไทยไม่มีแล้ว
อันผู้ให้ชี้แนะกล่าวคำสอน	ตั้งแต่ตอนเขาวิวยไม่คลาดแคล้ว
สอนสั่งเราเผยแพร่ชี้แนะแนว	เหมือนเศษแก้วถูกหล่อหลอมไม่เสื่อมคลาย
อุดมการณ์ของครูผู้ถือมั่น	มุ่งสร้างสรรค์สอนศิษย์ด้วยจิตหมาย
แม้ต้องทนเหนื่อยยากลำบากกาย	ยังชวนขวยขวายความรู้สู่นักเรียน
เป็นแม่พิมพ์บ่มเพาะความเหมาะสม	ด้วยชื่นชมชี้อ่มมองปรับเปลี่ยน
ให้เด็กมีความมานะและพากเพียร	อาจดิเตียนเพื่อก่อความพอใจ

ผลงานของ อรพิมล กู้จำรุญ โรงเรียนศรีราชา จังหวัดชลบุรี

รวมเรียงความ

การศึกษาควรจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ศึกษาในเรื่องที่ตนเองสนใจอย่างเต็มที่ ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการค้นคว้าและพัฒนาทักษะด้านที่ตนมีความถนัด จนกระทั่งทักษะนั้นกลายเป็น “ความเชี่ยวชาญ” และทำให้ผู้เรียนนำความเชี่ยวชาญนั้นๆ ไป “สร้าง” อาชีพ พูดย่อยๆ คือ “เรียนเพื่อสร้างงาน” ไม่ใช่ “เรียนเพื่อหางานทำ”

การศึกษาที่ฉันทองการ

อย่าเกียจคร้านการเรียนเร่งสุดสำหรั มีวิชาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน
จะตกถิ่นฐานใดคงไม่แคลน ถึงคับแค้นก็พอยังประทั้งตน
อันความรู้รู้กระจ่างแต่อย่างเดียว แต่ให้เชี่ยวชาญเกิดลงเกิดผล
อาจจะชักเชิดชูฟูสกนธ์ ถึงคนจนพวงศัพรคงได้ดี

ประพันธ์โดย พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

บทประพันธ์ดังกล่าวนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของคำสอนของ “พระยาศรีสุนทรโวหาร” หรือที่รู้จักกันดีในนาม “น้อย อาจารยางกูร” แน่แน่นอนว่าในฐานะที่เป็นคนไทย ย่อมไม่มีใครไม่เคยได้ยินบทประพันธ์บทนี้ ถือได้ว่าเป็นคำสอนที่ทรงคุณค่ามานับรุ่น เพราะเป็นบทประพันธ์ที่ดีเลิศในหลายๆ ด้าน ทั้งด้านฉันท-ลักษณะ วรรณศิลป์ ตลอดจน “ความหมาย” ที่แฝงไปด้วยเนื้อหาสาระและข้อคิดอันมากมาย ที่มุ่งเน้นให้เห็นความสำคัญของสิ่งๆ หนึ่ง ซึ่งผู้ใดที่ปฏิเสธไม่ได้ถึงความสำคัญของสิ่งนี้ สิ่งที่เราเรียกว่า “การศึกษา” นั่นเอง

หากมองย้อนกลับไปในอดีตจะพบว่า การศึกษาในอดีตนั้นต่างกับปัจจุบันยิ่งนัก “วัด” ดูเหมือนจะเป็นเพียงทางเลือกเดียวที่สามารถให้ความรู้แก่เด็กได้ ยิ่งไปกว่านั้นโอกาสในการเข้าเรียนก็จำกัดเฉพาะเด็กผู้ชายอีกด้วย ส่วนเด็กผู้หญิงทำได้แค่ฝึกการบ้านการเรือนเท่านั้น เมื่อเวลาผ่านไปเรื่อยๆ จนกระทั่งประเทศไทยมีสถานศึกษาที่เรียกว่า “โรงเรียน” ทำให้โลกแห่งการศึกษาเปิดกว้างมากขึ้น

เด็กผู้หญิงก็สามารถเรียนหนังสือได้เช่นกัน แต่ถึงแม้จะมีโรงเรียนก็ตาม การศึกษาในสมัยนั้นก็ยังมุ่งเน้นแค่ในตำราเรียน ไม่ค่อยเปิดอิสระทางด้านความคิดเท่าที่ควร และมีระดับการศึกษาที่ยังไม่ก้าวหน้าเทียบเท่าในปัจจุบัน

แต่เนื่องจากไม่มีใครหยุดยั้งวิวัฒนาการได้ เป็นเรื่องธรรมดาที่โลกต้องมีความเจริญก้าวหน้าและยุคแห่งโลกาภิวัตน์ต้องกีดกันเข้ามาเรื่อยๆ ส่งผลให้ระบบการศึกษาของประเทศไทยมีการพัฒนาเป็นอย่างมากจนมีลักษณะเช่นทุกวันนี้ มีโอกาส มีการเปิดกว้างทางความคิดและมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น ต้องยอมรับว่ามีบางสิ่งที่ได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของโลกแห่งการศึกษารวมถึงชีวิตของคนเราไปโดยปริยาย นั่นคือ “เทคโนโลยี” เมื่อเทคโนโลยีก้าวหน้าก็ทำให้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาก็เปิดกว้างตามไปด้วย เป็นการเปิดกว้างอย่างไร้ขอบเขต ไร้พรมแดน เสมือนทุกๆ ที่จากทุกมุมโลกได้ถูกเชื่อมเข้าหากัน เมื่อเป็นเช่นนี้แนวโน้มของการศึกษาที่ควรจะเป็นคือการศึกษามอบอิสระให้แก่ผู้เรียนมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการศึกษาคือสิ่งที่น่าค้นหาและไม่จำกัดขอบเขต เรียกง่าย ๆ คือ “ไม่ตีกรอบ” ให้แก่ผู้เรียน แต่นับวันข้าพเจ้ากลับรู้สึกว่ในขณะที่โลกกำลัง “ไร้กรอบ” มากขึ้นทุกวินาที ทว่าการศึกษาไทยกลับ “สร้างกรอบ” ขึ้นเรื่อยๆ

ยืงนานเข้ารอบนั้นก็ยิ่งหนาขึ้นหนาขึ้น ซึ่งนั่นไม่ใช่ “การศึกษาที่ข้าพเจ้าต้องการ” เลยแม้แต่น้อย

อย่างที่ข้าพเจ้าได้กล่าวไปว่าโลกของเราไร้ขอบเขตมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะฉะนั้น “การศึกษาที่ข้าพเจ้าต้องการ” จึงเป็นการศึกษาแบบไร้ขอบเขต ถึงแม้หลักสูตรของการศึกษาในปัจจุบันจะเปิดกว้างมากขึ้นในหลายๆ เรื่อง และไม่ได้เน้นแค่ตำรามากอย่างเช่นในสมัยก่อนก็ตาม แต่ข้าพเจ้ามีความเห็นว่าความรู้นอกตำราที่นำมาสอนกันนั้นยังไม่เพียงพอที่จะเป็นรากฐานอันมั่นคงเพื่อให้เด็กได้มีความพร้อมที่จะเผชิญกับโลกแห่งความเป็นจริงในอนาคต ทุกวันนี้เด็กไทยรวมถึงผู้ใหญ่เองมองว่า “การศึกษา” เป็น “หน้าที่” ที่ “จำเป็น” ต้องทำ เป็นเรื่องธรรมดาตามที่หลายๆ คนจะได้ยินผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือครูอาจารย์ปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ให้กับเด็กไทย เช่น “ตั้งใจเรียนหนังสือนะลูก จบมาจะได้มีงานทำที่ดีและมั่นคง” “ตั้งใจเรียนนะลูก จะได้มีผลการเรียนดี” หรือแม้กระทั่ง “ตั้งใจเรียนนะลูก จบมาจะได้ทำงานในบริษัทต่างชาติ” เพราะประโยคเหล่านี้ที่ทำให้ข้าพเจ้าคิดว่าระบบการศึกษาไทยยัง “มีกรอบ” และอิสระทางการศึกษาจะไม่มีวันเข้ามาในระบบได้อย่างเต็มตัวครบโดที่ประโยคเหล่านี้ยังคงหนาหูอยู่ภายในประเทศไทย

การศึกษาที่ไร้กรอบอย่างที่ข้าพเจ้าต้องการ คือการศึกษาที่ควรจะมีเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาในเรื่องที่ตนเองสนใจอย่างเต็มที่ ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการค้นคว้าและพัฒนาทักษะด้านที่ตนมีความถนัด จนกระทั่งทักษะนั้นกลายเป็น “ความเชี่ยวชาญ” และทำให้ผู้เรียนนำความเชี่ยวชาญนั้นๆ ไป “สร้าง” อาชีพ พุดงๆ คือ “เรียนเพื่อสร้างงาน” ไม่ใช่ “เรียนเพื่อหางานทำ” ระบบการศึกษาของไทยส่งผลทุกวันนี้เด็กไทยใช้เวลาอยู่ที่โรงเรียนวันละหลายชั่วโมง กล่าวได้ว่าวันหนึ่งๆ ไม่มีอะไรนอกจากการเรียนที่โรงเรียน มีหน้าที่เด็กบางคนเลิกเรียนแล้วยังต้องไปกวาดวิชา ยิ่งวันหยุด

เสาร์อาทิตย์หรือช่วงปิดเทอมแหล่งกววิชาเสมือนเป็นบ้านหลังที่สองของเด็กไทย

เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น เพราะเหตุใดนับวันเด็กไทยยิ่งแข่งขันเรียนมากขึ้นทุกทีๆ ข้าพเจ้าเชื่อว่า ผู้เรียนก็คงไม่ได้มีความสุขเวลาที่ใด ความรู้บีบอัด ชัดเอียด เข้ามาในสมองอย่างไม่หยุดหย่อน สมองคนก็ยังคงเป็นสมองคนอยู่วันยันค่ำไม่ได้มีเวทมนตร์ที่จู่ๆจะกลายเป็นคอมพิวเตอร์ได้ ขณะที่เรียน แต่ที่เด็กไทยต้องเรียน เรียน เรียน แล้วก็เรียนอย่างตะบี้ตะบันนั้น เหตุผลก็คงหนีไม่พ้นความกลัว ความกลัวที่ว่ามีอยู่สามประเด็นหลัก หนึ่งคือ กลัวไม่มีงานที่ “มั่นคง” สองคือ กลัวไม่ผ่านการสอบระบบเอนทรานซ์ และสุดท้าย คือ กลัวตัวเลข อันประกอบไปด้วยจำนวนเต็มหนึ่งหลักและทศนิยมอีกสองหลัก ท่านผู้อ่านอาจจะสงสัยว่ามันคือตัวเลขอะไร มันคือ “เกรด” นั่นเองค่ะ เกรดที่หลายๆคนจะเป็นจะตายเมื่อสิ้นเทอมได้เห็นตัวเลขที่น้อยกว่าเพื่อนๆถูกกรอกลงในสมุดพก ส่วนใครได้ “สี่จุดศูนย์ศูนย์” ก็จะได้รับเสียงสรรเสริญเยินยอ ได้รับการยกยอปอปั้น ประหนึ่งว่ามันเป็นความสำเร็จขั้นสูงสุดในชีวิตแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าความกลัวทั้งสามอย่างนี้มีปัจจัยที่ทำให้เกิดอยู่สองประการ หนึ่ง แน่นนอนว่าย่อมเกิดขึ้นเพราะตัวของเด็กเอง ท่านอาจจะสงสัยว่า ข้าพเจ้าก็เป็นเด็กไทยคนหนึ่งที่อยู่ในระบบการศึกษาที่โดนบีบบังคับแบบนี้ แล้วข้าพเจ้าไม่มีความกลัวเหล่านี้บ้างหรือ ก่อนอื่นข้าพเจ้าคงจะต้องบอกว่าเนื่องจากฐานะทางการเงินของครอบครัวของข้าพเจ้าอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นข้าพเจ้าไม่สามารถเข้าสู่วการศึกษาในระบบของต่างประเทศหรือโรงเรียนนานาชาติหรือแม้แต่การเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนที่พอจะมีหลักสูตรการเรียนการสอนตามที่ข้าพเจ้าต้องการได้ และในขณะนี้

ข้าพเจ้ากำลังศึกษาอยู่ที่โรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่ง ถึงกระนั้นข้าพเจ้ายอมรับว่าไม่ได้มี “ความกลัว” ดังกล่าว แต่ข้าพเจ้ามี “ความกังวล” มากกว่า ข้าพเจ้าไม่กลัวเรื่องงานที่มั่นคง แต่ข้าพเจ้ากังวลเรื่องการสร้างงานที่มีคุณภาพ เพราะข้าพเจ้าอยากมีอาชีพเป็นนักธุรกิจ หากสามารถสร้างธุรกิจที่มีที่มีคุณภาพซึ่งมาจากความเชี่ยวชาญจากการพัฒนาความถนัดที่เราได้ศึกษามาเป็นอย่างดีและธุรกิจนั้นสามารถเจริญเติบโตได้อย่างแข็งแกร่งภายใต้สังคมย่อมส่งผลให้ฐานะทางการเงินของครอบครัวดีขึ้น นั่นหมายความว่า คุณพ่อคุณแม่ของข้าพเจ้าก็จะคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าทุกวันนี้ ข้าพเจ้าไม่ได้กลัวเรื่องการสอบระบบเอนทรานซ์และเกรดเฉลี่ยแต่น้อย แต่ข้าพเจ้ากังวลว่า หากผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาไม่ว่าด้านใดก็ตามออกมาไม่ดี บุคคลที่เสียใจคือ คุณพ่อคุณแม่ของข้าพเจ้า เพราะท่านค่อนข้างเข้มงวดกับการศึกษาและแน่นอนว่าข้าพเจ้าไม่สามารถบังคับหรือเปลี่ยนแปลงจิตใจและความคิดของคนได้สรุปง่ายๆคือ ที่ข้าพเจ้าต้องทำตามระบบการศึกษาเพราะข้าพเจ้าทำเพื่อคุณพ่อคุณแม่ข้าพเจ้านั่นเอง และนี่ก็เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่สำคัญมากอีกประการหนึ่งที่ส่งผลให้เด็กไทยเกิดความกลัวหรือความกังวลทั้งสามประการนั้นคือ “ผู้ปกครอง”

ข้าพเจ้าเห็นว่าการศึกษาที่แท้จริงมีค่ามากกว่าการเรียนเพื่อการนำไปสอบ นำไปแลกเกรด หรือนำไปชิงการงานที่มั่นคง ข้าพเจ้าไม่ปฏิเสธว่าผลการเรียนและระดับการศึกษาที่ดีสามารถเพิ่มโอกาสและความก้าวหน้าทางอาชีพให้มากขึ้นได้ แต่มันเป็นแค่ปัจจัยอย่างหนึ่งเท่านั้น เพราะนักเรียนนักศึกษาบางคนที่ผลการเรียนไม่ดีเท่าที่ควรหรือไม่สามารถสอบเข้าเรียนในสถานศึกษาชื่อดัง ได้อาจเป็นเพราะปัจจัยหลายๆอย่างที่มากกว่าคำว่า “เรียนไม่เก่ง” ก็เป็นไปได้ การศึกษาที่ข้าพเจ้าต้องการนั้นต้องเป็นการศึกษาที่สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า หากผู้เรียนมีผลการเรียนที่ไม่ดีเท่าที่ควรหรือจบการศึกษา

ในระดับที่ไม่สูงพอจะก็สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมไทยอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ โดยศึกษาตามเรื่องที่ผู้เรียนถนัดและพัฒนาสู่ความเชี่ยวชาญ เมื่อเป็นเช่นนั้นก็จะเกิดอาชีพได้ไม่ยาก ไม่ต้องกังวลในปัญหาเรื่องงานและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข แต่ทั้งนี้ทุกอย่างต้องขึ้นอยู่กับการพยายามที่จะปรับเปลี่ยน “ความคิด” ของผู้เรียนให้ไปในทางที่ดีขึ้น ต้องมองโลกในแง่ดี และเชื่อมั่นในตัวเองว่าสามารถประสบความสำเร็จได้ในแบบของตน ข้าพเจ้าเชื่อว่าต่อให้ผู้เรียนจบการศึกษาในระดับสูงมากแค่ไหน มีความรอบรู้ทางวิชาการมากเพียงใด แต่ถ้าทางด้านความคิดไม่ได้รับการพัฒนาและไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควร ความรู้ทางด้านวิชาการที่เรียนมาก็สูญเปล่า เพราะ “ปัญญาแห่งความรู้” ไม่ได้สำคัญเท่าการมีปัญญาแห่งความคิดที่ดี” นอกจากเรื่องความคิดแล้วยังจะต้องมี “ความมานะ” ที่จะไม่ถดถอยซึ่งความพยายามและมีกำลังใจที่ดีให้ตัวเองตลอดเวลา จนกว่าจะถึงวันที่ตนประสบความสำเร็จ

ณ ปัจจุบันปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ หากนับจำนวนบุคลากรที่มีความรู้อย่างดีเลิศทางด้านตำรา ข้าพเจ้าเชื่อว่าประเทศไทยมีจำนวนคนเก่งด้าน “วิชาการ” ไม่แพ้ชาติใดในโลกอย่างแน่นอน อาจมีมากกว่าบางประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยซ้ำ หากระบบการศึกษาแบบนี้เป็นระบบที่ดีจริงๆ แล้วนานาประเทศซึ่งนักเรียนไม่ได้ใช้เวลาเป็นวันๆ หมดไปกับการเรียนที่โรงเรียน ไม่บ้าเรียนกวดวิชา เพราะเหตุใดประเทศเหล่านั้นถึงได้เจริญมากขึ้นเรื่อยๆ จนได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เพราะเหตุใดทรัพยากรบุคคลจึงมีคุณภาพ การล้าชโมมีน้อย ไม่พบการคอร์รัปชั่น ยิ่งนับวันเศรษฐกิจยิ่งเติบโตและความมั่นคงภายในประเทศยังแข็งแกร่งอีกด้วย น่าสงสัยไหมคะว่าเวลาที่เหลือจากการไปโรงเรียน เวลาที่ได้เป็นอิสระทางการเรียนรู้ เวลาที่ผู้เรียนจะได้มีอิสระทางความคิด เวลาหลายชั่วโมงที่กรอบแห่งการศึกษาได้ถูกทำลาย

ลงไป เวลาที่แสนจะ “ได้เปรียบ” เหล่านั้น พวกเขาทำอะไรกัน ข้าพเจ้าเชื่อว่าการจัดสรรเวลาและการใช้เวลาที่แตกต่างกันนี้เอง ส่งผลให้ผลลัพธ์ของชาติในระยะยาวมีคุณภาพที่ต่างกันตามไปด้วย

ข้าพเจ้าคิดว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ประกอบไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์เป็นอย่างยิ่ง จนบางประเทศที่พัฒนาแล้วไม่อาจมีความสมบูรณ์ในด้านนี้ทัดเทียมเท่าประเทศไทย แต่สาเหตุที่ประเทศไทยยังล้าหลังนั้นเป็นเพราะ “ทรัพยากรบุคคล” ที่มีคุณภาพด้อยกว่าชาติอื่นๆ ปัญหานี้เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายและอาศัยระยะเวลาที่ยาวนานพอสมควร อย่างที่ทราบกันดีว่าเด็กคือพื้นฐานของชาติและปัจจัยที่สำคัญสำหรับเด็กคือการศึกษา เพราะฉะนั้นจึงควรให้การศึกษานี้ที่เหมาะสมและมีคุณภาพแก่เด็ก ทุกๆ อย่างย่อมมีข้อดีและข้อบกพร่องในตัวมันเอง ระบบการศึกษาของไทยก็เช่นกัน เรียงความนี้ข้าพเจ้าเพียงแต่แสดงความคิดเห็นถึงจุดบกพร่องของระบบตามที่ข้าพเจ้าเข้าใจและเสนอรูปแบบการศึกษาตามที่ข้าพเจ้าต้องการ แต่ไม่ว่าระบบการศึกษาของประเทศไทยจะมีแนวโน้มไปในทิศทางใดก็ตาม ข้าพเจ้าหวังว่าคงจะเป็นไปในแนวทางที่ดีขึ้นและหวังว่าสักวันหนึ่งการศึกษาของไทยจะสามารถพัฒนาบุคคลจนบุคคลเหล่านั้นนำศักยภาพไปใช้ในการเสริมสร้างประเทศชาติให้มีความแข็งแกร่งจนกระทั่งประเทศของเรากลายเป็นประเทศที่ได้ชื่อว่า “ประเทศพัฒนาแล้ว” ใ้ในอนาคต

ผลงานของ ณัฐมนต์ นพอนันต์โกสิน โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

การศึกษาไทยเหมือนลู่วิ่งปลายตีน เด็กทั้งประเทศเหมือนกำลังวิ่งอยู่บนลู่วิ่งที่แข่งขันด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ แต่ยิ่งวิ่ง ปลายลู่วิ่งตีน เด็กส่วนใหญ่พ่ายแพ้ต้องหล่นออกจากลู่วิ่ง มีน้อยคนเท่านั้นที่วิ่งชนะสภาพเช่นนี้บั่นทอนคุณภาพชีวิตของเด็กๆ ทุกคน ถ้าวันนี้ถ้าระบบการศึกษาไทยยังไม่เปลี่ยน ก็เดินหน้าต่อไปไม่ได้

การศึกษาที่ฉันทองการ

ในปัจจุบันการศึกษาของไทยจัดอยู่ในคุณภาพที่ต่ำกว่าประเทศอื่น และมีข้อบกพร่องในวงการการศึกษาไทย อยู่มาก การแก้ปัญหาจะถูกเพิกเฉย รัฐบาลหลายๆชุดยังคงเดินหน้าแก้ปัญหาในเรื่องอื่นๆ ซึ่งไม่คำนึงว่าปัญหาที่เป็นเรื่องใหญ่ที่สุดของชาติไทย คือปัญหาการศึกษา การแก้ไขปัญหาคควรจะสำรวจความคิดเห็นจากเด็กนักเรียน นิสิต นักศึกษา เพราะเด็กคืออนาคตของชาติ ถ้าการศึกษาคุณภาพต่ำเด็กคุณภาพต่ำชาติไทยก็คงไม่เหลืออนาคตให้หวัง ดังนั้นเราควรจะแก้ปัญหาในด้านนี้เป็นวาระเร่งด่วน ที่เรียกว่าการปฏิวัติการศึกษา

การปฏิวัติการศึกษาหมายถึงการแก้ไขปัญหการศึกษาที่ค้างคามานาน ซึ่งถ้าเปรียบกับประเทศอื่นๆที่มีคุณภาพการศึกษาสูงกว่าประเทศไทยแล้ว ปัญหาอย่างแรกที่เราควรจะดำเนินการแก้ไขให้เร็วที่สุดคือ การเรียนเฉพาะสาขาวิชาที่จำเป็น นักวิจัยนิสิตาธารณสุขแห่งชาติสนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กล่าวว่า ประเทศไทยถูกจัดลำดับที่2 ที่มีเวลาเรียนที่เยอะที่สุดในโลก สาเหตุที่เวลาเรียนเยอะเกินความจำเป็น เพราะเด็กไทยต้องลงเรียนทั้งวิชาบังคับและวิชาเสริมที่ทางกระทรวงศึกษาธิการและทางโรงเรียนจับมาลงให้ ไม่ได้เกิดมาจากความ

สมัครใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เลือกรายวิชาที่ตรงตามความสนใจ และควรยกเลิกการบังคับเรียน ให้ใช้เหมือนหลักสูตรปี 2548 ไม่ใช่บังคับเรียนบังคับสอบทั้ง 2 สายวิชา และควรจะมีหลักสูตรหลากหลายให้เด็กเลือก ในด้านวิชาบังคับเรียนควรลดลงและลดเนื้อหาลงให้มากกว่าครึ่ง ควรเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนได้มีโอกาสเลือกวิชาเรียน อย่างกว้างขวาง เปิดทางเลือกให้เด็กได้ลงเรียนตามความถนัด ความสนใจ และตามความจำเป็น เพราะเด็กไทยบางคนใกล้จะเข้ามหาวิทยาลัยแล้วยังค้นหาความชอบความถนัดตัวเองไม่เจอ ส่วนในสายอาชีพควรเรียนวิชาชีพจริงๆ ไม่ควรให้เรียน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ ของสายสามัญ แต่ให้มีเวลาในการเรียนปฏิบัติมากขึ้น เมื่อจบอาชีพแล้วจะได้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในแต่ละด้านและเชี่ยวชาญ และสามารถต่อไปทางปริญญาตรีสายอาชีพได้ ควรขยายโรงเรียนอาชีวะที่มีคุณภาพมากขึ้นทั่วประเทศปัญหาเด็กดีกันควรให้ใส่ชุดนักเรียนเหมือนกัน เพื่อไม่ให้เกิดการแบ่งแยก ปัญหาที่ 2 คือการเข้าศึกษาต่อในระบบมหาวิทยาลัย ควรยกเลิกการสอบ ONET หรือใช้คะแนนสอบไม่เกิน 10% เพราะเป็นการบังคับให้เด็กเรียนทุกวิชาทั้งที่ถนัดและไม่ถนัด ซึ่งขัดต่อวิธีการแก้ปัญหาในข้อแรก ผลเสียของการที่เด็กไทยต้องขยันเรียนทุกวิชาเพื่อสอบ ONET นั้น ทำให้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละวิชาลดน้อยถอยต่ำลงไป เพราะการที่ต้องเตรียมสอบทุกวิชาเพื่อรวบรวมคะแนนเข้ามหาวิทยาลัยนั้นไม่ใช่ว่าผลสำเร็จเท่าที่ควร เปรียบเสมือนเป็นการจับปลาสองมือมากกว่า ควรจะเน้นที่ระบบปรับตรงเพราะจะทำให้เด็กแสดงศักยภาพในสาขาวิชาที่สนใจและถนัดออกมาได้มากที่สุด เพื่อป้องกันปัญหาการดรอปเรียนเพราะรู้ว่าคณะที่เรียนไม่เหมาะสมกับตนเอง การชี้แนะเพื่อเข้าศึกษาคณะที่สนใจและถนัด ส่วนเรื่องของคะแนน GPA หรือเกรดเฉลี่ย ควรยกเลิกเพราะมาตรฐานการให้เกรดของ

แต่ละโรงเรียนไม่เท่ากัน แม้กระทั่งในโรงเรียนเดียวกันครูผู้สอนต่างกัน เกรดเฉลี่ยก็ออกมาต่างกัน ความมีดีเทอร์มินไลน์ของทางรัฐบาลที่จัดตัวฟรีให้กับเด็กที่ฐานะยากจน ขาดโอกาสไปเรียนพิเศษ และลดค่าเข้าชมการเรียนที่ว่าเรียนที่โรงเรียน5วัน อีก2วันเรียนกวดวิชา มากกว่านั้นนักเรียนบางคนยังต้องเรียนพิเศษในตอนเย็นของวันธรรมดา ทำให้กลับบ้านค่ำมิด เสี่ยงต่อการโดนอาชญากรรมได้ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 70 เรียนพิเศษทุกคน สาเหตุเพราะกลัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยแล้วแข่งกับคนที่ไปเรียนพิเศษมาไม่ได้ ทำให้สิ้นเปลืองเงินทองของพ่อแม่ผู้ปกครอง เศรษฐกิจก็ตกต่ำลงอีกด้วย

ปัญหาที่3 เรื่องการขาดโอกาส ในเรื่องของเด็กต่างจังหวัด ควรขยายโรงเรียนที่มีชื่อเสียงไปที่ต่างจังหวัดบ้าง เพื่อที่จะได้ไม่ต้องมาอัดแน่นกันอยู่ในกรุงเทพมหานครฯ เพราะถ้าเด็กต้องย้ายมาอยู่หอพักหรือบ้านญาติในกรุงเทพมหานครฯ ก็ห่างจากผู้ปกครองมากขึ้นทำให้ครอบครัวไม่อบอุ่น พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ได้พูดคุยกับลูกมากเท่าที่ควรในปัจจุบันเด็กไทยจำนวนร้อยละ 87 มีเวลาพูดคุยกับพ่อแม่เพียงวันละ 10 นาที รวมถึงการเหลื่อมล้ำในโอกาสการเข้ารับการศึกษาแล้วคือ คนไทยมีการศึกษาเฉลี่ยเพียง 7.1 ปี แรงงาน 48 ล้านคน ร้อยละ 68 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีประชาชนในวัยเรียน ถึง 7.1 ล้านคนที่ยังอยู่นอกกระบวนการศึกษา นอกจากนี้ยังมีคนที่พลาดโอกาสและด้อยโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวนมาก เช่น เด็กพิการ มีถึงร้อยละ 80 ที่พลาดโอกาสเข้ารับการศึกษา

ปัญหาที่4 ครู การพัฒนาครูในปัจจุบันครู มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการเรียนการสอนแต่ถ้าเราลดสาระวิชากลางสักครึ่งหนึ่งปริมาณครูก็อาจจะเพียงพอและพัฒนาให้มีคุณภาพ การเร่งพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนทั่วประเทศสามารถพัฒนาได้โดยการทำคู่มือครูและใช้อุปกรณ์ไอทีช่วย เช่น อบรมครูเสร็จ6หัวข้อ คือ การพัฒนาสติปัญญา การสอนอย่างไรให้คิดเป็น,มีทักษะ

ชีวิต จิตวิญญาณความเป็นครู / คุณธรรมจริยธรรม จิตวิทยาและพัฒนาการเด็ก การดูแลสุขภาพตนเองทั้งกายและจิต การปลูกฝังความรักชาติ ความเสียสละ และควรรับสมัครครูเรือนฟรี แถมสวัสดิการจบแล้วมีงานทำทันทีและมีเงินเดือนที่เหมาะสม เหมือนทหารตำรวจจำนวนหนึ่งที่ได้ทุน เช่นปีละ 100 คน จะได้มีคนเก่งมีความสามารถมาเรียนครูแต่ไม่ใช่ เรียนครู 6 ปี เพราะสิ้นเปลืองเงินทอง ดูตัวอย่างจากประเทศนิวซีแลนด์ที่เรียนครู แค่ 3 ปี แต่สอนให้มีคุณภาพได้ และควรแบ่งเป็นเอกตามรายวิชา มากกว่ารายวัย เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ เงินเดือนครูต้องเพิ่มให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ ลูกครูต้องเรียนได้ฟรีจริงถึงปริญญาตรี ยกคุณภาพคุณค่าของครูเพิ่ม ในด้านการประเมินวิทยฐานะของครู ควรประเมินจากผลการเรียนของเด็กที่สอนมาเป็นเครื่องชี้วัด และครูอาจารย์จำนวนมากสอบตกวิชาการฟัง กล่าวคือมีทฤษฎีมากไม่รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนนักศึกษา ก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างครูและเด็ก สังเกตได้จากการที่เด็กส่วนใหญ่จะรักครูที่รับฟังปัญหาของเด็กมากกว่า ปัญหาต่อมาในเรื่องของคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนที่ดี การเอาเข้าที่เกี่ยวกับชีวิตเยาวชน เด็ก และคนทั่วไป ในแต่ละสัปดาห์มาเล่าสู่กันฟัง แล้วให้พูดคุยถกเถียงกัน ถึงแนวทางในการป้องกัน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา ฯลฯ ปลูกฝังให้เด็กทำความดี เช่นการให้เขียนบันทึกความดี หรือมีการการร่วมทำกิจกรรมอาสาพัฒนาให้ส่วนรวม และในแต่ละมหาวิทยาลัยควรมีการประเมินอัตราการว่างงานตกงานและได้รับงานทำของนิสิตแต่ละมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นแนวทางในการเข้าศึกษาของนักเรียน ในด้านการศึกษาไทยจัดอยู่ในอันดับที่33จาก47ประเทศ คะแนนเฉลี่ยของทุกรายวิชาส่วนใหญ่ต่ำกว่าร้อยละ50 สาเหตุเกิดจากการที่เรียนวิชาสิ้นเปลือง และต้องตั้งใจเรียนตั้งใจสอบทุกวิชา ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่ 1 และ 2 ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพ

คำ คิดไม่เป็น แก่ไขปัญหาไม่ได้ ทำให้กลายเป็นแรงงานที่มีคุณภาพต่ำ เพราะการเรียนการสอนไม่ได้เน้นคุณภาพให้เท่าเทียมกับการศึกษาของสากล ทั้งนี้เพราะคุณภาพครูส่วนใหญ่ไม่ได้มาตรฐานและหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นวิชาและครูเป็นตัวตั้งไม่ได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน การเรียนการสอนไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เน้นการท่องจำ แต่ไม่เน้นการคิดวิเคราะห์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เท่าที่ควร ปัญหาสุดท้ายเกิดจากเรื่องการศึกษาที่แยกตัวออกมาจากการดำเนินชีวิต ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาไร้คุณภาพทางจริยธรรมขาดความภูมิใจในงานศิลปะและภูมิปัญญาไทย ซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งในความมั่นคงของชาติ โชคร้ายของการศึกษาไทยที่ถูกนิยามว่า การศึกษาคือการท่องจำเพื่อสอบและไม่สามารถประยุกต์ได้ในชีวิตประจำวัน แต่ในความเป็นจริงแล้วทุกวิชาที่ได้ศึกษาสามารถประยุกต์ได้ในชีวิตประจำวัน ขาดเพียงทักษะในการนำมาบูรณาการซึ่งเด็กไทยไม่ได้รับการอบรมในเรื่องนี้ ท่านเจ้าคุณธรรมปิฎกเคยพูดมานานแล้วว่าปัญหาของการศึกษา คือ การแยกส่วนระหว่าง “ชีวิต” กับ “วิชา” ปัญหาคือสังคมไทยเอาวิชาเป็นตัวตั้ง จินตภาพห้องเรียน ก็คือครูถ่ายทอด นักเรียนรับฟัง (passive) นี่เป็นการศึกษามิติเดียว-ทางเดียว แต่ในความเป็นจริงมนุษย์มีศักยภาพเป็นพหุมิติ แต่การเรียนด้านเดียวทำให้น่าเบื่อ และไม่ได้ใช้ทรัพยากรมาพัฒนามิติความเป็นมนุษย์ ซึ่งจริงๆ แล้วต้องการมิติรอบด้าน เมื่อเป็นเช่นนี้ มานึกถึงคุณภาพเยาวชนที่ทุกคนอยากเห็นแต่ก็ไม่มีคำตอบ เพราะเรามองเห็นแต่การศึกษามิติเดียว

ปัญหาของการศึกษาไทยมีมากมายดังนั้นควรจะรีบดำเนินการแก้ไขให้เร็วที่สุด เพื่ออนาคตของชาติไทย มีคนเคยกล่าวไว้ว่า การศึกษาไทยเหมือนลู่วิ่งปลายดิบ เด็กทั้งประเทศเหมือนกำลังวิ่งอยู่บนลู่วิ่งที่แข่งขันด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ แต่ยิ่งวิ่งปลายลู่วิ่งดิบ เด็กส่วนใหญ่พ่ายแพ้ต้อง

หล่นออกจากกลุ่ม มีน้อยคนเท่านั้นที่วิ่งชนะสภาพเช่นนี้บนทอนคุณภาพชีวิต
ของเด็กๆ ทุกคน ถ้าวันนี้ถ้าระบบการศึกษาไทยยังไม่เปลี่ยน ก็เดินหน้าต่อไป
ไม่ได้

ผลงานของ ปาณิสรา วัฒนรัชญการ โรงเรียนศึกษานารี

การเรียนรู้จากความไม่รู้ เรียนรู้ที่จะเป็นคนที่ดี ใช้ชีวิตให้ดี และกล้าที่จะออกไปเรียน(ชีวิต)นอกห้องบ้าง เพราะยิ่งเราคิดว่าตัวเองรู้มากเท่าใด ความคิดเก่า ความรู้เก่า นั้น ก็จะก่อกำแพงขึ้นมา ล้อมกรอบความคิดของตัวเอง มันจะทำให้เราไม่สามารถเปิดรับความคิดใหม่ๆ ที่ดีกว่าเดิมได้ การศึกษาควรจะมีขอบปีกให้เรา ไม่ใช่โซ่ตรวนที่คล้องรัดความคิดและชีวิตของเราเอาไว้

ฉันเยาว์ ฉันเขลาฉันทิ้ง ฉันจึงมาหาความหมาย

เมื่อสามวันก่อน อันเนื่องมาจากสภาพการจราจรที่ติดขัด ฉันจึงมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนรูปแบบการเดินทางจากการใช้บริการขนส่งมวลชนมาเป็นการเดิน เพื่อให้ถึงจุดหมายได้เร็วกว่า จากจุดเริ่มต้นไปจนถึงจุดหมายเป็นระยะทางจากการเริ่มต้นถนนไปจนสุดถนนสายนั้น ด้วยอากาศที่ร้อนระอุ บวกกับใจที่ล่องไปถึงที่หมายตั้งนานแล้ว จึงทำให้ฉันรู้สึกหงุดหงิดในใจที่ยิ่งเดินเท่าไร ระยะของการก้าวเท้าก็ยังสั้นลงไปเท่านั้น และดูเหมือนจุดหมายปลายทางยังห่างไกลมากทีเดียว

ขณะที่สาวเท้าเดินไปข้างหน้าอยู่นั่นเอง ตาของฉันก็ไปประจักษ์เข้ากับแผ่นป้ายขนาดใหญ่ที่ติดประกาศอยู่บนรั้วโรงเรียนรัฐบาลชื่อดังแห่งหนึ่งที่กำลังเดินผ่านพอดี ป้ายนั้นระบุข้อความพร้อมรูปภาพ แสดงถึงนักเรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนด้วยการไปคว้ารางวัลชนะเลิศการแข่งขันตอบปัญหาวิชาการ พร้อมกันนั้นยังมีป้ายแสดงนักเรียนที่สอบเรียนต่อได้ใน

มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของประเทศ ฉันหยุดอ่านปายนั้นอย่างช้าๆ ชัดๆ ทุกตัวอักษร จนจบ แล้วหันมามุ่งมาเดินต่อไป

ฉันกำลังคิดว่า จุดประสงค์ของการเรียนรู้ของเราได้ผุดเพี้ยนไปหรือเปล่า อะไรคือจุดมุ่งหมาย หรือผลสำเร็จของการศึกษาที่เราต้องการ? หากการเรียนรู้ของเรายังเป็นการเรียนเพื่อนำความรู้ไปสอบ สอบเพื่อรับเกรด รับคะแนน รับความดีความชอบจากคุณครูผู้สอน จากนั้นเอาทั้งหมดไปสอบต่อไปขึ้นเพื่อให้เข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัยที่ใฝ่ฝันได้ ฉันก็อยากให้เราลองคิดทบทวนกันใหม่อีกสักครั้ง

ในปัจจุบัน การเรียนในห้องเป็นเพียงการสอนตามเนื้อหา ตามหลักสูตรที่ได้วางรากฐานเอาไว้เพื่อให้เราได้เรียน หลักสูตรเหล่านั้นสอนให้เราท่องจำสูตรต่างๆ ทางคณิตศาสตร์ให้มาก จำชื่อนายของประเทศสหรัฐอเมริกาให้แม่น จำเนื้อหาวิชาชีววิทยา เพื่อนำมาสอบแลกคะแนน ทั้งหมดทั้งมวลของการสอนนั้น สอนให้เรา ‘รับ’ ข้อมูลต่างๆ มากมาย ‘รับ’ ให้เยอะ แล้วนำไปใช้สอบให้มาก เพื่อที่คะแนนออกมาจะได้คะแนนดีๆ และได้รับคำชื่นชมจากครูผู้สอน เป็นที่ยอมรับ (และบางครั้งเป็นที่ไม่ยอมรับ) ของเพื่อน

จะมีวิชาสักวิชาบ้างไหมนะ ที่สอนให้เราเรียนรู้ทักษะในการดำรงชีวิต วิชาในการเป็นเพื่อนที่ดี เป็นญาติที่ดี เป็นคนที่ดี หากคุณครูทั้งหลายชอบสอนในเรื่องของวิชาการ ฉันก็อยากให้หันมาสอนด้านสังคม และชีวิตกันบ้าง หากคุณธรรมทั้งหลายจะถูกระงับไว้ในแค่แบบเรียน แล้วให้

นักเรียนอ่านผ่านๆ เพื่อนำเนื้อหามาใช้สอบ คุณธรรมเหล่านั้นก็คงไม่ต่างอะไรกับกระดาษขยับยู่แผ่นหนึ่งที่พร้อมจะถูกผลักทิ้งไปเมื่อใดก็ได้ที่เจ้าของไม่ต้องการ

บางครั้งฉันเผลอคิดไปเองว่าห้องเรียนนั้นผลิตคนเห็นแก่ตัวออกมามากมายทีเดียว ผลผลิตที่ทำทุกอย่างเพื่อให้ตนเองชนะ เพื่อให้ตนเองได้มาซึ่งคะแนน และเมื่อชนะ เมื่อได้คะแนนสูง ก็ได้รับการเชิดชูจากคนรอบข้าง (ที่ต่างก็เป็นผู้เข้าแข่งขันเพื่อเข้ารับคำว่า ‘ชนะ’ เหมือนกัน) ยกตัวอย่างง่ายๆ ก็จากป้ายประกาศว่านักเรียนโรงเรียนที่ฉันเดินผ่านมาสักครูนี้สอบติดคณะแพทยศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยชื่อดัง เป็นต้น การแข่งขันนี้เองที่นำมาซึ่งวงจรอุปถัมภ์ที่วนเวียน ฉายให้เห็นซ้ำๆ ที่นักเรียนต้องพากันไปเรียนกวดวิชาทุกวันเสาร์ - อาทิตย์ เรียนอย่างหนัก เพื่อนำเนื้อหาที่ ‘จำได้’ มาสอบ สอบติดแล้วก็เข้าเรียนต่อ แข่งขันกันเรียนต่อ เพื่อที่จะจบออกมา แข่งกันแข่งงานอีกครั้งในอนาคต กลายเป็นการแข่งขันที่ดูไม่จบสิ้น และไม่มีที่ยืนให้คนที่เรียนวิชาไม่เก่ง แต่เรียนชีวิตเก่งเสียเลย

แต่ด้วยสภาพสังคมในปัจจุบันนี้ ทำให้ฉันต้องย้อนคิดอีกครั้งว่าวิธีการโฆษณาโรงเรียนตัวเองนั้นย่อมเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นธรรมดาอยู่แล้ว แต่หากคิดไปได้อีกมุมหนึ่ง สิ่งที่ถูกนำมาเสนอก็เป็นการสะท้อนวิถีคิดของโรงเรียน และสังคมอยู่เหมือนกัน ฉันมาลองคิดดูอีกรอบว่า ถ้ามีโรงเรียนสักแห่งโฆษณาว่า เด็กที่มาเรียนที่โรงเรียนนี้ได้เพื่อนเยอะมาก เพื่อนที่เป็นเพื่อนที่ดี และเพื่อนก็รักกัน ช่วยเหลือผู้อื่นตลอดเวลา ฉันอาจจะสมัครเข้าเรียนที่

โรงเรียนแห่งนี้ เพราะอยากให้คนรักฉัน เนื่องจากฉันเป็นเพื่อนที่ดี มากกว่า
 อยากรับงานเก่งๆ เงินเดือนสูงๆ แต่ไม่ค่อยมีเพื่อน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น คน
 เก่งและดีก็มีปรากฏให้เห็น แต่ความดีของคนๆ นั้น อาจไม่เกี่ยวข้องกับการ
 เรียนการสอนในห้องเรียนมากเท่าใดนัก กระนั้น ครูที่ดี ที่มุ่งสอนให้นักเรียน
 เป็นคนที่ดี ใช้ชีวิตให้ดี ก็มีอยู่มากเช่นกัน หากแต่ด้วยปัจจัย และองค์ประกอบ
 หลายๆ อย่าง ทำให้การเรียนการสอนในรูปแบบนี้ไม่เป็นที่ยอมรับมากเท่าใด
 นัก (ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายมาก)

ฉันเห็นด้วยกับ พี่กำ – วีระกิจ อัศวรังสฤษดิ์ไพศาล ที่เคยเตือนฉันไว้ว่า
 ‘การศึกษาที่แท้จริง’ ไม่ใช่แค่การสอนให้อ่านออกเขียนได้ ไม่ใช่แค่การจำ
 มาก แล้วจะถือว่าเป็นคนรู้มาก การศึกษาที่ดีนั้นจะต้องทำให้เรารู้ว่าเราควรรู้อะไร
 ควรทำอะไร ควรฟังอย่างไร การศึกษาไม่ใช่แค่การเรียนและจำให้มาก
 เพื่อเอาไปสอบแลกคะแนน หรือเพียงเพื่อหวังจะได้กระดาษแผ่นเดียวตอบ
 แทนมาในนามปริญญาบัตรหรือวุฒิการศึกษา

เพราะ ‘การศึกษาที่แท้จริง’ จะต้องไม่ทำให้เรากลายเป็นคนละโมภ
 โลกมาก ไม่สอนให้เรารักสบาย รักสนุก หรือทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตัวเราเอง
 เอาเปรียบคนที่มีความรู้ดีกว่า โดยเพิกเฉยต่อความถูกต้องและศีลธรรมอัน
 ดีงาม ฉันเข้าใจว่า ‘คุณค่าของคน’ ไม่ได้วัดค่ากันที่ตัวเลขเงินฝากในบัญชี
 ธนาคาร ไม่ได้อยู่ที่รตราคาแพง กระเป๋าใบละสามแสน ไม่ได้อยู่ที่ทรัพย์สิน
 มากมายที่เราครอบครอง

หากถามฉันว่าการศึกษาในความหมายของฉันหมายถึงอะไร ฉันคิดว่ามันคือการเรียนรู้จากความไม่รู้ เรียนรู้ที่จะเป็นคนที่ดี ใช้ชีวิตให้ดี และกล้าที่จะออกไปเรียน(ชีวิต)นอกห้องบ้าง เพราะยังเรารู้ว่าตัวเองรู้มากเท่าใด ความคิดเก่า ความรู้เก่านั้น ก็จะก่อกำแพงขึ้นมาล้อมกรอบความคิดของตัวเอง มันจะทำให้เราไม่สามารถเปิดรับความคิดใหม่ๆ ที่ดีกว่าเดิมได้ การศึกษาคควรจะมอบปีกให้เรา ไม่ใช่โซ่ตรวนที่คล้องรัดความคิดและชีวิตของเราเอาไว้

ฉันกำลังสาวเท้าเดินต่อไป จุดมุ่งหมายปรากฏให้เห็นแจ่มชัดทีละน้อยตรงหน้า ก่อนจะถึงที่หมายนั้น ฉันบังเอิญนึกไปถึงกวีบทหนึ่งของ อ. วิทยากร เขียวกุล ที่ประพันธ์เอาไว้ว่า

ดอกหาง นกยูง สีแดงฉาน
คนเดิน ผ่านไปมากัน
ปัญญา มีขาย ที่นี้หรือ
อย่างที่ได้ หารูหรา ราคาเท่าใด
ฉันมา ฉันเห็น ฉันแพ้
เพลงที่นี้ ไม่หวาน เหมือนบ้านเรา
นี่จะให้ อะไร กันบ้างไหม
แม่นท่าน มื่อจะให้ อะไรเลย
ฉันเขาว์ ฉันเขลา ฉันทิ้ง
ฉันหวัง เก็บอะไร ไปมากมาย
มีดจริงหนอ สถาบัน อันกว้างขวาง

บานอยู่ เต็มฟากสวรรค์
เขาค้นค้น หาสิ่งใด
จะแย่งซื้อ ได้ที่ไหน
จะให้พ่อ ขายนมา มาแลกเอา
ยินแต่ เสียงด่า ว่าโง่งเงา
ใคร ไม่เข้า ถึงพอ เขาเยาะเย้ย
มหาวิทยาลัย ใหญ่โตเหว
วานนั่งเฉย อย่างบ่น อย่างไววาย
ฉันจึง มหา ความหมาย
สุดท้ายให้กระดาษฉันแผ่นเดียว
ปล่อยฉัน อ้างว่าง จับเคี้ยว

เดินหา ซื่อปัญญา จนหน้าเขียว

คอกหาง นกขุง สีแดงฉาน

เกินพอ ให้เจ้า แบ่งปัน

เที่ยวมา เที่ยวไป ไม่รู้วัน

บานอยู่เต็ม ฟากสวรรค์'

จงเก็บกัน อย่าเดิน ผ่านเลยไป

ผลงานของ นลินี จิตะวรรณ โรงเรียนสิริรัตนาร (บางนา

กรุงเทพฯ)

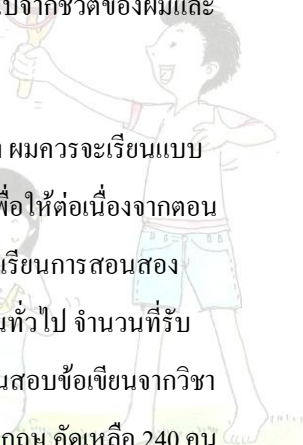
มันจะเป็นการดีมากเลย ถ้าอาจารย์ทุกท่านจะมาร่วมกันใช้
 โจทย์เดียวกันแต่ให้ครอบคลุมหลายวิชา ให้นักเรียนทำการบ้าน
 โจทย์เดียวกัน แต่ต้องคิดต้องตอบให้ครบทุกวิชา และควรเป็น
 คำถามปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิด ได้เต็มที่

บูรณาการอีกสักนิด ชีวิตจะดีขึ้น

ชีวิตการศึกษาของผม ดำเนินมาอย่างเรียบง่าย สบาย ๆ ตั้งแต่ชั้น
 อนุบาล ประถม แต่พอขึ้นชั้นมัธยม คำว่าสบาย ก็หายไปจากชีวิตของผมและ
 เพื่อนร่วมห้อง

ครอบครัวของผมลงความเห็นพ้องต้องกันว่า ผมควรจะเรียนแบบ
 สองภาษา (ENGLISH PROGRAM) ต่อในชั้นมัธยม เพื่อให้ต่อเนื่องจากตอน
 เรียนประถม ผมเพียร ไปสอบที่โรงเรียนรัฐบาลที่มีการเรียนการสอนสอง
 ภาษา ซึ่งมีจำนวนค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับโรงเรียนทั่วไป จำนวนที่รับ
 นักเรียนก็น้อยตามไปด้วย เช่น นักเรียนจำนวน 650 คนสอบข้อเขียนจากวิชา
 หลัก 4 วิชาคือ เลข วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ คัดเหลือ 240 คน
 เพื่อสอบสัมภาษณ์รอบ 2 แล้วคัดเหลือเพียง 80 คน ส่วนสำรองที่คะแนน
 ลดหลั่นลงไปอีก 40 คน ต้องมาสอบรวมกับนักเรียนที่จะสอบเข้าสายสามัญ
 อีก 1 รอบ เมื่อสอบผ่านแล้วจึงจะมีสิทธิ์เข้าเรียน ENGLISH PROGRAM
 ห้องที่ 3 จะเห็นได้ว่า กว่าจะได้เรียนแบบสองภาษานี้ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย ผมจึง
 ค่อนข้างภูมิใจกับความพยายามที่ผมถือว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง

ในที่สุดผมก็ฝ่าฟันจนเข้ามาเป็น 1 ใน 120 คนของห้อง EP สัปดาห์แรกผ่านไปกับการทำความรู้จักเพื่อน การปรับตัวเข้าหากัน ซึ่งเป็นสัปดาห์เดียวเท่านั้นที่ผมและเพื่อนได้ใช้ชีวิตการเรียนแบบปกติในห้องนี้

พอขึ้นสัปดาห์ที่ 2 เท่านั้นแหละครับพี่น้อง การบ้านและรายงานที่อาจารย์แต่ละท่านมอบหมายให้ทำ ช่วงนี้มีปริมาณมากมายก่ายกอง จนผมนึกไม่ออกเลยครับว่าจะทำการบ้านเหล่านี้ให้ทันตามที่กำหนดได้อย่างไร ทุกวันเมื่อเลิกเรียนแล้ว ผมต้องรีบกลับบ้านมาทำการบ้าน ซึ่งมีบางส่วนทำใส่สมุดแบบฝึกหัดหรือซีท และมีอีกส่วนที่ทำส่ง ON LINE ทางอินเทอร์เน็ต ทำแบบขวาม้วนเดียวจบตั้งแต่ 6 โมงเย็น ไปจนถึงเที่ยงคืน นี่คือแบบเร็วที่สุดแล้ว เพราะส่วนมากผมต้องทำถึงตี 2 หรือตี 3 ผมและเพื่อนต้องทำตัวเป็นนกสุกตอนกลางคืน และเป็นหมีแพนด้าขอบตาดำตอนเข้าไปโรงเรียน เป็นอย่างนี้ติดต่อกันประมาณเกือบ 1 เดือน จนพวกเราได้มาประชุมกันเพื่อแก้ไขปัญหาชีวิต และได้ข้อสรุปว่า พวกเราจะต้องจับมือสามัคคีกัน โดยการแบ่งงานกันทำ กลุ่มนี้ทำการบ้านสังคม กลุ่มนี้ทำเลขข้อ 1-10 อีกกลุ่มทำข้อ 11 – 20 กลุ่มอื่นที่เก่งวิทยาศาสตร์ก็รับหน้าที่ไป แล้วตอนเช้าเราก็มาร่วมปันความรู้ซึ่งกันและกัน หรือที่เรียกกันทั่วไปว่าลอกกันนั่นเองครับ แต่พวกเราที่ศึกษาทำความเข้าใจที่มาจากคำตอบไปด้วยในระหว่างที่แชร์ความรู้กันนะครับ แถมยังมีการดัดแปลงปรับปรุงวิธีการเขียน วิธีการคำนวณนิดหน่อย เพื่อให้เกิดความหลากหลาย

ดังนั้นพวกเราจึงเรียนรู้เรื่องและเข้าใจการบ้านที่ทำ ถึงแม้ว่าบางข้อจะไม่ได้ทำเองก็ตาม แต่ไม่ว่าผมและเพื่อนจะทำการบ้านกันกี่ครั้งขนาดไหน ปริมาณการบ้านก็ดูเหมือนจะทำไมมีวันหมด ราวกับว่าอาจารย์ท่านพยายามสอนให้เราเข้าใจคำว่า INFINITY อย่างลึกซึ้ง การบ้านเก่าทำส่งไป การบ้านใหม่ก็มีเข้ามาไม่ขาดสาย เหมือนกับโรงงานที่มีคำสั่งซื้ออย่างต่อเนื่อง แถมยัง

มีออเดอร์เฉพาะกิจ ออเดอร์ในช่วงเทศกาลพิเศษ เด็กนักเรียนอย่างพวกผม
รู้สึกเห็นดีเกี่ยวกับการทำงานอย่างหามรุ่งหามค่ำ แถมท้ายด้วยการทำ
ล่วงเวลาทุกคืน

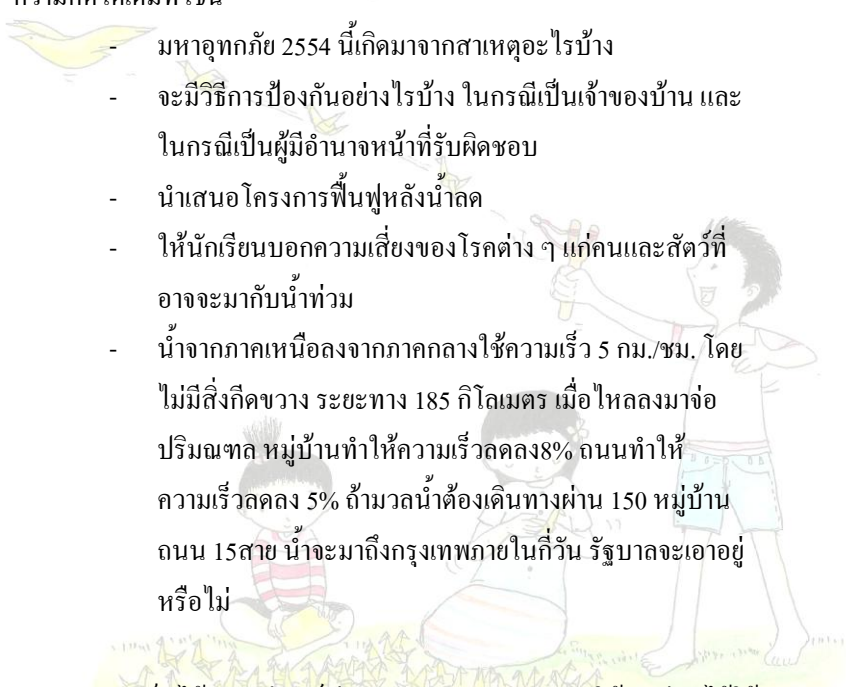
แต่ถึงแม้การบ้านจะมากขนาดไหนก็ตาม พวกเราก็เคารพรักอาจารย์
ทั้งไทยและต่างประเทศนะครับ เพราะอาจารย์ที่สอนเราทุกคนค่อนข้าง
ทันสมัย อาจารย์ให้ความเอ็นดูพวกเราเหมือนลูกหลานและพูดจาภาษา
เดียวกัน แม้ว่าอาจารย์บางคนจะสอนมานานจนใกล้เกษียณก็ตาม

เมื่อถึงเวลาต้องไปสอบเข้าชั้น ม.4 ผมและเพื่อนก็เหมือนกับเดิม.
ดันทุกคนแหละครับ พวกกันไปสมัครสอบเข้าโรงเรียนดังที่ได้ชื่อว่าเป็น
โรงเรียนมัธยมปลายอันดับ 1 ของประเทศ เมื่อประกาศผลสอบหลังจากสอบ
ไปแล้วเพียง 3 วัน ผลปรากฏว่านักเรียน EP ห้องผม 19 คนสอบติดโรงเรียนนี้
จากทั้งหมด 40 คน ซึ่งผมคิดว่าเป็นตัวเลขที่น่าพอใจ ขอบพระคุณอาจารย์ที่
เกี่ยวข้องเชิญพวกเรา

ตลอดเวลาระยะการเรียนม.1 – ม.3 จากการวิเคราะห์เชิงลึกของผม
การเรียนการสอนแบบ ENGLISH PROGRAM มีผลดีมากกว่าผลเสียอย่าง
แน่นอน เพื่อนของผมส่วนมากสามารถฟังภาษาอังกฤษเข้าใจไม่ว่าจะเป็น
สำเนียงอเมริกัน อังกฤษ ออสเตรเลีย หรือแม้แต่อินเดีย จีน สามารถดูหนังฝรั่ง
เข้าใจได้โดยไม่ต้องอ่านคำแปลภาษาไทย รวมถึงฟังเพลงฝรั่งเข้าใจเกือบทั้ง
เพลง ในขณะที่พวกเรา ก็เขียนกลอนสี่สุภาพ ขับเสภาได้ เขียนบทความ
ภาษาไทยอย่างมีระบบได้ไม่แพ้กัน เลขคณิตและวิทยาศาสตร์ก็ไม่เป็นรอง
ใคร เพียงแต่ว่า ควรจะมีการบูรณาการให้นักเรียนไม่ต้องทำการบ้านหามรุ่ง
หามค่ำทุกคืน

ผมสังเกตเห็นว่า อาจารย์มักยกหรืออ้างอิงเหตุการณ์ที่กำลังเป็นข่าว
ในขณะนั้นขึ้นมาเป็นโจทย์หรือหัวข้อ มันทำให้เด็กนักเรียนต้องอ่าน โจทย์ซ้ำ

ๆ กันหลายวิชา แล้วแต่ว่าอาจารย์สอนวิชาอะไรก็จะต้องคำตอบและวิธีการแตกต่างกันไป มันจะเป็นการคิดมากเกินไป ถ้าอาจารย์ทุกท่านจะมาร่วมกันใช้โจทย์เดียวกันแต่ให้ครอบคลุมหลายวิชา ให้นักเรียนทำการบ้านโจทย์เดียวกันแต่ต้องคิดต้องตอบให้ครบทุกวิชา และควรเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิดได้เต็มที่ เช่น

-
- มหาอุทกภัย 2554 นี้เกิดมาจากสาเหตุอะไรบ้าง
 - จะมีวิธีการป้องกันอย่างไรบ้าง ในกรณีเป็นเจ้าของบ้าน และในกรณีเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ
 - นำเสนอ โครงการฟื้นฟูหลังน้ำลด
 - ให้นักเรียนบอกความเสี่ยงของโรคต่าง ๆ แก่คนและสัตว์ที่อาจจะมากับน้ำท่วม
 - น้ำจากภาคเหนือลงจากภาคกลางใช้ความเร็ว 5 กม./ชม. โดยไม่มีสิ่งกีดขวาง ระยะทาง 185 กิโลเมตร เมื่อไหลลงมาเจอปรมาณู หมูบ้านทำให้ความเร็วลดลง 8% ถนนทำให้ความเร็วลดลง 5% ถ้ามวลน้ำต้องเดินทางผ่าน 150 หมูบ้าน ถนน 15 สาย น้ำจะมาถึงกรุงเทพฯ ภายในกี่วัน รัฐบาลจะเอาอยู่หรือไม่

จะเห็นได้ว่าจากโจทย์เดียวกัน เราสามารถกำหนดให้นักเรียนได้ใช้พื้นที่ความรู้จากทุกวิชาได้ การบูรณาการแบบนี้ น่าจะเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนในแง่ที่ว่าประหยัดเวลาในการอ่านโจทย์ เป็นโอกาสที่จะได้คิดแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ เป็นการฝึกให้คิดและมองปัญหาอย่างเป็นระบบ รวมไปถึงการคิดเผื่อถึงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้

ผมขอเสนอให้ผู้ใหญ่ในวงการศึกษ ส่งเสริมการเรียนการสอนแบบสองภาษา อย่าคิดถึงเฉพาะเด็กกรุงเทพฯ นะครับ เด็กทุกคนในประเทศนี้ควรได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน อาจจะเริ่มโครงการที่กรุงเทพฯ และปริมณฑลก่อน แล้วขยายออกไปให้ทั่วถึงทุกภูมิภาค เพื่อให้เด็กไทยเรามีโอกาสฝึกใช้ภาษาให้มากขึ้น ประโยชน์ของภาษาอังกฤษ ไม่ใช่เพียงแค่ไว้ดูหนังฟังเพลง แต่ยังหมายถึง การเปิดประตูออกสู่โลกกว้าง อย่างยอมให้อุปสรรคทางภาษามาปิดกั้นความรู้จากตำราตำราวิชาการที่ทันสมัยของต่างประเทศ ทุกวันนี้ความรู้มีอยู่รอบตัวเรา แค่สืบค้นจากอินเทอร์เน็ต เพียงแค่เรามีเครื่องมือทางภาษา เราก็สามารถรู้ทุกเรื่องที่ต้องการได้ไม่ยาก ถ้าฟังการศึกษาแบบสามัญที่มีชั่วโมงให้อ่านภาษาอังกฤษเน้นไวยากรณ์ ฝึกพูดเล็กน้อย ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดทักษะ เพราะภาษาเป็นสิ่งที่ต้องฝึกพูด ฟังอ่านเขียนควบคู่กันไปและใช้บ่อย ๆ โดยเฉพาะในเด็กเล็กควรจะฝึกพูด และฟัง จนกลายเป็นสิ่งที่เขาค้นเคย พูดและฟังแบบอัตโนมัติราวกับเป็นภาษาแม่ เมื่อขึ้นชั้นประถมจึงมาเรียนไวยากรณ์ เรียนรู้รูปประโยค แต่ทุกวันนี้เราทำตรงข้าม เด็กอนุบาลต้องเรียนเขียนคำศัพท์แบบท่องจำ พอโตขึ้นต้องเสียเงินเรียนการฝึกออกเสียงจากอาจารย์ต่างประเทศ ซึ่งดูเหมือนจะยากเพราะสิ้นแรงเสียแล้ว น่าเสียดายโอกาสของเด็กไทยที่ถูกจัดโปรแกรมไม่เหมาะสมกับศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละช่วงวัย

วิธีการสอนก็เช่นเดียวกัน ตอนผมเรียนประถม ครูฝรั่งผมไม่ได้สอนหนังสือเลยครับ ทุกวันคุณครูชวนเล่นเกมหลากหลาย หนึ่งในเกมที่พวกเราชอบกันมากคือ คุณครูให้นักเรียนแข่งกันตอบคำถามเลขบ้าง คำศัพท์บ้าง ใครตอบถูกได้เดินขึ้นหน้า 1 ก้าว ถ้าใครเดินถึงหน้าห้องแตะกระดานก่อนก็จะเป็นผู้ชนะ เพื่อน ๆ ก็ปรบมือให้ สนุกมากเลยครับ ดันเข้ามาทุกวันอยากรีบไปเล่นเกมเดินหน้าแตะกระดานที่โรงเรียน เกมประจำสัปดาห์คือการให้นักเรียน

สะสมดวงดาวตั้งแต่วันจันทร์ ไปจนถึงเย็นวันศุกร์ แล้วมานับดูใครได้ดาวมากที่สุด คนนั้นก็จะได้ดาวดวงใหญ่ไปครอง คุณครูก็มักจะมีขนมอร่อย ๆ มาเป็นรางวัล ทักษะที่ดีต่อการเรียนขึ้นอยู่กับวิธีการสอนด้วยนะครับ มันทำให้พวกผมรู้สึกว่าการเรียนเป็นเรื่องสนุก อยากเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะเพื่อแข่งกับเพื่อนหรือเพื่อรางวัลก็ตาม

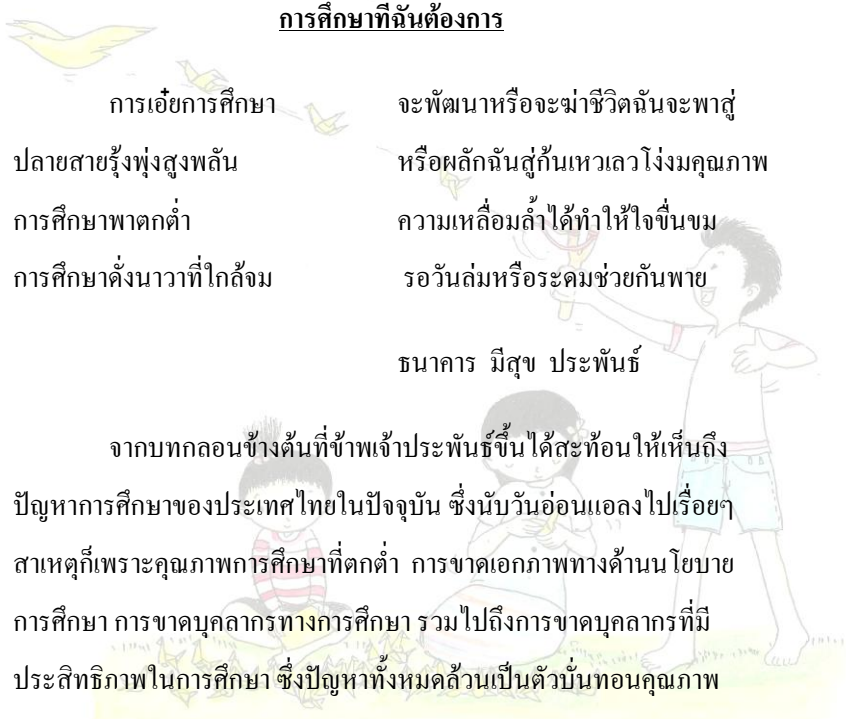
อีกไม่กี่ปีพวกเราก็จะกลายเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว ระบบการศึกษาควรจะได้มีการพัฒนาเพื่อเตรียมตัวให้พร้อม ถ้าประเทศไทยยังอยู่เฉย ประเทศอื่นที่เขามีความพร้อมมากกว่าก็จะเดินแซงหน้าไปข้างหน้า ประเทศที่เคยอยู่ข้างหลังเราก็อาจจะแซงขึ้นหน้าได้ ทั้งให้เรามองตามหลังเขาตาปริบ ๆ เกมกินฝุ่นที่เขาทิ้งเอาไว้ให้ พร้อมกับคิดเสียดยอยู่ในใจว่า ทำไมตอนนั้นเราไม่คิดเปลี่ยนแปลง ขออย่าให้ประเทศไทยเป็นเช่นนั้นเลยครับ

ผลงานของ ชิตินัย อารีรัตน์ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา 227 ถนนพญาไท ปทุมวัน กทม

หากไม่วิเคราะห์ปัญหาหาคำตอบและหาแนวทางแก้ไขที่ถูกต้อง การศึกษาของไทยก็อาจจะดังลู่วิ่งไปอีก ซึ่งเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าไม่อยากจะเกิดขึ้นกับการศึกษาไทยในอนาคต

การศึกษาที่ฉันท้องการ

การเอื้อการศึกษา	จะพัฒนาหรือจะฆ่าชีวิตฉันจะพาสู่
ปลายสายรุ่งพุ่งสูงพลัน	หรือผลักฉันสู่กันเหวเลวโง่งมคุณภาพ
การศึกษาพาดตกต่ำ	ความเหลื่อมล้ำได้ทำให้ใจฉันขม
การศึกษาดั่งนาวาที่ใกล้จม	รอวันล่มหรือระดมช่วยกันพาย
	ธนากร มีสุข ประพันธ์

จากบทกลอนข้างต้นที่ข้าพเจ้าประพันธ์ขึ้นได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน ซึ่งนับวันอ่อนแอลงไปเรื่อยๆ สาเหตุก็เพราะคุณภาพการศึกษาที่ตกต่ำ การขาดเอกภาพทางด้านนโยบาย การศึกษา การขาดบุคลากรทางการศึกษา รวมไปถึงการขาดบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการศึกษา ซึ่งปัญหาทั้งหมดล้วนเป็นตัวบั่นทอนคุณภาพการศึกษาไทยให้ลดน้อยถอยลง แล้วเราในฐานะนักเรียนผู้ต้องการศึกษาแสวงหาความรู้ จะยอมให้ปัญหาเหล่านี้มาเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้และพาเราไปสู่ยุคแห่งความดี้อยทางการศึกษาหรือ

เมื่อลองมองย้อนไปในระบบการศึกษาไทยในสมัยก่อนจะเห็นว่า ในสมัยก่อนนั้นพ่อและแม่จะทำหน้าที่เป็น “ครู” ผู้สั่งสอนลูก โดยมุ่งสอนความรู้ที่เป็นประโยชน์ เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ได้อย่างแท้จริง กล่าวคือ พ่อแม่มีอาชีพอะไรก็มักจะสั่งสอนอาชีพนั้นให้แก่ลูกของตนเอง เช่น พ่อแม่มีอาชีพเป็นเกษตรกร ก็จะสอนวิชาเกษตรกรรมให้กับลูกๆ ของตน เพื่อให้ลูกๆ จะได้มีวิชาชีพติดตัวไปทำมาหากินได้ในอนาคต ในการสอนอาชีพก็คอยแนะนำทักษะต่างๆ ให้กับลูกอย่างใกล้ชิด ส่วนลูกนั้นก็ได้ลงมือปฏิบัติงานจริง ภายใต้อาชีพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และเมื่อลูกมีปัญหา พ่อและแม่ก็จะให้คำแนะนำกับลูกเป็นรายบุคคล หรือ นำลูกไปฝากไว้ที่วัดหรือสำนักต่างๆ ซึ่งนอกจากจะได้เรียนสรรพวิชาต่างๆ แล้ว ก็ยังมีการปลูกฝังคุณธรรมไปในตัวด้วย

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๕ ประเทศไทยเริ่มมีระบบโรงเรียน โดยทรงจัดตั้งมหาดเล็กหลวงเพื่อเตรียมคนเป็นข้าราชการ ตั้งแต่นั้นมา ชาวไทยก็ถือว่าการศึกษานั้นเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะยกฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเองหรือบุตรธิดาให้สูงขึ้น ชาวไทยมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษามาก พ่อและแม่จะส่งลูกให้เข้าไปสู่ระบบโรงเรียนและส่งเสียลูกๆ ให้ได้เรียนสูงๆ เมื่อเริ่มมีระบบโรงเรียน นักการศึกษาในสมัยนั้นก็รับแนวคิดการจัดการหลักสูตรตะวันตกเข้ามา มีอิทธิพลต่อการศึกษาไทยเป็นอย่างมาก การสอนได้เปลี่ยนจากการสอนแบบเดิมที่มุ่งสอนให้น้าความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง จากเดิมมีครูสอนลูกศิษย์เพียง ๒-๓ คน เปลี่ยนมาเป็นการสอนที่มีครูยืนอยู่หน้าชั้นเรียนให้นักเรียน ๓๐-๔๐ คน นั่งฟังภายในห้องสี่เหลี่ยมและคอยจดตามคำสอนได้ กลายเป็นภาพที่ติดแน่นมาจนถึงปัจจุบันจนยากที่จะลบเลือน

การศึกษาที่ตัวข้าพเจ้าต้องการนั้น ข้าพเจ้าต้องการการศึกษาที่
 บุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพ การเรียนไม่มีการเหลื่อมล้ำ ทุกคนมีสิทธิเท่า
 เทียมกัน มีเงินกู้ยืมทางการศึกษา มีเงินทุนคอยสนับสนุนนักเรียนที่ขาดแคลน
 สถานศึกษาได้รับงบประมาณและปัจจัยในการพัฒนาที่เหมาะสม อีกทั้งการ
 เรียนต้องพัฒนาไปควบคู่กับคุณธรรมและจริยธรรม และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ มี
 การปฏิรูปการศึกษาที่ชัดเจน

แต่หากย้อนกลับมาดูภาพการศึกษาไทยในปัจจุบันแล้ว การศึกษาของ
 ไทยก็เปรียบเสมือนกับคนไข้โรคมะเร็ง ที่ถูกเนื้อร้ายหรืออุปสรรคที่บั่นทอน
 การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา กัดกินไปที่ละเล็กทีละน้อย ซึ่งหากปล่อยไว้
 ต่อไป เนื้อร้ายก้อนนี้จะกัดกินและทำลายระบบการศึกษาที่มีคุณภาพของไทย
 ไปจนหมดสิ้น ฉะนั้นถึงเวลาแล้วที่พวกเราต้องร่วมมือกันปฏิวัติการศึกษาไทย
 โดยการผ่าเอาเนื้อร้ายเหล่านี้ให้หมดไปจากการศึกษาไทยเนื้อร้ายที่กำลังกัดกิน
 ระบบของการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาไทยมี ๘ ชนิด ซึ่งได้แก่

๑. เนื้อร้ายของความไม่ตระหนักในหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษา
 กล่าวคือ ในปัจจุบัน บุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ ไม่ค่อยจริงจังในอาชีพ
 และหน้าที่ของตน หวังเอาประโยชน์เสียเป็นส่วนใหญ่ วิธีการที่จะกำจัดเนื้อร้าย
 ชนิดนี้ ก็คือ การปลูกฝังจิตสำนึกให้รักและยึดมั่นในหน้าที่อย่างจริงจัง มีการ
 กำหนดบทลงโทษขั้นเด็ดขาด กับผู้ที่ขาดความรับผิดชอบในด้านงานการศึกษา
 อีกทั้งมีการจัดบัญชีเงินเดือนให้สูงขึ้น สำหรับผู้ที่อุทิศตนเพื่อการศึกษาอย่าง
 แท้จริง

๒. เนื้อร้ายของความเหลื่อมล้ำ ซึ่งความเหลื่อมล้ำในที่นี้หมายถึง การได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้เรียนที่มีฐานะดี และผู้เรียนที่มีฐานะยากจน ซึ่งจะเห็นได้ชัดถึงความรู้และความสามารถ กล่าวคือ ผู้เรียนที่มีฐานะดี สามารถเลือกซื้อหนังสือตามที่ตนสนใจ มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากมายให้ได้ศึกษาค้นคว้า อีกทั้งสามารถเข้าเรียนพิเศษในสถาบันกวดวิชาต่างๆ ต่างที่มีราคาแพง ซึ่งผิดกับผู้เรียนที่มีฐานะยากจน คือ ผู้เรียนฐานะยากจน ไม่มีโอกาสที่จะเลือกซื้อหนังสือตามที่ตนสนใจ ไม่มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้ได้ศึกษาค้นคว้า ไม่สามารถที่จะไปเรียนพิเศษในสถาบันกวดวิชาแพงๆ ได้ ซึ่งภาพเหล่านี้เป็น สิ่งสะท้อนที่ทำให้เห็นปัญหาของการศึกษาอย่างเด่นชัด ข้าพเจ้ามีความเห็นว่ ควรจะให้โอกาสผู้เรียนที่ยากจน โดยทางรัฐสนับสนุนทุนการศึกษามิเงินเรียน ให้มากขึ้น และองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ก็ควรจัดหาทุนการศึกษา เพื่อมาสนับสนุนผู้เรียนฐานะยากจนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อที่ผู้เรียนเหล่านั้นจะมีโอกาสได้รับการเรียนรู้ เท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคมโดยไม่เกิดความเหลื่อมล้ำ ได้เปรียบหรือเสียเปรียบแต่อย่างใด

๓. เนื้อร้ายของการขาดปัจจัยสนับสนุน ในที่นี้คือ การที่สถานศึกษา ขาดปัจจัยสนับสนุน ทางด้านบุคลากร และ งบประมาณที่เหมาะสม ซึ่งในปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่า เมื่อไม่มีเงิน ไม่มีงบประมาณ ก็ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาอะไรได้ ข้าพเจ้าจึงมีความเห็นว่า การศึกษาไทยนั้นยังต้องการงบประมาณที่มากพอสมควรในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และงบประมาณในการพัฒนาสื่อการสอนให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ดังนั้นวิธีการอันเหมาะสมที่จะสามารถจะสนองต่อความต้องการนี้คือ การ

รับเร่งหามาตรการแนวทางในการสรรหาบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีการเพิ่มงบประมาณ และใช้งบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อย่างเช่น การพัฒนาห้องเรียนไอที โดยมีนักเรียนหนึ่งคนต่อคอมพิวเตอร์หนึ่งตัว เป็นต้น ทั้งนี้นอกจากจะเกิดผลดีต่อตัวผู้เรียนแล้ว ยังส่งผลให้ประเทศเกิดการพัฒนามาในภายหลังกอีกด้วย

๔. เนื้อร้ายของนักเรียนและนักศึกษาขาดคุณภาพ อย่างไรก็ตามหากบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพสูงสักแค่ไหน แต่ด้านนักเรียน นักศึกษา ไม่สนใจ ไม่เอาใจใส่ การศึกษาที่มีประสิทธิภาพก็ไม่สามารถที่จะเกิดขึ้นได้ ดังนั้นข้าพเจ้าจึงมีความเห็นว่า ควรมีวิธีการที่สำคัญ ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพ สามารถรับรู้ และเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้เรื่อยๆ โดยไม่ทำตัวเป็นน้ำเต็มแก้ว หรือ แก้วน้ำก้นร่ว วิธีดังกล่าวคือ การดูแลกดดันนักเรียนนักศึกษาให้มากขึ้น อีกทั้งควรมีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้ถึงระดับมาตรฐาน มีการจัดหาอาจารย์ผู้มีความสามารถและรับผิดชอบดูแล ทั้งนี้หากตัวผู้เรียนมีคุณภาพและความพร้อมในการรับความรู้ใหม่ๆแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่า อนาคตระบบการศึกษาไทยของเรา ต้องข้ามพ้นจุดวิกฤติตรงนี้ไปได้และจะไม่คืนสู่สภาพเดิมที่เลวร้ายเช่นนี้อีกอย่างแน่นอน

๕. เนื้อร้ายวัฒนธรรมและจริยธรรมเสื่อมทรามลง ท่านลองจินตนาการว่า หากนักเรียนทุกคนมีความเก่งและฉลาด แต่กลับกลายเป็นโจรปล้นฆ่า หรือ หลอกโกงกินผู้อื่น ประเทศชาติจะเกิดความโกลาหลมากน้อยเพียงใด ค่านิยมในเรื่องการเรียน ที่เน้นเอาแต่ความรู้ เอาชนะผู้อื่น จนลืมไปว่า สิ่งที่สำคัญที่สุด

ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นหาใช่สติปัญญาที่ชาญฉลาด หรือ การเอาชนะผู้อื่น แต่สิ่งนั้นคือ คุณธรรมและจริยธรรม ข้าพเจ้าคิดว่า การศึกษานั้นไม่ใช่เพียงแต่ ศึกษาเฉพาะวิชา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ แต่การศึกษานั้นสามารถศึกษาได้ถึง ทักษะการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น ทักษะการประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในกฎระเบียบของสังคมที่ได้กำหนดไว้ ฉะนั้นสิ่งที่สำคัญในการที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาให้ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม คือ การกำหนดวิชา ศาสนา จริยธรรม เป็นวิชาแกนบังคับ อีกทั้งผู้ปกครองและครูต้องช่วยกันดูแลความประพฤติของผู้เรียน ทั้งที่บ้านและสถานศึกษา โดยการปรึกษาหาแนวทางในการช่วยเหลือ หากผู้ศึกษากระทำความผิด ก็ควรช่วยเหลือโดยหาวิธีการแก้ไข แต่ถ้าหากผู้ศึกษาทำความผิดอยู่แล้ว ก็ควรส่งเสริมต่อไป

๖. เนื้อร้ายของการทุจริตคอร์รัปชันทางการศึกษา ในที่นี้กล่าวถึงเรื่องการบริหารจัดการเงินที่ไม่โปร่งใส และไม่ยุติธรรมของบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งในปัจจุบันนี้ บุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ได้เห็นเรื่องของการศึกษาเป็นเรื่องของธุรกิจเงินทองไปเสียแล้ว ฉะนั้น การศึกษาในอนาคตที่ข้าพเจ้าอยากให้เห็นคือ บุคลากรทางการศึกษาทุกคนอุทิศตนเพื่อการศึกษาอย่างแท้จริงไม่โก่งกินงบประมาณที่จะใช้ในการพัฒนาการศึกษา วิธีที่จะสามารถหยุดยั้งปัญหานี้ได้คือ มีคณะกรรมการที่โปร่งใส และยุติธรรมคอยดำเนินการตรวจสอบอยู่ตลอด และที่สำคัญไม่ควรให้แก๊งการเมืองบางคนที่เห็นแก่เงินเข้ามาบริหารร่วม

๗. เนื้อร้ายของหลักสูตรการเรียนการสอนและค่านิยมในการสอนที่ล้าสมัย สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการเรียนการสอนในสมัยปัจจุบันคือ หลักสูตรการ

เรียนการสอนที่ไม่ทันสมัย ยึดติดอยู่กับค่านิยมเดิมๆคือ เรียนแต่ในห้อง จดความรู้ตามที่ผู้สอนได้สอน และค่านิยมที่ว่าผู้สอนต้องมีความรู้มากกว่าผู้เรียน ซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นค่านิยมที่ผิด เพราะ คนเรานั้นสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันได้ คงไม่มีผู้ใดในโลกนี้จะรู้ไปเสียหมดในทุกเรื่อง ฉะนั้นการปรับปรุงในเรื่องของหลักสูตรการเรียนการสอน และค่านิยมในการสอนนั้นสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าจึงเสนอแนะวิธีการเพื่อที่จะสามารถปรับปรุงและแก้ไขอุปสรรคเหล่านี้ให้หมดไปนั่นก็คือ จัดให้มีการเรียนการสอนพร้อมเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยเฉพาะผู้สอนนั้นต้องมีความรู้และประสบการณ์สูง จึงจะสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ และ มีการระดมความคิดจากครูทั่วประเทศอย่างทั่วถึง ในแนวทางการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ ที่ไม่ยึดติดในค่านิยมเดิมๆ เพื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนจะสามารถเรียนรู้ไปด้วยกันอย่างเต็มที่

๘. เนื้อร้ายของการปฏิรูปการศึกษาที่ไม่ชัดเจน ประเทศไทยของเรานั้น ได้มีการปฏิรูปครั้งใหญ่ โดยเริ่มจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ และต่อมามีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ขึ้นมาครั้งแรก ซึ่งได้ประกาศใช้เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ โดยมุ่งหวังว่าการศึกษาของไทยจะได้รับการปฏิรูปในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นระบอบโครงสร้างการบริหาร การกระจายอำนาจ ตลอดจนการปฏิรูปการเรียนรู้ อันเป็นสาระสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับสังคมไทยเข้าสู่ยุคใหม่ โดยมุ่งสร้างบุคลากรที่มีประสิทธิภาพสูงที่เพียบพร้อมไปด้วยสติปัญญา

แค่ความสามารถ ที่จะนำประเทศให้อยู่รอดในสังคมใหม่ที่มีความรู้เป็น
ปัจจัยพื้นฐานในด้านต่างๆ

แต่ทว่า นับจากการประกาศใช้กฎหมายเหล่านี้ ข้าพเจ้าเห็นว่า
การศึกษาในไทยนั้นยังคงเต็มไปด้วยปัญหา คุณภาพทางการศึกษาดังกล่าว
ต่อเนื่อง บุคลากรมนุษย์ที่ด้อยประสิทธิภาพลง อีกทั้งโครงสร้างที่ได้ปฏิรูปไป
แล้วก็ดูเหมือนใช้ไม่ได้ จนกระทั่งมีกระแสผลักดันให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา
รอบที่ ๒ ซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น แต่การปฏิรูปรอบสองนี้ หากไม่
วิเคราะห์ปัญหารอบด้านและแนวทางแก้ไขที่ถูกต้อง การศึกษาของไทยก็อาจจะ
ดิ่งสู่เหวลงไปอีก ซึ่งเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าไม่อยากจะเกิดขึ้นกับการศึกษาไทยใน
อนาคต

ฉะนั้น การที่เราจะตัดเนื้อร้ายเหล่านี้ออกจากระบบการศึกษาของไทย
นั้นเป็นสิ่งที่ไม่ยาก หากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ เอกชน ร่วมใจกัน พัฒนาและ
สร้างสรรค์คุณภาพของการศึกษาให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น รวมไปถึงบุคลากรทาง
การศึกษา และผู้ศึกษา ต้องพัฒนาตนเอง และร่วมเรียนรู้ไปซึ่งกันและกัน
ข้าพเจ้าเชื่อว่า การศึกษาของประเทศไทยในอนาคตคงจะพ้นจากเนื้อร้ายที่เป็น
อุปสรรคทางการศึกษาเหล่านี้ จะเป็นกลายเป็นการศึกษาที่ฉันและคนไทยทั้ง
ประเทศ หรือ แม้กระทั่งคนทั่วโลก ต้องการอย่างแน่นอน.

ถึงเวลาผ่าตัดแล้วหรือยัง

อย่ามัวรีงมั่งเร้งร้ายเจ้าปัญหา

ที่กีดกั้นการศึกษาของไทยมา

หรือจนกว่าจะให้มันกินทั้งตัว

หนึ่ง เนื้อร้ายไม่ตระหนักรักหน้าที่ ลืมศักดิ์ศรีมัวกระทำแต่กรรมชั่ว
 สอง เอาเปรียบเหลื่อมล้ำกันขาดตัว ลูกเจ้าสัวข่มดึกว่าลูกขอทาน
 สาม ขาดงบประมาณพัฒนา การศึกษาคงถึงคราวसान
 ลี่ ผู้เรียนเพียรรู้ได้ไม่นาน เพราะเกียจคร้านน้ำเต็มแก้วแล้วพอใจ
 ห้า ฉลาดแต่ขาดจิตสำนึก พอมืดดึกเป็นสก็อช เว้นบอยได้
 หก โกงกินเงินเด็กกันเข้าไป เกิดขาดหน้าจะได้ไม่มีกิน
 เจ็ด การเรียนการสอนล้าสมัย ครูปิดกรอบหนูไว้ไม่ให้เดิน
 แปด ปฏิรูปเหมือนหว่านหินลงบนดิน หวังกระถินให้ขึ้นได้อย่างไร
 ร่วมมือกันฟันเนื้อร้ายออกจากร่าง เปลี่ยนหนทางการศึกษาขึ้นมาใหม่
 ปฏิวัติการศึกษาเก่าในไทย เพื่อจะได้ การศึกษาที่ต้องการ

ผลงานของ ธนากร มีสุข โรงเรียนพะเยาพิทยาคม อ. เมือง จ. พะเยา

สอนให้เรียนรู้และอยู่กับความจริง ดำเนินชีวิตด้วยปัญญา ที่รู้และเข้าใจความจริงของธรรมชาติ ไม่หนีความจริง ให้รู้ความจริงตามความเป็นจริงของสิ่งทั้งปวง รู้จักและเข้าใจความเป็นไปของชีวิตด้วยสติปัญญา และนำเอาสิ่งต่างๆ ที่ผ่านมาในชีวิตเป็นบทเรียน

การศึกษาที่ฉันทองการ

“ชีวิตคือการเรียนรู้” เป็นคำนิยามที่คนนิยมให้คำจำกัดความของคำว่าชีวิต ซึ่งก็แน่นอนว่าตั้งแต่เราเกิดมาจนกาลอวสานสิ้นลม เราจะเห็นว่าทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาในชีวิตล้วนแต่เป็นการเรียนรู้แทบทั้งสิ้น ชีวิตนี้คือมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้ มีประสบการณ์เป็นครู มีโลกเป็นโรงเรียน มีเหตุการณ์เป็นแบบฝึกหัดหรือข้อสอบ มีลมหายใจเป็นอุปกรณ์ในการเรียนรู้ มีความสุขและความสำเร็จเป็นใบปริญญา เราทุกคนล้วนแล้วแต่เป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยชีวิตด้วยกันทั้งสิ้น การเรียนรู้จะทำให้เกิดความรู้ การอ่านมากทำให้รอบรู้กว้างขวาง การเขียนมากทำให้แม่นยำ แดกฉาน การหมั่นตรึกตรองขบคิด ทำให้ลึกซึ้ง แບคาย การเรียนรู้ในศาสตร์ต่างๆ จึงล้วนแล้วแต่มีคุณค่าและความหมาย

“Learning” แปลว่า การเรียนรู้ การเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้ การเรียนรู้จะทำให้เกิดความรู้ใหม่ เพราะความรู้เก่าอาจผิดได้ การเรียนรู้จะช่วยให้ความรู้ไม่เก่าและไม่ผิด จริงๆ แล้วทั้งการเรียนรู้และความรู้มีความสำคัญ การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่ง แต่ความรู้อาจหยุดนิ่ง การเรียนรู้ที่แท้จริงหมายถึงความสามารถที่จะดึงเอาความรู้ที่มีอยู่ออกมาใช้ ในสถานการณ์ที่จำเป็น การที่เราจะมีความสุขหรือความเบิกบานในชีวิตได้นั้น

สิ่งสำคัญคือต้องเข้าใจชีวิตด้วยการเรียนรู้ จึงจะนำชีวิตให้พ้นจากความทุกข์ได้ หากบอกว่าชีวิตคือการเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่อย่างรู้จักและเข้าใจ ถามว่าชีวิตนี้เราต้องเรียนรู้อะไรบ้าง คำตอบคือ เรียนรู้ตนเอง เรียนรู้ผู้อื่น เรียนรู้การเปลี่ยนแปลง เรียนรู้จังหวะของชีวิต เรียนรู้ความดีงาม และเรียนรู้ความจริงแห่งชีวิต คนที่เรียนรู้และทำความเข้าใจในชีวิตมาก ก็มีความสุขในชีวิตมาก และมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการมีชีวิตอยู่มากเช่นกัน ชีวิตคนเรานอกจากจะต้องเรียนรู้วิชาการทางโลกเพื่อประกอบอาชีพ เรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวเพื่อที่จะอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างมีความสุขแล้ว ยังต้องเรียนรู้ชีวิตของตนเพื่อให้รู้จักและเข้าใจชีวิตที่แท้จริงอีกด้วย ในชีวิตประจำวันของเราต้องผ่านเรื่องราวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสุขหรือทุกข์ ชอบหรือชัง ซึ่งเท่ากับเราได้เรียนรู้อยู่ทุกขณะ อย่างที่กล่าวไว้ข้างต้น ประสบการณ์ที่ผ่านมามีส่วนเป็นครู เพราะในประสบการณ์จะมีทั้งสิ่งดีและไม่ดี มีทั้งถูกและผิด โบราณกล่าวว่า ผิดเป็นครู เราจึงต้องเรียนรู้จากความผิดพลาด และอย่าให้ผิดซ้ำ การจะทำอะไรไม่ให้ผิดพลาดและดำเนินไปบนเส้นทางของชีวิตอย่างเบิกบาน เราต้องหมั่นฝึกฝน และเรียนรู้สิ่งต่างๆ ต่อไปนี้ให้ดี

ประการแรก เรียนรู้ตนเอง เมื่อเราลองถามตัวเองว่าเรารู้จักตัวเองมากน้อยแค่ไหน หลายคนอาจไม่มีคำตอบให้กับคำถามนี้ ถ้าเราไม่รู้จักตนเอง ก็จะไม่สามารถควบคุมตนเองได้ เช่น ถ้าเรารู้ตัวเองว่าหงุดหงิดง่าย ก็จะต้องเตือนตัวเองให้ใจเย็น หรือถ้าเป็นคนปากร้าย ก็จะต้องระวังคำพูด การทำเช่นนี้จะทำให้เรามีปัญหากระทบกระทั่งกับผู้อื่นน้อยลง พยายามดูตัวเองให้ออก บอกตัวเองให้ได้ และเข้าใจตัวเองให้ดี หากเรามีความเข้าใจตัวเองดีแล้ว เราก็จะเข้าใจคนทั้งโลก เพราะความรู้สึกหรือความต้องการของคนเราไม่แตกต่างกันมาก เรารักสุขเกลียดทุกข์ฉันใด คนอื่นก็ฉันนั้น เรากับ

เขาไม่ต่างอะไรกันเลย การรู้จักและเข้าใจในตนเองอย่างถ่องแท้จึงถือเป็น
ปฐมเหตุแห่งการเรียนรู้แจ้งอย่างแท้จริง

ประการที่สอง **เรียนรู้ผู้อื่น** “รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง”
แม้บางครั้งไม่ต้องรบก็ชนะ เราไม่ได้อยู่คนเดียวบนโลก เรามีครอบครัว มี
เพื่อนฝูง มีสังคมในที่ทำงาน และสังคมอื่นๆ ดังนั้น เราจึงต้องเรียนรู้คนที่
อยู่รอบตัวเรา โดยเฉพาะคนที่เราจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ด้วยในชีวิตประจำวัน
เราจำเป็นต้องรู้จักให้มาก เพราะการที่เรารู้จักคนอื่นนี้มากเท่าไร ก็ยิ่งจะทำ
ให้ควบคุมสถานการณ์ของการอยู่ร่วมกันได้มากเท่านั้น หากเราต้องอยู่กับ
คนอื่น เราจำเป็นต้องเรียนรู้และเข้าใจคนอื่นให้มากๆ เพราะจิตใจของคนเร
นั้นยากแท้หยั่งถึง การรู้จักและเข้าใจผู้อื่นจะก่อให้เกิดความรัก ความเมตตา
ความไม่เอาเปรียบกัน ดังนั้น จึงส่งผลให้เราอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ

ประการที่สาม **เรียนรู้การเปลี่ยนแปลง** เราทุกคนต้องพบกับความ
เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เปลี่ยนแปลงทั้งทางกายและทางใจ เปลี่ยนแปลงทั้ง
ภายในและภายนอก ความเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติไม่น่ากลัวเท่ากับการ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดจากคน เพราะการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติจะค่อยเป็น
ค่อยไป เราจึงสามารถปรับเข้าหาความเปลี่ยนแปลงนั้นได้ แต่ความ
เปลี่ยนแปลงจากคนจะเกิดขึ้นรวดเร็วมาก โดยเฉพาะความเปลี่ยนแปลงของ
จิตใจที่ไม่มั่นคง แปรปรวนอยู่เสมอ

ด้วยเหตุนี้ เราจึงไม่ควรคาดหวังว่าจะต้องเป็นไปตามใจเรา เราให้
เข้าใจว่าทุกชีวิตมีความเปลี่ยนแปลงเป็นธรรมดา เพราะโลกนี้มีความ
เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เมื่อเกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นมา อยากให้มองว่า
การเปลี่ยนแปลงคือโอกาสในการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ การเปลี่ยนแปลง
คือการก้าวไปข้างหน้าของบุคคลและองค์กร แม้ตำแหน่งอาจจะลดลง แต่

โอกาสการทำงานอาจจะมากขึ้น ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลง โลกนี้ก็คงไม่มีการพัฒนา

ประการที่สี่ **เรียนรู้จังหวะชีวิต** จังหวะชีวิตอาจไม่พอเพราะเหมือนกับจังหวะดนตรีที่มีตัวโน้ตบอกไว้ตายตัวว่าต้องเล่นคีย์ไหน เล่นอย่างไร แต่จังหวะชีวิตไม่เป็นเช่นนั้น เพราะอาจพลิกผันได้ตลอดเวลา จังหวะชีวิตมีขึ้นมีลง เพราะเราไม่สามารถควบคุมปัจจัยต่างๆ ในการดำเนินชีวิตได้ ดังนั้นการดำเนินชีวิตจึงต้องอาศัยจังหวะและโอกาสที่เหมาะสม ต้องรู้จักรุกเมื่อมีโอกาสให้รุก และรู้จักถอยเมื่อโอกาสไม่เอื้อ ไม่ใช่รุกตลอดเวลา ดันทุรังโดยไม่ดูจังหวะและโอกาส ขาดความใคร่ครวญโดยถี่ถ้วน การที่เราพยายามทำอะไรในบรรยากาศหรือสถานการณ์ที่ไม่เอื้ออำนวย นอกจากจะต้องใช้ทรัพยากรมากแล้ว บางครั้งอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งและอาจเกิดผลเสียกับตนเองและผู้อื่นได้

ประการที่ห้า **เรียนรู้ความดีงาม** สุภาษิตจีนกล่าวไว้ว่า “ไม่สั่งสมความดี ย่อมไม่อาจสร้างชื่อเสียง ไม่สั่งสมความชั่ว ย่อมไม่ทำลายตนเอง” คนถ้อยเห็นความดีเล็กน้อยไร้ประโยชน์ก็ไม่ทำ เห็นความชั่วเล็กน้อยไม่เป็นโทษ ก็ทำโดยไม่กลัว ความชั่วจึงพอกพูนจนไม่อาจปิดบัง โทษกรรมจึงสั่งฟ้าจนไม่อาจให้อภัย

คนเราได้เรียนรู้ความก้าวหน้าในวิชาการสายอื่นๆ มาแล้วมากมาย แต่ในเรื่องของชีวิตจิตใจยังรู้กันน้อยเหลือเกิน คนส่วนมากพากันสนใจแต่เรื่องปากท้องและสิ่งมอมเมาต่างๆ ขาดการเรียนรู้เรื่องของความดีงามที่มีอยู่ในจิตใจ ทั้งที่รู้ว่าคุณดีมีคุณค่าต่อโลกมากเพียงใด ทั้งที่รู้ว่าคุณทำความดีแล้วได้รับผลเช่นไร แต่บ่อยครั้งเหลือเกินที่เราพากันละเลยไม่สนใจเรื่องความดี

งาม แต่ไปให้ความสำคัญกับวัตถุภายนอกมากกว่าความงดงามในจิตใจ
ความจริงแล้วไม่ยากเลยที่คนเราจะตระหนักรู้ แล้วอยู่กับด้วยความดี
มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน หากทุกจิตใจล้วนเฝ้ามองความดีงาม ก็จะพบกับความดี
งามในทุกๆ ที่ได้

ประการที่หก **เรียนรู้ความจริงแห่งชีวิต** เราต้องเรียนรู้ว่าความจริง
นั้นมีสองด้านเสมอ เช่นเดียวกับเหรียญที่มีสองด้าน โลกนี้มีกลางวันก็มี
กลางคืน มีอัมระร้อนก็มีร้อนให้ มีดีใจก็มีเสียใจ มีการให้ก็มีการรับ มีสวยก็มี
จี๋เห่ มีรวยก็มีจน ดังนั้น เมื่อสิ่งที่ประสบไม่เป็นไปอย่างที่คิดหรือคาดหวัง
ก็ให้เข้าใจว่านั่นคือความจริงแห่งชีวิตที่ต้องรับให้ได้ จงยอมรับและเรียนรู้ที่
จะอยู่กับมันให้ได้ เพื่อที่จะแก้ไขปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะกับสถานการณ์
และชีวิต การเรียนรู้ความจริงของชีวิตเป็นการปลดปล่อยปัญหาและความ
ทุกข์ออกจากชีวิตได้อย่างแท้จริง

ปัญหาและความทุกข์ของชีวิตถือเป็นบทเรียนที่มีค่ามาก ชีวิตยัง
ลำบากเท่าใดก็ยังมีค่ามากกว่านั้น หากสามารถฝ่าฟันมาได้จะเกิดความภูมิใจ
ในคุณค่าของชีวิตอย่างยิ่ง คนส่วนมากมักจะตีคุณค่าของชีวิตด้วยความมั่งคั่ง
ภายนอก เช่น ยศ ตำแหน่ง ความสนุกสนานสำราญใจ ซึ่งแท้จริงแล้วสิ่ง
เหล่านี้มีคุณค่ากับชีวิตน้อยมากถึงน้อยที่สุด แต่สิ่งที่ให้คุณค่าแก่ชีวิตจริงๆ
คือการกระทำหรือพฤติกรรมที่ยกระดับจิตใจให้สูงขึ้นได้

ความทุกข์ยากและความผิดหวังเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เรารู้จักโลก
และชีวิตที่ดีขึ้น เป็นการเรียนรู้ชีวิตจากความผิดพลาด เพราะเป้าหมายหลัก
ของชีวิตก็คือการพัฒนาสิ่งที่อยู่ในตัวเราให้เจริญ ดังนั้น ไม่ว่าปัญหาที่ผ่าน
เข้ามาจะเล็กหรือใหญ่ ก็ล้วนแต่เป็นส่วนหนึ่งของบทเรียนที่เราจะต้องเรียนรู้
ทั้งสิ้น

พระพุทธศาสนาสอนว่า การเรียนรู้ล้วนอยู่ในกิจกรรมทุกอย่างของชีวิตนับตั้งแต่เรากเกิดมาก็ต้องเริ่มที่จะเรียนรู้ เพื่อให้ชีวิตเป็นอยู่ด้วยดี มีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งสรุปเป็นหลักการได้ว่า สอนให้เรียนรู้และอยู่กับความจริง ดำเนินชีวิตด้วยปัญญาที่รู้และเข้าใจความจริงของธรรมชาติ ไม่หนีความจริง ให้รู้ความจริงตามความเป็นจริงของสิ่งทั้งปวง รู้จักและเข้าใจความเป็นไปของชีวิตด้วยสติปัญญา และนำเอาสิ่งต่างๆ ที่ผ่านมาในชีวิตเป็นบทเรียน

ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่าช่วยให้คนเรารู้จักและเข้าใจทั้งตนเองและผู้อื่น คนที่รู้จักและเข้าใจตนเองจะสามารถปกครองตนได้อย่างเข้มแข็ง เด็ดเดี่ยวมั่นคงในหลักการและอุดมการณ์ กล้าหาญพอที่จะสวนกระแสได้คล่องแคล่ว พากเพียรอดทนต่อความยากลำบาก ต่อสยดา คำเสียดสี และคำเย้ยหยัน เพราะเรารู้ว่าตนเองเกิดมาเพื่ออะไร จะมีชีวิตอยู่เพื่ออะไร และจะสร้างตนเองให้มีคุณค่าและประโยชน์ต่อโลก สังคมอย่างไร

ดังนั้น เพื่อที่เราจะมีชีวิตอยู่อย่างถูกต้อง เราจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ชีวิต เรียนรู้โลกและสังคม ข้อสำคัญคือการเรียนรู้ตนเอง ฝึกฝนพัฒนาตนเองทั้งกายและใจ เพื่อให้มีชีวิตอยู่อย่างเบิกบาน ปิติสุขและผ่องแผ้ว เพราะชีวิตคือช่วงเวลาแห่งการอยู่อย่างรื่นรมย์ มิใช่ดิ้นรนเพื่อเอาตัวรอดแต่เพียงอย่างเดียว

ผลงานของ สาทิศย์ ผาบชมภู โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ ถนนมะลิวรรณ ตำบลนาเพียง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น

เมื่อเรามองเด็กคือมนุษย์ที่มีคุณค่าคนหนึ่ง สิ่งที่เราควรทำ คือ ลดการกระทำสิ่งเหล่านี้คือ ลดการเปรียบเทียบ ซึ่งแน่นอนว่า ไม่มีใครชอบการเปรียบเทียบให้ตนเองมีค่าด้อยกว่าคนอื่น ลดการใช้ความรุนแรง การหลอกให้กลัว และลดการยึดเยื้อความรู้ เมื่อลดสิ่งต่างๆ เหล่านี้แล้วควรสร้างสิ่งต่อไปนี้คือ สร้างภาพพจน์ด้านบวก สร้างแรงจูงใจไม่ใช่การบังคับ และสร้างความรัก

การศึกษาที่ฉันท้องการ

กรอบความคิดและวิธีการเดิมๆ ของการเรียนการสอนได้สร้างผู้ตามของเมื่อวานมากกว่าสร้างผู้นำในอนาคต ผลผลิตทางการศึกษาส่วนใหญ่จึงเป็นเพียงผู้ไล่ตามโลกปัจจุบัน ไม่ได้สร้างผู้นำในอนาคตที่จะก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ มากพอที่จะเป็นแรงกระตุ้นในการขับเคลื่อนสังคม

สรรพสิ่งทุกอย่างไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่ ทุกสิ่งต่างมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาอยู่อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ดีที่สุด การศึกษาก็เช่นกัน ก็มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่คาดหวังอย่างดีที่สุด มีบ่อยครั้งที่เคยเราได้ยินว่า การศึกษาคือชีวิต หรือการศึกษาเพื่อชีวิต สำหรับหนึ่งชีวิต และหลายชีวิตที่เกี่ยวข้องกัน ถ้าเป็นอย่างนั้นจริงแล้วใครที่จะมีสิทธิ์ที่จะเป็นผู้ออกแบบชีวิตของคนอื่น ใครที่จะมีสิทธิ์ที่จะกำหนดว่าเด็กคนหนึ่งจะเติบโตขึ้นมาเป็นคนแบบนี้ได้ ถ้าหากจะถามว่าลูกคนรวยกับลูกคนจน เราจะพยากรณ์ได้หรือไม่ว่าใครจะประสบความสำเร็จ อะไรที่จะทำให้เขาทั้งสองเติบโตออกมาแตกต่างกัน การศึกษาใช่หรือไม่ เราควรจะมีเอาทรัพย์สิน เงินทอง หรือความรู้ว่าเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จทางการศึกษา หรือเราควรจะมีเอาความรู้ของผู้เรียน

เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จทางการศึกษาเมื่อลองมองย้อนกลับมาดูบทเรียนของการศึกษา การศึกษายังติดอยู่ที่ อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น และความรู้ ทั้งที่ทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ และทักษะการคิดคือเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในอนาคต เรายังตามความคิดของเมื่อวานมากกว่าความต้องการในอนาคต ความคิดและนวัตกรรมใหม่ๆ จึงเกิดขึ้นน้อย เรามีการศึกษาที่ทุกคนไม่มีสิทธิ์เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน ผู้เรียนส่วนใหญ่ทำอาชีพตามสาขาที่เรียนมา ผู้คนทำงานเดียวและยึดมั่นอย่างมั่นคง การเรียนการสอนเน้นการจำความรู้ ดำรงอยู่ภายใต้วัฒนธรรมเดียว ต่างคนต่างทำงานในความรู้ที่ตนเองได้เรียนมา เรียนเป็นช่วงๆ ตามระดับชั้น การเรียนการสอนเป็นกลุ่มเดียว ในห้องสี่เหลี่ยม ครูเป็นผู้ให้ความรู้ ครูกำหนดสิ่งที่จะสอน และห้องเรียนเงียบ ผู้เรียนมีส่วนร่วมน้อย สอบวัดความรู้เน้นการแข่งขัน ผู้แพ้ถูกคัดออก มีคนจำนวนน้อยได้เรียนในระดับสูง

สังคมต้องตระหนักว่าเป็นภาระหน้าที่ที่ต้องจัดการศึกษาแบบให้เปล่าอย่างเท่าเทียมกับการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างน้อยต้องไม่ใช่ธุรกิจการศึกษา การเรียนรู้จะต้องไม่จำกัดแค่ในโรงเรียนหรือห้องเรียน จะต้องเกิดขึ้นทุกที่อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ไม่ใช่การเรียนเป็นช่วงๆ เน้นทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ การทำงานเป็นทีม และการเรียนรู้ร่วมกันอย่างหลากหลายวัฒนธรรม ห้องเรียนมีหลากหลายกลุ่มผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก นักเรียนเป็นผู้เลือกสิ่งที่อยากเรียนและเน้นการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

เป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาคืออะไร หลายคำตอบคงไม่เหมือนกัน แต่ละคนอาจมองเป้าหมายของการศึกษาแตกต่างกัน และแปลความไม่เหมือนกัน บางครั้งมองเห็นอย่างเลื่อนกลางจนจินตนาการถึงความ

งคงามไม่ออก จึงไม่รู้สึกลอยหายไปและดูห่างไกลเหลือเกินจนไม่รู้จะเป็นอย่างไร เมื่อไม่เห็นเป้าหมายที่แท้จริงหรือเห็นแต่ไม่ชัดเจน จึงไม่มีอารมณ์ผูกพัน จดจ่อกับเป้าหมาย ทำให้ไม่รู้วิธีการที่จะไปสู่เป้าหมายนั้นได้ บางสาเหตุ การที่ครูหรือระดับผู้ปฏิบัติรู้สึกว่าผู้บริหาร มีการปรับเปลี่ยนนโยบาย เป้าหมาย หรือแนวทางปฏิบัติบ่อยเกินไป ทำให้ไม่อยากคิด รอการสั่งอย่างเดียว บางครั้งกำลังจะรู้สึกเริ่ม และกำลังจะเข้าใจวิธีการแต่ก็ต้องเปลี่ยนแนวทางอีกแล้ว

ค่านิยมทางการศึกษานี้ยังมุ่งไปที่ ความรู้มากกว่าทักษะการคิด และทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ แม้แต่สโลแกนก็ให้ลำดับความสำคัญกับ เก่ง ดี มีความสุข เพราะเก่งวัดง่ายได้คำออกมาเป็นตัวเลข สามารถปรับแต่งให้สวยงามได้ดังใจ เราต้องกล้าที่จะเปลี่ยนลำดับความสำคัญเป็น ทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด หรือ เรียนรู้อย่างมีความสุข ดี เก่ง ตอนนี้เรามีการศึกษาเท่านั้นที่เป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดในการพัฒนามนุษย์

การศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การตีความหมายของประโยคนี้ของแต่ละคนย่อมแตกต่างกันตามประสบการณ์หรือกรอบความคิดที่แตกต่างกันไป ถ้าเราจะพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์นั้นผมว่าเราควรจะทำให้มนุษย์บรรลุความฉลาดทั้งสี่ด้าน ดังต่อไปนี้

ความฉลาดทางด้านร่างกาย (PQ : Physical Quotient) ซึ่งเป็นพื้นฐานของมนุษย์ ความฉลาดสูงสุดในด้านนี้ คือ การที่มนุษย์สามารถรักษาร่างกายให้สมดุล ให้ร่างกายในการดำเนินชีวิตไปอย่างปกติราบรื่นได้ สามารถทำงานสอดคล้องประสานกันของอวัยวะต่างๆ กับสมองได้อย่างสมบูรณ์ สามารถดูแลบำรุงรักษาร่างกายเพื่อให้ดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข ถึงแม้

บางคนจะเกิดมาพร้อมกับความพิการ แต่ถ้ามีความฉลาดทางด้านร่างกายก็จะสามารถใช้ร่างกายเท่าที่มีดำเนินชีวิตได้ด้วยดี

ความฉลาดทางด้านการคิด (IQ : Intellectual Quotient) ถ้าเปรียบเทียบการคิดเหมือนต้นไม้ที่งอกงามเติบโตสูงใหญ่ด้วยเวลา สารอาหารที่ได้รับ เราจะเห็นว่าไม่มีต้นไม้ที่เติบโตลอยอยู่ในอากาศ รากของต้นไม้จะยึดอยู่กับดินหรือกับบางสิ่ง เหมือนกับการคิดที่ต้องยึดโยงกับความรู้ นอกจากนี้ความรู้ยังเป็นอาหารของความคิด ถ้าอยากให้เด็กคิดเป็นก็ต้องให้เครื่องมือสำหรับคิดกับเขาด้วย *ครั้งหนึ่งมีการเอาข้อสอบวัดไอคิว ไปทดสอบกับเด็กหญิงวัยสิบขวบคนหนึ่ง แบบทดสอบมีภาพ ๔ ภาพ ให้เด็กหญิงกากบาททับสิ่งที่ไม่เข้าพวก ภาพสี่ภาพนั้นได้แก่ เต่าผิง, ถ่าน, พลั่วและดอกไม้วี เด็กหญิงกากบาททับรูปถ่าน นั่นหมายความว่าเธอจะไม่ได้คะแนนไอคิวในข้อนี้ แต่เมื่อขออนถามว่า ทำไมเธอถึงเลือกกากบาทที่ถ่าน กลับได้รับคำตอบว่า “หนูรู้ว่าดอกไม้วีไม่เข้าพวก แต่หนูเห็นภาพมันสวยก็เลยไม่อยากกากบาททับมัน” จากคำตอบของเด็กคนนี้ค่าไอคิวแทบจะไม่มี ความหมายเลยด้วยซ้ำ (วิเชียร ไชยบัง : ๒๕๕๑)

ความฉลาดทางด้านอารมณ์ (EQ : Emotional Quotient) อีคิวมีองค์ประกอบพื้นฐานคือ ความตระหนักรู้ตนเอง การจัดการกับอารมณ์ การรู้จักตนเอง การเห็นอกเห็นใจ และการมีทักษะการใช้ชีวิตทางสังคม เราเคยสังเกตบ้างไหมว่าคนที่เราเคยรู้จัก เขาเป็นคนที่เก่งมาก มีไอคิวสูง แต่กลับทำงานร่วมกับคนอื่นไม่ได้เลย เขามักจะงุ่นง่านอยู่กับตัวเอง ไม่มีทักษะที่จะสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น เขียหยั่นในความสามารถของคนอื่น ปิดกั้นตนเอง จมอยู่กับความทุกข์และสุดท้ายก็ต้องล้มเหลวกับการทำงาน ที่เป็น

เช่นนี้ก็เพราะว่าความฉลาดทางอารมณ์เป็นพื้นฐานสำคัญต่อการดำเนินชีวิต อยู่ในสังคมมากกว่าความฉลาดทางด้านสติปัญญานั้นเอง

ความฉลาดทางด้านจิตวิญญาณ (SQ : Spiritual Quotient) ความฉลาดทางด้านจิตวิญญาณ เป็นการแสวงหาความหมายของการมีชีวิต มีความรู้สึกที่ชีวิตมีความสมบูรณ์พร้อม มีจุดหมายในแง่บวก มีความรู้สึกยิ่งใหญ่ รัก เคารพ ผูกพัน และห่วงใยชีวิตอื่นๆ ตระหนักรู้คุณค่าของสิ่งต่างๆ โดยปราศจากอคติ ไม่แบ่งแยก ไม่ตัดสินถูก-ผิด ขาว-ดำ เข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รู้ลึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของจักรวาล มีความรัก ความเมตตาอันยิ่งใหญ่ มีจิตสำนึกต่อส่วนรวมและเข้าถึงแก่นแท้ของชีวิต เข้าใจความหมายของการมีชีวิตอยู่ และมองเห็นความงามของสรรพสิ่ง

กระบวนการนี้เป็นวิธี “สร้างคน” ที่เน้นถึงความมั่นคงภายใน แต่การศึกษาปัจจุบันส่วนใหญ่เน้นการสร้าง ความมั่นคงจากภายนอก เช่น ต้องได้รับปริญญาในระดับสูงจากสถาบันที่มีชื่อเสียง มีบ้านหลังโต รถคันใหญ่ มีคนยอมรับนับถือมากๆ เป็นต้น

ต้นทุนของการเรียนรู้เริ่มต้นจากความสงสัย ความจำเป็นหรือบางสิ่งบางอย่างที่มีความหมายกับเรา ความสนใจ ความรู้สึกอยากเรียนรู้ ภาวะที่มีความสุข ผ่อนคลาย ปราศจากแรงกดดันด้านลบเป็นองค์ประกอบสำคัญที่เพิ่มพูนศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างดี โรงเรียนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างมีความสุขคือโจทย์ข้อใหญ่

จิตใจสำนึกเป็นดินที่อุดมสมบูรณ์ ไร้แรงต้าน ไม่สามารถแยกแยะเหตุผล ไม่ได้แย่ง ไม่มีหน้าที่ตรวจสอบ แต่มีหน้าที่แสดงผล จะรับเอาข้อมูลทั้งดีและไม่ดีผ่านทางจิตรู้สำนึก หรือประสาทสัมผัส และเมสเสจผ่านรู้

นั้นจะงอกงามแสดงคุณสมบัติออกมา ถ้าเป็นเมล็ดพันธุ์ดีก็จะได้ออกผลเป็นสิ่งที่ดี และตรงกันข้ามถ้าเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ไม่ดีก็จะได้ออกผลเป็นสิ่งที่ไม่ดีด้วย แต่ไม่ได้หมายถึงทุกข้อมูลที่ผ่านประสาทสัมผัสมาจะตกเป็นตะกอนในจิตได้สำนึกได้ ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับสภาพการรับรู้ขนาดนั้นด้วย จิตได้สำนึกเป็นชุมทรัพย์พลังชีวิต การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการเพาะเมล็ดพันธุ์ดีในจิตได้สำนึก

เมื่อเรามองเด็กคือมนุษย์ที่มีคุณค่าคนหนึ่ง สิ่งที่เราควรทำคือ ลดการกระทำสิ่งเหล่านี้คือ ลดการเปรียบเทียบ ซึ่งแน่นอนว่าไม่มีใครชอบการเปรียบเทียบให้ตนเองมีค่าด้อยกว่าคนอื่น ลดการใช้ความรุนแรง การหลอกให้กลัว และลดการขัดเคืองความรู้ เมื่อลดสิ่งต่างๆ เหล่านี้แล้วควรสร้างสิ่งต่อไปนี่คือ สร้างภาพพจน์ด้านบวก สร้างแรงจูงใจไม่ใช้การบังคับ และสร้างความรัก

ถ้ากล่าวที่ว่า เด็กและเยาวชนวันนี้คือ ความหวังของชาติเป็นพลังแห่งอนาคตนั้นนับว่าเป็นความจริงทุกยุคทุกสมัยเสมอ ยิ่งปัจจุบันโลกของการแข่งขัน ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีตลอดจนศิลปะวิทยาการแขนงต่างๆ เมื่อมีการแข่งขันก็ย่อมแน่นอนว่า ผู้ที่แข็งแกร่งกว่าผู้ที่ฉลาดกว่าย่อมเป็นผู้ชนะ ดังนั้น การที่เราจะสร้างเยาวชนของเราในวันนี้ให้เป็นผู้ชนะได้ ต้องเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ สังคม ตลอดจนกลไกของรัฐบาลด้วย

สังคมปัจจุบันอยู่ในสถานะที่มีการแข่งขันสูง โอกาสเสี่ยงหรือแนวโน้มที่คุณธรรมจริยธรรมของเด็กจะลดลงค่อนข้างมาก พ่อแม่ผู้ปกครองผู้ใหญ่ต้องช่วยกันจุดประกายให้เด็กมี “จิตสำนึกที่ดี” เล็งเห็นประโยชน์ของส่วนรวม และพร้อมที่จะช่วยเหลือสังคมควบคู่ไปกับการพัฒนาการศึกษา

อันจะเป็นการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิตควบคู่ไปกับการพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์แบบ

ค้นไม่เจอเจริญเติบโตได้ต้องมีรากที่แข็งแรง เด็กและเยาวชนจะเจริญและประสบผลสำเร็จได้ก็ต้องมีฐานที่ดี ฐานที่ดี ก็คือ มีความมั่นคงและสมบูรณ์ในร่างกายและจิตใจให้ครบทั้งสี่ด้านที่กล่าวมาข้างต้น นอกจากนี้ยังรวมไปถึงความรู้ความสามารถ และประสบการณ์จากคนรุ่นเก่าช่วยเสริมให้ฐานนั้นแข็งแกร่งยิ่งขึ้น ผู้ใหญ่จะต้องปลูกฝังความคิดให้เกิดขึ้นกับเด็กให้ได้ แล้วสังคมก็จะประสบความสำเร็จในการศึกษา เมื่อเด็กไปพบสิ่งใดหรือเกี่ยวข้องกับอะไรๆ เขาก็อยากให้สิ่งนั้นดีและอยากทำสิ่งนั้นให้ดี เมื่อเขาทำงานก็ต้องไปทำงานทุกอย่างให้ดี ดังนั้น ความคิดที่เขาสรรค์สร้างในวันนี้และกำลังจะลงมือกระทำในอนาคตจะส่งผลให้สังคมที่กำลังย่ำแย่ในปัจจุบันนี้กลับมาสวยงามน่าอยู่ได้อีกครั้ง

ผลงานของ สาทิตย์ ผาบชมภู โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ ถนนมะลิวรรณ ตำบลนาเพิง อำเภอยะหมะ จังหวัดขอนแก่น

ห้องเรียนห้องหนึ่งจึงสามารถมีทั้งนักเรียนที่เรียนเก่งกับไม่
เก่งอยู่ด้วยกัน มีเด็กที่ชอบวิชาฟิสิกส์กับวิชาพลศึกษาอยู่ร่วมกัน
กระทั่งนักเรียนสามารถเลือกตอบข้อสอบปรนัยได้ตั้งแต่ ก-ง ได้
โดยไม่มีทางผิด โดยอาศัยคำอธิบายที่มีเหตุผลเป็นเครื่องชี้วัด
ข้อสอบอัตนัยจึงอาจอยู่ในข้อสอบปรนัย ข้อสอบปรนัยอาจแตก
หน่อต่อยอดได้หลายปรนัย

การศึกษาทางเลื่อน

นักเรียนไทยใช้เวลาวันจันทร์ถึงศุกร์ แบกกระเป๋าอันหนัก ตั้งแต่ฟ้า
ยังไม่สว่างจนถึงมืดค่ำไปกับการเรียนหนังสือ และในวันเสาร์อาทิตย์หมดไป
กับการกวาดวิชาและทำการบ้าน เวลาที่มีจำกัดก็บีบให้ต้องเร่งรีบทุกวัน นี่คือ
ชีวิตการเรียนกระแสหลักในกรุงเทพมหานคร

จากสิ่งที่ปรากฏปัจจุบัน ชีวิตนักเรียนจึงมิใช่จะล่องลอย สายลม
แสงแดด เพื่อฝันได้ฉับพลัน แต่เป็นวิถีการใช้ชีวิตที่ต้องไล่ตามเวลาเปด
นาฬิกาให้ทัน และเรียนผ่านไปวันหนึ่ง นอกเหนือจากการเรียน นักเรียนบาง
คนต้องใช้เวลาเดินทางหลายชั่วโมงต่อวันเพื่อรับผิดชอบต่อหน้าที่ตัวเอง

ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่นักเรียนถูกให้เลือกว่าจะเรียนสาย
วิทย์-คณิต หรือสายศิลป์ ซึ่งก็มีหลายศิลป์ตั้งแต่ศิลป์คำนวณ ศิลป์ภาษาต่างๆ
หรือศิลป์ทั่วไป นักเรียนที่กะแนนดีก็จะเลือกเรียนสายวิทย์เป็นส่วนมาก
ด้วยเหตุเพราะเมื่อเข้าเรียนมหาวิทยาลัยสามารถเลือกคณะต่างๆได้มากกว่า

ย้อนกลับไปก่อนหน้านั้น อาจตั้งแต่เรียนชั้นประถม จนถึงมัธยมต้น วิชาต่างๆ ที่เรียนก็ถูกออกแบบ หรือกำหนดมาให้มีลำดับขั้นสูงต่ำตั้งแต่ต้น มีการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ทุกวันในสัปดาห์ น้าหนักเกรดของวิชาเหล่านี้ซึ่งมีผลไปถึงเกรดเฉลี่ยรวมก็ถูกให้มากกว่ามาตลอด ขณะที่มีการเรียนวิชาในหมวดสังคมศึกษาน้อยลงมา เฉลี่ยราวสัปดาห์ละสามคาบ ขณะที่วิชาอย่างศิลปะ พลศึกษา งานฝีมือต่างๆ มีเพียงสัปดาห์ละคาบ น้าหนักของเกรดเฉลี่ยรวมก็ถูกถ่วงให้น้อยลงไปตามคาบเรียน

จากโครงสร้างดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักเรียนถูกหล่อหลอมสำนึกของการจัดลำดับช่วงความสูงต่ำของวิชาความรู้สาขาต่างๆ มาตั้งแต่แรกเข้าศึกษา

โลกของนักเรียนนักศึกษาจึงถูกแบ่งซอยแยกย่อยไปแทบทุกสัดส่วนปริมาณ ทักษะที่เรียนและความสำคัญของแต่ละวิชา ห้องเรียนและลำดับความสำคัญของแต่ละห้อง เกรดคะแนนและลำดับที่สอบได้ ไปจนถึงข้อสอบแบบปรนัยที่มีให้เลือกกา ก ข ค ง หรือแม้แต่การตอบถูกทุกข้อก็กาเพียงข้อเดียวเช่นกัน

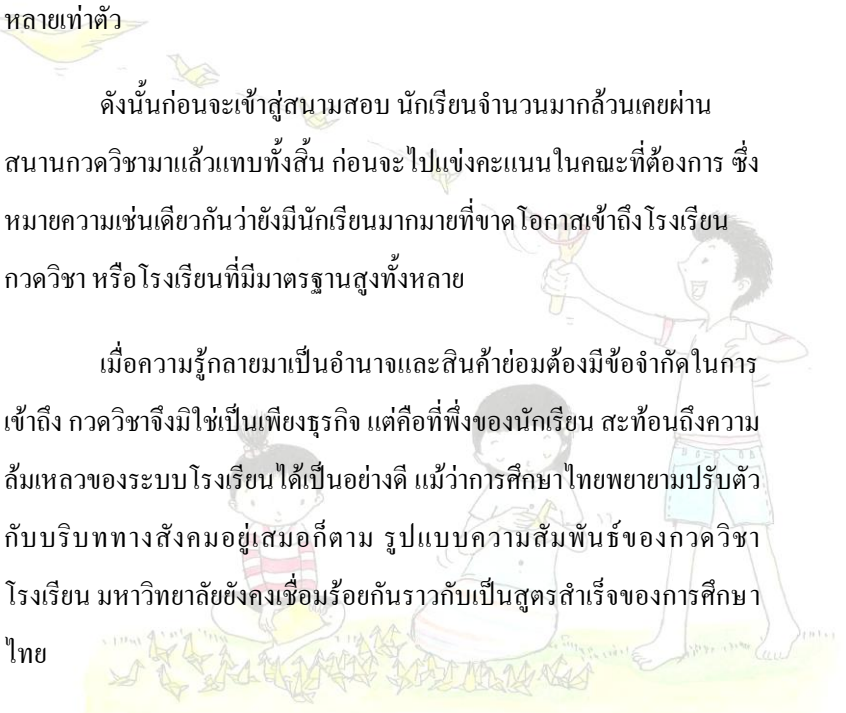
นายแพทย์โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ เรียกสังคมแบบนี้ว่า สังคมปรนัย อันเป็นสังคมที่ผู้คนใช้ชีวิตเหมือนทำข้อสอบปรนัย ตัดสินใจผ่านตัวเลือกสำเร็จรูปที่ถูกกำหนดไว้แล้วล่วงหน้า สร้างวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นแบบแผน แดงการศึกษาในสังคมแบบนี้ยังทำให้โลกและชีวิตเป็นเพียงปรนัยที่ทั้งความจริงและสิ่งที่ถูกต้องนั้นถูกกำหนดคำตอบไว้ล่วงหน้า

ในเมื่อการศึกษาระบบโรงเรียนเป็นเพียงแค่การเรียนรู้ตามหลักสูตร กวดวิชาจึงเข้ามาทดแทนโรงเรียน โดยมีสรุปเนื้อหาวิชา มีการเรียนการสอน ตลอดจนถึงข้อสอบเพื่อให้นักเรียนได้คะแนนดี กวดวิชาจึงเปรียบเสมือน ปัจจัยที่ห้าของชนชั้นกลางที่ต้องแลกมาด้วยค่าใช้จ่ายอันสูงกว่าค่าเทอมหลายเท่าตัว

ดังนั้นก่อนจะเข้าสู่สนามสอบ นักเรียนจำนวนมากล้วนเคยผ่านสนามกวดวิชามาแล้วแทบทั้งสิ้น ก่อนจะไปแข่งคะแนนในคณะที่ต้องการ ซึ่งหมายความว่ายังมียังมีนักเรียนมากมายที่ขาดโอกาสเข้าถึงโรงเรียนกวดวิชา หรือโรงเรียนที่มีมาตรฐานสูงทั้งหลาย

เมื่อความรู้กลายเป็นอำนาจและสินค้าย่อมต้องมีข้อจำกัดในการเข้าถึง กวดวิชาจึงมิใช่เป็นเพียงธุรกิจ แต่คือที่พึ่งของนักเรียน สะท้อนถึงความล้มเหลวของระบบโรงเรียนได้เป็นอย่างดี แม้ว่าการศึกษาไทยพยายามปรับตัวกับบริบททางสังคมอยู่เสมอก็ตาม รูปแบบความสัมพันธ์ของกวดวิชาโรงเรียน มหาวิทยาลัยยังคงเชื่อมโยงกันราวกับเป็นสูตรสำเร็จของการศึกษาไทย

ไม่ผิดกระมัง หากกล่าวว่าระบบการศึกษาไทยปลูกฝังชุดความเชื่อหรือจิตสำนึกบางอย่างอยู่ เครื่องแบบนักเรียน กฎระเบียบ ไปจนถึงในแบบเรียน นักเรียนทั่วทั้งประเทศเรียนประวัติศาสตร์ชุดเดียวกันเพื่อให้เป็นพลเมืองที่เชื่อฟังผู้ปกครองและมีลักษณะชาตินิยม

หนังสือเรียนในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม มีบทเรียนเรื่องนายเถื่อน เป็นนายเมือง โดยนายเถื่อนมาจากป่าเขา วิถีเปลี่ยนนายเถื่อนให้เป็นนายเมือง ก็คือการให้นายเถื่อนมาได้รับการศึกษา มารยาทผู้ดี เมื่อสำเร็จการศึกษาก็ปลด ครอบคนป่าคนเถื่อนเป็นนายเมืองที่รู้ผิดชอบชั่วดี อันสะท้อนความใฝ่ฝันของ การจัดการศึกษาในสมัยนั้น

จากต้นทศวรรษที่ 2520 ความเป็นอิสระ และโคดเดี้ยวของหมู่บ้านจาก เมืองเริ่มสลายตัว ถนน สาธารณูปโภคเบื้องต้น และการสื่อสาร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ โขงเมืองกับหมู่บ้านเข้าด้วยกัน รัฐบาลมีมาตรการส่งตำรวจ ครู นัก ปกครองเข้าหมู่บ้านไปตามถนนใหม่ๆ ที่ถูกสร้างขึ้น ด้วยการสนับสนุนของ รัฐบาล ธุรกิจเอกชนในเมืองได้เข้าไปลงทุนในชนบท สังคมชนบทเผชิญ ปัญหาสูญเสียที่ดิน ชาวบ้าน ได้รับความรู้ ความเชื่อใหม่ๆ โดยผ่านระบบ โรงเรียน วิทยุ โทรทัศน์ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ประเด็นของการศึกษาจึงอยู่ที่นักเรียนแต่ละคนถูกฝึกให้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน จบออกมาทำงานอาชีพที่เฉพาะเจาะจงต่างๆ เพื่อรองรับตลาด วิชาชีพที่สังคมทุนนิยมต้องการ แล้วแต่ละส่วนเฉพาะก็ดูแลส่วนของตัวเอง โดยไม่ต้องเชื่อมโยงกับส่วนอื่นๆ สังคมแบบนี้ผู้คนจึงปฏิบัติต่อกันราวกับ เป็นหุ่นยนต์

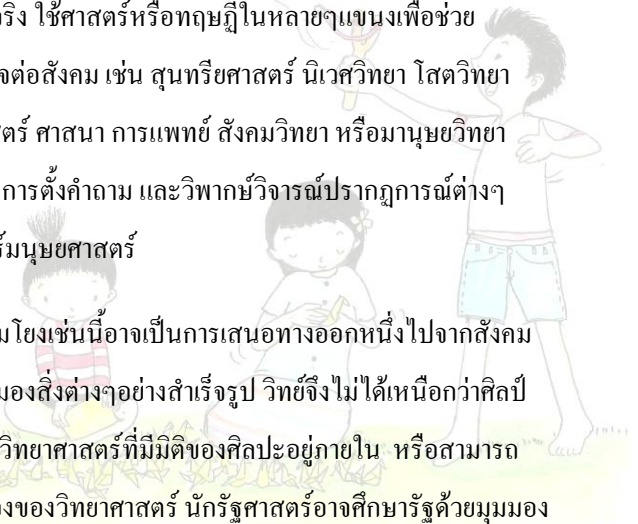
หากย้อนดูสภาพสังคมไทยจะเห็นว่า ชนบทกำลังถูกทำลาย ถ้าความ เป็นสมัยใหม่คือยุคสมัยที่ ธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา ชุมชนแบบเก่าๆ กำลังเสื่อมถอย ก็จะได้เห็นถึงความแกร่งของวัฒนธรรมชนบทที่เป็นรากฐานให้

ชาวบ้านด้านทานการถูกคุกคามโดยเมื่อนั้นถูกทำลายลง พร้อมๆกับการ
เกิดขึ้นของจิตสำนึกแบบใหม่ เด็กเหล่านี้อาศัยอยู่ในชนบทที่จริง แต่ความคิด
อันได้แก่ค่านิยม และทัศนคติต่างๆอยู่ในเมือง หมู่บ้านนับหมื่นนับแสนของ
ประเทศตกอยู่ภายใต้กระแสความเปลี่ยนแปลงอันเชี่ยวกราก

ด้วยมุมมองของนายแพทย์โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ ที่ให้
ความสำคัญกับมิติทางวัฒนธรรม บริบททางสังคม แนวคิดเกี่ยวกับการเล่า
เรื่อง วาทกรรม การให้ความหมายต่อสิ่งต่างๆ หรือประเด็นอย่างเรื่อง
การเมือง เรื่องความจริง ใช้ศาสตร์หรือทฤษฎีในหลายๆแขนงเพื่อช่วย
เสริมสร้างความเข้าใจต่อสังคม เช่น สุนทรียศาสตร์ นิเวศวิทยา โสวัตวิทยา
ญาณวิทยา วิทยาศาสตร์ ศาสนา การแพทย์ สังคมวิทยา หรือมานุษยวิทยา
รวมถึงการมีจิตของการตั้งคำถาม และวิพากษ์วิจารณ์ปรากฏการณ์ต่างๆ
แบบนักสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์

วิธีการเชื่อมโยงเช่นนี้อาจเป็นการเสนอทางออกหนึ่งไปจากสังคม
แบบปรนัย หรือการมองสิ่งต่างๆอย่างสำเร็จรูป วิทย์จึงไม่ได้เหนือกว่าศิลป์
กระทั่งสามารถสร้างวิทยาศาสตร์ที่มีมิติของศิลปะอยู่ภายใน หรือสามารถ
สร้างศิลปะที่มีมุมมองของวิทยาศาสตร์ นักรัฐศาสตร์อาจศึกษารัฐด้วยมุมมอง
ด้านดนตรีแพทย์ศาสตร์ก็สามารถมารวมกับมานุษยวิทยาเกิดเป็นการศึกษา
แบบมานุษยวิทยาการแพทย์ หรือการแพทย์ที่มีมิติเชิงวัฒนธรรม ใส่ใจ
สุนทรียะและจิตวิญญาณ

ห้องเรียนห้องหนึ่งจึงสามารถมีทั้งนักเรียนที่เรียนเก่งกับไม่เก่งอยู่ด้วยกัน มีเด็กที่ชอบวิชาฟิสิกส์กับวิชาพลศึกษาอยู่ร่วมกัน กระทั่งนักเรียนสามารถเลือกตอบข้อสอบปรนัยได้ตั้งแต่ ก-ง ได้โดยไม่มีทางผิด โดยอาศัยคำอธิบายที่มีเหตุผลเป็นเครื่องชี้วัด ข้อสอบอัตนัยจึงอาจอยู่ในข้อสอบปรนัย ข้อสอบปรนัยอาจแตกหน่อต่อยอดได้หลายปรนัย

อีกทั้งการศึกษาไม่ควรเป็นระบบแพ็คต้ออก ซึ่งเป็นปัจจัยนำไปสู่ปัญหาสังคม เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่เสมอภาค ความเหลื่อมล้ำค่าสูง ความยากจน สภาพการณ์นี้เป็นผลให้การศึกษาเกิดระบบแข่งขันเพื่อทุกคนพยายามไต่เต้าเข้าสู่การศึกษาระดับสูง บนเส้นทางที่จะมีคนจำนวนมากพ่ายแพ้ และถูกคัดออกไป เพราะไม่สามารถยกสถานภาพของตัวเองให้เป็นสถานภาพระดับบนได้

กลัวไม่ออกดอกช้า จันใด
การศึกษาเป็นไป จันนั้น

อีกประเด็นหนึ่งการศึกษาจึงมิใช่คำขวัญที่ประดับไว้ตามโรงเรียน ปัจจัยสำคัญของการศึกษาเป็นความกระตือรือร้นมากกว่าจะหยุดนิ่งหรือค่อยเป็นค่อยไปเหมือนหลายต่อหลายทศวรรษที่ผ่านมา แต่หากรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงจิตสำนึก มิใช่เชื่อตามโฆษณาที่มีนักเรียนหญิงบอกว่าอยากเป็นแพทย์ หลักสูตรประวัติศาสตร์จึงต้องเปลี่ยนแนวคิดให้เชื่อมโยงกับท้องถิ่น เมื่อชะตากรรมของประเทศชาติมีชะตากรรมของบุคคลมากมายเชื่อมร้อยอยู่

ดังนั้นนักเรียนจึงมีส่วนในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง มิเช่นนั้น
การศึกษาในโรงเรียนจะปราศจากซึ่งจิตสำนึกต่อสังคม

เพราะที่สุดแล้ว ใครจะมาแก้ปัญหาเศรษฐกิจ อาชญากรรม
สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม มลพิษรอบด้าน การจราจร สุขภาพ ชุมชนแออัด
ความยากจน ภัยธรรมชาติจากการตัดไม้ทำลายป่า การใช้ความรุนแรงใน
ครอบครัว ฯลฯ ถ้าไม่ใช่ประชาชนรุ่นใหม่ จะสร้างสรรค์ประเทศและโลกให้
น่าอยู่ได้เพียงใด อยู่ที่การศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดความคิดของสังคม

ผลงานของ จตุชัย แซ่ซ้อ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“การทำความดีนี้เพื่อความดีก็คือการทำความดีโดยไม่หวัง
ผลตอบแทน หากแต่เป็นการทำเพื่อให้มีความดีอยู่บนสังคมนี้อยู่ต่อไป”

โครงการคุณธรรมหลักสำคัญในการพัฒนาจิตใจ เพื่อเป็นบันไดสู่การพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้าและยั่งยืน

มีอมตะวลีกกล่าวว่า “รากฐานของดีก็คืออิฐ รากฐานของชีวิตคือการศึกษา” คนเราจะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อได้รับการศึกษา ซึ่งเป็นเพราะคนไม่มีคน คนไม่มีความรู้ มันก็บินขึ้นสู่ที่สูงไม่ได้ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำพาเราไปสู่การได้มาซึ่งความรู้ อันเปรียบเสมือนขุมทรัพย์ที่ไม่มีใครสามารถขโมยไปจากเราได้ และมันจะอยู่กับเราจนถึงวินาทีสุดท้ายของลมหายใจ

หนูเป็นเด็กธรรมดาคนหนึ่งที่เกิดมาบนโลกใบนี้ ซึ่งมีพื้นเพชีวิตที่ไม่สู้ดีนัก หนูต้องกำพร้าพ่อตั้งแต่อายุขวบกว่าๆ แม่จากไปตอนเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แต่ทว่าก็ยังโชคดีที่มีคุณตาและคุณป้าคอยเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน ถึงแม้ว่าครอบครัวของเราจะอยู่กันตามอัตภาพที่ไม่ได้ร่ำรวยด้วยเงินทอง แต่เราก็มาร่ำรวยความรักความผูกพันที่คอยเติมเต็มให้กันและกันอยู่เสมอ และมีสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่คุณตาและคุณป้ามอบให้แก่หนู ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ล้ำค่ามากที่สุดในชีวิต สิ่งๆ นั้นไม่ใช่เงินทอง ไม่ใช่ของขวัญที่มีมูลค่าที่จะ

สามารถประเมินได้ด้วยราคา หากแต่เป็นสิ่งที่มากล้นด้วยคุณค่าทางสังคม และสูงส่งทางจิตใจ สิ่งนั้นก็คือ “การได้รับการศึกษา”

หนูมีความคิดเห็นว่าการศึกษาในปัจจุบันเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้มนุษย์สนองค้นหา คือ ความอยากที่หาที่สิ้นสุดไม่ได้ และเป็นการศึกษาที่ทำให้มนุษย์มีชีวิตแต่ไร้จิตใจ สอนให้คนมีความรู้แบบทฤษฎี รู้หลักการต่างๆ ตลอดจนสามารถท่องหลักการ หรือองค์ความรู้นั้นๆ ได้อย่างนกแก้ว นกขุนทอง แต่หากให้ลองลงมือปฏิบัติจริง กลับทำไม่ได้หรือทำไม่เป็น และทำให้คนเราไม่มีจิตใจคือไม่รู้จักคิด ชอบ ชั่ว ดี จะทำอะไรก็จะคำนึงแต่ประโยชน์ส่วนตัว เมาเมากับทุจริตคอร์รัปชัน นอกจากนี้แม้จะมีการมุ่งเน้นให้ศึกษาตามแนวคิดที่ว่า “คุณธรรมนำความรู้” แต่ที่หนูได้เห็นและสัมผัสจริงจากการเรียนกลับพบว่ากระบวนการการนำมาซึ่งการสอนให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมนั้น ไม่ได้เป็นผลสัมฤทธิ์ที่ดีนัก เพราะเป็นเพียงการสอนให้นักเรียนมีความประพฤติที่ดีแต่เพียงเปลือกนอก เช่นพาไปเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมเป็นเวลา ๓ วัน ๒ คืน แล้วก็จบเพียงเท่านั้น ไม่มีการติดตามโดยลงพื้นที่จริงไปดูเด็กคนนั้นว่ามีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีหรือไม่ หรือถ้าหากมีพฤติกรรมไม่ดีตรงไหนก็ร่วมกันแก้ไขอย่างจริงจัง อีกทั้งการสอนนั้น ปัจจุบันยังเป็นการสอนที่ทำให้นักเรียนเป็นเหมือนหุ่นยนต์ ที่คอยรับโปรแกรมตลอดถึงข้อมูลต่างๆจากครูผู้สอน ที่จะต้องทำตามแบบครูผู้สอนบอกให้ทำตามเท่านั้น โดยจะคิดนอกกรอบหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่นั้นไม่ได้ หรือบางทีอาจมีบ้างที่การศึกษาในปัจจุบันมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และกล้าแสดงออก แต่ทว่าก็ยังมิอาจมีอาจารย์หรือคุณครู

หัวโบราณบางท่านที่ยังไม่ค่อยเข้าใจ และไม่เห็นความสำคัญเท่าไรนัก ดังนั้น
เรื่องตอนหนึ่งในเพลงเสียงแห่งอนาคตที่ว่า

“เยาวชนคือคนของวันข้างหน้า ผู้ใหญ่สรรหาถ้อยคำนี้มาเสกสรร
ยกย่องมองเห็นเยาวชนเป็นคนสำคัญ แต่กลับกีดกันสิทธิจะฝันและใฝ่ ทำ
อะไรผู้ใหญ่คอยห้ามคอบว่า เด็กไร้สาระถือสาหาความไม่ได้ ตีกรอบความฝัน
ทุกสิ่งอันห้ามคิดเพี้ยนไป ผิดแนวทางผู้ใหญ่ไม่ใช่ ไม่เอา ไม่ดี...”

สำหรับการศึกษาที่หนูต้องการคือ การศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนา
จิตใจของคนก่อนเป็นอันดับแรก เพราะการพัฒนาจิตใจถือเป็นสิ่งสำคัญดังที่
ท่านพุทธทาสเคยกล่าวว่า

เมื่อไม่ได้พัฒนาด้านจิตใจ จะพัฒนาใดก็ได้ไร้ผล
การพัฒนาจิตต้องเริ่มที่ใจคน จึงเกิดผลการพัฒนาที่ถาวร

อีกท่านหนึ่งพระอาจารย์ประสงค์ ปฐมนิโณได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า
“ความสุขทั้งมวล ล้วนอยู่ที่ใจ มัวหานอกกาย ดายก็ไม่เจอ” จะเห็นได้ว่าการ
พัฒนาจิตใจนี้ถือเป็นรากแก้วของการพัฒนาทั้งปวง คนเราจะมีมีความสุขหรือ
ทุกข์เพียงใดก็สุดแต่ใจจะไขว่คว้า โดยแนวทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การพัฒนา
จิตใจได้คือ “การทำโครงการคุณธรรม”

โครงการคุณธรรม เป็นสิ่งที่หนูเคยรู้จักเมื่อก้าวเข้าสู่การเรียนชั้น
มัธยมศึกษา ของโรงเรียน ภูซางวิทยาคม ในตอนแรกที่หนูได้เข้ามาทำ
โครงการคุณธรรมเพื่อเข้าประกวดในการแข่งขันทักษะวิชาการในระดับเขต

พื้นที่การศึกษาพะเยา เขต ๒ ตอนนั้นหนูยังไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของ
 การทำโครงการ หนูเข้าใจแค่เพียงว่าการทำโครงการคุณธรรมก็คงเหมือนกับ
 การทำโครงการทั่วไปที่ต้องมีรายงานเล่มหนาๆ มีรูปภาพประกอบ มี
 ชิ้นงานผลงานที่สวยงาม โดยตอนแรกหนูได้ทำโครงการเกี่ยวกับเรื่องการ
 รณรงค์ให้คนในโรงเรียนรักษาความสะอาด โดยตั้งชื่อโครงการว่า “โรงเรียน
 น่ารัก น่ารัก” แต่การทำงานในครั้งนี้ก็เป็นเพียงการสร้างภาพขึ้นมา ให้มี
 ผลงานตลอดจนภาพถ่ายออกมาสวยงาม ดูดี และก็ได้นำไปเข้าร่วมประกวด
 แต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ในปีต่อมาคุณครูก็มาชวนให้หนูทำโครงการ
 คุณธรรมอีก ตอนนั้นหนูรู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องมาสร้างภาพ รู้สึกเหนื่อยที่
 จะต้องทำอะไรที่ต้องโกหก หลอกลวงกรรมการเพื่อให้มาได้ซึ่งรางวัลและช
 ชนะ และในห้วงของความคิดนั้น หนูก็เกิดแนวคิดขึ้นมา โดยได้ถามคุณครูว่า
 จะเป็นไปได้ไหมหากหนูจะนำกิจกรรมที่จิตอาสาที่หนูไปช่วยงานพระ
 อาจารย์สอนศีลธรรมที่วัดมาทำเป็นโครงการ และคุณครูก็อนุญาตให้ทำ
 โครงการนี้

และนี่ก็เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นจุดประกายความคิดที่เกิดจากความไม่
 รู้อะไรเลย แต่ ณ ตอนนี้ได้ก่อให้เกิดเป็นโครงการคุณธรรมเยาวชนไทยทำดี
 ถวายในหลวง ในชื่อโครงการจิตอาสาบำราฐคุณ ซึ่ง เป็นโครงการที่หนู
 และเพื่อนๆอาสาซึ่งเป็นศิษย์เก่าของพระอาจารย์มาร่วมกันมาช่วยงานในการ
 สอนธรรมะให้กับน้องๆในชุมชนทุกๆวันอาทิตย์ โดยได้จัดกิจกรรมใน
 รูปแบบนันทนาการที่สอดแทรกธรรมะ เช่น การเล่นเกม การแสดงละคร
 สอนใจ การเล่านิทานการร้องเพลงคุณธรรม ซึ่งทุกกิจกรรมเกิดขึ้นมาได้ก็

ล้วนเกิดจากกิจกรรม “น้องขอมมา พี่จัดให้” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้จัดกิจกรรม และสอบถามความต้องการของผู้เรียนว่าต้องการให้จัดกิจกรรมในรูปแบบใด เมื่อได้รวบรวมข้อคิดเห็นแล้วก็จะนำมาพิจารณาและนำมาจัดเป็นกิจกรรม ต่างๆให้กับน้องๆตามศักยภาพที่มี นอกจากนี้ยังได้ขยายพื้นที่การทำความดีสู่ วัดในพื้นที่อำเภออุซาง และได้ชักชวนให้เพื่อนๆทั้งที่เป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียน และเพื่อนกลุ่มเสี่ยงเกี่ยวกับสารเสพติดที่ถูกคนอื่นมองข้าม และน้องใน โรงเรียนได้มาทำงานจิตอาสา มาร้องเพลงและจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เช่น พาน้องไปเยี่ยมผู้สูงอายุ, จัดกิจกรรมคาราวานสัญจร ธรรมะ สันทนาการ ความสุข และจัดกิจกรรมสอนพิเศษ

การทำโครงการคุณธรรมนี้ทำให้หนูได้รับรางวัลโล่พระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นโครงการเฉลิมพระ เกียรติยอดเยี่ยมระดับประเทศ และได้รับรางวัลนักเรียนคุณธรรมจริยธรรม ดีเด่น ของธนาคารออมสิน พร้อมทุนการศึกษา ๔๐,๐๐๐ บาท ซึ่งการได้รับ รางวัลเป็นสิ่งที่หนูภาคภูมิใจมาก แต่สิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่าก็คือการที่หนูได้ชนะใจ ตนเองในการทำมาดี เพราะการทำโครงการคุณธรรมสอนใจให้หนูรู้ว่า “การประกวดโครงการไม่ใช่การแข่งขัน แต่เป็นการปฏิบัติธรรม ทำความดี เพื่อความดี” โดยการทำมาดีนี้เพื่อความดีก็คือการทำมาดีโดยไม่หวัง ผลตอบแทน หากแต่เป็นการทำเพื่อให้มีความดีอยู่บนสังคมนี้ต่อไป ซึ่งการทำโครงการคุณธรรมถือเป็นสิ่งที่ช่วยเกิดการพัฒนาจิตใจเพราะการทำ โครงการคุณธรรมเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นผู้สร้างสรรค์ขึ้นมาเอง และได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักที่จะแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ผ่านการลงมือ

ทำงานอย่างแท้จริง ภายใต้หัวใจของการทำงานที่ว่า “ร่วมกัน ทำดี อย่างมี
ปัญญา”

นอกจากนี้สิ่งที่หนูฝึกฝนให้เกิดขึ้นจริงบนสังคมไทยคือ อยากให้มี
การศึกษาที่ตอบโจทย์การเรียนรู้ที่สนองความต้องการต่อชีวิตและชุมชน
ความรู้ที่ได้รับสามารถพัฒนาชีวิต และสามารถพัฒนาชุมชนได้ มิใช่แต่เพียง
ว่าเป็นการศึกษาที่ทำให้คนที่เรียนจบแล้วมุ่งที่จะเข้าไปทำงานในเมือง เพื่อจะ
ได้มีรายได้สูง มีฐานะตำแหน่งใหญ่โต จนลืมที่จะหันกลับมาหาคนที่อยู่
เบื้องหลัง ทั้งพ่อแม่ ครูอาจารย์ และญาติพี่น้องซึ่งเขาเหล่านั้นก็ยังคงขากจน
และต้องการคนดูแล และหากการศึกษาสามารถทำให้คนเกิดความสำนึกรัก
บ้านเกิดและกลับมาทำงานพัฒนาบ้านของตนเองให้เจริญรุ่งเรืองได้แล้ว
ปัญหาสังคมในลักษณะที่ว่า “รวยกระจุก จนกระจาย” ก็จะหมดไปในไม่ช้า

ฉะนั้น ไม่ว่าการศึกษาในปัจจุบันหรือในอนาคตจะเป็นอย่างไร
ขอให้เราทุกคนชนะใจตนเองเพราะชนะใดในโลก ไม่มีโชคเหมือนชนะ
คน ชนะผู้อื่นเป็นแสนหน ไม่เท่าชนะตนเพียงคนเดียว โดยชนะตนเองด้วย
การมีความพากเพียรอย่างไม่ลดละ และหมั่นที่จะสร้างสรรค์สิ่งดีๆ ให้เกิด
ขึ้นกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนประเทศชาติ

ผลงานของ ณัฐธินิ อินทะเนตร โรงเรียนภูซางวิทยาคม ตำบลทุ่ง
กล้วย อำเภอกู่ซาง จังหวัดพะเยา

“ประโยชน์ที่แท้จริงของการเรียนรู้ที่จะได้รับ ซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงผลคะแนนจากการสอบ แต่หากเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตในอนาคตต่อไป”

การศึกษาที่ฉันต้องการ

ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ทำให้หนูพบว่าวิธีการเรียนรู้นั้นไม่ได้มีแค่เพียงอ่านหนังสือและตั้งใจฟังคุณครูสอนเท่านั้น แต่ยังมีการเรียนจากประสบการณ์ตรงด้วยการปฏิบัติจริงซึ่งช่วยให้หนูเกิดความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น

ในความคิดของหนู การเรียนจากประสบการณ์ตรงจะช่วยให้เกิดความเข้าใจและความเข้าใจนั้นจะอยู่ติดตัวเราไปนานมากกว่าการอ่านหนังสือที่บ่อยครั้งก็เกิดการลืมเมื่อไม่ได้ทบทวนเป็นประจำ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือภาษาอังกฤษเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนๆ ห้องอื่นที่ได้เรียนเพียงในตำรากับห้องหนูที่ได้ใช้ภาษาอังกฤษจริงในชีวิตประจำวัน

นอกจากวิชาภาษาอังกฤษแล้วการเรียนจากประสบการณ์ตรงยังพบได้กับวิชาพลศึกษาที่นอกจากหนูจะได้เรียนทฤษฎีจากในห้องเรียนว่า “กีฬาชนิดนั้นมีประวัติความเป็นมาอย่างไร มีกฎกติกาอย่างไร” หนูยังได้ฝึกเล่นกีฬาแต่ก็ทำให้หนูจดจำกฎกติกาต่างๆ ของกีฬานั้นๆ ได้มากขึ้นและสามารถนำไปใช้ในการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียนได้ ยิ่งไปกว่านั้น

เมื่อมีโอกาสอันควร หนูยังสามารถเล่นกีฬาชนิดต่างๆกับเพื่อนๆหรือ
ครอบครัวได้อีกด้วย

ในวิชาศิลปะหนูก็ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการได้
ลงมือปฏิบัติจริงได้เรียนรู้ว่าแม่สีและทฤษฎีสีที่เรียนมานั้นเมื่อถูกละลายด้วย
น้ำและเติมด้วยฟู่กันลงบนกระดาษสามารถเปลี่ยนแผ่นกระดาษสีขาว
ธรรมดาๆให้เป็นภาพวาดที่งดงามได้ แต่ด้วยการฝึกฝนมากขึ้นภาพที่หนูวาดก็
เริ่มเป็นรูปเป็นร่างมากด้วยเช่นกัน

นอกจากการได้ปฏิบัติจริงในห้องเรียนแล้วในวิชางานเกษตรหนูยัง
ได้ปฏิบัติจริงนอกห้องเรียน ในการทดลองปลูกผักและดูแลรักษาให้
เจริญเติบโตเป็นต้นที่แข็งแรง สวยงาม ซึ่งก่อนจะได้ลงมือปฏิบัติจริงนั้น หนู
ก็ได้เรียนรู้และทำความเข้าใจกับขั้นตอนวิธีการปลูกและดูแลรักษาจากใน
ห้องเรียนมาแล้ว

เมื่อปลายปีการศึกษาที่ผ่านมา หนูมีโอกาสไปทัศนศึกษาที่ภูจอง
นาขอยที่จังหวัดอุบลราชธานี ที่นั่นหนูได้พบเห็นต้นไม้ต่างๆและสัตว์นานา
ชนิดที่ก่อนหน้านี้เคยเห็นแต่ในจอโทรทัศน์และยังมีสิ่งมีชีวิตอื่นอีกมากมาย
ที่ไม่เคยได้ยินชื่อมาก่อน ที่นั่นหนูได้เรียนรู้หลายๆอย่าง อาทิเช่น วิธีการทาง
ธรรมชาติที่สิ่งมีชีวิตต่างๆอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและหนูยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับการ
อยู่ร่วมกันกับเพื่อนๆในสังคม การเดินทางครั้งนี้นอกจากความรู้มากมาย
ที่ได้รับ หนูและเพื่อนๆชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ณ ขณะนั้นต่างก็ตื่นเต้นที่ได้
เดินทางไปทัศนศึกษาและสนุกสนานกับกิจกรรมสนุกๆมากมายที่คุณครูท่าน

เตรียมไว้ ซึ่งถึงแม้ว่าหนูจะจดจำความรู้ที่ได้ไม่หมด แต่หากได้กลับไปเที่ยวอีกครั้งกับครอบครัวหรือทางโรงเรียนจัดไปทัศนศึกษาที่ภูของนาขอยอีกครั้ง หนูก็เชื่อว่าหนูจะสามารถเรียกชื่อต้นไม้ต่างๆ ได้มากขึ้นและเรียกชื่อสัตว์หลายๆตัวได้ถูกต้องมากขึ้น

หนูจึงหวังว่า ในการเรียนวิชาอื่นๆเราจะสามารถนำวิธีการเดียวกันนี้มาใช้ได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งนอกจากความรู้ที่ได้รับจะสามารถจดจำได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเรายังเข้าใจถึงการนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน และเข้าใจถึงประโยชน์ที่แท้จริงของการเรียนรู้ที่จะได้รับ ซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงผลคะแนนจากการสอบ แต่หากเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตในอนาคตต่อไป

ผลงานของ ปวีศา พรหมชาติ โรงเรียนสตรีสิริเกศ ตำบลเมืองใต้
อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

“มนุษย์เงินเดือนส่วนมากในขณะนี้ไม่ได้ทำงาน ตรงตามสาขาวิชาที่ตนเองเรียนมาเสียด้วยซ้ำ ชาวชนไทยมากมายต่างนั่งนอนใจ ภายใต้อัยคำสะกดจิตของผู้ปกครองครูบาอาจารย์ว่า ไม่ต้องสนอะไรทั้งนั้นจึงก้มหน้าก้มตาเรียน ไปเสียเถิดแล้วจะได้ดีเอง แต่เมื่อเวลาผ่านพ้นไปแล้วเด็กผู้นำสงสารเหล่านั้นก็ได้ตระหนักในที่สุดยามที่ต้องตระเวนหางานทำ ยุคสมัยได้เปลี่ยนไปแล้วจริงๆ”

การศึกษาที่ฉันต้องการ

ข้าพเจ้าไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่าตั้งแต่เล็กจนโตมาข้าพเจ้าช่างเกลียดชังการไปโรงเรียนเสียยิ่งกว่าสิ่งอื่นใด ทั้งยังไม่สามารถค้นหาความสุขจากการนั่งอยู่ในห้องและฟังสิ่งที่อาจารย์พูดอยู่หน้าชั้นได้ โรงเรียนราวกับเป็นอีกมิติหนึ่งของโลกใบนี้ที่วันเวลาจะเดินช้ากว่าปกติ เมื่อก้าวเข้าไป กิจกรรมที่โปรดปรานที่สุดยามอยู่ในรั้วโรงเรียนคือการฟุบหลับบนโต๊ะ จนผู้ใหญ่มักจะเข้าใจว่าข้าพเจ้านั้นเป็นคนไม่ใฝ่รู้ ไม่รักเรียน ข้าพเจ้าก็คิดเช่นนั้น เพราะถูกครูประจำชั้นยึดเย็ดมาตลอดว่าเป็นเด็กไม่ตั้งใจเรียน ซึ่งข้าพเจ้าก็รับอัตลักษณ์ใหม่นี้มาแบบงงๆ เนื่องจากตอนนั้นยังเด็กอยู่ รู้สึกว่าผู้ใหญ่ที่ถูกต้องเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใหญ่ที่ประกอบสัมมาอาชีพจะเป็นครู

หลายปีผ่านไป สมุดพกข้าพเจ้าก็ยังคงมีวลี "ไม่ตั้งใจเรียนเท่าที่ควร" พ่วงประดับอยู่เป็นนิจ แต่กระนั้นผล การเรียนข้าพเจ้าก็อยู่ในเกณฑ์ดีเสมอ ข้าพเจ้าจึงเริ่มขบคิดว่าสาเหตุใดข้าพเจ้าที่ตะบันอ่านหนังสือเฉพาะช่วง ก่อนสอบถึงได้มีผลการเรียนดีกว่าเพื่อนบางคนที่ตั้งใจเรียนทุกคาบอย่างขะมักเขม้น แน่นนอนว่าไม่ใช่เพราะ ข้าพเจ้านั้นมีปัญญาฉลาดล้ำเลิศอย่างแน่นนอน ในเมื่อข้าพเจ้าอ่านหนังสือเล่มเดียวกันกับที่ครูสอน แต่

ฟังครูอ่าน แล้วไม่รู้เรื่อง จึงเกิดความเบื่อหน่ายและมาอ่านเอาเองนอกเวลาเรียน ข้าพเจ้าพบว่าตัวเองนั้นค่อนข้างมีความ อายากรู้หรืออยากเห็นสูงกว่าคนปกติทั่วไปเสียด้วยซ้ำ นั่นจึงเป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าเริ่มโทษระบบการศึกษา

หลังจากที่เข้าใจมาตลอดว่าตัวเองเป็นเด็กขี้เกียจเรียน ในที่สุดข้าพเจ้าก็ลุกขึ้นมาปฏิเสธคำกล่าวหาว่านั่น อย่างสุดใจขาดดิน และเริ่มต้นจับผิดระบบการศึกษาอย่างจริงจัง ยิ่งเวลาผ่านไป อคติต่อระบบการศึกษาไทยยิ่งฝังรากลึกลงไปในจิตใจของข้าพเจ้า ทั้งแบบเรียนวิชาสังคมศึกษาที่เย็นเยือก วกวน หรือหนังสือภาษาอังกฤษที่อึด แน่นไปด้วยบทเรียนไวยากรณ์ช่วงบั้นตอนสุขภาพจิตและความกระตือรือร้นในการเรียนแทบหมดสิ้น (แน่นอนว่า ต้องมีเด็กบางจำพวกที่หลงใหลในตำราอ่านยากๆ อยู่บ้าง แต่ก็คงเป็นส่วนน้อยเหลือเกิน) ข้าพเจ้าจะขอใช้กรณี การใช้ภาษาอังกฤษเป็นตัวอย่าง เนื่องจากไม่มีกรณีไหนเห็นภาพชัดเจนเท่านี้อีกแล้ว

เด็กไทยโดยเฉลี่ยเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นอนุบาลหนึ่ง ทั้งยังมีการส่งเสริมผ่านอุปกรณ์สื่อการสอน ต่างๆ อีกมากมาย กว่าที่จะขึ้นมหาวิทยาลัยก็เท่ากับว่าผ่านการศึกษาวิชาภาษาอังกฤษมาอย่างน้อยสิบปี แต่ผลลัพธ์โดยรวมกลับกลายเป็นว่าเยาวชนไทยไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้เหมาะสมเหมือนอย่างคนที่รู้เรียน ภาษาอังกฤษมานานนับสิบปีฟังจะเป็น จากประสบการณ์จริง ข้าพเจ้าผ่านการจู้จี้จั่วไซ้ให้ท่องจำไวยากรณ์และ คำศัพท์มาอย่างหนักหน่วงและเข้มข้น แต่เมื่อเจอกับฝรั่งตัวเป็นๆ เขาจริงๆ สิ่งที่ข้าพเจ้าทำได้เมื่อเขาเข้ามาถาม ทางมีแค่เพียงยิ้มหวานให้แล้วบอกว่า Sorry, I don't know. ข้าพเจ้ารู้สึกกลัวการใช้ไวยากรณ์ผิดรบกวนเป็นเรื่อง คอขาดบาดตาย ทำให้ไม่กล้าพูดคุย กว่าที่จะเรียงประโยคให้ถูกไวยากรณ์ได้เข้าก็คงไปถามเอาจากคนอื่นแล้ว หลายปีต่อมาข้าพเจ้า

ได้รู้จักกับเพื่อนชาวอเมริกันคนหนึ่งทีบอกข้าพเจ้าว่าไวยากรณ์เขาคือยกว่าคนไทยหลายๆ คนเสียด้วยซ้ำ ก็แน่ละ คนไทยเราท่องไวยากรณ์ภาษาของยูมาตั้งแต่เล็กจนโต มันจะไม่แม่นได้อย่างไร (ก็ไม่แม่น นั่นแหละ) ไม่ก็ปล่อยให้หลังมานี้จึงได้เริ่มมีการบรรจุวิชาเสริมเขาไปในหลักสูตร และใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย มากขึ้น เพื่อตอบสนองยุคสมัยที่เปลี่ยนไป เช่น ภาษาอังกฤษเสริม ที่หันมาเน้นในด้านการใช้งานในชีวิตประจำวัน อย่างมีคุณภาพ ในหนึ่งสัปดาห์จะมีหนึ่งหรือสองคาบที่เด็กๆ จะได้เรียนภาษาอังกฤษกับครูต่างชาติ ซึ่งบรรยากาศ ภายในชั้นเรียนดังกล่าวจะแบ่งออกเป็นสองประเภทคือ วุ่นวายปานมดแตกครึ่ง คุณครูฝรั่งยืนทำดาบริบๆ อยู่หน้า ชั้น ไม่ได้ได้รับความสนใจจากนักเรียนแม้แต่น้อย กับอีกประเภทคือ ครูฝรั่งยืนพูดอยู่หน้าชั้น ทำให้ไม่มีมือประกอบ อย่างตึงตังตั้งใจและทำดาเหลือกมองนักเรียนเป็นเชิงถามว่า Do you understand? ส่วนเด็กๆ ก็จะหลีกเลี่ยงการ ประสานสายตากับครูฝรั่งและปั่นหน้าให้เรียบเฉยพยายามไม่โดดเด่นสะดุดตาที่สุดเท่าที่จะทำได้ บรรยากาศที่ นักเรียนจะแสวงทำเป็นเข้าใจในด้วยทริเียน และไม่ถามเมื่อสงสัยนั้นกลายเป็นเรื่องปกติไปได้ อย่งไรกัน?

แต่ก็นับว่ารัฐบาลได้หันมามุ่งพัฒนาในประเด็นที่ถูกต้องแล้ว ประเด็นหนึ่ง แม้ว่าผลลัพธ์จะยังไม่ตรงตามเป้าหมายที่ควร การต่อเติมจากฐานเดิมที่ไม่สมดุลย่อมแตกต่างจากการรื้อรากถอนโคนแล้วลงมือทำใหม่ ข้าพเจ้านั้นทราบดีว่าเหล่าผู้นำต่างเล็งเห็นความสำคัญของเยาวชนที่เป็นอนาคต (และปัจจุบัน) ของชาติดีอยู่แล้ว แต่ด้วยการสนับสนุนอย่างครึ่งๆ กลางๆ นั้นไม่สามารถผลักดันให้เยาวชนตาตาๆ สามารถก้าวขึ้นสู่การเป็นปัญญา ชนอย่างแท้จริงได้ ข้าพเจ้าไม่เคยรู้สึกวางใจได้เลยว่า การศึกษาในปัจจุบันนี้จะนำพาความสำเร็จและความมั่นคง ในชีวิตมาให้แก่ตัวข้าพเจ้าได้ ใบปริญญาวุฒิการศึกษาไม่ได้เป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าคน

นี้มีความรู้ความสามารถอีกต่อไป เป็นเพียงแค่สิ่งที่บอกแต่เพียงว่า บุคคลผู้
นี้ "สำเร็จการศึกษา" แล้วเท่านั้น ณ ในขณะที่ข้าพเจ้าเองก็ยังไม่รู้ชะตา
กรรมของตนว่าสิ่งที่ข้าพเจ้าร่ำเรียนอยู่นี้จะได้นำไปใช้หรือไม่ มนุษย์
เงินเดือนส่วนมากในขณะนี้ไม่ได้ทำงาน ตรงตามสาขาวิชาที่ตนเองเรียนมา
เสียด้วยซ้ำ เขาชนไทยมากมายต่างนั่งนอนใจ ภายใต้อภัยคำสะกดจิตของผู้
ปกครองครูบาอาจารย์ว่า ไม่ต้องสนใจอะไรทั้งนั้นจึงก้มหน้าก้มตาเรียนไป
เสียเถิดแล้วจะได้ดีเอง แต่เมื่อเวลาผ่านไป พ้นไปแล้วเด็กผู้น่าสงสารเหล่านั้น
ก็ได้ตระหนักในที่สุดยามที่ต้องตระเวนหางานทำ ยุคสมัยได้เปลี่ยนไปแล้ว

ที่กล่าวมานั้นเป็นเพียงแค่ภาพรวมโดยเบื้องต้น ซึ่งข้าพเจ้าจะไม่
ขอพูดถึงส่วนน้อยที่ประสบความสำเร็จ ในการเล่าเรียนได้ แม้ในสภาวะ
ทางการศึกษาเช่นนี้ เพราะถึงจะนำนักเรียนเหล่านี้มาเฉลี่ยกับนักเรียน
ส่วนมากที่ ข้าพเจ้ากล่าวถึง ก็ยังไม่สามารถกล้ำกลืนฝืนใจจัดให้การศึกษา
ไทยอยู่ในระดับที่เรียกว่าดีได้ นักวิจัยมูลนิธิ สาธารณสุขแห่งชาติได้กล่าว
ว่าประเทศไทยติดอันดับสองจากการจัดอันดับประเทศที่เรียนหนักที่สุดในโลก รอง
จากประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น ไม่ต้องอธิบายกันมากก็รู้ว่าเด็กนักเรียน
ญี่ปุ่นนั้นเรียนหนักและเก่งกาจปานใด ผิดกับรอง แชมป์อย่างประเทศไทย
ที่อัตราการศึกษาลง แต่ผลสัมฤทธิ์โดยรวมล้มเหลวอย่างน่าเศร้า

ชีวิตนี้ไม่ได้ง่ายคายเหมือนโฆษณาเครื่องคัมภีร์ห่อหนึ่งที่บอกว่า
"อยากเป็นหมอออ" แล้วก็จะได้เป็น ยก ตัวอย่างวิศวกรรมกับแพทยศาสตร์
คณะในฝันของหลายๆ คนที่มีเส้นทางเดียวกันนั้นคือแผนการเรียนวิทย์-
คณิตฯ แม้ว่าจะเรียนมาเหมือนกัน แต่เมื่อแอดมิชชั่นเข้ามหาวิทยาลัยแล้ว
กลับกลายเป็นหนึ่งคนละม้วนไปเสียได้ ในวัย เด็กข้าพเจ้าก็เคยฝืนที่จะ
เป็นแพทย์เพื่อช่วยชีวิตผู้คน แต่ก็ต้องคืนมาพบกับความเป็นจริงอัน
โหดร้าย เมื่อ คณิตศาสตร์กับข้าพเจ้านั้น ไปกันไม่ได้เลย ความรู้ทาง
การแพทย์ของข้าพเจ้าค่อนข้างน้อยนิด แต่ก็พอจะทราบ ว่าการเป็นหมอ

นั้นคงไม่ต้องคำนวณอะไรมากมายนักอย่างที่เด็กสายวิทย์ฯ เขาเรียนกันมานอกจากนี้ในบรรดาแพทย์ก็ยังมีแพทย์ที่เก่งและไม่เก่ง วินิจฉัยโรคผิดจนคนไข้ต้องเสียเงินซ้ำซ้อน ได้โรคใหม่แถมบ้าง หรืออาจจะถึงขั้นเสียชีวิตเลยก็มี จากกรณีข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การมีผลการเรียนที่ดีจนสอบเขามาเป็นหมอได้นั้น ไม่ได้เป็นสิ่งที่การันตีว่าคนผู้นั้นจะเป็นหมอที่ดีได้ เหมือนที่คนกวาดขยะบางคนมีไอคิวสูงกว่าวิศวกร นักวิชาการ เป็นต้น

ข้าพเจ้าเชื่อว่าระบบการศึกษาที่กลับแฉนี้ ได้รื้อรอนอิสรภาพและตัดโอกาสเยาวชนที่มีอนาคตไปอย่างมากมายอย่างนับไม่ถ้วน และข้าพเจ้ายังมีความเชื่ออีกว่าสิ่งที่ถ่วงความเจริญของปวงชนชาวไทยไว้คือการเลือกแผนการเรียน เช่น การจะเข้าเรียนสถาปัตยกรรมได้จะต้องจบการศึกษาในระดับมัธยมมาจากแผนการเรียนวิทย์-คณิตฯ เท่านั้น เป็นต้น อาจจะมีนักเรียนสายศิลป์อยู่มากมายที่สามารถเรียนคณะนี้และจบออกมาเป็นนักออกแบบที่ตีตลาดได้ แต่ด้วยการศึกษาในระดับมัธยมนั้นช่างเย็นเยือก จิปาถะ จับจ่าย มากมายเกินความจำเป็น กลายเป็นตัวฉุดรั้งให้ผลการเรียนออกมาไม่โศกนาถ จนไม่ได้มีโอกาสรับการศึกษาต่อในสิ่งที่พวกเขาพึงจะได้รับ ทั้งการ แอดมิชชั่นที่สร้างความไม่เป็นธรรมแก่นักเรียนในแต่ละรุ่นอย่างชัดเจน (ผู้เสียหายน้อยแถมมักเป็นนักเรียนรุ่น ทดลองระบบใหม่ๆ ที่ยังไม่รู้ลึกรู้เฒ่าอันใดและยังตั้งตัวไม่ติดกับระบบใหม่ที่ซับซ้อนเปลี่ยนแปลงเพื่อทำร้ายจิตใจว่าที่นักศึกษาอยู่ร่ำไป) ระบบการเรียนไฟล์ทบังคับเช่นนี้จึงเป็นการตัดโอกาสที่ประเทศไทยจะมีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างน่าเสียดาย

แม้รากฐานเสาเข็มยังคงไม่แข็งแรง แต่ผู้ใหญ่ของบ้านเมืองเรากลับพยายามปกปิดสร้างภาพให้เลดู เหมือนว่าการศึกษาไทยกำลังพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งด้วยการอัดฉีดเทคโนโลยีเข้าไป เป็นการแก้ปัญหาและ กลบเกลื่อนอย่างสิ้นเชิง รวากับเอาดินกลบปากหลุมอย่างลวกๆ แล้วเอาเท้าตบๆ

ซึ่งทำให้ข้าพเจ้านึกถึงก้อนเล็กที่ ประดับประดาไปด้วยช็อคโกแลตขนมหวานละลานตา แต่รสชาติเนื้อเล็กกลับห่วยแตกโดยสิ้นเชิง ก่อให้เกิดความสงสัยว่าประเทศนี้เป็นประเทศที่อยู่ในระหว่างการพัฒนาหรือไม่ ประสงค์จะพัฒนาแค่ไหน การจะปรับปรุงพื้นฐาน การศึกษา ตัดสิ่งที่ไม่จำเป็นออก และเพิ่มเติมในสิ่งที่สมควรคงไม่ได้ใช้งบประมาณมากมายจนประเทศชาติจะล่ม ละลายหรือกระทั่ง หากแต่ไม่มีใครคิดจะริเริ่มขึ้นมาอย่างจริงจัง ได้แต่ถูโกไปไม่ได้หวังผลในระยะยาว

นอกจากนี้แล้วเหล่าเยาวชนเองก็อาจจะเรียกได้ว่าดูดายและเมินเฉยกับสภาวะที่เป็นอยู่ ยี่สิบวันเหล่า เยาวชนยังลอบทบาทในสังคมของตนลง และปล่อยให้ผู้ใหญ่ชักนำไปอย่างว่าง่าย ปราศจากข้อสงสัยหรือการ ไตร่ตรองใดๆ คาดว่าเป็นผลข้างเคียงมาจากการศึกษาแบบนกแก้วนกชนทอง เน้นการท่องจำ ไม่มีกระบวนการ กระตุ้นทางความคิด หรือส่งเสริมให้เยาวชนมีความคิดเป็นของตัวเอง คำกล่าวเชิงปรัชญาที่ว่า "การศึกษาไร้ ขอบเขต" นั้นเป็นจริงอย่างแน่แท้ แต่ระบบการศึกษาอื่นไม่เสถียรของไทยกลับสร้างขอบเขตให้กับสิ่งที่ไร้ขอบเขต ได้อย่างน่าประหลาดใจ การจะลบขีดจำกัดนั้นออกเพื่อมอบ โอกาส และเสรีภาพในการเรียนรู้ให้กับเยาวชนนั้น เป็นสิ่งที่พึงกระทำกว่าแจกแท็บเล็ตหรือมอบทุนไปเรียนต่อต่างประเทศเป็นไหนๆ ในเมื่อบ้านเมืองเราก็สามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นสากลได้เช่นเดียวกัน

ดังที่กล่าวมา การศึกษาในอุดมคติของข้าพเจ้านั้นอาจจะห่างไกลจากความเป็นไปได้อยู่บ้าง เพราะ เท่ากับว่าจะต้องล้างบางระบบศึกษาดึกดำบรรพ์ของเดิมแล้วสร้างขึ้นมาใหม่ และเสริมสร้างผลักดันการตื่นรู้ใน เยาวชน แต่ข้าพเจ้าก็ยังคงคาดหวังว่าจะได้เห็นความเจริญองกงามของการศึกษาไทยภายในรุ่นลูกหลานของ ข้าพเจ้าอยู่ดี หากสามารถทำได้จริง เราจะกลายเป็นประเทศที่เปี่ยมไปด้วยทรัพยากรบุคคลอื่นล้ำค่า

และมี คุณภาพอย่างเหลือเฟือ

แต่เป็นเรื่องน่าเศร้าที่ภายในประเทศที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่ง
ทุกๆ คนมีสิทธิเสียงเท่ากันแห่งนี้ คำพูดและ ความเห็นของข้าพเจ้าช่าง
เบาบางไม่ต่างกับเสียงนกกระเจี๊ยบสักเท่าใด

ผลงานของ รัชณรงค์ กุลจินต์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต

ร่วมเรื่องสั้น

“เพียงเพราะเกรด ซึ่งเป็นแค่ตัวเลขหนึ่งหลักและอีกสอง
ทศนิยม ที่มีอำนาจในการกำหนดชีวิตของพวกเขาเหล่านั้น ไม่ให้
เป็นไปตามความฝันของตัวเองอย่างน่าประหลาดใจ เมื่อลองคิดๆดู
แล้ว ก็ฟังดูเหมือนจะเป็นความจริงที่บอกว่า “ตัวเลขไม่กี่หลักมีค่า
ไม่มากพอกับความฝันที่ตั้งใจ”

“ระบบ สโรชา การศึกษาแนวใหม่”

วันจันทร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

เวลา ๑๖.๑๓ น. ห้องฟ้าแจ่มใส ลมโชยอ่อนๆ

แซ่ก...แซ่ก

เสียงก้าวเท้าสาม ตี ก้าวของเด็กหญิงตัวเล็กๆสองคนดังขึ้น ในขณะที่
ที่กำลังเดินเหยียดแขนผ่านเหล่ากองใบไม้หลากสีที่ร่วงหล่นจากต้นจำปาต้น
ใหญ่ บริเวณหลังโรงเรียนบุญอุดมวิทยาที่อุดมสมบูรณ์ โรงเรียนคนกวาดกองทิ้ง
ไว้ และเดินตรงไปยังโต๊ะม้าหินอ่อนใกล้ๆ

เด็กผู้หญิงคนแรกเธอปักชื่อตรงบริเวณอกเสื้อว่า “สโรชา สุรินธิ
วงศ์” เธอตัดสินใจในระดับตั้งหุพุดี เธอคู่มือสีหน้าเคร่งเครียดและหนักใจกับ
ปัญหาบางอย่างที่เพิ่งประสบพบเจอมาไม่นานมานี้ แต่เด็กผู้หญิงอีกคนหนึ่ง
ที่มาพร้อมกับเธอนั้นแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง เด็กผู้หญิงคนนี้มีชื่อปักไว้ที่อกเสื้อว่า
“สุกัญญา ษณฺ์นิกร” เธอมีผมดำลึบมดขาวสลับพร้อมๆกับประดับด้วยโบสี

น้ำเงินเส้นเล็ก ๆ มีสีหน้ายิ้มแย้มเบิกบานใจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เพื่อนซี้คู่นี้สามารถเรียกได้ว่า มีอารมณ์และทรงผมที่แตกต่างกันราวฟ้ากับเหวก็คงไม่ผิดเลย

“โอ๊ยยยย อะไรกันนักกันหนานะ น่าเบื่อจริงๆ”

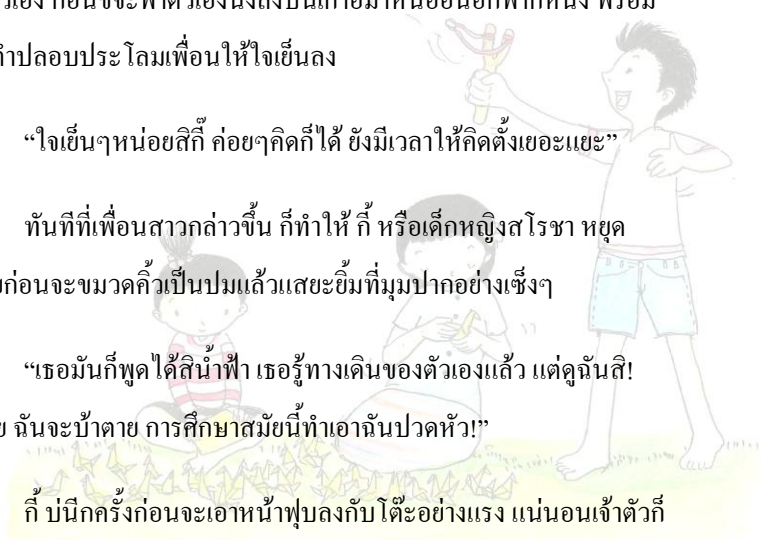
สโรชาบ่นอย่างหัวเสียในขณะที่กำลังหย่อนสะโพกนั่งลงบนเก้าอี้ม้าหินอ่อนอย่างแรง ทำเอาสกุลลักษณ์ อึดตลกกับท่าทางหัวฟัดหัวเหวี่ยงของเพื่อนตัวเอง ก่อนจะพาตัวเองนั่งลงบนเก้าอี้ม้าหินอ่อนอีกฟากหนึ่ง พร้อมทั้งเอ่ยคำปลอบประโลมเพื่อนให้ใจเย็นลง

“ใจเย็นๆ หน่อยสิก็ ค่อยๆ คิดก็ได้ ยังมีเวลาให้คิดตั้งเยอะแยะ”

ทันทีที่เพื่อนสาวกล่าวขึ้น ก็ทำให้ กี่ หรือเด็กหญิงสโรชา หยดไวยวาก่อนจะขมวดคิ้วเป็นปมแล้วแสยะยิ้มที่มุมปากอย่างเซ็งๆ

“เธอมันก็พูดได้สิน้าฟ้า เธอรู้ทางเดินของตัวเองแล้ว แต่ดูฉันสิ! โอ๊ยยยย ฉันจะบ้าตาย การศึกษาสมัยนี้ทำเอาฉันปวดหัว!”

ก็ บ่นีกครั้งก่อนจะเอาหน้าฟุปลงกับโต๊ะอย่างแรง แน่นอนเจ้าตัวก็ถึงกับร้องซี้ด กับความเงี้ยวของตัวเอง น้าฟ้า หรือเด็กหญิงสกุลลักษณ์ ก็ได้แต่ส่ายหน้าอย่างเหนื่อยอ่อนแล้วมองเพื่อนของตัวเองราวกับเด็กน้อยที่ไม่ป่าน...
เฮ้อ ไวยวายเหมือนเด็กอนุบาลจริงจริง

“นี่ก็ มันก็มีทางเลือกสอง สามทางคือ สายวิทย์ สายศิลป์ หรือ
ลาออกจากโรงเรียน แล้วไปต่อสายอาชีพ เธอชอบอันไหนก็เลือกไปซี้่ คิด
อะไรมากล่ะ”

ดิง!!

“ว๊าย!!”

“แต่-ฉั้น-คิด”

“...”

น้ำเอาหำมือกุมปากตัวเองไว้แน่น เพราะตกใจกับเสียงมือดีโตะของ
ก๊ี้ที่มาแบบรวดเร็วและรุนแรง จนเธอตั้งตัวไม่ทัน ก็ได้แต่หรีดตามองจ้องไปที่
นัยน์ตาดีกฝ่ายอย่างไม่พอใจพร้อมๆ กับการกัดฟันในปากเล็กน้อย เพื่อ
แสดงออกให้อีกฝ่ายทราบว่า ตนเองกำลังอยู่ในสภาวะ “เครียด” สุดๆ

“เอ๋ม...จั้น เธอชอบอะไรมากกว่ากัน วิทย์? หรือ ภาษา?”

น้ำฟ้าถามซ้อซ้อใจ เธอคิดว่า ถ้าก็เลือกคำตอบที่กำหนดให้ได้ เธอ
ก็น่าจะพออธิบายแนวทางในการเลือกแผนการเรียน ม.ปลาย ให้กับก๊ี้ได้
เพราะเหลือเวลาอีกไม่กี่วันที่ต้องขึ้นแบบสอบถามความต้องการในการเรียน
แผนการเรียนต่อในระดับชั้น ม.ปลาย ของโรงเรียนแล้ว และอีกไม่กี่อาทิตย์ก็
จะต้องสอบเลื่อนชั้นจากเด็กมัธยมปีที่ ๓ ไปเป็นเด็กนักเรียนมัธยมปีที่ ๔ ให้

ได้ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดอีก เฮ้อ...คิดแล้วปวดหัวแทนจริงๆ อย่างว่าแหละนะ ช่วง ม.๑ เป็นอะไรที่ วุ่นวายกับตัวเองสุดๆเลยทีเดียวนะ

“น้ำฟ้าฟังก็คิดคนนี้นะจะ”

หลังจากที่เจียบกับคำถามที่ได้ยินอยู่นาน ก็กล้าว่าขึ้นอย่างกระแฉะ กระแฉะ ในขณะที่ใบไม้ของต้นลำไยเริ่มร่วงหล่นลงมามากขึ้น เนื่องด้วยกระแสลมอ่อนๆ ที่พัดโปรยลงมา

“อืม...อะไรล่ะ?”

น้ำฟ้า ถามด้วยความสนใจ

“คือ...เธอก็รู้ใช่ไหมว่า โตขึ้นฉันอยากเป็นนักประพันธ์..?”

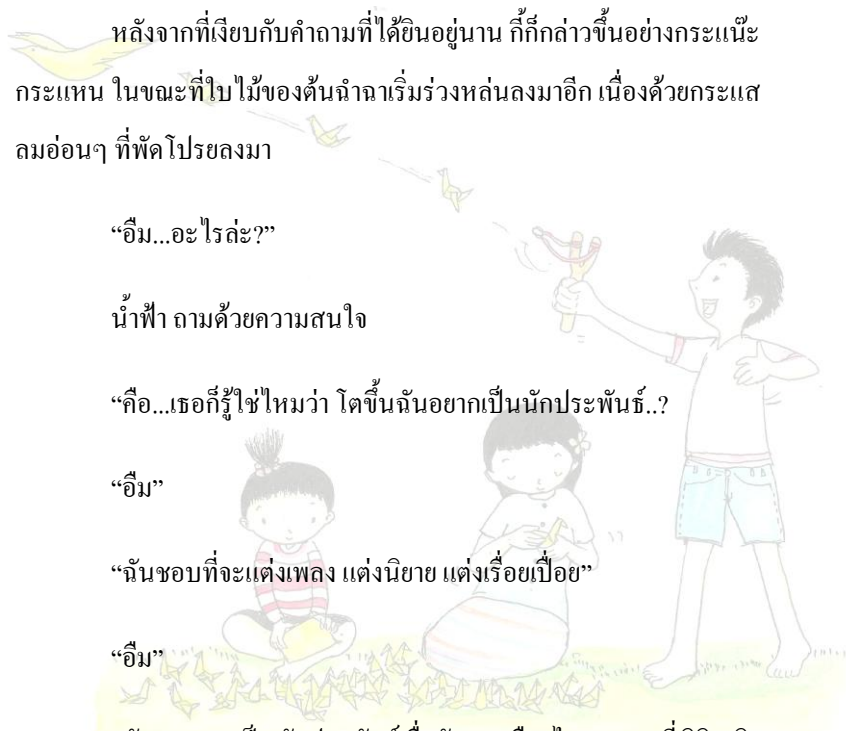
“อืม”

“ฉันชอบที่จะแต่งเพลง แต่งนิยาย แต่งเรื่องเปื่อย”

“อืม”

“ฉันอยากจะเป็นนักประพันธ์ ชื่อดังของเมืองไทย...แบบพินิติเพ็ญ ห่อหมก อะไรแบบนั้น ช่างเป็นความฝันที่ล้ำเลิศจริงๆ ว่าไหม?”

“..นิติ อะไรนะ?”

“โธ่..! ข่างมันเถอะๆ ฉันจะพูดต่อนะ..แล้ว คือ ทั้งสายวิทย์ทั้งสายศิลป์เนี่ยะ..”

“ไม่รู้จะลงอะไร? ให้ตรงกับคามฝันเธอนั้นหรอ?”

“ถูกต้องนะคร้าบบบบ!!”

ก็ ทำทำเลียนแบบพิธีกรชื่อดังของเมืองไทย พลงขยิบตาวิบๆวับๆ ให้กับเพื่อนสาวที่เคาใจของเธอถูกเสียนี่กระไร ไม่เสียแรงที่คบกันมานานถึงสามสี่ปี รู้ใจกันจริงๆ

“ฉันว่านะก็ อาชีพนักประพันธ์นะ จะเรียนอะไรก็ได้เหมือนกัน แต่เธอน่าจะลงสายวิทย์แบบฉันดู เพราะเธอก็เก่งวิทย์ คณิตก็ใช้ได้ ภาษาก็ไปไวแล้วสักวันจะไปตี ทางเลือกก็มีเยอะ อาชีพก็มีถมไป จะยังงัย สายวิทย์ก็ดีที่สุด!”

แปะๆๆ

“โอ้โหเฮะ! เธอคนนี้เป็นคำขวัญ คำกลอนกันเลยทีเดียว จ้าๆคุณน้ำฟ้า”

ก็ ปรบมือด้วยความชื่นชม ในท่าทางของน้ำฟ้าที่กำหมัดอย่างมุ่มม่น และคำพูดของน้ำฟ้าก็ทำให้ก็เริ่มผ่อนคลายความหนักใจลง ไปบ้าง แต่ก็ยังมีข้อข้องใจอยู่บางประการ เธอจึงขัดจังหวะความมุ่มม่นของน้ำฟ้า โดยการเอ่ยแทรกเข้ามา

“แต่...ฉันไม่ชอบคณิตศาสตร์ และครูแนะแนวเคยบอกว่า ถ้าไม่ชอบก็อย่าไปเลือก ไม่งั้นจะทำออกมาได้ไม่ดี เสียทั้งโอกาส เสียทั้งเวลา โอ๊ยยยย”

“อ่าว!? เธอนี้บ้าหรือเปล่า เรียนคณิตก็ออกจะใช้ได้ แต่ไหนไม่ชอบได้ไงก็ไม่รู้ เอ่อ...แล้ว วิทยาศาสตร์ล่ะ?”

“ก็ชอบบางเรื่องบางบทนะ แต่ที่สำคัญที่สุดคือ ฉันเกลียดฟิสิกส์มากเลย”

“เอิ่ม....แล้วภาษาล่ะ?”

น้ำฟ้ายังคำถามสุดท้าย ก็ขมวดคิ้วพลางทำหน้าครุ่นคิดอย่างจริงจัง ตอนนี้เธอกำลังุ่นวายกับการขบคิดในใจ...โอ๊ย ภาษาเป็นวิชาที่ชอบที่สุดเลย แต่....ถ้าลงเรียนไปแล้วไปไม่รอดล่ะ หางานก็ไม่ได้ ทางเลือกน้อยกว่าเด็กวิทย์อีก จะทำอย่างไรดีล่ะ? โอ๊ยยยย คิดแล้วปวดหัว อย่างว่าแหละนะ ระบบการศึกษาสมัยนี้ ทำไมมันทำให้ฉันรู้สึกมันกับตัวเองจริงสิ...

“ว่าไงจ้ะ?”

“ห๊ะ?...คือก็..ชอบ ชอบมากเลย”

“งั้นก็เลือกลงสายศิลป์ป่ะ โรงเรียนเราก็มีหลายภาษาให้เลือกนะ ทั้งฝรั่งเศส ญี่ปุ่น จีน เกาหลี เยอรมัน...”

“หยุด!...ฉันรู้ว่า ภาษาโรงเรียนของเรามันเกือบจะรอบโลกเลย เอ้อ..
เข้าเรื่องก่อนนะ คือมันก็จะคิด ถ้าฉันจะเลือกสายศิลป์ภาษา แต่ทางเลือกใน
อนาคตมันจะแคบลงนะ แล้วฉันก็ไม่ว่าใครว่าโตขึ้นจะทำงานอะไรที่เป็นหลัก
เป็นแหล่งจริงๆ และอย่างที่เธอบอก นักประพันธ์นะ ไม่ว่าสายไหน ลงเรียน
อะไร ก็เป็นไปได้เหมือนกัน ของแบบนี้มันอยู่ที่ พรสวรรค์”

“อืม..ใช่แล้ว!”

“แสดงว่าฉันควรเลือกลงสายศิลป์ใช่ไหม?”

“ช่วยขยขยขยขย”

น้ำฟ้าลากเสียงยาว พลังอึดอย่างอ่อนโยนให้กับก็ แต่โหงก็กลับไป
ทำหน้าหนักใจกว่าเดิมละเนี่ย? น้ำฟ้าเริ่มจับความผิดปกติของเพื่อนได้ จึงเอ่ย
ปากถามด้วยความกังวล

“เป็นอะไรหรือเปล่าก็? ดูเครียดกว่าเดิม”

“หืม?...อ้อ เอ้อ..ก็แค่คิดอะไรเล่นๆนะ”

“คิดอะไรหรือ?”

น้ำฟ้าถามอย่างสนใจ ก็ค่อยๆเงยหน้ามองเพื่อน ก่อนจะถอนหายใจ
ยาว แล้วก่อนๆขมเขี้ยวปากเหมือนกับคิดอะไรบางอย่าง แล้วค่อยๆเอ่ยปาก
ตอบคำถามอยากรู้ของน้ำฟ้า

“ก็...ลองคิดดูสิ ถ้าเราได้เรียนอะไรที่เราสนใจมากๆ หรือได้เรียน
ความรู้ในด้านอาชีพนั้นๆ ที่เราชอบอย่างจริงจัง มันจะเป็นอย่างไร?”

“อืม...ก็คงจะสนุกและก็มีความสุขมากๆเลยนะสิ ทำไมล่ะ? อยาก
ให้เป็นแบบนั้นหรือ?”

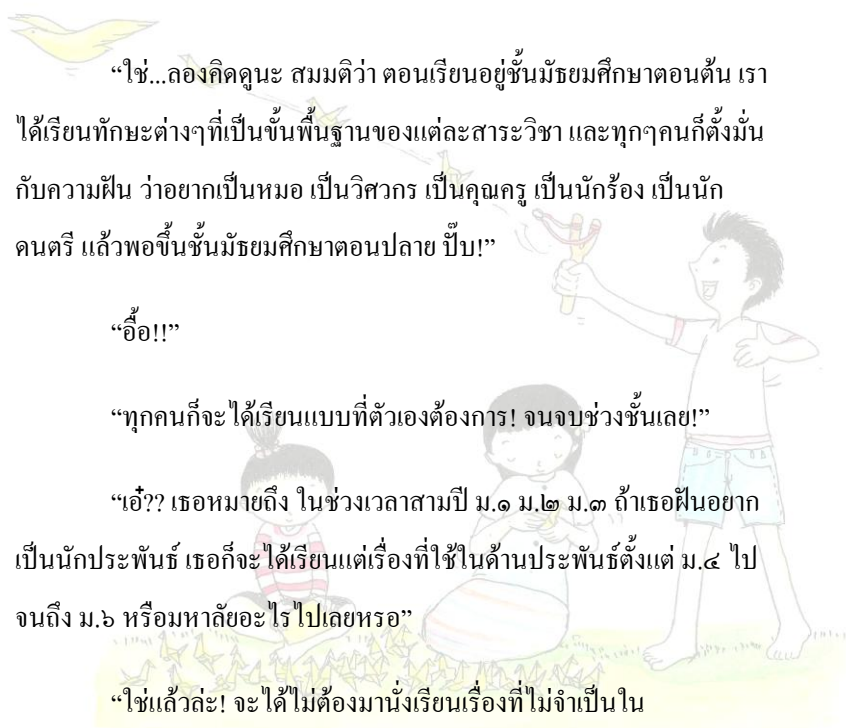
“ใช่...ลองคิดดูนะ สมมติว่า ตอนเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เรา
ได้เรียนทักษะต่างๆที่เป็นขั้นพื้นฐานของแต่ละสาระวิชา และทุกๆคนก็ตั้งมั่น
กับความฝัน ว่าอยากเป็นหมอ เป็นวิศวกร เป็นคุณครู เป็นนักร้อง เป็นนัก
ดนตรี แล้วพอขึ้นชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปี!”

“อ้อ!!”

“ทุกคนก็จะได้เรียนแบบที่ตัวเองต้องการ! จนจบช่วงชั้นเลย!”

“เอ๊ะ?? เธอหมายถึง ในช่วงเวลาสามปี ม.๑ ม.๒ ม.๓ ถ้าเธอฝันอยาก
เป็นนักประพันธ์ เธอก็จะได้เรียนแต่เรื่องที่ใช้ในด้านประพันธ์ตั้งแต่ ม.๔ ไป
จนถึง ม.๖ หรือมหาลัยอะไรไปเลยหรือ”

“ใช่แล้วล่ะ! จะได้ไม่ต้องมานั่งเรียนเรื่องที่ไม่จำเป็นใน
ชีวิตประจำวันให้เครียดไปเปล่าๆ แบบที่เอาไปใช้จริงๆกับตัวเองไม่ได้
อย่างที่เขาสอบพูดกันว่า พายอาร์ยกำลังสองเรียนไปวัดจวนหรือไถ่หนี้และ
ทั้งๆที่พายอาร์เป็นวิชาหากินของพวกสถาปัตย์เลยด้วยซ้ำไป”

“เฮ้ย..จริงด้วย ฉันว่ามันน่าสนใจมากเลยนะ จะว่าไป ถ้าได้เรียนแต่ เรื่องที่มันจะนำไปใช้ในด้านที่เราสนใจ มันคงจะเรียนไปได้อย่างมีความสุข จริงๆนะ แบบที่ไม่ต้องรอให้เข้าไปมหาลัยเลย เอ่อ...แล้วถ้าเกิดว่า...เปลี่ยนใจ มาทีหลังมาแบบนี้ล่ะ? ก็มันก็อาจจะมียะไรมาเปลี่ยนความคิดตัวเองได้ เหมือนกันนะ”

“ก็สามารถกลับมาเลือกเรียนใหม่ได้ไงล่ะ แบบมหาลัยไปเลย”

“โอ้โฮ..แบบแก่เกินเรียนก็ยังได้ใช้ไหม?”

“ช่วยข..ฉันว่ามันออกจะดูน่าสนใจจริงไหม? คิดว่าจะต้องมาเรียน อะไรที่เราไม่ชอบแล้วยังโดนบังคับให้เรียนในแบบนี้ แบบนั้น แบบนั้น แล้ว เราก็ทำออกมาได้ไม่ดี ทั้งๆที่เรื่องอื่นหรือบทอื่นเราก็ทำได้ดีกว่าหลายเท่า แล้วเราจะยอมให้เรื่องที่เรทำได้ไม่ค่อยดีแล้วก็ยังเอาไปใช้ในชีวิตจริงๆ หรืออนาคตที่เราต้องการก็ไม่ได้ มากดเกรด กดคะแนน ดับอนาคตเราหรอ”

“อืม..มันก็ถูกนะ ฉันเห็นด้วยที่สุดเลย!”

“ลองคิดดูสิ สมมติว่าฉันอยากเป็นนักเขียน เรื่องพื้นที่ทรงกระบอก เรื่องเซต เรื่องตัวประกอบ เรื่องสัญกรณ์วิทยาศาสตร์ เรื่องการปรับคุณภาพ ในร่างกายสิ่งมีชีวิต จำเป็นไหมที่ต้องเรียนอย่างบากบั่น เพียงเพราะเกรด ถึง จะได้ความรู้มา แต่ก็นำไปใช้จริงๆไม่ได้เลย จริงไหม”

“อืมมม!! พุดชะ ฉันเห็นภาพเลขนะก็ ยกตัวอย่างได้ชัดเจนจริงๆ
เลย”

“ใช่ไหมล่ะ ถ้าระบบการศึกษาเป็นแบบที่ฉันบอก ฉันว่าประเทศ
ของเราคงจะมีแต่คนเก่งๆเต็มไปหมดเลย เพราะได้ถูกบ่มเพาะมาตั้งแต่แรกๆ..
แต่ยัง ึ่งก็ไม่ได้แค่ความฝึนนะ แต่ถ้ามีก็คงจะดีมากกๆเลยว้าใหม่”

“นั่นสินะ... ไม่แน่อาจจะเป็นจริงๆก็ได้ จริงไหมล่ะ ไม่แน่นะ พรุ่งนี้
กระทรวงศึกษาเขาอาจจะเปลี่ยนระบบกะทันหันก็ได้!”

“บ้าแล้วน้ำฟ้า ฮ่าๆๆ เธอ นี่มันทำให้ฉันหายเครียดได้ตลอดเลยสิ
นา”

ก็อื้มกว้าง ก่อนจะหยิบกระดาษที่เป็นรอยพับสี่เหลี่ยม สามสี่ทบ
กระเป๋ากะโปรงของตัวเองออกมาคลี่ออกดู พบว่ากระดาษแผ่นที่อยู่ในมือ
คือ แบบสอบถามความสนใจในการเลือกแผนการเรียนต่อไปในระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ ๔ ของโรงเรียนบุญอุดมวิทยา

“แล้วก็คัดออกหรือยังว่าจะเลือกลงสาขาอะไร?”

“อืม..ใจเย็นหน่อยสิ น้ำฟ้า ค่อยคิดก็ได้ ยังมีเวลาให้คิดตั้งเยอะแยะ”

“เอ๊ะ?? นี่? เธอลอกคำพูดฉัน?”

“เอาไว้ฉันจะรอคุณนะ ว่าพรุ่งนี้กระทรวงศึกษาจะเปลี่ยนระบบการศึกษาอย่างที่ผมฝันไว้หรือเปล่า ไปถึงตอนนั้นก็ค่อยตัดสินใจอีกทีก็ได้”

“เธอนี่มันแปลกคนจริง เหลือเวลาไม่ถึงหนึ่งอาทิตย์เองนะ”

“อ้าว!? เธอบอกเองไม่ใช่หรอ ว่าพรุ่งนี้กระทรวงเขาอาจจะเปลี่ยนระบบกะทันหันก็ได้!”

“เอ่อ..จริงด้วย ฉันลืมไปได้ไงนะ?”

“อะๆ คิดไปคิดมามันก็เหมือนจะลงตัวมากจริงๆ คิดดูสิได้เรียนวิชาที่ชอบตั้งสามสี่ปีและติดต่อกันไปเรื่อยๆจนจบและชำนาญ...เราจะมีความสุขกับการเรียนและอาชีพที่ได้ทำตามความฝันของตัวเอง...รวมถึงของคนอื่นๆที่ถูกปิดโอกาส เพียงเพราะตัวเลขไม่กี่หลักที่มีค่าไม่มากพอกับความฝันที่ตั้งใจ พวกเขาเองก็อาจจะมีความสุขไปตลอดชีวิตเลยไหม?”

“อืม..นี่คือสิ่งที่แน่นอนที่สุดแล้วละ..ขอให้เป็นอย่างจริงเถอะ”

เด็กทั้งสองต่างมองหน้าสบตากับอีกฝ่าย แล้วจู่ๆก็และน้ำฟ้าหัวเราะพร้อมกันอย่างไม่ได้คาดหมาย ดูเหมือนทั้งสองจะอยากให้กระทรวงเปลี่ยนระบบการศึกษาทันทีทันใดจริงๆ และถ้าเป็นแบบนั้น ก็เองก็คงจะไม่ต้องมานั่งคิดให้วุ่นวายกับทางเลือกของตนเอง และมีความสุขสุดๆในช่วงชีวิตวัยเรียนของเธอ รวมถึงเด็กคนอื่นๆ ที่ค้นพบตัวเองจนเจอและทำได้ดีในเรื่องนั้น แต่ไม่มีสิทธิ์ได้ทำตามอย่างที่ตนฝันไว้ โดยที่เลือกไม่ได้กับทางเลือกที่แคบลงทุกวัน เพียงเพราะเกรด ซึ่งเป็นแค่ตัวเลขหนึ่งหลักและอีกสองทศนิยม ที่มี

อำนาจในการกำหนดชีวิตของพวกเขาเหล่านั้น ไม่ให้เป็นไปตามความฝันของตัวเองอย่างน่าประหลาดใจ เมื่อลองคิดดูแล้ว ก็ฟังดูเหมือนจะเป็นความจริงที่บอกว่า “ตัวเลขไม่กี่หลักมีค่าไม่มากพอกับความฝันที่ตั้งใจ”...อย่างไรก็ตาม หวังว่า ระบบการศึกษาในฝันของ “สโรชา” จะเป็นจริงในสักวันหนึ่ง...คุณเห็นด้วยไหมคะ?

ผลงานของ สโรชา อินถนนอม โรงเรียนลำปางกัลยาณี

“อย่าไปคุเอียงเลยคะคุณครู ความฝันมันจะเป็นจริงได้หรือ
เปล่า เราก็ไม่มีทางรู้ แต่ความฝันของใคร มันก็ย่อมจะคงามอยู่ใน
หัวใจของใครคนนั้นเสมอใช้หรือคะ”

โรงเรียนของขุนทอง

“จะไปเฝ้าพระอินทร์ี่ไง? นายสุก!”

ประโยคนั้นวิ่งเข้ากระแทกรูหูของฉันทน์ พร้อมกับเสียงแปร่งลบ
กระดานกระแทบโต๊ะ เปล่าหรือ...ฉันไม่ได้ตกใจ เพราะมันเป็นเสียงที่เกิดขึ้น
ทุกวี่วันในเวลาประมาณบ่ายโมงตรงไปจนถึงบ่ายสองโมงกว่าๆ

ฉันทน์ชินเสียแล้ว...

ฉันทน์เห็นนายสุกพยายามยกหนังสือขึ้น...อ้อ ขอเดิมนส่วนขยายประโยค
ว่า“อย่างยากลำบาก”ลงไปด้วยจะดีกว่า

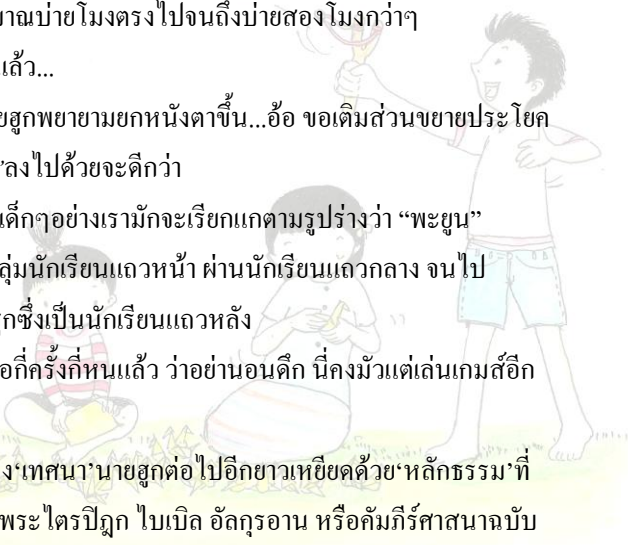
ครูมยุร(ซึ่งเด็กๆอย่างเรามักจะเรียกแถมตามรูปร่างว่า “พะยูน”
มากกว่า)เดินแหวกกลุ่มนักเรียนแถวหน้า ผ่านนักเรียนแถวกลาง จนไป
ประจันหน้ากับนายสุกซึ่งเป็นนักเรียนแถวหลัง

“ครูบอกเธอก็ครั้งก็หนแล้ว ว่าอย่าอนตึก นี่คงมัวแต่เล่นเกมสล็อต
ละซิ”

ครูมยุรยังคง‘เทศนา’นายสุกต่อไปอีกยาวเหยียดด้วย‘หลักธรรม’ที่
ฉันทน์ไม่เคยอ่านพบในพระไตรปิฎก ไบเบิล อัลกุรอาน หรือคัมภีร์ศาสนาฉบับ
ใดๆในโลก

จนกระทั่งแกพอใจ (หรือเหนื่อยฉันทน์ก็ไม่ทราบได้) แกจึงหันหลังเดิน
กลับไปยังเก้าอี้ของแก...

ฉันทน์ไม่เคยเห็นนายสุก โต้แย้งหรือปริปากพรวดแก้ตัวใดๆแม้เพียงครั้ง
คำ นอกจากการอ้าปากหาแทนคำอนุโมทนาสาธุ ซึ่งฉันทน์แอบดีใจเหลือเกินที่

ครูพะยูน เอ๊ย! มยุร ...ไม่ทันเห็น ไม่อย่างนั้นเราคงได้ฟังเทศน์กันอีกหลาย
กัณฑ์

ฉันสงสัยสารนายสุกเหลือเกิน วิญญาณนายสุกไม่น่าจะต้องทำอะไรที่
มันหนักหนาเกินตัวขนาดนั้น !

มหิงส์--เพื่อนสนิทของฉัน (ซึ่งไม่ได้เรียนหนังสือเพราะต้องช่วย
พ่อกับแม่ทำงาน) เคยเล่าให้ฉันฟังว่า เขาเคยพบนายสุกที่ชายป่าใกล้ที่ทำงาน
ในตอนเช้าตรู่วันหนึ่งของฤดูหนาว

ตอนนั้นนายสุกกำลังกลับบ้าน ซึ่งมหิงส์แอบกระซิบกระซาบกับฉัน
ว่า “น่าจะเรียกว่า “โพรง” เห็นจะเหมาะกว่า”

ด้วยฐานะที่แสนอดคัต ทำให้นายสุกจำใจต้องทำงานกลางคืน โดย
ไม่มีทางหลีกเลี่ยง ไม่มีใครรู้...ว่างานที่ทำให้นายสุกต้องกลับบ้านตอนเช้ามืด
ทุกวันคืองานอะไร แต่ที่ทุกชีวิตในหมู่บ้านหนองนกแห่งนี้รู้ดีก็คือ นายสุก
เป็นเด็กอ่านหนังสือง่าย ไปโรงเรียนทุกวัน ไม่เคยขาด และที่สำคัญ...นายสุก
ไม่เคยเกี่ยวข้องกับร้านเกมที่บ่มเพาะความรุนแรง (ขอเขียนต่ออีกนิดเถอะว่า
– อย่างที่ครูมยุรกล่าวหา)

“ขี้เขี้ยม มัวคิดอะไรอยู่ ครูเห็นเธอเหม่อออกไปนอกหน้าต่างนาน
แล้วนะ”

เสียงแหวๆของครูมยุรปลุกให้ฉันตื่นจากมโนนึก แกะอย่างสามชุก”
เข้ามาหาฉัน กิริยาอาการของแกทำให้ฉันอดนึกเปรียบเทียบกับนางผีเสื้อ
สมุทรในเรื่อง พระอภัยมณี ที่มหิงส์เคยเล่าให้ฉันฟังไม่ได้

“เปล่านี่คะ หนูกำลังคิดอะไรนิดหน่อย”

“คิดอะไรนิดหน่อย? แหม.....ม.....ม” แกลกเสียงยาว “แม่เอี้ยมน้อย
คอยรัก เธอมัวแต่ฝันหวานถึงผีศดาอยู่ล่ะซิ ถึงไม่ได้ฝันที่ครูถาม”

สิ้นเสียงแสบแก้วหูของครุมซุร ลันก็ได้อินเสียงโห่ฮิ้วผิวปากของเพื่อนๆ ในห้องดังลั่น จนลันอายแทบแตกแผ่นฟ้าหนี

โธ่...ลันนะหรือ จะไปฝันสูงขนาดนั้น ที่สดาซุออกจะรูปหล่อพ่อรวย เรียนก็เก่ง มีเธอที่พี่เขาจะมาสนใจเด็กปอนๆ หัวสมอง‘ปึกเป็นปึก’อย่างลัน

และที่สำคัญ ใครๆ ก็รู้ว่าพี่สดาซุเป็นแฟนกับพี่การเวก-ดรัมเมเยอร์ประจำโรงเรียน แล้วลันจะไปฝันถึงพี่เขาให้ได้อะไรขึ้นมา

“อย่าไปคุยเอียงเลยละคุณครู ความฝันมันจะเป็นจริงได้หรือเปล่า เราก็ไม่มีทางรู้ แต่ความฝันของใคร มันก็ย่อมจะคงามอยู่ในหัวใจของใครคนนั้นเสมอใช่หรือคะ”

“แหม...ขุนทอง หนูช่างพูดได้! ไพเราะถูกใจครูเหลือเกิน เด็กอะไรทั้งสวยทั้งน่ารัก แถมยังฉลาดพูดอีก” ครุมซุรยิ้มย่องให้ลูกศิษย์คนโปรด “อะ คุณทองเป็นตัวอย่างไว้นะคะนักเรียน อยากเป็นเด็กดีของผู้ใหญ่ต้องทำตัวอย่างขุนทองเค้า ใครพบใครเห็นเค้าก็รักก็ชอบ”

แกปราชายตามมองลันแวบหนึ่ง แวบเดียวจริงๆ

“อย่าไปเอาอย่างชัยเอียง รายเนี่ย เฮ้อ...อย่าให้ครูพูดเลย” ว่าแล้ว แกก็เดินกลับไปยังเก้าอี้ของแก...อีกครั้ง

ชัยขุนทองหันมาแลบลิ้นใส่ลันทีหนึ่ง ซึ่งมันก็กินระยะเวลาเพียง ‘แวบเดียวจริงๆ’ จนครุมซุรคงไม่ทันสังเกตเห็น และน้ำหน้าอย่างลันก็ไม่รู้จะลุกขึ้นฟ้องให้มันได้อะไรขึ้นมา เพราะพ่อกับแม่ของลันสอนอยู่เสมอว่า อย่าเป็นเด็กขี้อ้อน

‘ตั้งแต่บรรพบุรุษปู่ย่าตาทวดของเรา ไม่เคยมีใครมีนิสัยแบบนี้แหละลูก’

‘ได้ยินเสียงของมึงส์เพื่อนรักแว่วมาจากที่ใดที่หนึ่งว่า ‘เฮ่นนี่ แก
อย่าลืมหาเลี้ยงฉันนะโว้ย’

“ได้ซิเพื่อนรัก เดี่ยวเฮ่นนี่ฉันเลี้ยงเอง...”

ฉันรู้สึกว่าริมฝีปากของฉันพิมพ์อะไรบางอย่างแผ่วเบา ในขณะที่
ภายในใจก็ได้แต่รอคอยว่าเมื่อไร โรงเรียนจะเลิกเสียที...

ผลงานของ สติริศศักดิ์ นุลูมา โรงเรียนประชาราษฎร์วิทยา

“ถ้าอยู่ๆ โรงเรียนเราเข้าเรียนตอนเก้าโมง... เราก็ตื่นสายได้สินะ ถ้าเลิกเรียนบ่ายสอง เราก็มีเวลาเล่นเกมส์ได้นานขึ้นอีก ...แต่ชีวิตของเราจะให้มันแค่เกมส์หรือไง? มันไม่ได้กำหนดว่าเราจะได้เป็นศิษย์เนอร้อย่างที่ไฝฝันสักหน่อยนี่นา”

การศึกษาที่ฉันท้องการ

ตืด! ตืด! ตืด!

เสียงนาฬิกาปลุกจากโทรศัพท์มือถือดังขึ้นไม่หยุดในเวลาห้านาฬิกาเศษๆ แต่ขณะนี้ก็จวนจะตีห้าครึ่งแล้ว ร่างบางที่นอนหลับไม่เป็นท่าบนเตียงก็ไม่มีวี่แววที่จะตื่นเลยสักนิด

“เปรี้ยว!”

...และนั่นไง นาฬิกาปลุกไม่ตื่น แล้วถ้าเป็นเสียงของมารดาบังเกิดเกล้าละ

“จะไปโรงเรียนไหมวันนี้”

เปลือกตาที่ในตอนแรกปิดสนิทอยู่ เบ่งโพล่งขึ้นมาทันทีหลังจากที่ได้ยินเสียงอันคุ้นหู ก่อนผู้ถูกเรียกจะเด็งตัวขึ้นมานั่งขี้ตาบนเตียงอย่างงัวเงีย พลังคิดอย่างหุดหิดในใจ ‘ทำไมต้องไปโรงเรียนด้วยนะ’

“วันหลังแม่จะไม่ให้เล่นคอมพิวเตอร์อีกๆ ดีนๆ อีกแล้ว เล่นดิกทีไรก็ตื่นสายทุกที” ผู้เป็นแม่พูดต่อ

“โธ่! แม่คะ การบ้านที่โรงเรียนเยอะแยะจะตาย หนูต้องหาข้อมูลนะคะ” เปรี้ยวอ้าแงเหตุผลเดิมๆ ก่อนจะเดิน โงนเงนเข้าห้องน้ำไปทำกิจวัตรประจำวันที่แสนน่าเบื่อในความคิดของเธอ

“หวานไม่เห็นจะเป็นแบบลูกเล่นนะเปรี้ยว เมื่อไหร่จะแก่นึ๊ยเค็มๆ ได้ละ” เสียงของแม่ยังคงดังตามมาอีก เปรี้ยวเบ้าปากหน้ากระຈກທີ່สะท้อนภาพของเด็กสาวหัวฟูหน้าตาขุ่นมัว ...หงุดหงิดที่ต้องตื่นเช้าๆ ไปโรงเรียนทุกวัน และที่หงุดหงิดเป็นที่สุดคงเป็นเพราะแม่เอาเธอไปเปรียบกับน้องสาวอีกแล้ว

‘อะไรวะ กี้ยัยหวาน’

“เปรี้ยว! หวาน! รถโรงเรียนมาแล้ว”

หลังจากที่ได้ยินดังนั้น หวาน เด็กนักเรียนชั้นม. 2 โรงเรียนวิไลวัลย์ ก็รีบสะพายกระเป๋าใส่รองเท้าและเดินขึ้นรถโรงเรียนไป ในขณะที่ เปรี้ยว พี่สาวของเธอกำลังขัดหนังสือเรียนลงกระเป๋า ผมเผ้ายังไม่ถักเปียและเสื้อนักเรียนก็ยังคงอยู่ข้างนอกกระโปรง เปรี้ยวรีบวิ่งมาใส่รองเท้า แบนกระเป๋าทะลุทะลวง และรีบกุ๊กกิ๊กจูงขึ้นรถโรงเรียน เหตุการณ์เดิมๆ ที่ต้องเกิดขึ้นทุกวันทำให้คนเป็นแม่ต้องสาหัสหน้าอย่างเอี่ยมระอา

“พี่เปรี้ยว ตื่นสายอีกแล้ว” หวานทักขึ้นพร้อมกับรับกระเป๋าเป้ของพี่สาวมาช่วยถือ

“เออหน่า เมื่อคืนเล่นเกมส่นานไปหน่อย เอ้อ! แม่นี่ก็นะ อะอะๆ ก็บ่นลูกเดียว” เปรี้ยวพึมพำเสียงเบาพอให้น้องสาวได้ยินก่อนจะเอามือสาธิตผมและถักเปียอย่างลวกๆ พร้อมกับจัดเสื้อผ้าให้เข้าที่เข้าทาง “ทำไมต้องตื่นเช้าทำไมต้องไปโรงเรียน ทำไมต้องเรียนนะ!”

“พี่เปรี้ยวใจเย็นสิคะ คิดอะไรในแง่ลบอีกแล้ว เรียนไปมีวิชาความรู้แล้วเราจะได้อะไรไปทำงานได้ไง”

“พี่อยากเป็นดีไซน์เนอร์ แคว่คาพาร่างให้สวยๆ มีสไตลก็พอนี้” ไม่เห็นต้องเรียนคณิต เรียนกราฟหรือนั่งเรียนเรื่องรอกเรื่องคานสักหน่อย พี่ไม่ได้อยากเป็นนักปรัชญานะ” ผู้เป็นพี่บ่นหน้าหงิกหน้างอ

“พี่ก็คิดอย่างนี้อีกแล้วดีไซเนอร์ไม่ได้ใช้แล้วภาพเป็นอย่างเดียวนะคะ ไม่งั้นทุกคนก็เป็นดีไซเนอร์กันได้หมดสิ การออกแบบเสื้อผ้ากระเป๋ารองเท้า มันก็ต้องมีการคำนวณสัดส่วน กระดาษความสูง ความหนา ความบาง อย่างที่เราเรียนในคณิตใจคะ แกรมวิทย์เนี่ย ถ้าพี่ไม่เรียนพี่จะรู้ไหมว่า อากาศร้อนๆ ห้ามใส่เสื้อสีดำ ไม่งั้นมันจะดูดแสงและยังทำให้ร้อน สีอะไรๆ มีสมบัติดูดแสง คายแสง นอกจากนี้น้า...”

“หวาน พอ! พี่จะนอน” และสุดท้ายเปรี้ยวก็ดับทไปดื้อๆ และพับตัวกลับไปกับเบาะบนรถ

หลังจากที่รถรับส่งนักเรียนของโรงเรียนวิไลวัลย์แล่นบนถนนลาดยางรับเด็กนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมไปถึงชั้นมัธยมไปส่งถึงโรงเรียนหวานก็ต้องทำหน้าที่เดิมๆ คือพยายามปลูกพืชสาวให้ตื่น มันไม่ใช่เรื่องยากอะไร แต่เธอก็เกรงใจรถโรงเรียนเป็นนะ

เปรี้ยวและหวานแยกกันเข้าเรียนเพราะอยู่คนละระดับชั้น ก่อนเข้าเรียน นิสัยเดิมๆ ของเปรี้ยวคือการลอกการบ้านเพื่อน ทุกวิชาเลขด้วยซ้ำ ส่วนเรื่องที่อ้างกับแม่ว่าหาข้อมูลอะไรนั่นนะเธอ เปล่าหรอก ความจริงแล้วช่วงเวลาก่อนเข้านอน เธอมักจะเอามันไปหมกมุ่นกับการเล่นเกมสล็อตออนไลน์ต่างหากละ

ดิ่ง ดิ่ง...

ออกเข้าเรียนคาบศูนย์ดิ่งขึ้น แต่มือที่ใช้ปั่นงานของเปรี้ยวก็ยังคงจดหยึกๆ ต่อ วันนี้คาบศูนย์คือแนะแนว ในความคิดของเปรี้ยว แนะนำเป็นวิชาที่น่าเบื่อมาก! ครูฉฉจะเข้ามาพาลำเรื่องการสอนเข้ามาหา'ลัยและเรื่องการสอบเข้าโรงเรียนอื่น

แต่เผอิญเปรี้ยวไม่คิดจะย้ายไปที่ไหนอยู่แล้ว จึงฟังผ่านๆ หูและใช้เวลาทั้งคาบในการลอกการบ้าน

“สวัสดีครับนักเรียน!”

เสียงทุ่มต่ำของผู้ชายดังขึ้นก้องห้อง เรียกความสนใจจากนักเรียนทั้งห้องให้เงยหน้าขึ้นและมองไปยังต้นเสียง พลังความสงสัยก็เกิดขึ้นในหัวของนักเรียนหลายๆ คน ‘ครูแนะแนวคนใหม่หรือเนี่ย’

“ครูชื่อครูภพ มาสอนแทนครูมณี เพราะวันนี้ครูมณีไม่สบาย” ชายวัยกลางคนแต่งตัวดูสะอาดสะอ้านเริ่มแนะนำตัว “และใครที่ไม่อยากเรียนกับครู ก็เชิญออกไปนั่งรอข้างนอกก่อนก็ได้”

ประโยคที่ครูแนะแนวคนใหม่พูดทิ้งท้ายทำให้เปรี้ยวต้องหยุดชะงัก การลอกงานและเก็บมันลงได้โตะ ก่อนจะนั่งชันคางมองกระดานอย่างเบื่อๆ

“วันนี้ครูจะแจกกระดาษให้คนละหนึ่งแผ่น แล้วลองให้นักเรียนเขียนดูนะว่า ‘การศึกษาที่นักเรียนต้องการ’ ที่นักเรียนอยากได้นั้นเป็นแบบไหน ข้างหน้าเขียนสิ่งที่ต้องการ ส่วนข้างหลังเขียนเหตุผล คนที่ไม่ส่งคุณครูจะไม่ดี แต่จะหักคะแนนก็พอ อ้อ! แล้วก็ไม่ต้องเขียนชื่อไว้นะ”

หลังจากที่ครูภพพูดจบ หัวหน้าห้องก็เริ่มเดินแจกกระดาษแผ่นไม่ใหญ่มาก เปรี้ยวหิบบมันขึ้นมามองด้วยสายตาเจ้าเล่ห์ ...การศึกษาที่เราต้องการมันหรือ หิ!

เปรี้ยวเริ่มลงมือเขียนบนแผ่นกระดาษสีขาวเรื่อยๆ ก่อนจะพลิกหน้าไปเขียนเหตุผลที่ด้านหลัง

“เสร็จแล้วส่งเลยไหมคะ”

เปรี้ยวยกมือขึ้นถาม

“หา! เปรี้ยวแกเขียนเสร็จแล้วหรือ”

“เร็วไปมัย”

“เปรี้ยวเสร็จคนแรกหรือเนี่ย!”

...และรู้สึกคำถามของเปรี้ยวจะทำให้เพื่อนๆ หลายคนอึ้งไม่น้อยเลย
ทีเดียว

“ยังจะ เดี่ยวรอเก็บทีเดียว” ครูภพตอบกลับ ส่วนเปรี้ยวก็นั่งมอง
กระดาษในมือพลางยิ้มกับตัวเอง

เวลาผ่านไปสักพัก ทุกคนในห้องก็ดูเหมือนจะเขียนกันเสร็จแล้ว ครู
ภพจึงเรียกเก็บ จากนั้นครูจึงหยิบออกมาสองใบจากยี่สิบกว่าใบ “ครูจะสุ่ม
เล็อกนะ เอาละคนแรกเขียนว่า...

‘อยากให้เริ่มเรียนเก้าโมง เลิกบ่ายสอง เรียนคาบละยี่สิบนาที
พักเที่ยงสักชั่วโมง การบ้านน้อยๆ ทดสละนะสีกสาบอยๆ
ครูไม่โหดไม่ตีเด็กไม่หักคะแนนด้วย’

...ทัศนศึกษา เขียนผิดด้วยนะเนี่ยน่าสนใจดีแฮะ เอาละมาฟังเหตุผล
กันบ้าง

‘ขี้เกียจตื่นเช้า อยากกลับไปเล่นเกมส์เร็วๆ
ขี้เกียจเรียนเยอะ ง่วง ขี้เกียจทำการบ้าน ยังไงก็ทำไม่ได้
ครูดีใจ ไม่ชอบ เดี่ยวได้เกรคน้อย’

หลังจากที่ครูภพอ่านกระดาษใบนั้นเสร็จ เปรี้ยวก็แสดงท่าทีฟุบ
หมอบลงบนโต๊ะทันที ใบหน้าแดงระเรื่อด้วยความเขินอาย ไม่ต้องสงสัยเลย
ด้วยซ้ำว่าทำไม เพราะจากท่าทางของเปรี้ยวแล้ว คนที่เห็นก็น่าจะรู้เลยว่า
เจ้าของกระดาษแผ่นนั้นไม่ใช่ใครที่ไหนไกล

ซึ่งดูเหมือนคนทั้งห้องก็น่าจะรู้เหมือนกัน เพราะว่าคนที่เขียนคำว่า
‘ทัศนศึกษา’ ไม่เป็นมืออยู่คนเดียว

“ไม่เห็นต้องอายเลยนี่” ครูภพมองเธอยิ้มๆ เพราะคงจะดูออกจาก
อาการว่าใครน่าจะเป็นคนเขียน

“ครูดีใจนะที่เธอกล้าเขียนความจริงจากความคิดของเธอลงไป ดีกว่าที่จะปั่นคำพูดให้สวยหรูแต่ในใจกลับคิดอีกอย่างนะ แต่บางที เธอก็ต้องลองคิดดูบ้างว่า ถ้าเธอได้เข้าไปในโรงเรียนที่สอนอย่างที่คุณอยากเรียนจริงๆ ตัวของเธอเองจะเกิดอะไรขึ้น ครูจะไม่บอก แต่ครูขอให้เธอ ไม่ใช่สิ... ต้องขอให้นักเรียนทุกคนลองลองกลับไปแล้วเก็บไปคิดละกัน”

ครูภพสาธยายยาวแต่คราวนี้เปรี้ยวกลับตั้งใจฟังผิดกับปกติที่เธอ มักจะทำหน้าเบื่อหน่าย

“ความจริงแล้ว ครูไม่มีสิทธิ์ที่จะเปลี่ยนความคิดของเธอ เพราะคนที่ มีสิทธิ์นั้นคือตัวของเธอเอง ตัวเรานะนะ ก็เหมือนแก้วน้ำที่บรรจุน้ำแต่ยังไม่ เต็ม โดยน้ำในแก้วก็เหมือนความรู้ที่เราเมื่ออยู่ น้ำแข็งก็เหมือนความรู้ใหม่ ที่จะ ถูกเติมลงแก้ว หากใหญ่เกินไปน้ำในแก้วก็จะล้นหรือไม่ก็ใส่ไม่พอ เพราะ ฉะนั้นนะ...”

‘ค่อยๆ เรียนรู้ไปเรื่อยๆ ยังดีกว่าที่จะยัดความรู้เข้าไปครั้งละมากๆ’ และเรียนแต่ละครั้งนั้นควรที่จะศึกษาจนกระจ่างและเข้าใจ เหมือนน้ำแข็งที่ เพิ่งถูกเติมเข้ามาใหม่ๆ แล้วค่อยละลายรวมไปกับน้ำ รอ น้ำแข็งก้อนใหม่มา เติบโตไปยังไงล่ะ ที่ครูเปรียบไปก็เหมือนความรู้กับตัวพวกเธอเอง หากเธอ ยัดความรู้ไปที่ละมากๆ ความรู้ใหม่ๆ ก็จะหายไป ต้องศึกษาให้เข้าใจก่อนจะ ขึ้นเรื่องใหม่นั้นเอง

ครูอยากให้อ่านไว้ว่า ‘ชีวิตของพวกเขา ยังคงมีอีกยาวไกล’ แต่ ‘เวลา ก็ ไม่เคยคอยใคร’ เหมือนกัน”

ครูภพพูดด้วยน้ำเสียงสบาย แต่กลับมีสเน่ห์ที่สามารถเรียกความ สนใจจากนักเรียนทั้งห้องให้ตั้งใจฟังได้ แม้แต่เปรี้ยว เด็กสาวแก่นแก้วประจำ ห้องยังต้องนั่งฟังอยากใจจดใจจ่อเหมือนเด็กที่กำลังฟังนิทาน

ดัง ดัง...

ออกเลิกลาครั้งแรกขึ้น และเพราะหลายๆ ประโยคที่ครูพูดทิ้งท้ายก็กลายเป็นเหตุให้วิชาวิทยาศาสตร์ที่แสนน่าเบื่อไม่น่าเบื่อหาในความคิดของเปรี้ยว กลายเป็นวิชาที่สนุกและน่าท้าทายขึ้นมาทันที ในเวลาสั้นๆ เปรี้ยวเริ่มรู้สึกว่าการขยัน ไม่ใช่เรื่องน่าอายอะไรเลย และออกจะสนุกด้วยซ้ำ

ถ้าอยู่ๆ โรงเรียนเราเข้าเรียนตอนเก้าโมง... เราก็ค้นสายได้สินะ ถ้าเลิกเรียนบ่ายสอง เราก็มีเวลาเล่นเกมส์ได้นานขึ้นอีก ...แต่ชีวิตของเราจะให้มีแต่เกมส์หรือไง? มันไม่ได้กำหนดว่าเราจะได้เป็นศิษย์ในอรรอย่างที่เราฝันสักหน่อยนี่นา

ถ้าเรียนน้อย พักเยอะ การบ้านไม่มี...

แล้วเราจะเอาความรู้มาจากไหน จะทดสอบว่าความรู้ที่เราได้รับมาเราเข้าใจจริงหรือไม่ ได้ยังงัยล่ะ

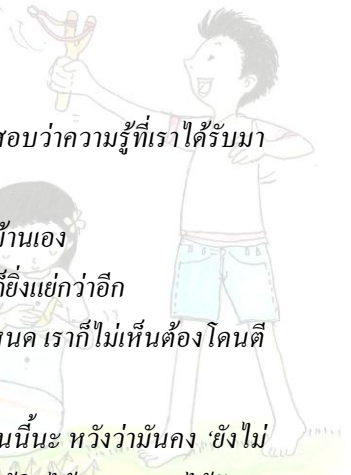
แล้วที่เราโดนตี ก็เพราะเราไม่ได้ส่งการบ้านเอง

แต่ถ้าครูไม่ดีแล้วหักคะแนนแทน... นั่นก็ยิ่งแย่กว่าอีก

แต่ถ้าเราทำการบ้านส่งงานครบตรงกำหนด เราก็มองเห็นห้องโดนตีเลยนี่นา

ยัยเปรี้ยวเอ๊ย! อย่างน้อยแกก็ยังคิดได้ตอนนี้ละ หวังว่ามันคง 'ยังไม่สายที่จะปรับปรุงตัว' คงต้องขอบคุณครูภพที่ทำให้คิดได้ละ หวานได้รับคำชมเยอะแยะจากการทำความตั้งใจเรียน เราเป็นพี่หวาน เราก็คงสามารถทำได้ เราเป็นคนเหมือนกัน เราก็คงทำได้เนอะ

แสงแดดยามบ่ายสาดส่องผ่านกระจกโรงเรียนวิไลวัลย์เข้ามาส่องกระทบกับใบหน้าสีขาวยของเปรี้ยวที่กำลังรอรอดโรงเรียนขับไปส่งถึงบ้าน หวานนอนหลับอยู่ซึ้งๆ ด้วยความเพลียจากวิชาพลศึกษา แต่ในวันนี้เปรี้ยว

กลับไม่น้อยเลย ทั้งยังรู้สึกสนุกอีกด้วยพลังในหัวของเธอก็มีคำถามเล่นเข้ามา

‘การศึกษาที่ฉันต้องการนั่นหรือ’

...บางทีการศึกษาที่เราต้องการจริงๆ อาจเป็นการศึกษาที่เรากำลังเรียนอยู่ก็ได้ เพียงแค่เรายังไม่เปิดใจยอมรับมันต่างหากไม่จำเป็นต้องมีสื่อการสอนไฮเทคเกินไป หรือไม่จำเป็นต้องเรียนน้อยไปกว่านี้แล้ว แบบนี้นี่แหละ ดีแล้วละ

เปรี้ยวให้คำตอบกับคำถามที่ถูกตั้งขึ้นในความคิด พร้อมกับยิ้มให้กับตัวเองบางๆ

ผลงานของ ชญานิน ทัพพะรังสี โรงเรียนหอวัง)

หนึ่งที่สะกดตา รอยคินสอไม้สีแดงวาดดอกไม้ดูแล้วคล้าย
จะเป็นดอกเข็ม ได้ภาพวาดเป็นลายมือเจ้าจุกตัวโย้เยี้ยกักไปมา
แกมตัวใหญ่เหมือนผู้เขียนไม่มีผิดจารึกข้อความตามที่นึกคิดสั้นๆ
ว่า...

“ขอ โทด คับ กุน กู โหม ทำ อะน นี ไม เปน คับ”

ครูของครู

“กอ อา กา ขอ อา ขา คอ อา คา”

เสียงนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนเล็กๆ กลางชุมชน
เมือง ประสานเสียงสะกดคำอย่างพร้อมเพรียง นัยน์ตาของเด็กๆ เหล่านั้นดู
สดใสไร้มลทินราวกับละอองสำลี

ตลอดเวลา 5 ปี หลังจากที่ฉันทจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี
ฉันก็เดินตามฝันของตัวเองได้สำเร็จ โดยการสอบบรรจุเข้ารับราชการเป็นครู
เพื่อนหลายคนชวนฉันไปทำธุรกิจมีรายได้เป็นหมื่นเป็นแสน แต่ฉันก็
ปฏิเสธความหวังดีที่เพื่อนมีให้ และขอรับเงินเดือนไม่กี่พันบาทมันอาจจะดู
น้อยนิด แต่สำหรับฉันมันก็เพียงพอต่อชีวิต ฉันระลึกเสมอว่าเงินไม่ใช่
ปัจจัยพื้นฐานของชีวิต แล้วฉันก็ใช้ชีวิตในการเป็นครูเหมือนเดิมมาตลอด

เย็นวันพฤหัสบดี ท้องฟ้าถูกปกคลุมด้วยก้อนเมฆ ดูแล้วมีเค้าว่าอีก
ไม่นาน ฟ้าฝนจะเทลงมาอย่างแน่นอน โชคยังดีที่นักเรียนของฉันกลับบ้าน
กันไปหมดแล้ว ครูท่านอื่นๆ เริงรีบไล่นักเรียนกลับบ้านโดยเร็ว บางท่าน
ต้องไปส่งนักเรียนถึงบ้านเพราะไม่มีผู้ปกครองมารับ บางท่านต้องนั่งรอ
ผู้ปกครองนักเรียนมารับจนกว่าผู้ปกครองนั้นจะทำงานเสร็จ กว่าครูท่านอื่นๆ
จะกลับถึงบ้านพระอาทิตย์ก็ลับขอบฟ้าไปนานแล้ว

หากในเวลานี้ฉันยังคงอยู่ในโรงเรียน ผ่านไปไม่นานพายุฝนโหมกระหน่ำอย่างรุนแรง เสียงฟ้าร้องดังกระหึ่มทำให้ใจฉันรู้สึกหวาดผวาชื่นมาทันใด แสงไฟนีออนดวงเดียวจากห้องที่ฉันประจำชั้นยังคงสว่างไสว ในขณะที่ทุกห้องมืดสนิทไม่มีใครอยู่ในโรงเรียนแล้ว ฉันยังคงคิดฝันอยู่ในโรงเรียนอีกนาน อาจจะคู่อันตรายมากในสายตาของคนทั่วไป แต่ในสายตาฉันมันชินชาแล้วกับการที่ฉันต้องอยู่ภายในบริเวณโรงเรียนคนเดียว งานธุรการการทำฎีกา ฉันได้รับมอบหมายจากท่านผู้อำนวยการให้ทำงานนี้ภายในเวลากลางเดือนก่อนปิดปีงบประมาณ นี่ก็เหลือเวลาอีกไม่กี่วัน มันเยอะมากฉันต้องแบกเอกสารทางราชการกลับไปทำที่บ้านทุกวัน บางครั้งก็แอบนำขึ้นมาทำในช่วงโงงสอน

ฉันนั่งทำงานได้สักพัก ฝนได้เริ่มซาบ้างแล้ว เป็นอันว่าฉันได้กลับบ้านพร้อมกับเอกสารกองมโหฬาร ที่ฉันจะต้องแบกกลับไปด้วย ฉันก็ยังคิดในใจว่าถึงแบกกลับไปฉันคงไม่ได้ทำหรรษา ร่างกายของฉันอ่อนเพลียอยากนอนเป็นที่สุด แต่ก็คิดว่าฉันต้องนั่งพุงสาตาทำงานให้ได้มากที่สุด สุดท้ายฉันเอาของฎีกานั้นแหละเป็นหมอนหนุนนอนทั้งคืน

ก๊อ ก๊อ ก๊อ...

เสียงเคาะประตูของแม่เป็นสัญญาณให้รู้ว่า

“น้ำ! น้ำเอ๊ย...นี่สายแล้ว ยังไม่ตื่นอีกหรือ ไปโรงเรียนได้แล้วเดี๋ยวก็ไปสอนสาหร่าย”

นาฬิกาปลุกที่มีชีวิตยังคงคอยปลุกฉันมาตั้งแต่ฉันยังใส่ประโปรงแดง สะพายกระเป๋าเช่ามาจนวันนี้ฉันใส่ชุดข้าราชการแบกกระเป๋าเอกสาร กี่สิบปีแล้วหนอที่ยังคงทำหน้าที่ไม่เปลี่ยนแปลง ขอบคุณค่ะแม่

“ว้าย! สายแล้ว”

ฉันผวาตื่นขึ้นมาดูนาฬิกาที่ไร้ชีวิต เวลาเพียงสิบนาฬิกาที่ฉันอาบน้ำ
แต่งตัวและรีบออกจากบ้านโดยด่วน ครูต้องเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนมา
โรงเรียนเช้ากว่านักเรียนสินะ

“ตายแล้ว ทำไมฉันตื่นสายขนาดนี้”

ฉันได้แต่บ่นกับตัวเอง ขณะที่ฉันแบกกองฎีกากองนั้นไปโรงเรียน
ด้วยเหมือนจะเป็นเพื่อนที่รับคำบ่นของฉัน โชคยังหนุนบุญยังช่วยฉันมาถึง
โรงเรียนก่อนเคารพธงชาติ ด้วยทรงผมกระเซอะกระเซิงเหมือนรังนกไม่มีผัด
หน้าตาไม่มีชีวิตชีวาสักเท่าไร รีบวิ่งไปเซ็นชื่อลงเวลา ค่อยยังชั่ว

เสียงเพลงมาร์ชของโรงเรียนเริ่มบรรเลงขึ้น เด็กๆ ทอยยกกันเดินมา
เข้าแถวหน้าเสาธง หน้าที่การเป็นครูได้เริ่มบทบาทแล้วตั้งแต่เจ็ดโมงห้าสิบ

เด็กๆ ร้องเพลงชาติสวดมนต์ด้วยเสียงธรรมชาติตามพลังเสียงของ
เขา ครูแต่ละคนต้องตะโกนบังคับให้เด็กเหล่านั้นร้องเพลงสวดมนต์เสียงดัง
ดังมากที่สุด ฉันไม่รู้ว่านี้เป็นหน้าที่ของครูหรือเปล่าละ ฉันขอเป็นคนหนึ่ง
ละขอละการตะเบงเสียงใส่เด็ก ขอขึ้นร้องเพลงชาติ สวดมนต์ตามหน้าที่ดีกว่า
น่าจะเป็นแบบอย่างแก่เด็ก ฉันเหมือนจะอยู่ในภวังค์แห่งสองโลกด้วยกัน คือ
กึ่งหลับกึ่งตื่น

“เฮ้ย! ยังไม่ได้วางแผนการสอนเลย แล้วจะสอนอะไรดีเล่า”

ตื่นเต็มตาแล้วคราวนี้ ฉันทิ้งคำสั่งให้นักเรียนขึ้นห้องหลังจากเสร็จสิ้น
กิจกรรมหน้าเสาธงครูจะไปทำธุระก่อน ยังพอมีเวลาบ้างเพราะวันนี้โรงเรียนมี
กิจกรรมพิเศษ น่าจะมีเวลาประมาณครึ่งชั่วโมงในการเตรียมการสอน ฉันรีบ
หันหลังเดินไปสู่ห้องพักครู

“ครูน้ำ ครูน้ำ”

สองขาของฉันทยุคนิ่งยิ่งกว่ารถเหยียบเบรกกะทันหันเสียอีก เสียงใหญ่ท่มของชายวัยกลางคนกระทบแก้วหูฉันท เสียงเรียกของท่านผู้อำนวยการโรงเรียน ฉันทจำได้แม่น

“ข้าวดี.....ข้าวร้าย.....ข้าวดี.....ข้าวร้าย..ข้าว.....”

ฉันทถามอยู่ในใจพร้อมหันหน้าส่งยิ้มให้

“สวัสดีค่ะผอ. มีอะไรให้หนูช่วยไหมคะ” ใจเต้นตุบตบแรงขึ้นทุกที จากสีหน้าของท่านครุ่นคิดถึงคำสั่งที่จะมอบให้ฉันท ไม่รู้จะเป็นข้าวร้ายหรือข้าวดี แต่ที่แน่ๆ วันนี้ฉันทมีงานเพิ่มมากขึ้น

“ไปเขียนโครงการของโรงเรียน มาให้ 3 โครงการ งบประมาณรอบปียังเหลืออยู่ แต่ต้องเสร็จโครงการภายในสิ้นเดือนนี้นะ จะได้ปิดปีงบประมาณทัน ขอบใจมากนะครูน้า”

นี่เป็นคำสั่งท่านผอ. ฉันทชอบอยู่คำเดียวคือคำว่า ขอบใจมากนะครูน้า ทำให้ฉันทผลิซึมตาหยิขึ้นมา ฉันทไม่มีโอกาสที่จะปฏิเสธเลย ใครจะกล้าเล่า นอกจากจะพูดได้ตอบได้เพียงคำเดียว

“ค่ะ ค่ะ ผอ.”

ฉันทเดินหน้าตาท้ออย่างสิ้นกำลังสู่ห้องประจำชั้น และยังท้อยกกำลังสองเมื่อเห็นใบคำสั่งของท่านรองผู้อำนวยการ

“วันนี้ ครูน้าช่วยไปอบรมจัดหลักสูตรการเรียนรู้กลุ่มชนแทนผมหน่อย เวลา 10 โมงเช้า ที่ชุมชนหลังโรงเรียนนะ” ข้อต้นโตใบเล็กๆ ปะไว้บนโต๊ะทำงาน ฉันทกลับวางแผนการใช้ชีวิตไม่ถูกเลย งานราชการมันกะทันหันเกือบทุกครั้ง สรุปรูปร่างนี้ฉันทมีเวลาสอนหนังสือชั่วโมงเดียว แล้วไปอบรม กลับมาขายของตอนพักเที่ยงในสหกรณ์ ช่วงบ่ายทำฎีกา ต่อด้วยทำโครงการ งานหลักของฉันทไม่ใช่การให้การศึกษาแล้วสินะ

อาชีพครู อาชีพที่ฉันตัดสินใจเลือกตอนที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมปลาย เหตุเพราะครุฑันธธาดา ครูดีในดวงใจของฉันและของโรงเรียน ท่านสอนภาษาไทย ขอบอกว่าท่านสมเป็นครูที่สอนเก่ง สอนดี และสอนเป็น ท่านไม่มีแผนการสอนเป็นเล่มหนาสองสามนิ้ว แต่ท่านรู้ว่าท่านจะสอนอะไร ทั้งคุณธรรมและจริยธรรมท่านสอดแทรกในกระบวนการสอน นักเรียนสามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้มาก แต่น่าเสียดายไม่น้อย ท่านได้ออกจากราชการก่อนวัยเกษียณไปแล้ว จากสาเหตุที่ปรับตัวเข้ากับระบบราชการไม่ทัน ต้องทำแผนการสอนเล่มหนาๆ มีโน้ตบุ๊กเป็นอุปกรณ์ไอซีที ใช้อินเตอร์เน็ตแทนหนังสือ การเป็นครูต้องขึ้นอยู่กับโลกาภิวัตน์สมัยใหม่ 5 ปีที่ผ่านมา ฉันก็เริ่มท้อแล้วละ กับการเป็นครู จนวันนี้ฉันเริ่มเข้าใจครุฑันธธาดาแล้ว

วัฏจักรการใช้ชีวิตของการเป็นครู คงไม่ต่างอะไรกับโรบอทหรือหุ่นยนต์ ที่นักเรียนห้องฉันนำขึ้นมาเล่นตอนพักกลางวัน มันถูกเคลื่อนไหวด้วยกลไกของมนุษย์ ฉันอยากจะรู้มากกว่าในใจของเจ้าโรบอทนั้นต้องการจะบอกอะไรให้ฉันรู้บ้าง สิ่งหนึ่งที่ฉันอยากจะบอกมัน เราเป็นเพื่อนกันนะ ถึงแม้เราจะต่างกันแค่นิยามของคำว่าชีวิต ฉันมีชีวิตแต่หัวใจฉันก็เหมือนไม่มีฉันเป็นทาสของคำสั่ง ภาระหน้าที่นอกเหนือจากการสอน มันผิดปณิธานการเป็นครูของฉัน ฉันอยากสอนเหมือนครุฑันธธาดาสอนฉัน ฉันมาสอนเพราะหัวใจฉันใคร่จะสอน ฉันปรารถนาให้ความเข้าใจในเนื้อหามากกว่าเพียงให้ความรู้ ต้องเป็นนกแก้วนกขุนทองไปวันๆ ฉันจะภูมิใจมากเมื่อเด็กๆ ที่ฉันสอน มีความเข้าใจเนื้อหาและสามารถปรับใช้เข้ากับชีวิตของตัวเองได้

ถึงเวลาแล้วการสอบปลายภาคเรียนที่ 1 เด็กๆ ทุกคนคงจะมีความพร้อมกันถ้วนหน้า บรรยากาศการสอบภายในห้องสี่เหลี่ยมเล็กๆ กับนักเรียน 50 คน อัดกันแน่นราวกับบีบะจ่างกำลังจะปริแตก ทุกคนจะมักเขม้น

กับข้อสอบที่อยู่บนโต๊ะด้านหน้า เหลือเพียงเจ้าจุกตัวโตที่นั่งกลางห้อง
หัวหน้าห้องของเพื่อนๆ และเป็นเลขานุการส่วนตัวของตัวเอง แอบส่งยิ้ม
พินัยน์มหลอๆ มาให้ฉัน คงจะถามว่ามีอะไรให้ผมช่วยไหมครับคุณครู
“เป็นอะไรจุก อืมดาปี่เลย วันนี้ครูไม่รบกวนหรอก ทำข้อสอบไป
เถอะ”

ฉันส่งยิ้มตอบเจ้าจุก พร้อมพูดทิ้งท้ายให้เจ้าจุก ถึงแม้เจ้าจุกจะเรียน
ช้า แต่จุกก็มีความเสียสละเป็นหัวหน้าห้อง มีน้ำใจช่วยเหลือฉันมาตลอดครึ่ง
เทอม

ฉันนั่งก้มหน้าตรวจทานเอกสารฎีกาก่อนส่งให้ผอ.ตรวจอีกครั้ง ไม่
ทันได้จรดสายตาลงตรวจ

“ฮะ ฮา ฮา ฮา ฮา ฮา ฮา”

เสียงหัวเราะมาจากกลางห้องรอบเจ้าจุกเริ่มแผ่กว้างไปทั้งห้อง

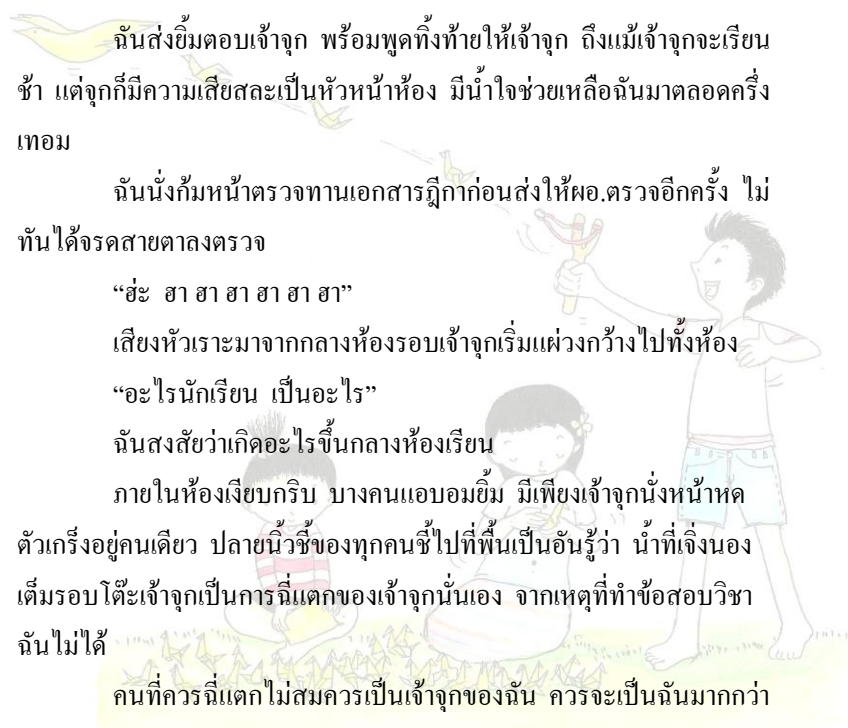
“อะไรนักเรียน เป็นอะไร”

ฉันสงสัยว่าเกิดอะไรขึ้นกลางห้องเรียน

ภายในห้องเงียบกริบ บางคนแอบอมยิ้ม มีเพียงเจ้าจุกนั่งหน้าหด
ตัวเกร็งอยู่คนเดียว ปลายนิ้วชี้ของทุกคนชี้ไปที่พื้นเป็นอันรู้ว่า น้ำที่เจ็มนอง
เต็มรอบโต๊ะเจ้าจุกเป็นการฉีกแค้นของเจ้าจุกนั่นเอง จากเหตุที่ทำข้อสอบวิชา
ฉันไม่ได้

คนที่ควรฉีกแค้นไม่ควรเป็นเจ้าจุกของฉัน ควรจะเป็นฉันมากกว่า
ในแต่ละวันฉันแทบจะไม่ได้สอนหนังสือเจ้าจุกเลย เลขานุการน้อยของฉัน
คอยช่วยเหลือฉันเดินส่งเอกสารให้ฉันทุกวัน น้ำตามันเอ่อล้นแทบจะล้นไหล
มาให้เด็กทั้งห้องเห็น

“ช่วยทำความสะอาดด้วยกันเลย ทำให้เรียบร้อยนะ เด็กๆครума”

ฉันทิ้งคำสั่งก่อนที่ฉันจะเดินมาเข้าห้องน้ำ ปล่อยน้ำตาที่มันเอ่อล้น
ให้ไหลออกมาพร้อมกับน้ำก็อก ห้องน้ำครูสี่เหลี่ยมแคบๆ มันกลับเป็นโลก
กว้างๆ ที่ฉันได้คิดอะไรบางอย่างออก

.....ฉันคิดออกแล้ว

.....ฉันตัดสินใจที่จะทำมัน

การสอบได้เสร็จสิ้นในวันที่เข้าจุดที่แตกกลางห้องเมื่อตอนเช้าวันนี้
ฉันนั่งตรวจคำตอบ จนมาถึงกระดาษคำตอบของเด็กชาย ธนาภัทร์หรือ
เลขานุการของฉันเอง มีแต่รอยขีดเขียนวิธีการคิดของเจ้าจุก และไม่ได้
เขียนคำตอบที่ถูกต้องไว้เลย สิ่งหนึ่งที่สะดุดตา รอยดินสอไม้สีแดงวาด
ดอกไม้น่ารักแล้วกลายเป็นดอกเข็ม ได้ภาพวาดเป็นลายมือเจ้าจุกตัวใช้ยึก
ยักไปมาแถมตัวใหญ่เหมือนผู้เขียนไม่มีผิดจารึกข้อความตามที่นึกคิดสั้นๆ ว่า

...

“ขอ โทด คับ คุณ คุ โหม ทำ อะน นี ไม้ เปน คับ”

กาลเวลาผ่านไป 20 ปีกว่า ฉันขึ้นรอรถเมล์กำลังจะกลับบ้าน
ผู้ชายร่างท้วมวัยร่วม 30 ปี สวมชุดข้าราชการ ถือกระเป๋าเอกสารพะรุงพะรัง
ทั้งสองมือ ด้วยสัญญาตมณาน่าจะประกอบอาชีพครู ชายคนนั้นกำลังวิ่งมุ่ง
หน้ามาหาฉัน ทุกคนที่ป้ายรถเมล์เพ่งมองดูเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้น ฉัน
เดินถอยหลังมา 2 ก้าว ulyongกับท่าทางของชายคนนั้น เขาวางของแล้วกราบ
ฉันในป้ายรถเมล์ เขาเงยหน้าขึ้นมาพร้อมหยาดน้ำตาที่เริ่มเอ่อไหลอาบแก้ม

แววตาคุณนี่.....

.....

แววตาคุณนี่.....

ฉันพอจำได้มันคุ้นๆ อยู่ในความคิด แต่ทำไมหนอน้ำตาของฉันมันไหลออกมาเป็นครั้งที่สองหลังจากครั้งแรกเกิดขึ้นในวันที่ฉันเป็นครูวันสุดท้าย ดวงตาดวงนี้ฉันเริ่มจำได้แม่น เหมือนจะเป็นนักเรียนที่ฉันเคยสอนเมื่อ 20 ปีก่อน

“ครูน้ำ จำผมได้ไหมครับ” น้ำเสียงนี้ยังตอกย้ำความมั่นใจ

“เอ..เลขานุการน้อย..ของครูใช่ไหมจ๊ะ” เสียงสั่นเครือของฉันเปลี่ยนออกไป

“จุก ของครู”

ฉันเริ่มตั้งสติได้ อยากจะเดินหนีเจ้าจุกไปให้ไกล อายเหลือเกิน การสนทนาของครูปัจจุบันและครูในอดีตได้เริ่มต้นขึ้นบนเก้าอี้ที่ป้ายรถเมล์แห่งนั้น

ฉันกลับมาถึงบ้าน นอนบนเปลไม้สักริมระเบียงบนชั้นสอง สายตาที่ทอดมองดวงดาวนับล้าน รอยยิ้มที่มอบให้กับตัวเอง ภูมิใจกับผลิดผลทางการศึกษา การที่ฉันเป็นครูในเวลา 5 ปีกว่า วันนี้สอนให้ฉันต้องปรับตัวให้เข้ากับคำสั่งเหมือนกับครูจุก ครูที่ฉันรักมาก ฉันปลดคำว่าครูออกจากการเป็นอาชีพมานานแล้ว แต่จิตวิญญาณการเป็นครูนั้นกระซกก็ครั้งก็คราวมันก็ไม่ออกเสียที ฉันเปิดกระเป๋าสะพายหยิบกระดาษแผ่นหนึ่งขึ้นมา หรือเป็นเพราะกระดาษแผ่นนี้คำว่าครูจึงอยู่ในใจฉันตราบนันต์กาล

“ขอ โทด คับ คุณ คุ โหม ทำ อะน นี ไม เปน คับ”

ฉันนอนกอดกระดาษแผ่นนี้ที่ริมระเบียงในคำคืนที่หัวใจอบอุ่นมากที่สุดท่ามกลางฤดูกาลที่หิมะตกกลางเมืองไทยในเดือนเมษายน.

ผลงานของ แมน คล้ายสุวรรณ โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม

“หนูตัดสินใจแล้ว, เรียนจบหนูจะไปเป็นครู หนูอยากเห็น
การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น หนูอยากเห็นลูกหลานของหนูมี
อิสระในความคิดของตนเอง พอกันที่-เผด็จการ”

โครงการงาน

วิชา ภาษาไทย

เรื่อง ดันจะไม่มีวันกลายเป็นหุ่นยนต์

จัดทำโดย

เด็กหญิงเฟ่งจิตร คิตคะนึ่งป.5/4 เลขที่ 68

เสนอ

อ.พิศยา อัครมหาจุลย์

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

โครงการนี้จัดทำขึ้นด้วยสองมือและเจตนารมณ์ของดิฉันเอง ทุกตัวอักษร

ล้วนกลั่นกรองมาจากมุมมองส่วนบุคคลของดิฉัน

ไม่ใช่โครงการที่เหมาะสมสำหรับทุกคนโปรดใช้วิจารณญาณในการอ่านค่ะ

ด้วยความปรารถนาดีจาก : เด็กหญิงเฟ่งจิตร คิตคะนึ่ง

ที่มาและความสำคัญของโครงการ

คำนำ

ไม่เรียว-ทั้งเจ็บ ปวด แสบ และแสบไว้ด้วยกลิ่นไอของเผด็จการฝัง

ลึก

สำหรับดิฉัน ไม่เรียวยังไม่เจ็บแสบเท่าคำพรสวาทสาธิตสารพัดชนิดที่กระโหมกระหน่ำซ้ำเติมไม่รู้จบ ทุกคราที่ดิฉันตั้งคำถามต่อสิ่งที่เรียกว่า “การเรียนการสอน ” ผลสะท้อนกลับมักออกมารุนแรงสม่ำเสมอ เหล่าอาจารย์ดูจะอ่อนไหวกับการที่มีเด็กประณามหักคนมาลั่นกลอนความเชื่อที่พวกเขาเชื่อมั่นและหวงแหนประดุจคัมภีร์ไบเบิล คล้ายเป็นเขตหวงห้ามที่กั้นรั้วหนามมิคจิต แล้วยังติดป้ายว่า :

หากยังรักชีวิต อย่าคิดขบถนะหนูๆ , จากคุณครูที่รัก จ๊วบๆ

เป็นคำเตือนที่เปี่ยมล้นไปด้วยไมตรีจิต และจริงเสียยิ่งกว่าจริงอีกค่ะ หากหนูยังรักชีวิต (จากนี้ไปขอใช้สรรพนามว่า “หนู” แทน “ดิฉัน” นะคะ) หนูก็ควรระก้มหน้าก้มตาเรียนต่อไป ทำตามคำสั่ง และ อย่า สงสัย, ขออย่าว่าอย่าสงสัย หรือถ้าจะจับความสงสัยไม่ได้ ก็จงรูตชิปปากให้สนิท ไม่ว่าคันปากแค่ไหน อึดอัดขัดข้องจิตเพียงใด จงจำเอาไว้ว่าคุณครูรักเด็กพุดน้อย น้าเอ็นดูจื๊นกเป็นนก จี๊ไม้เป็นไม้ จี๊หมาเป็นหมา จี๊นักรการเมืองเป็นนักรการเมือง

เพื่อนๆ หนูส่วนใหญ่ทำได้ค่ะ ใครทำได้ดีอีกหน่อยก็ได้คะแนน
พิสวาสไปอีกโ

(*เชิงอรรถ 1 : คะแนนพิสวาส หมายถึง ใครทำตัวน่ารัก ก็จะได้
คะแนนพิสวาสไปครอบครอง)

คุณครูไม่เคยให้คะแนนพิสวาสหนูเลยล่ะ เคยแต่ประเคนแจกไม้
เรียวลงบนแก้มกัน วันนี้ก็เช่นกัน

กราฟมวลอรรถของครูทวิในช่วงต้นคาบ จัดได้ว่าอยู่ในระดับดี
มากที่สุด ทำให้ออกของนักเรียนห้อง ป.5/4 โลงกันถ้วนหน้า (ถอนหายใจจะ-
เพื่อใครไม่เกิด) ครูทวิขึ้นชื่อว่า ถ้าทำให้ใครก็สามารปะทุได้ราวกับภูเขาไฟ
คุงกูราฮัวในเอกวาดอร์เลยทีเดียว และตอนนี้ กราฟอรรถของครูทวิกำลังดิ่ง
ลงเหว

ไม่เรียวแหวกอากาศ ฟาดเปรี้ยงใส่กันบอบบาง

มีเพียงเสียงครางเจ็บปวดของตัวหนู กับเสียงคำสบถแสบแสบของครู
ทวิ

“คำนำ สารบัญ ใจความ สรุป บรรณานุกรม” คือชุดคำที่พอจะจับ
ใจความได้ สลับกับเสียงฟาดทิ่มหนักและเสียงร้องของหนู – ป๊าบ โอ้ย คำนำ
ป๊าบ โอ้ย สารบัญ ป๊าบ โอ้ย ใจความ ป๊าบ โอ้ย สรุป ป๊าบ โอ้ย บรรณานุกรม
ป๊าบ โอ้ย สอนไม่รู้จักจำ ป๊าบ ป๊าบ ป๊าบ โอ้ย

หนูแค่สงสัยไม่ได้-โจนทุกครั้งที่มีคำสั่งให้ทำชิ้นงาน สิ่งตามมา
เสมอคือรูปรอยและโครงร่างที่ตายตัว คำนำ สารบัญ ใจความ สรุป
บรรณานุกรม ป่าบ โอ้ย

คำนี้แหละ คือเหตุผลที่ครูทวิพาตหนูยัง

และนี่คือคำนำของหนู

วัตถุประสงค์

๑. วัตถุประสงค์, ทำไมเราจึงต้องเขียน “วัตถุประสงค์” ในโครงงาน
ทุกเล่ม? หนูมองว่ามันเป็นส่วนเกิน-เป็นเนื้องอกที่ไร้ความจำเป็นต่อการ
ทำงานของร่างกาย ในเมื่อทุกครั้งที่หนูถูกสั่งให้ทำโครงงาน หนูก็ได้แต่เขียน
ด้วยถ้อยความเดิมๆ ประโยคเดิมๆ ที่แค่ปรับเปลี่ยนนิดๆ หน่อยๆ เช่นนั้นแล้ว
เราจะเขียน “วัตถุประสงค์” กันไปเพื่อสิ่งใด? โจนไม่ข้ามไปด้วเนื้อหาเลย
เล่า?

๒. ในความเป็นจริง วัตถุประสงค์ในการทำโครงงาน (ของผู้จัดทำ)
ทุกเล่ม ก็คือ ต้องการคะแนน ถ้าไม่ทำก็ไม่ผ่านวิชานี้ๆ เหตุผลจริงก็มีเพียง
เท่านั้นแหละ ไม่มีใครอยากทำโครงงานเพราะ “ต้องการให้ผู้ที่ยอยากศึกษาเรื่อง
วรรณคดีไทย ได้เข้าใจอย่างถ่องแท้ บลาๆ” เหมือนอย่างที่เขียนๆ กันกัน
หรอกค่ะ

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

ยุคสมัยเปลี่ยนแล้ว ปัจจุบันไม่มีใครเข้าห้องสมุดเพื่อค้นคว้าตำรา
อ้างอิงเล่มยักษ์ให้มือเปอะฝุ่นเล่นกันอีกต่อไป ในเมื่ออินเทอร์เน็ตอยู่ใกล้แค่
ปลายดิน หนูกับเพื่อนๆ จะหาข้อมูลอันใด ก็เพียงนั่งกรอกนั่งจิ้มที่
หน้าจอคอม ข้อมูลมากมายก็หลั่งไหลมาในเวลาเพียงหนึ่งคลิก

(*เชิงอรรถ 2 : หนึ่งคลิก เป็นหน่วยวัดเวลาที่สั้นที่สุด เทียบได้กับ
ความเร็วอินเทอร์เน็ตตรงข้ามกับ หนึ่งอนันต์กาล)

วันนี้ก็เช่นกัน.

หนูทำรายงานมาส่งครูมดแดง (โรงเรียนของหนูมีครูมดอยู่สามคน
ครูมดดำ ครูมดแดง และครูมดเอ็กซ์) โดยข้อมูลที่ใช้อ้างอิง หนูค้นหามาจาก
Google.com แต่ส่วนที่ใช้ความเข้าใจ หนูเขียนด้วยตนเองทั้งหมด

หน้าบรรณานุกรมของหนูขาวโล่งโปร่งใส มีเพียงแต้มดำน้อยๆ ของ
Google.com ประดับอยู่ กลางหน้ากระดาษในตำแหน่งที่เหมาะสมพอเหมาะ
พอดี

ครูมดแดงถูกองสอสองตัวหล่นใส่

จี ดับเบิลโอ จี แอล อี

ครูมดแดงพยายามสะกดก็ครั้ง ผลลัพธ์ที่ออกมาก็เพียง : ภูเกิ้ล

“นี่มันหมายความว่ายังไง? เฟ้งจิตร” ครูมดแดงถามหนู

รายงานของเพื่อนๆ ใช้เพียงวิธีคัดลอกใจความ แล้วนำมาจัดวางลง
เอกสาร แต่ทุกคนล้วนมีหน้าจากของบรรณานุกรมชั้นดี ศาสตราจารย์คนนั้น
คนนี้ สารานุกรมหน้า 184 สำนักพิมพ์โน้นนี่ ราชบัณฑิตยสถาน อ้างว่า
ค้นคว้าจากห้องสมุดโรงเรียนบ้าง หอสมุดแห่งชาติบ้าง

หนูเฟ้งเข้าใจว่า ถ้าอยากได้ดีในสังคมนี้ ต้อง “ผักชีโรยหน้า”

ฉันจะไม่มีวันกลายเป็นหุ่นยนต์

สวัสดีค่ะ หนูชื่อ เฟ้งจิตร นามสกุล คิดคำนึง เกิดมาในครอบครัว
ชนชั้นกลาง พ่อทำงานเป็นสถาปนิก แม่ทำงานแปลหนังสือให้พวก
สำนักพิมพ์ต่างๆ

พ่อหนูชอบฟังเดอะ บีเทิลส์ แม่หนูชอบอ่านนิยายของคาฟกา
กับมูราคามิ

ทุกวันหยุด เราสามคนจะไปปิกนิกที่ทุ่งหญ้ากว้างๆแถบชานเมือง
พ่อมักขับรถออกไปให้ไกลที่สุด ห่างไกลจากกลิ่นของความเป็นกรุงเทพฯที่สุด
เท่าที่จะทำได้ หนูเคยถามพ่อว่า ทำไมต้องมาไกลขนาดนี้ พ่อตอบว่า ที่นี้ทำให้
พ่อระลึกได้ว่าคนยังเป็นมนุษย์อยู่ เหมือนทุ่งหญ้าสีเขียวกับแดด อ่อนๆจะช่วย
ชาร์จไฟให้พ่อพร้อมกลับเข้าไปผจญชีวิตหุ่นยนต์ในเมืองใหญ่อีกครั้ง

แม่จะปูเสื่อพลางกินแซนด์วิชที่ทำเอง (สำหรับหนู-มันคือแซนด์วิชที่อร่อยที่สุดในโลก) พ่อมักเล่นกีตาร์ ส่วนจันมักนอนอ่านหนังสือบนพรมหญ้าหนานุ่ม ฟังเสียงผีเสื้อกระพือปีกเบาๆ

มันเป็นช่วงเวลาพาฝัน ก่อนที่ความเป็นจริงจะบีบคลานมาถึง

จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัส ศุกร์ – วันเวียนอยู่เช่นนั้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า ระบบกำลังพยายามหลอมรวมหนูให้เป็นหนึ่งเดียวกับมัน แต่ไม่มีทางเสียหрок, หนูไม่เคยยอมอ่อนข้อให้มันง่ายๆ นั่นทำให้หนูโดนไม่เรียวถามหาอยู่รำไป

รอยฟาดของกรรไกรยังชำระบม คำคร่ำครวญของกรรมคงแดงยังไม่จางหาย

ห้องหนูมีนักเรียน 68 คน หนูเป็นคนที่ 68

หนูไม่เข้าใจว่าทำไมผู้ใหญ่ถึงไม่เปิดอิสระให้หนูได้คิด ได้ทำ ได้เรียนรู้ ได้หกล้มด้วยตัวเอง เพราะนั่นจะทำให้หนูเจ็บและจำไปจนวันตาย หนูไม่เข้าใจว่า ทำไมหนูคิดแปลกไปจากตำราหรือลมปากของผู้สอนไม่ได้ หนูไม่เข้าใจว่าอะไรคือความถูกต้องในบรรทัดฐานของโรงเรียน หรือเพียงต้องการให้เด็กทุกคนออกมาเป็นหุ่นยนต์ที่พร้อมจะทำงานในระบบอุตสาหกรรม หนูไม่เข้าใจว่าทำไมเราถึงต้องนั่งทำโครงการด้วยโครงร่างที่ผู้อื่นกำหนดรูปแบบตายตัวมาให้แล้ว-มันมีค่าตรงไหนกัน?

หนูไม่เข้าใจ หนูไม่เข้าใจ หนูไม่เข้าใจ หนูไม่เข้าใจ หนูไม่เข้าใจ
หนูไม่เข้าใจ

I don't understand I don't understand I don't understand

Isch verschdehe need! Isch verschdehe need!

หนูเริ่มเรียนรู้ที่จะเก็บความสงสัยเอาไว้ เพราะนั่นเป็นวิธีเอาตัวรอด
ในสังคมนี้-เลือกคนที่จะคุยด้วย และแน่ใจว่าคนๆ นั้นมีทัศนคติที่ตรงกับเรา
ในกรณีของหนู คือ พ่อกับแม่ค่ะ

ห่อพ็อกเก็ตหน้าใจเบาๆ ทำทางตั้งใจสลับประหนึ่งกำลังรับฟังนักบุญ
เทศน์กลางทุ่งหญ้าในเขรูลาเล็ม แวดตาของพ่ออบอุ่นและเปี่ยมชีวิต แตกต่าง
จากแววตาของหุ่นยนต์ที่หนูได้พบได้เห็นอยู่แทบทุกวัน

เมื่อหนูเล่าจบ คำถามมากมายพรั่งพรูกรูกันออกมา ถูกกองพะเนิน
ไว้ตรงหน้าพ่อ ยากจะไล่ตอบความสงสัยของหนูให้หมดในคืนเดียว

พ่อยิ้ม ลูบหัวหนูเบาๆ

“พลอย (ชื่อเล่นของหนูเองค่ะ) พ่อดีใจนะ ที่ลูกฉลาดและคิดเอง
เป็นแบบนี้ พ่อเชื่อว่าหนูต้องได้ทำเรื่องยิ่งใหญ่ในวันข้างหน้าแน่ๆ พ่อภูมิใจ
ในตัวลูกนะพลอย อย่าไปสนใจเลยว่าคนอื่นเขา คิดกันยังไง หนูทำดีที่สุด
แล้ว”

วินาทีนั้น. หนูสัญญากับพ่อว่า หนูจะไม่มีวันเติบโตมาเป็นหุ่นยนต์
แน่นอน

โครงการนี้อาจไม่เกิดผลประโยชน์ใดๆ แก่วิชาภาษาไทย หรือ
แม้แต่ตัวหนูเอง (อาจเป็นผลร้ายต่อคะแนนของหนูด้วยซ้ำ)

แต่หนูก็ตั้งใจที่ได้เขียนโครงการเล่มนี้

หนูตัดสินใจแล้ว, เรียบจบหนูจะไปเป็นครู หนูอยากเห็นการ
เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น หนูอยากเห็นลูกหลานของหนูมีอิสระในความคิด
ของตนเอง พอกันที-เผด็จการ

เช่นนั้น โครงการเล่มนี้คงมีค่ามากกว่าเศษกระดาษไม่กี่แผ่น

ผลงานของ ชีรัช หวังวิศาล โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี

“เป็นการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียน ได้รู้
เรื่องใหม่ๆ ที่น่าสนใจไปพร้อมๆ กับเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เปี่ยม
ด้วยคุณค่า แต่การศึกษาแบบนั้นก็ยิ่งห่างไกลกับปัจจุบันอยู่มาก”

ห้วงความคิดขณะหนึ่ง

“ได้ทุนการศึกษาไปเรียนต่อที่อเมริกาเนี่ยละ!”

เสียงของเด็กสาวดังจนแม่ของเธออดหันมามองอย่างสงสัยไม่ได้

“อืม อืม ฝากแสดงความยินดีด้วยละกัน อ้อ บ๊ายบาย” เด็กสาวขุด

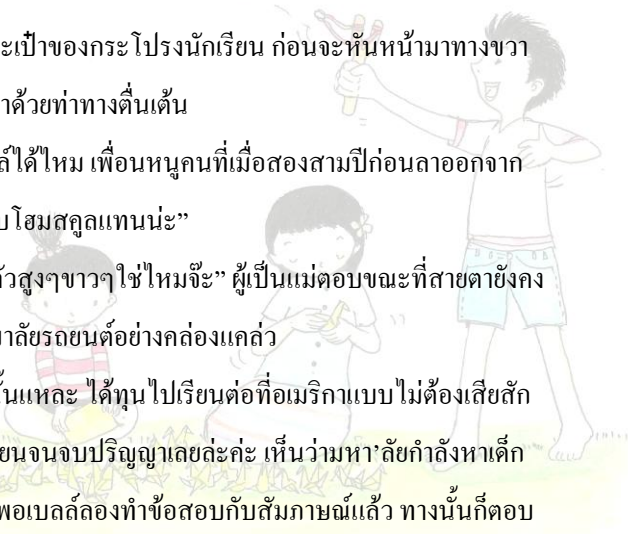
โทรศัพท์ลงไปในกระเป๋าของกระโปรงนักเรียน ก่อนจะหันหน้ามาทางขวา
เล่าเรื่องที่เพิ่งได้ยินมาด้วยท่าทางตื่นเต้น

“แม่จำเบลล์ได้ไหม เพื่อนหนูคนที่เมื่อสองสามปีก่อนลาออกจาก
โรงเรียนไปเรียนแบบโฮมสคูลแทนนะ”

“อ้อ คนที่ตัวสูงๆ ขาวๆ ไซ้ไหมจ๊ะ” ผู้เป็นแม่ตอบขณะที่สายตายังคง
มองถนน หมุนพวงมาลัยรถยนต์อย่างคล่องแคล่ว

“ไซ้ๆ คนนั้นแหละ ได้ทุนไปเรียนต่อที่อเมริกาแบบไม่ต้องเสียสั
บาทเลยนะ! ให้ไปเรียนจนจบปริญญาเลยละกะ เห็นว่ามหา'ลัยกำลังหาเด็ก
ต่างประเทศที่มีแวว พอเบลล์ลองทำข้อสอบกับสัมภาษณ์แล้ว ทางนั้นก็ตอบ
ตกลงมาเลยอะ!”

“ว้าว เก่งจังเลย”

“อ้อ... ไม่ได้เรียนที่โรงเรียนแต่กลับเก่งกว่าเยอะเลย... น่าอิจฉาจัง”
เสียงพึมพำนั้นเบาแต่ก็เพียงพอที่จะให้คนขับรถที่นั่งอยู่ข้างๆ ได้ยินและอดยิ้ม
เล็กน้อยไม่ได้

“การศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในโรงเรียนนี่จ๊ะ” คำพูดธรรมดาๆ นั้น
ดึงดูดความสนใจจากเด็กสาวได้อย่างน่าประหลาด

“แต่ว่าคนส่วนมากก็เรียนในโรงเรียนนี่คะ”

“แล้วหนูเห็นคนส่วนมากประสบความสำเร็จมากๆ ไหมล่ะ”

“เอ่อ ก็ไม่ค่อยมีจ๊ะ ก็... คนที่เงินเดือนต่ำๆ ก็เยอะนี่นา”

“รายได้น้อยไม่ได้หมายความว่าเค้าไม่ประสบความสำเร็จหรอกนะ
มันต้องดูกันหลายๆ ด้าน” คุณแม่ผู้เรียนจบจิตวิทยาเริ่มสอนลูกสาวเหมือนทุก
ที

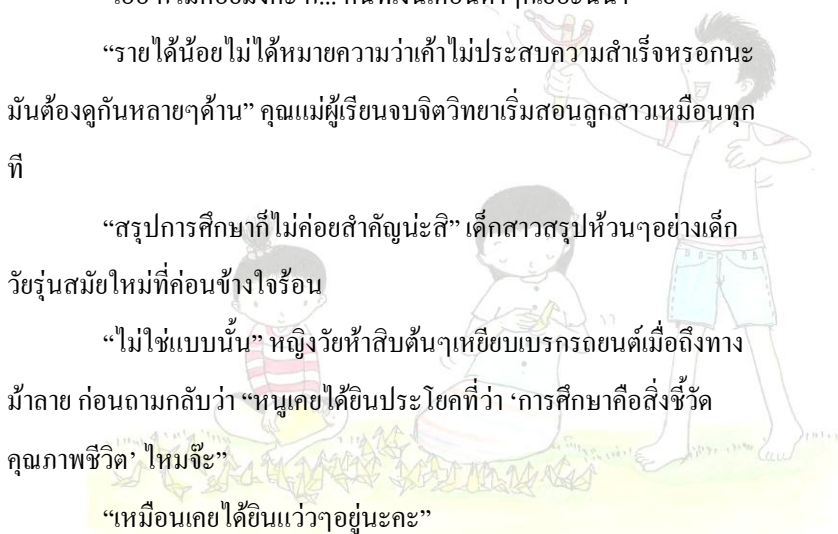
“สรุปการศึกษาก็ไม่ค่อยสำคัญนะสิ” เด็กสาวสรุปหัวงออย่างเด็ก
วัยรุ่นสมัยใหม่ที่ค่อนข้างใจร้อน

“ไม่ใช่แบบนั้น” หญิงวัยห้าสิบต้นๆ เขยิบเบรกรถยนต์เมื่อถึงทาง
ม้าลาย ก่อนถามกลับว่า “หนูเคยได้ยินประโยคที่ว่า ‘การศึกษาคือสิ่งชี้วัด
คุณภาพชีวิต’ ไหมจ๊ะ”

“เหมือนเคยได้ยินแว่วๆ อยู่ล่ะคะ”

“นั่นแหละ เป็นคำนิยามของคนไทยเลยล่ะ”

“ถ้าคิดอย่างนั้นทำไมไม่ทำระบบการศึกษาให้ดีขึ้นเลยล่ะ” เธอมัก
เถียงก่อนอธิบายจบเสมอ

“แหม แม่ไม่ใช่คนร่างหลักสูตรซะหน่อย” คุณแม่ก็คอยู่ครู่หนึ่งก่อน
แสดงความเห็นว่า “แต่ถึงแม่ร่างหลักสูตรได้ คุณภาพชีวิตของคนไทยก็คง
ไม่ได้ดีขึ้นมากหรอกนะ”

“อ้าว ทำไมอะ ไหนแม่บอกว่าการศึกษาคือสิ่งชี้วัดคุณภาพชีวิตใน
กะ”

“ความคิดนี้นันท์ถูกส่วนหนึ่ง แต่ก็ไม่ใช่ทั้งหมดอยู่ดี”

“แม่พูดอะไรกำวมอีกแล้วอะ ประจำเลย” เด็กสาวขมวดคิ้ว
ผู้เป็นแม่ยิ้มน้อยๆ ก่อนพูดต่อว่า “ต่อให้หลักสูตรดีแค่ไหน นักเรียนฉลาดแค่ไหน
ไหน ค่านิยมในสังคมไทยก็ไม่ได้เปลี่ยนตามในทันทีหรอกนะจ๊ะ ค่านิยมที่แม่
พูดถึงก็อย่างเช่นเรื่องการรับเข้าทำงาน หลายบริษัทก็ยังเลือกรับคนเพราะ
สถาบัน ไม่ได้ดูที่ความสามารถจริงๆ อ้อ เรื่องเส้นสายก็ยังมีอยู่มากนี่นะ” เธอ
ต้องการให้ลูกสาวคิดและเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าอธิบายทุกเรื่องอย่าง
ชัดเจน

“เส้นสาย... หนูเกลียดคำนี้จังเลยคะ” ผู้เป็นลูกเบ้าปาก สีหน้าบ่งบอก
ความไม่พอใจและความเบื่อหน่ายอย่างชัดเจน “คนสมัยนี้เห็นแก่เงินจริงๆ นะ
คะ”

หญิงวัยกลางคนหัวเราะจนเห็นริ้วรอยแห่งประสบการณ์บนใบหน้า
ชัดเจน “โอ้โฮ พูดซะระบบการศึกษาไทยพังดูแย่ไปเลยนะจ๊ะ ทุกอย่างก็มีทั้ง
ข้อดีและข้อเสียในตัวมันเอง การศึกษาเองก็มองได้หลายด้าน... หนูคิดว่า
การศึกษาคืออะไรล่ะ”

คำถามนั้นทำให้เธอเริ่มครุ่นคิด

...พอพูดถึงการศึกษาก็นึกถึงการไปโรงเรียน

พอไปโรงเรียนก็เรียนเรื่องเดิมๆ อา ประวัติศาสตร์สมัยอยุธยานี้จะ
จะให้เรียนอีกกี่รอบเนี่ย

เด็กสาวยื่นมือไปปรับไอเย็นจากช่องแอร์แล้วเหม่อมองท้องฟ้ายาม
เย็นของเมืองหลวงที่เธอเกิดและเติบโตมาตลอดสิบหกปี รถยนต์จอดนิ่ง
เพราะสัญญาณไฟจราจรเป็นสีแดง บรรยากาศสบายๆที่ได้ยินเพียงเสียงแอร์
ทำงานชวนให้เปลือกตาหนักลงโดยไม่รู้ตัว ถ้าไม่มีเสียงบีบแตรของรถยนต์
คันข้างๆ เธอคงจะเผลอปรับเบาะรถลง แล้วนอนหลับไปแล้ว

เอ... จริงๆการศึกษาเนี่ย จุดประสงค์คือพัฒนาผู้เรียน... สันะ?

ฟังดูจำเป็นแต่ก็น่าเบื่อสุดๆไปเลยน้ำ...

สัญญาณไฟจราจรเปลี่ยนเป็นสีเหลือง

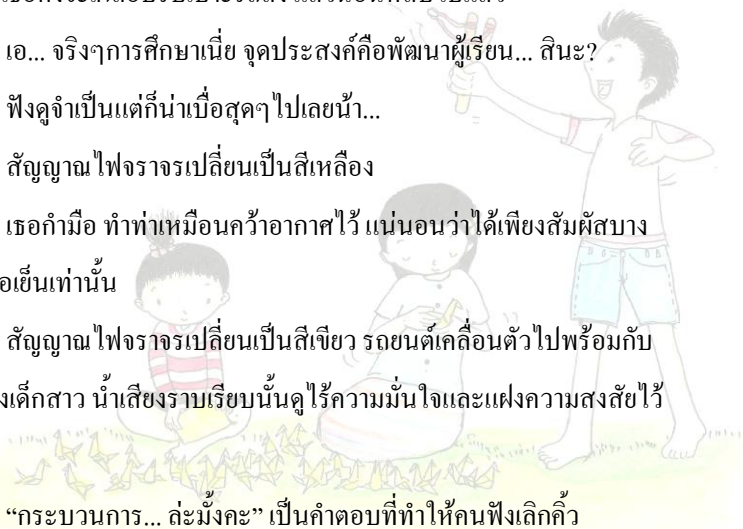
เธอกำมือ ทำท่าเหมือนคว้าอากาศไว้ แน่ใจว่าได้เพียงสัมผัสบาง
เบาของไอเย็นเท่านั้น

สัญญาณไฟจราจรเปลี่ยนเป็นสีเขียว รถยนต์เคลื่อนตัวไปพร้อมกับ
คำพูดของเด็กสาว น้ำเสียงราบเรียบนั้นดูไร้ความมั่นใจและแฝงความสงสัยไว้
ไม่น้อย

“กระบวนการ... ละมั้งคะ” เป็นคำตอบที่ทำให้คนฟังเลิกหัว

“กระบวนการในการดึงเอาประสิทธิภาพสูงสุดของผู้เรียน
ออกมา...” เด็กสาวเอ่ยซ้ำๆ

“หืม... กระบวนการงั้นหรือ...” คุณแม่พยักหน้าเป็นเชิงรับรู้ “ก็จริง
นะ และแต่ละสถานศึกษาก็มีกระบวนการที่ต่างกันออกไป สถานศึกษานี้แม่

ไม่ได้หมายถึงเฉพาะโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยนะ ทั้งที่บ้าน ตามชุมชนต่างๆ หรือที่ไหนๆ ก็ตามที่มีการเรียนรู้ด้วย” ก่อนจะพูดความคิดเห็นของเธอด้วย น้ำเสียงที่เปี่ยมด้วยความเชื่อมั่น

“แม่มองว่าการศึกษาถือการพัฒนาละ”

“พัฒนาคณะหรือคะ”

“ใช่จะ พัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจเลย จิตใจที่ว่าเนี่ย ไม่ได้หมายถึง การสอนพุทธศาสนาให้แยกแยะผิดชอบชั่วดีอย่างเดียวหรอกนะ แต่รวมถึง บทบาทและหน้าที่ของตนเองที่น่าจะได้เรียนรู้จากวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยนะ จ๊ะ”

ทว่าดวงตาของเด็กสาวกลับแสดงความเบื่อหน่ายอีกครั้ง “สอนแต่ จำนวนส.ส.กับส.ว.นะสิ ทองนุ่นท่องนี่จนหัวจะแตกแล้วเนี่ย”

คุณแม่เหลือบมองสีหน้าบึ้งตึงของลูกสาวผู้ขี้นมาตั้งแต่เด็ก แล้ว พูดต่อ “การสอนสมัยนี้ไม่เหมือนสมัยแม่ที่สอนละเอียดมากเลย จริงๆ ก็สอน หน้าที่ต่างๆ ไปให้รู้ว่าพลเมืองที่ดีเป็นแบบไหน ใช้ความจำควบคู่กับความ เข้าใจ...”

“เป็นเชิงบูรณาการหน่อยซิไหมคะ” เด็กสาวนึกถึงการสอนเชิง บูรณาการที่โรงเรียนตอนประถมของเธอใช้จนมาทันที ช่วงเวลาที่รู้สึกดีที่สุด ในชีวิต อยากไปโรงเรียนทุกวัน เพราะการเรียนในตอนนั้นไม่ใช่แค่การนั่ง ฟังครูพูดแล้วจดตาม แต่เป็นการถามตอบและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ มี กิจกรรมสนุกๆ ให้ทำมากมาย คำว่า “งานบูรณาการ” ก็ไม่ใช่แค่เอาเนื้อหา

บางส่วนจากวิชาหนึ่งมาใส่ลงในงานอีกชิ้นหนึ่ง แต่เป็นการนำเนื้อหาของวิชา
ต่างๆมาวิเคราะห์และจัดเรียงให้เป็นระบบ มีความเกี่ยวเนื่องกัน

เป็นความรู้สึกที่โหยหามาโดยตลอด

ไม่ต้องคอยกังวลว่าทรงผมถูกระเบียบไหม อาจารย์คนนี้ชอบหัก
คะแนนตอนไหนบ้าง แต่เป็นการเรียนรู้เรื่องใหม่ๆทุกวันอย่างสร้างสรรค์

เป็นการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียน ได้รู้เรื่องใหม่ๆ
ที่น่าสนใจไปพร้อมกับเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เปี่ยมด้วยคุณค่า

แต่การศึกษาแบบนั้นก็ยังห่างไกลกับปัจจุบันอยู่มาก

...เฮ้อ! คงไม่มีที่ไหนทำได้แบบโรงเรียนนั้นแล้วละ คิดถึงนมกับ

คอร์นเฟล็กตอนสิบโมงจึ่งเลย!

เธอปล่อยตัวเองให้ล่องลอยไปกับความทรงจำอันหอมหวาน
เหล่านั้นครู่หนึ่ง ก่อนจะยิ้มกว้าง พุดอย่างร่าเริงว่า “คิดถึงตอนประถมจึ่งเลย
ล่ะ! ของว่างตอนบ่ายอร่อยทุกอย่างเลย!”

“คิดถึงแต่เรื่องกินนะเรา” ผู้เป็นแม่พุดแล้วก็หัวเราะเบาๆ “เป็น
โรงเรียนที่ดีมากจริงๆนะแหละ แม่ประทับใจตั้งแต่เห็นกายภาพของโรงเรียน
แล้ว นุคตากกับระบบก็ต่างจากที่อื่น คุณภาพดีคุ้มกับค่าเทอมจริงๆ”

“การศึกษาคือการลงทุนนี่เนอะ หนูว่าคุ้มนา”

พุดแล้วสองแม่ลูกก็หัวเราะ

นี่คือช่วงเวลานึงชั่วโม่งครั้งบนรถยนต์ขณะกลับบ้าน หากเด็กสาว
ไม่เหนื่อยจนผล็อยหลับไปก่อน ก็มักจะมีการสนทนาสบายๆที่ได้แนวความคิดๆ
แบบนี้อยู่ด้วย

เป็นช่วงเวลาแห่งการเรียนรู้ที่ล้ำค่า
ก็... การศึกษาไม่ได้อยู่แต่ในห้องเรียนนี่นา!

ผลงานของ อรورا ตรีตระกูล โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

“หากต้องเลือกในวันนี้ ผมขอเลือกในสิ่งที่ผมสามารถทำได้ สามารถพัฒนางานที่ทำได้ด้วย เพื่อความรู้ทักษะที่สามารถใช้ได้จริง ไม่ใช่แค่การแข่งขันตามค่านิยมเพียงเพื่อปริญญาเพียงอย่างเดียว และผมเชื่อว่าทุกคณะทุกสาขาวิชา อาชีพอ่อมเป็นเกียรติเป็นที่ต้องการของสังคมทั้งสิ้น”

คำตอบ

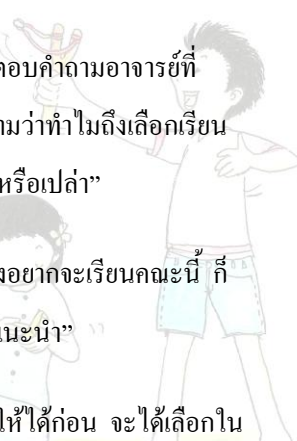
สายลมขมสายพัดมาเบาบาง ผมยังคงเดินต่อไปเรื่อยๆบนทางเท้าอย่างไร้จุดหมาย ทิวไม้รอบบริเวณโบสถ์กับสายลมเอื่อยๆ เสียงฝูงนกร้องเจี๊วเจี๊วท่ามกลางความงามของธรรมชาติที่พยายามปลุกขึ้นในสังคมเมือง การเดินเล่นครั้งนี้มันทำให้ผมรู้จักสถานที่ที่ไม่คุ้นเคยนี้มากยิ่งขึ้น ที่นี่เป็นสังคมอีกรูปแบบหนึ่งที่หลายชีวิตต่างไขว่คว้าที่จะมาสู่ เป็นอีกที่หนึ่งที่ผมกำลังพยายามให้ได้ซึ่งความสำเร็จในการศึกษา ‘มหาวิทยาลัย’

ความกดดันบางอย่างเริ่มเข้ามาในอารมณ์และความคิด วันนี้เป็นการสอบสัมภาษณ์การคัดเลือกนักศึกษาเข้ามหาวิทยาลัย หลังจากที่ผมพยายามจนผ่านข้อสอบปรนัยและอัตนัยมาอย่างทรหด ผมกับลำดับผู้ถูกสัมภาษณ์คนสุดท้าย คงไม่มีประโยชน์อะไรที่จะมาแต่เข้าเพื่อนั่งจับเข่า รอหน้าห้องที่จะได้เพียงอาการใจสั่นและตื้นเต้น บางครั้งการเดินเล่นนี้อาจน้อยก็ทำให้ปลดปล่อย เป็นการฆ่าเวลาได้ก็อย่างหนึ่งสำหรับผม

“น้องนัท มาทำอะไรที่นี่” เสียงทักทายดังขึ้นจากใครคนหนึ่งที่ได้มะ
ม้าหินอ่อนใต้ต้นไม้ รุ่งพี่สาวในชุดนักศึกษาส่งอ้อมมา เธอเคยเรียนมัธยม
ปลายที่เดียวกับผม ทว่าด้วยเวลาและการแต่งตัวที่เปลี่ยนไปกลับทำให้ผมจำ
ชื่อเธอไม่ได้

“ผมมาสอบสัมภาษณ์ครับ เป็นคนสุดท้ายต้องรออีกตั้งนาน เลย
เดินมาสำรวจรอบๆ นะครับ” ผมนั่งลงคุยกับพี่คนนี้ ในสมองยังคงพยายาม
นึกชื่อเธออยู่

“เครียดหรือเปล่าละ ถ้ากลัวที่จะพูด กลัวตอบคำถามอาจารย์ที่
สัมภาษณ์ก็ไม่ต้องห่วงอะไรหรอก ส่วนใหญ่ก็จะถามว่าทำไมถึงเลือกเรียน
คณะนี้อะไรประมาณนั้นแหละ อยู่ที่เราวouldพร้อมหรือเปล่า”

“จะตอบอย่างไรดีละ... เหตุผลของผมนึกอยากจะเรียนคณะนี้ ก็
สนใจในงานด้านนี้อยู่ แต่ขอบคุณที่มากนะครับที่แนะนำ”

“แค่นั้นเองเหรอ... ตอบคำถามของตนเองให้ได้ก่อน จะได้เลือกใน
สิ่งที่ดีที่สุด ” เธอยิ้ม สายตามองมาอย่างต้องการให้ผมพูดเหตุผลเพิ่มเติม

“คำถามตัวเอง?”

“เกือบลืมไปเลย เดี่ยวที่มีธุระ ต้องไปก่อนนะ โชคดีละ” ยังไม่
ทันที่ผมจะพูดอะไรต่อ เธอก็เอ่ยคำลา ก่อนจะเดินจากไป ทิ้งไว้เพียงผมกับ
คำถามที่ต้องตอบตัวเองอีกครั้ง

นี่ไม่ใช่ครั้งแรกสำหรับปัญหาเหล่านี้ ทั้งๆที่ผมเคยค้นหาคำตอบ และคิดว่าสามารถจัดการกับมันได้แล้วด้วยซ้ำ แต่คำว่า “กำลังหลอกตัวเอง อยู่หรือเปล่า?” กลับวนมาในหัวงำนิกอยู่เสมอ

และครั้งนี้ผมก็ไม่อยากที่จะหลอกตัวเองหรือใครทั้งนั้น

แสงแดดลอดใบไม้ลงทาบพื้นด้านล่าง ความร้อนเริ่มอบอ้าววิคูณ ขึ้นเมื่อเข้าสู่ยามบ่าย ผมที่พยายามจะหลีกเลี่ยงการนั่งรอหน้าห้องสัมภาษณ์ กลับต้องมานั่งจมปลักกับเงาคาความคิดตนเองอีกครั้งที่นี่ รุ่นพี่คนนั้นเดินไป นานแล้ว หากแต่ตัวผมกลับยังหาคำตอบให้ตนเองไม่ได้ ทั้งๆที่ตลอดเวลา หลายปีที่ผ่านมา ผมพยายามที่จะรู้จักตนเองมาโดยตลอด

‘ทำไมถึงเลือกเรียนคณะนี้’

ผมมองนักศึกษามากมายที่เดินผ่านไปมา ต่างคนก็คงเคยตอบ คำถามเช่นนี้มาแล้วทั้งนั้น หากแต่ผมในวันนี้พบเพียงความว่างเปล่า เหตุผล ที่เคยแอบลอกเพื่อนส่งในวิชาแะแน่วช่างไร้ความหมาย หลายคนอาจจะเคย เอาความชอบมาเป็นตัวแปรในคำตอบ แล้วผมล่ะ...ชอบอะไร ? สิ่งนี้หรือเปล่า ?

จากเด็กขยันท้อซัย ที่การเรียนปานกลาง เข้าสู่ขยันท้อซัยก็ยังคงทำ สิ่งต่างๆครึ่งๆกลางๆมาโดยตลอด หลักสูตรบังคับมากมายที่ได้เรียนผ่านมา

ไม่เคยตอบคำถามครั้งนี้ของผมได้เลย ในขณะที่เวลากำลังพาผมเดินทาง
ต่อไปเรื่อยๆ เพื่อก้าวสู่การจบหลักสูตรมัธยมในอีกไม่นาน

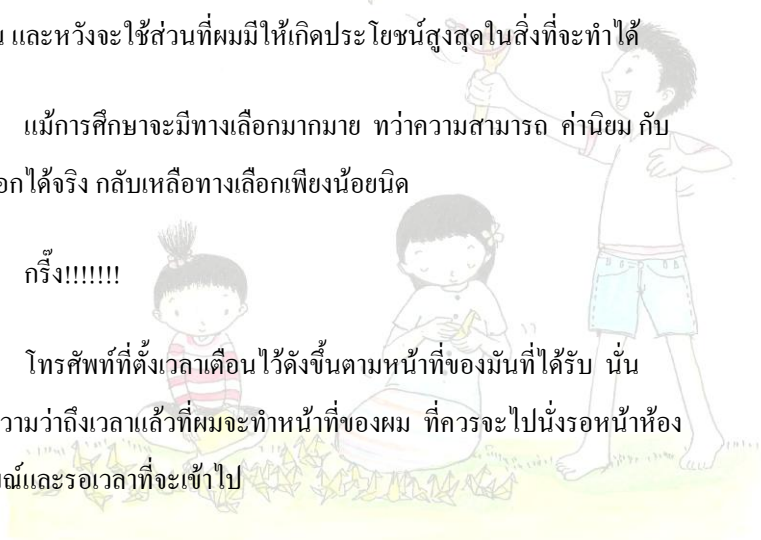
ผมไขว่คว้าอะไรได้บ้างในการเรียนม.ปลาย หลายสิ่งที่ผมไม่เคย
หิบบั่นมาในบันทึกที่ควรรู้ หลายหน่วยที่เราต่างลอกกันจนจบ แค่เรียน
เพียงเพื่อให้ผ่านไป มันไม่ได้ทำให้ผมมีความรู้ในส่วนนั้นเลย ผมที่เลือกจะ
ไม่รับมันเอง แม้วันนี้จะอยากกลับไปเรียนซ้ำอีกครั้งเพียงใดก็ไม่สามารถที่
จะฝืนกลับไปทำได้อีกแล้ว ผมจึงมีเพียงความรู้ความสามารถที่ผมมีอยู่
ปัจจุบัน และหวังจะใช้ส่วนที่ผมมีให้เกิดประโยชน์สูงสุดในสิ่งที่จะทำได้

แม้การศึกษาจะมีทางเลือกมากมาย ทว่าความสามารถ ค่านิยม กับ
สิ่งที่เลือกได้จริง กลับเหลือทางเลือกเพียงน้อยนิด

กรี๊ด!!!!!!

โทรศัพท์ที่ดังเวลาเตือนไว้ดังขึ้นตามหน้าที่ของมันที่ได้รับ นั่น
หมายความว่าถึงเวลาแล้วที่ผมจะทำหน้าที่ของผม ที่ควรจะไปนั่งรอหน้าห้อง
สัมภาษณ์และรอเวลาที่จะเข้าไป

หยุด... ผมหยุดความคิดของตนเองที่สับสนทั้งหมด ไม่อยากตกเป็น
เหยื่อของความคิดตนเองให้มากกว่านี้

บานประตูค่อยเปิดออกช้าๆ ผมหายใจลึกๆ เพื่อเพิ่มความมั่นใจก่อนก้าวเข้าไปในห้อง สายตาท่านอาจารย์ทั้งสามมองผมนิ่งๆ ถึงเวลาแล้ว... ถึงเวลา

“สวัสดีครับ ผมชื่อนายนันทชัยจากโรงเรียน....” การสนทนาเริ่มขึ้นจากการแนะนำตัวของผม ภายในห้องที่เงียบเสมือนไร้ผู้คน ลดทอนความมั่นใจผมลงไปเกือบครึ่ง

“เริ่มคำถามแรกเลยแล้วกัน ทำไมคุณถึงเลือกคณะนี้ล่ะ ทำไมถึงไม่เลือกคณะที่แข่งขันกันสูงๆ แบบที่คนส่วนใหญ่เลือกเรียนกัน เลือกคณะที่งานเงินรายได้ดีกว่า มันอาจจะเป็นคำถามที่ดูเหมือนสำเร็จรูปไปแล้ว แต่ผมเชื่อว่าเหตุผลของคำตอบสำหรับคนรุ่นคุณไม่เคยสำเร็จรูป” แวนดาถูกขยับเล็กน้อยหลังจบคำถาม อาจารย์ท่านที่นั่งตรงกลางมองผมอย่างประหมัดเชิงจิตวิทยา

และแล้วผมก็เจอคำถามที่ไม่ได้ต่างไปจากที่คาดไว้นัก จากคำตอบที่เคยคิดเคยเตรียมมาก่อนหน้า เมื่อมาเจอคำถามจริงกลับสลายจนแทบปะติดปะต่อเรื่องไม่ได้ ความสับสนยังคงขัดแย้งอยู่ในใจ

ผมสูดหายใจลึกๆ เรียกกำลังใจอีกครั้ง สติคิดว่าหลอกตัวเองไปจากสมอง ในเมื่อต้องตอบ ผมจะพูดความจริงจากสิ่งที่คิดและรู้สึกขณะนี้

“โดยความเห็นส่วนตัวแล้ว ผมมองว่า...คณะนี้เหมาะกับผมและความรู้ที่ผมจะสามารถนำมาต่อขอพัฒนาตนเองได้ เพราะผมต้องการความรู้ที่สามารถพัฒนาตัวผมให้มีประสิทธิภาพ ไม่ใช่แค่ปริญญา ไม่ใช่แค่งาน แคล่เงิน หรือค่านิยมใดๆทั้งนั้น ผมมองว่าคนทุกคนย่อมรู้จักขีดความสามารถความถนัดของตนเองดี ขึ้นอยู่กับใครจะยอมรับความจริงตรงส่วนนี้แค่นั้น การเรียน ม.ปลายที่ผ่านมาทำให้ผมรู้ว่าผมไม่ถนัดในสิ่งใด ผมทำได้เพียงการค้นคว้าเพื่อสอบให้ผ่านไปแต่ละครั้งเท่านั้น ซึ่งผมได้บอกตนเองว่า หากต้องเลือกในวันนี้ ผมขอเลือกในสิ่งที่ผมสามารถทำได้ สามารถพัฒนางานที่ทำได้ด้วย เพื่อความรู้ทักษะที่สามารถใช้ได้จริง ไม่ใช่แค่การแข่งขันตามค่านิยมเพียงเพื่อปริญญาเพียงอย่างเดียว และผมเชื่อว่าทุกคณะทุกสาขาวิชา อาชีพย่อมเป็นเกียรติ เป็นที่ต้องการของสังคมทั้งสิ้น ผมก็เป็นอย่างนี้นะครับ”

อาจารย์หญิงผู้ที่นั่งทางซ้ายก้มลงจจะไบบางอย่าง ในขณะที่อีกสองท่านมองหน้าผมนิ่งๆ ไม่มีคำพูดใดจากใครพูดต่อ

ความเงียบเริ่มเข้าปกคลุมในห้องชั่วขณะ ผมพยายามข่มความรู้สึกกังวลในใจให้หยุดนิ่ง แสงตะวันที่ส่องผ่านผ้าม่านเริ่มเป็นสีทองแล้ว ผมได้แต่พรับปากตนเองว่าอย่าเพิ่งหมดกำลังใจ

“คุณรู้จักตนเองแค่นั้น?” และแล้วอาจารย์ที่นั่งทางซ้ายมือผมก็เป็นผู้ที่ทำลายความเงียบได้ทันเวลา

“ผมยอมรับครับ ว่ายังไม่รู้จักตนเองทั้งหมด แต่ผมพยายามที่จะทำ
ความรู้จัก และตอบในหลายๆคำถามที่เกิดขึ้น และวันนี้ผมก็คิดเช่นนี้ครับ”

ปัง!!!!

สิ้นคำตอบผม เสียงอาจารย์ชายที่เคยถามคำถามแรกตอบโต้ะ
ตรงหน้า ผมสะดุ้งพยายามควบคุมตนเอง ในใจเริ่มหวั่นอย่างบอกไม่ถูก
สายตาที่มองมาผ่านแว่นหนาไม่สามารถอ่านนัยใดๆได้เลย มีเพียงความนิ่งน่า
เกรงเสียจนสามารถทำให้มือสองข้างของผมแอบสั่นเครือ

“หากคุณคิดเช่นนี้จริง... หวังว่าเราคงได้เจอกันอีก ” ความมึนงง
เข้าครอบงำความคิดของผมชั่วขณะ ก่อนจะกล่าวคำขอบคุณเป็นการสิ้นสุด
การสัมภาษณ์

อีกครั้งที่ประตูถูกเปิดและปิดลง ทางเดินหน้าห้องสัมภาษณ์ที่ทอด
ยาวออกไป บัดนี้ไร้ผู้คนที่มาั่งรอ แสงสีทองส่องผ่านทาทาบสิ่งต่างๆดู
งดงามอีกแบบในยามเย็น ผมเดินต่อไปอย่างไร้จุดหมายอีกครั้ง ทว่าครั้งนี้
ไม่ใช่เพื่อการฆ่าเวลา หากแต่เป็นการสำรวจจิตใจดวงนี้ต่างหาก ที่ตอนนี้
ความสับสนเมื่อก่อน คำถามบางอย่างได้ถูกค้นพบ

ผมต้องการเรียนในคณะที่ผมทำได้ เพื่อพัฒนางานได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ นี่คือนสิ่งที่ผมคิดและรู้สึกเช่นนั้นจริงๆ

การสอบสัมภาษณ์วันนี้จบลงแล้ว ผลจะเป็นเช่นไร ผมไม่อยากจะ
จะคาดเดา ทว่าสิ่งที่จะได้ในตอนนี้คือการยอมรับ ทั้งหมดนี้คือ
ความสามารถที่ผมมี และผมได้ทำมันดีที่สุดแล้ว

หากการศึกษาคือการแข่งขัน วันนี้ผมชนะแล้ว อย่างน้อยก็ใจ
ตนเอง

ผลงานของ วันดี แข็งแรง โรงเรียนสะเดา “ขรรค์ชัยกัมพลานนท์
อนุสรณ์”

“พระจันทร์ดวงน้อย ๆ อยู่ไกลโผนบนฟ้า ในยามที่ฝันฟ้า
มืดมิด พระจันทร์ดวงนี้มีคุณค่าแก่ทุกชีวิตในโลก ลาโพพระจันทร์
ดวงน้อย”

ลาโพ พระจันทร์ดวงน้อย

นกน้อยแห่งป่าเกอญอ

เสียงร้องเพลงชาติดังก้องขุนเขา แม้สำเนียงจะแปร่งจนบางคำฟัง
แทบไม่ออก ดวงตาที่ ฉายแววดังใจจับจ้องอยู่ที่ผืนธงไตรรงค์ที่ค่อย ๆ เลื่อน
ขึ้นสู่ยอดเสา เสียงเพลงชาติจบลง ธงผืนน้อยสะบัดอยู่บนยอดเสาไปมา
ละอองหมอกหนาในยามเช้าคบังผืนธงชาติ จนมองเห็นอยู่เลือนราง

ลาโพ เด็กหญิงตัวน้อย ๆ แหงนคอดวงตาเพ่งมองผืนธงชาติเธอ
อยากเห็นผืนธงให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ก็ไม่เป็นผล วันนี้หนาวจนแม้นบนพื้นดินก็
มองแทบจะไม่เห็นหน้ากันอยู่แล้ว ลาโพชอบธงชาติไทย ชอบเพลงชาติไทย
อะไรที่ครูบอกว่าแสดงความเป็นคนไทยลาโพชอบทั้งนั้น เป็นเพราะปมด้อย
ที่ลาโพไม่มีสัญชาติหรือเปล่าละ ลาโพไม่เคยรังเกียจความเป็นกระเหรี่ยง
แต่ลาโพก็อยากมีสัญชาติไทย อยากมีสิทธิที่จะเรียนหนังสือ อยากจะเป็นครู
ลาโพจะเป็นเหมือนเด็กคนอื่นได้ไหม ลาโพยังไม่รู้อนาคตของตัวเองเลย

“นกน้อยตัวหนึ่งมันได้โบยบินออกจากรังของมัน แล้วพาตัวเอง
หนีไปไกลจากกรงรังของมัน มันไม่ยอมกลับคืนสู่รังเก่า เปลี่ยนเสียงร้องและ

สลัดขนของมันออก อีกนาน ไหมนกลน้อยจะกลับมา รอรอรอรอนกลน้อย
กลับมา กลับมาและหลับในอ้อมแขนของป้าปกาเกอญอ”

เตอ คือ สะ ทำท่าเป็นนกบินโผออกจากรัง เนอวาเปลี่ยนเสียง
ร้องจ๊ับ จ๊ับเป็นเสียงผิวปากหวีดหวิว เตะนาโผ กวักมือเรียกเจ้านกสองตัวก็
ไม่มีใครบินกลับมา... เตอคือสะกับเนอวา บินไปไกล ...แต่ ลาโผ เจ้านก
น้อยตัวเล็กกว่าเพื่อน ๆ บินกลับมาหา เตะนาโผ

“ฉันจะอยู่ในป้าปกาเกอญอ... ฉันเป็นนกไม่เปลี่ยนสีขน ไม่เปลี่ยน
เสียงร้อง จะเป็นปกาเกอญอ จะเป็นพระจันทร์ดวงน้อยที่นี่” ลาโผพูดอย่าง
เอาจริงเอาจัง แวดตาของเด็กน้อยเด็ดเดี่ยว

“จ๊ับ...จ๊ับ...ฉันจะร้องเสียงเดิม ...”

“ครูบอกว่าเราไม่มีสัญชาติไทย เราเป็นนกที่ไม่รู้ว่ารังตัวเองอยู่ที่
ไหน ต้องเปลี่ยนสีขนเปลี่ยนเสียงร้อง ไปอยู่ที่ไหนก็ต้องเปลี่ยนไป..” เตะนาโผ
เด็กชายผู้สูงวัยกว่าบอกกับลาโผ.. “พวกเราอพยพไปอยู่ที่อื่นหลายแห่ง เขา
บอกเราไม่ใช่ไทย พวกเราก็ไม่ใช่.. ประเทศไหนที่เขาให้เราอาศัยแผ่นดินอยู่เราก็
พลัดพรากกันต้องไปอยู่ที่อื่น... ลาโผฝันไปเถอะว่าจะได้สัญชาติไทย”

“พ่อแม่ลาโผเป็นปกาเกอญอที่เกิดในเมืองไทย ป้าเป็นของทุกคน
ของเสียทุกตัวของนกทุกตัว ไม่มีแบ่งไทย หรือพม่า คนในเมืองไม่เข้าใจ คิด
แบ่งเอาเอง ไม่เคยถามพวกเราที่อยู่มาก่อน ลาโผเป็น ลูกพ่อแม่ปกาเกอญอ

เกิดที่เมืองไทย... ลาโพต้องมีสัญชาติไทย... ลาโพจะเรียนหนังสือเก่ง ๆ แล้ว
จะบอกกับคนอื่นให้รับรู้ ว่า ลาโพ คือกระหรี่ขี้ที่มีสัญชาติไทย..”

ไม่เพียงแต่แววตาของลาโพที่มุ่งมั่น แต่หัวใจของลาโพก็เป็น
เช่นนั้น ลาโพเรียนหนังสือไทย ร้องเพลงชาติไทย รักพ่อหลวง รักแผ่นดินฝืน
นี้ แล้วทำไมถึงคิดกันไม่ให้ลาโพเป็นคนไทย

ฝันของพระจันทร์ดวงน้อย

บัตรเขียวขอบแดง...เป็นสิ่งที่ลาโพรอคอย แม้จะไม่ใช่บัตรประจำ
ประชาชนที่แสดงว่าถึงสัญชาติ แต่ก็สิทธิที่ลาโพควรจะได้รับ เป็นสิ่งที่แสดง
ว่าลาโพมีความชอบธรรมที่จะได้อยู่บนแผ่นดินไทย “ปกากะณูอัญญา
ไทย” ความฝันที่บอกกับตัวเองทุกวัน เธอจะเรียนมหาวิทยาลัย จะเป็นครูจะ
เป็นพระจันทร์ดวงน้อยที่ต้องแสงให้แก่เด็กที่ไกลโพ้น

ลาโพมองบัตรเขียวขอบแดงในมือ เธออ่านทวนข้อความใน
กระดาษสีเหลือง

“กระหรี่ขี้เผ่าพม่า” ลาโพสายสิริชะไปมา “ผิดละ บัตรผิด หนูยื่น
หลักฐานว่าหนูอยู่ในแผ่นดินไทย หนูมีวุฒิการศึกษาชั้น ม.3 จากโรงเรียน หนู
ไม่ใช่เผ่าพม่า เผ่าพม่าไม่มี หนูเป็นปกากะณู ที่เกิดในเมืองไทย หนูเรียน
หนังสือไทย พ่อแม่เกิดในแผ่นดินไทย หนูไม่เคยไปพม่า เผ่าพม่าก็ไม่มีโลก..”

ดวงดาผ้าลัษของเด็กสาวจ้องมองไปที่หน้าของเจ้าหน้าที่ หญิงวัย
กลางคนที่ทำหน้าที่ราคาญเต็มที

“เอาไปก่อน บัตรนี้ใช้ได้อยู่เมืองไทยได้ ไว้มาเปลี่ยนที่หลัง..”

“ต้องเปลี่ยนให้หนู.. หนูรอมาตั้งแต่เกิดแล้ว 15 ปีแล้ว..” ลาโพยื่น
บัตรคืน

“อะยังจิง หนูไม่รู้เรื่อง เรียนแค่ ม. 3 มาเถิง ไปเรียนให้สูง ๆ ก่อน
แล้วค่อยมาเถิงกัน บอกว่าไม่ได้ก็ไม่ได้สิ ให้อาศัยอยู่อาศัยกันแล้วยังยุ่งอีก”

“ลาโพไม่ได้อาศัยอยู่ ลาโพมีสิทธิที่จะอยู่ ไม่ใช่เรียนแค่ ม. 3 ลาโพ
จะเรียนให้สูง ลาโพจะทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ให้ใครมาคุกปกาเกอญอ แล้ว
ปกาเกอญอก็จะไม่มีคูถูกใคร ป้าทำงานผิดแต่ไม่ยอมรับ..”

ประโยคสุดท้ายของลาโพ ทำไมเจ้าหน้าที่บนอำเภอลุกขึ้นเกือบทั้ง
อำเภอ

“ไม่ยอมก็มีเรื่อง เอาเด็กกลับไป..” ผู้ชายวัยกลางคนบอกกับหัวหน้า
ศูนย์ของลาโพ

ลาโพร้องไห้ไปตลอดทางแต่ให้รู้ไว้เถิด มันไม่ใช่ น้ำตาของคนแพ้
แต่เป็น น้ำตาของความ เจ็บซ้ำ เป็น น้ำตาที่ราดให้ไฟให้หัวใจของลาโพลุก
โชนขึ้น ลาโพไม่มีวันเรียนแค่นี้ ลาโพจะเรียนให้สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้ เท่าที่

สิทธิของมนุษย์คนหนึ่งที่มี ให้การศึกษา ให้ความรู้เป็นเครื่องมือให้ลาโพ
มีสิทธิเท่าเทียมคนอื่น

หัวใจลาโพ กับเพื่อน ๆ ต้องแข็งแกร่งกว่าใคร ๆ ลาโพต้องจากบ้าน
มาแต่เด็ก ชีวิตในโรงเรียนไม่มีพ่อ ไม่มีแม่ ความรู้เพียง ม.3 ก็มากพอสำหรับ
“เด็กชายขอบ” ที่ไร้สัญชาติ

เตนาโพ จะกลับบ้านที่แม่สอน เนอาก็บอกว่าไม่อยากเรียน
แล้วเรียนสูงไปก็ไม่มีใครให้ทำงาน ไม่มีสัญชาติไทย สู้กลับไปขายของตาม
ชายแดนดีกว่า เตคือสะดูเหมือนจะโชคได้เลือกไปอยู่ประเทศที่สามตาม
พ่อแม่ที่ได้ไปก่อน

“ลาโพไม่ไปไหน ลาโพ จะเรียนหนังสือ....เป็นครู.. จะเป็นคนไทย..”
ฝันของแม่พระจันทร์ดวงน้อยแห่งป่าปกากะญอ

ดวงจันทร์ที่ส่องแสง

“นกน้อยตัวหนึ่งมันได้โบยบินออกจากรัง นกน้อยเรียนรู้ป่า นก
น้อยเรียนรู้โลก โลกโหดร้าย นกน้อยแข็งแกร่ง นกน้อยสู้เพื่อที่จะกลับมาอยู่
ผืนป่า แล้วนกน้อยร้องบอกว่านี่คือป่าปกากะญอ อ้อมอกอ้อมแขนแสน
อบอุ่น นกน้อยไม่หนีจากป่า นกน้อยร้องว่านี่คือป่าปกากะญอ”

ลาโพ สอนเด็ก ๆ ร้องเพลงที่เธอแต่งขึ้น เพลงที่เดิมมีเนื้อร้องว่านกน้อยไม่กลับรวง นกน้อยจะสลัดขนจะเปลี่ยนเสียงร้อง ... นกตัวนั้นไม่ใช่ลาโพ

“มีดาอยากได้สัญชาติไทย อยากเป็นหมอ..” มีดาขำแขนครูลาโพ เด็กน้อยมาจากเชียงราย พร้อมกับเด็กชายชอบที่ไร้สัญชาติอีกห้าคน มีดาชอบเรียนหนังสือ พ่อของมีดาป่วยกระเสาะกระแสะทำให้มีดาฝืนที่จะเป็น “หมอ” หัวใจแข็งแกร่งของมีดาไม่ผิดจากเมื่อครั้งลาโพเป็นเด็กน้อย

“มีดาต้องเรียนหนังสือ ความรู้จะทำให้เราไม่เสียเปรียบ ความรู้ทำให้เราเป็นคนที่ไม่เท่าเทียมคนอื่นไม่ว่าเราจะเกิดที่ไหน... และความรู้ของเราต้องบริสุทธิ์สะอาด ทำให้มนุษย์ในโลกได้รับสิทธิที่เท่าเทียมกัน คนชายขอบอย่างพวกเราถูกดูถูก ถูกล้อเลียน ถูกก่ำจัดสิทธิ แผ่นดิน ธรรมชาติที่เป็นสิทธิของคนทุกคน เรายังถูกกีดกัน แต่เพราะการศึกษา.. เราจึงประกาศสิทธิของเราได้ เราต้องเรียนรู้เพื่อความชอบธรรม ไม่ใช่เอาเปรียบ...มีดา.. ครูลาโพไม่เคยร้องไห้เพราะเสียใจที่เกิดเป็นเด็กชายขอบ เป็นเด็กไม่มีสัญชาติ แต่ครูต้องร้องไห้เพราะเสียใจว่าคนที่มีการศึกษามีโอกาสดีกว่าแต่กีดกันไม่ให้โอกาสแก่คนที่ด้อยกว่า..”

ชีวิตของลาโพต้องต่อสู้มากมายนักกว่าจะได้สัญชาติไทย ลาโพเรียนในมหาวิทยาลัยที่เปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติ ชีวิตที่ต้องต่อสู้อย่างเดียวดาย ลาโพใช้โอกาสที่ได้เรียนติดต่อกับหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้

ลาโพได้รับสิทธิทางด้านสัญชาติ เวลาจะนานแค่ไหนการรอคอยจะนานแค่ไหนก็ไม่เคยทำให้ลาโพขี้ท้อ ความหวังของลาโพไม่เคยหมดสิ้น

“เพราะครูลาโพไม่เคยหมดหวัง ครูถึงพบกับสิ่งที่ครูต้องการ..” ลาโพบอกกับแม่ปกาเกอญอ ตัวน้อย

“มีดาจะเรียนสูง ๆ จะเป็นนกเหมือนนกที่รักที่ป่า นกที่ร้องบอกาเขตของปกาเกอญอ มีดาจะเรียนไม่ใช่เพื่อมีดา แต่เพื่อทุกคนในโลกได้เท่าเทียมกัน มีดามีหัวใจเหมือนครูลาโพ เป็นพระจันทร์ดวงน้อย ๆ... ของพวกเรา”

พระจันทร์ดวงน้อย ๆ อยู่ไกลโผนบนฟ้า ในยามที่ฝันฟ้ามีมิติ พระจันทร์ดวงนี้มีคุณค่าแก่ทุกชีวิตในโลก ลาโพพระจันทร์ดวงน้อย

ผลงานของ รัตยากร เตื่อนสุข โรงเรียนหนองโพพิทยา

“ฉันไม่ได้มีตัวคนเดียวสิ่งที่ฉันต้องทำให้ดีที่สุด
และฉันทำได้ดีที่สุดวันนี้
...คือตั้งใจเรียน...”

การศึกษาที่เปี่ยมต้องการ

ในกระเจกงานบานใหญ่สะท้อนภาพเด็กหญิงร่างผอมกะหร่องผิวดำ
เมี่ยม หมอหยิกหยองสีดำเช่นเดียวกับสีผิวถูกรวมมัดไว้ด้วยยางมัดผมสีดำ เสื้อ
นักเรียนสีขาวยิ่งดูขาวโดดเด่นเมื่อถูกสวมอยู่บนตัว กระโปรงนักเรียนสีน้ำ
เงินยาวเกือบถึงครึ่งแข้ง

ฉันหมุนตัวดูงานสะท้อนของตัวเองในกระจกอีกครั้งเพื่อตรวจความ
เรียบร้อย เมื่อเห็นทุกอย่างเรียบร้อยดีจึงจะสายตาออกจากกระจกเงาตรงหน้า
เดินไปหยิบเอากระเป๋าถือสีดำที่วางอยู่ข้างๆ ชั้นหนังสือ แน่นอนว่าในกระเป๋า
มีหนังสือที่จะใช้สำหรับเรียนวันนี้

ฉันเหลือบมองไปยังผนัง มองดูนาฬิกา เข็มสั้นชี้อยู่ระหว่างกึ่งกลาง
เลขเจ็ดกับเลขแปดส่วนเข็มยาวชี้ที่เลขเจ็ด

‘07:35 น. เหลือเวลาอีกเกือบครึ่งชั่วโมง’

ละสายตาจากหน้าปัดนาฬิกาแล้วเดินลงมาชั้นล่าง บ้านของฉันเป็น
ห้องแถวที่มีสองชั้น ชั้นบนเป็นห้องนอน ชั้นล่างไว้สำหรับขายของ แม่ขาย
ของจำพวกอาหารสำเร็จรูป เราอยู่กันสองแม่ลูก พ่อของฉันท่านจากไปตั้งแต่
ฉันอายุแปดขวบ

“เปียไปโรงเรียนก่อนนะคะแม่” ฉันบอกแล้วยกมือขึ้นพนมไหว้
ผู้หญิงตรงหน้าอายุ 38 ปี ผิวขาวซึ่งต่างจากฉัน ...ฉันเหมือนพ่อ

แม่ละสาจากสิ่งที่ทำอยู่แล้วหันมายิ้มให้ ล้วงเข้าไปในกระเป๋า
หยิบเอาเงินจำนวนหนึ่งแล้วส่งให้ ฉันไหว้ขอบคุณ

“ตั้งใจเรียนนะลูก”

“ค่ะแม่”

ฉันเดินออกมาจากบ้านมุ่งหน้าไปยังโรงเรียน โรงเรียนกับบ้านของ
ฉันอยู่ไม่ไกลกันมากนัก เดินแค่สิบกว่านาทีก็ถึง ฉันไม่อยากมาโรงเรียนมาก
นัก หากไม่จำเป็นฉันคงไม่มา หากไม่ใช่เพราะแม่...

ช่างเถอะ ฉันสะบัดศีรษะไล่ความคิด

ไม่นานฉันก็เดินมาถึงหน้าประตูโรงเรียน ยกมือพนมไหว้ครูแล้ว
เดินผ่านเข้าไปอย่างนอบน้อม เดินผ่านบริเวณสนามหน้าเสาธง ตรงไปยัง
ห้องเรียนประจำของตัวเอง

ซ่า...

ทันทีที่มีผลึกประตูห้องเรียนเข้าไป ฉันก็รู้สึกถึงความเย็นซ่าจาก
ศีรษะจนถึงปลายเท้า มีเสียงหัวเราะคิกคักอย่างสนุกสนานดังคับห้อง ฉันยืน
นั่งอยู่ที่หน้าประตูยังไม่ได้เคลื่อนที่ไปไหน ใบหน้าก็มลงมองปลายเท้าตัวเอง
ข่มความขมขึ้นเอาไว้เงียบๆ น้ำตาไหลออกจากดวงตาผสมผสานกับน้ำที่
ถูกวางกับดักเอาไว้เพื่อแกล้งฉัน โดยเฉพาะ

“เสีย ขาดคตลกซะมัดเลวอะ ฮ่าๆ” เสียงหนึ่งดังขึ้นเยาะเย้ย ตามมาด้วยเสียงหัวเราะอีกระลอกใหญ่ ฉันหันหลังกลับ จากที่คิดจะเข้าห้องเรียน เปลี่ยนเป้าหมายเป็นห้องน้ำ

ฉันยืนพิงผนังห้องน้ำอย่างเจ็บปวด น้ำตาไหล ไม่ยอมหยุด สะอึก สะอื้นจนตัวโยน ฉันน่าจะชินกับสถานการณ์แบบนี้ได้แล้ว แต่เปล่าเลย ฉันไม่เคยชินกับมัน ถึงแม้ฉันจะเจอสถานการณ์เช่นนี้มาตั้งแต่เข้าเรียน ม.หนึ่ง จนกระทั่งตอนนี้อยู่ ม.สาม

คนเหล่านั้นไม่ใช่เพื่อนของฉัน แม้เราจะเรียนห้องเดียวกันก็ตาม พวกเขาไม่ยอมคบกับฉันเพียงเพราะสีผิวที่ต่างกับพวกเขา

แค่สีผิวที่แตกต่าง... แต่ฉันก็ยังเป็นคน มีเลือด เนื้อ และหัวใจ เช่นเดียวกันกับพวกเขา

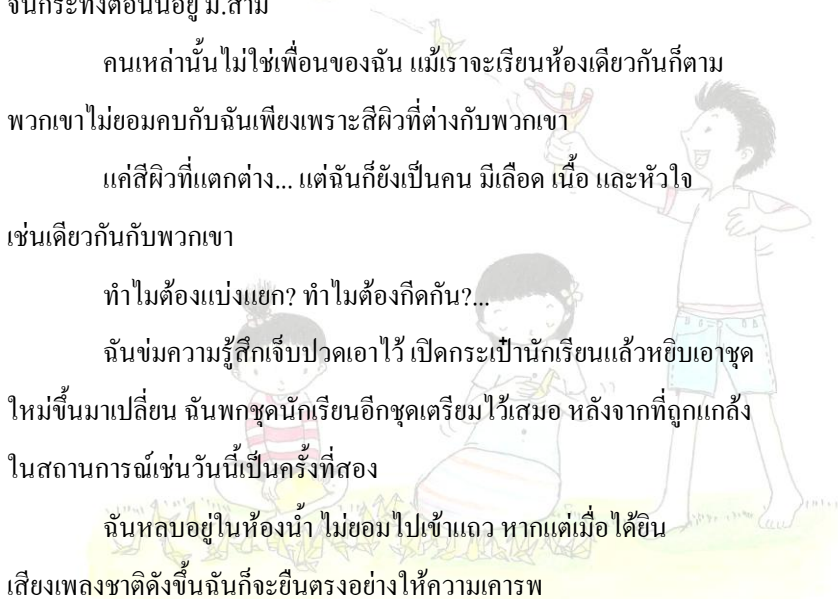
ทำไมต้องแบ่งแยก? ทำไมต้องกีดกัน?...

ฉันข่มความรู้สึกเจ็บปวดเอาไว้ เปิดกระเป๋านักเรียนแล้วหยิบเอาชุดใหม่ขึ้นมาเปลี่ยน ฉันพกชุดนักเรียนอีกชุดเตรียมไว้เสมอ หลังจากที่ถูกแกล้งในสถานการณ์เช่นวันนี้เป็นครั้งที่สอง

ฉันหลบอยู่ในห้องน้ำ ไม่ยอมไปเข้าแถว หากแต่เมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติดังขึ้นฉันก็จะยืนตรงอย่างให้ความเคารพ

ถึงอย่างไรฉันก็เป็นคนไทย...

เมื่อถึงเวลาเข้าเรียนฉันจึงออกจากห้องน้ำ ตรงไปยังห้องเรียน แล้วเดินเข้าไปนั่งที่ของตัวเองเงียบๆ นั่งคนเดียว หลังห้อง... ยังมีเสียงล้อเลียน แต่

ฉันทำเป็นเอาหูไปนา เอาตาไปไร่ จนกระทั่งครูเข้ามาสอนในคาบแรก ฉัน
ตั้งใจเรียน อย่างที่แม่ต้องการ ซึ่งมันจะดีกับฉันทั้งในตอนี้และอนาคต

การเรียนในช่วงเช้าผ่านไป เมื่อทานอาหารกลางวันเสร็จฉันเดินตรง
ไปยังห้องพักครูที่ปรึกษา เพื่อขอร้องให้คุณครูช่วยทำเรื่องส่งฉันเข้าประกวด
ร้องเพลง คุณครูอ่านใบประกาศรับสมัครที่ฉันส่งให้ครูหนึ่งแล้วละสายตา
จากกระดาษมาพูดกับฉัน

“ในนี้บอกว่าส่งได้โรงเรียนละหนึ่งคน ถ้าครูส่งหนูไปแล้วหนูจะ
เอาอะไรเป็นประกันว่าจะทำได้” คุณครูถามเสียงนุ่ม แต่ไม่ต่างอะไรกับมิดคม
ที่กริดใจฉัน

ฉันร้องเพลงได้ ฉันเสียงดี แต่ไม่ใช่ดีที่สุด

ฉันไม่มีอะไรไปยืนยันว่าฉันจะทำได้ แต่อย่างน้อยฉันก็รักใน
เสียงเพลง ฉันเป็นคนที่น่าสนใจ ฉันค้นหาข้อมูล เพราะความหวัง น่าจะให้
โอกาสฉันไม่ใช่หรือ?

“ไม่มีค่ะ” ฉันตอบเสียงค่อย ร่างกายสั่นเทาอย่างอ่อนแรง

“ถ้าอย่างนั้นครูก็ไม่กล้าเสี่ยงที่จะส่งเธอไป เธอจะทำให้โรงเรียน
ของเราขายหน้าถ้าทำไม่ได้ แล้วครูจะเลือกคนที่คิดว่าจะทำได้ไป เธอควรจะดี
ใจกับเพื่อนและส่งกำลังใจให้เพื่อนจะดีกว่านะ”

ฉันนั่งเงียบ รู้สึกร้อนผ่าวที่ใบหน้า ขมื่อที่สันเทาไหว้ลา

พยายามกลืนน้ำตาแห่งความขมขื่นไว้ แต่ไม่เป็นผล ฉันไม่สามารถ
กลืนน้ำตาได้

ฉันเดินก้มหน้าจากมา สายตาพร่ามัวอย่างร้ายกาจด้วยน้ำตา

พลันฉันคิดถึงคนอีกคนที่มือทธิพลต่อชีวิตฉัน ปลายเท้าเปลี่ยน
ทิศทาง ฉันตรงไปยังห้องแนะแนว ...ท่านกำลังนั่งตรวจงานอยู่

เมื่อสายตาเหลือบมาเห็นฉันเข้าท่านจึงเอ่ยเรียก ฉันปัดน้ำตาแล้ว
เดินเข้าไปหา พยายามส่งยิ้มให้ท่าน

มือเรียวยกขึ้นมาโอบกอด มันอบอุ่นเสียจนกลืนน้ำตาไว้ไม่อยู่
“ถ้าอยากร้องก็ร้องเลยเป้ย” ท่านบอกฉัน เพียงเท่านั้น ท่านบ่น้ำตาก็
ราวกับพังครืนลงมา น้ำตาไหลพราก

เป็นเวลานานพอสมควร เมื่อความเจ็บปวดได้เจือจางลงบ้างแล้ว
“มีอะไร เล่าให้ครูฟังก็ได้นะ”
ยิ้มนั้นช่างอบอุ่นยิ่งนัก ราวกับแสงตะวันที่ส่องมายังฉัน โอบอุ้ม

ให้ความอบอุ่นแก่ฉันในยามที่ฉันหนาวเหน็บเจ็บปวด

เรื่องราวเหล่านั้นได้ผ่านจากปากฉันไปยังท่าน
ท่านยิ้ม บอกไม่เป็นไร บอกถึงสิ่งที่ครูอีกคนทำลงไป จากที่เจ็บปวด
จากที่ย่ำอย่างทนฝืน ฉันยิ้มได้แล้วอย่างจริงใจ ยิ้มออกมาจากใจ

คนที่กำลังปลอบฉันอยู่นี้คือครู

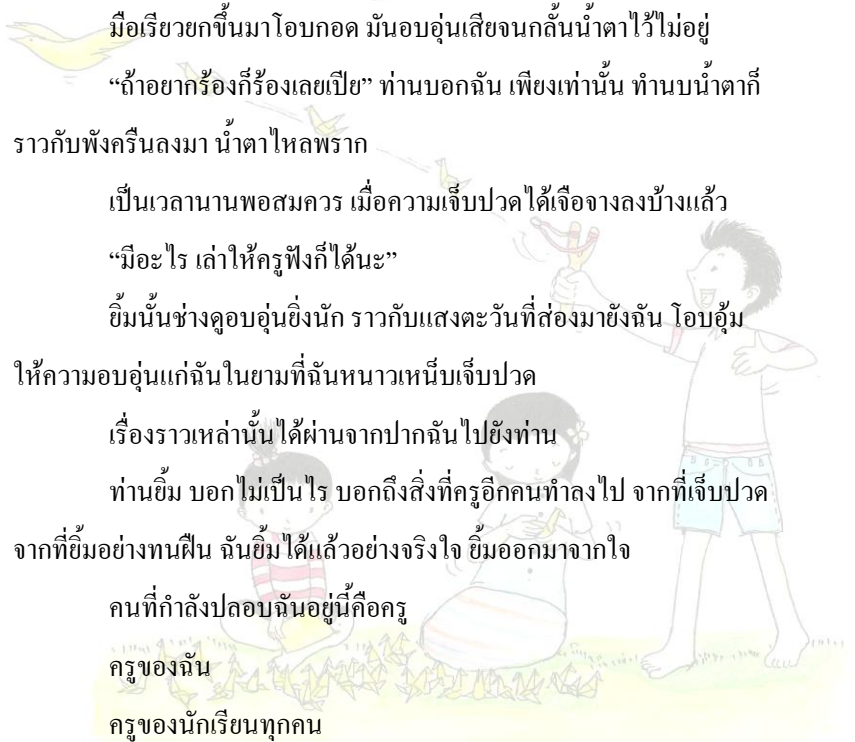
ครูของฉัน

ครูของนักเรียนทุกคน

ครูเล็กๆที่ยิ่งใหญ่ที่สุดสำหรับฉัน

...

“ไม่มี ก็คงต้องมีสักวัน ความฝันเป็นจริงต้องทนสู้ไป ไม่นาน เราคง
จะได้สนใจ มุ่งมั่น หุ่นเทเพียงใดกว่าจะได้มา~” เสียงหวานดังขึ้น เป็นจังหวะ

เป็นท่วงทำนองแห่งกำลังใจ ฉันเงยหน้าขึ้นสบตาครู น้ำตาที่เพิ่งจะเหือดแห้ง กลับเริ่มขึ้นมามาก หากแต่เป็นน้ำตาแห่งความปลื้มปิติ คุณครูของฉันยิ้มอีกครั้ง แล้วจึงเปล่งเสียงแห่งการให้กำลังใจออกมาอีก “...เส้นชัย ไม่จำเป็นต้องไปหามัน รางวัล มีไว้ให้คนตั้งใจ ขวากหนาม ทีมเราก็ผ่านพ้นไป โลกนี้ไม่มีอะไร ได้มาง่ายดาย~”

ฉันยิ้ม ทั้งๆที่น้ำตายังคงไหล

ฉันโหมกกายเข้าโอบกอด น้ำตาไหลริน มือเรียวทั้งสองกอดตอบ มันช่างอบอุ่นนัก ฉันเปล่งเสียงออกมาบ้าง ผสมผสานกันเป็นเสียงแห่งกำลังใจที่ดีที่สุดสำหรับฉัน

“...ใจสู้หรือเปล่า ไหวไหมบอกมา โอกาสของผู้กล้า ศรีทธาไม่มี ท้อ~”

ฉันมีความต้องการ...

หากแต่ไม่มีใครได้ตามสิ่งที่ตัวเองต้องการทุกคน ทุกสิ่ง ทุกอย่าง ทุกความต้องการ

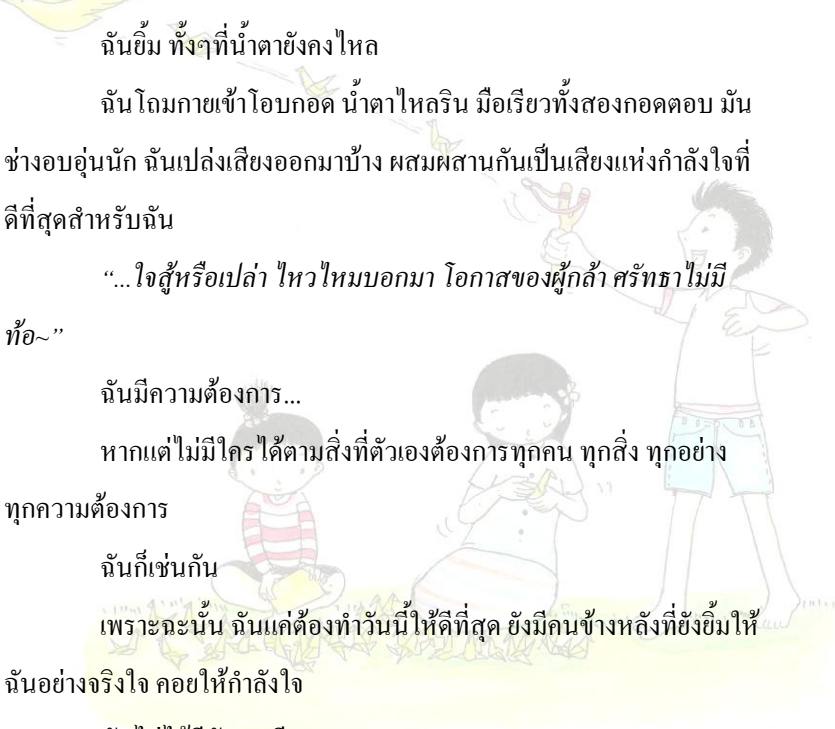
ฉันก็เช่นกัน

เพราะฉะนั้น ฉันแค่ต้องทำวันนี้ให้ดีที่สุด ยังมีคนข้างหลังที่ยังยิ้มให้ฉันอย่างจริงใจ คอยให้กำลังใจ

ฉันไม่ได้มีตัวคนเดียว

สิ่งที่ฉันต้องทำให้ดีที่สุด และฉันทำได้ดีที่สุดในนี้

...คือตั้งใจเรียน...

ปล. เนื้อหาในเรื่องเป็นเรื่องที่จินตนาการขึ้นมาทั้งสิ้น ไม่ได้มีเจตนาพาดพิงถึงบุคคลใด ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วยครับ ขอขอบคุณครับ

ผลงานของ กนกศักดิ์ เรือนทอง โรงเรียนมัธยมตระการพืชผล
อ.ตระการพืชผล จ.อุบลราชธานี

“เก๋ๆ พวกมาลัยที่เขี่ยมันร้อยเสร็จรึยัง ไฟจะแดงอีกแล้ว
นะ รีบออกมาช่วยแม่เร็ว” เสียงของผู้เป็นแม่ดังข้ามฟากถนนสี่เลน
ปลูกเก๋ที่ตกอยู่ในห้วงวังค์แห่งความฝันที่แสนดีให้ตื่นขึ้นมาพบ
ความเป็นจริงอย่างโหดร้าย

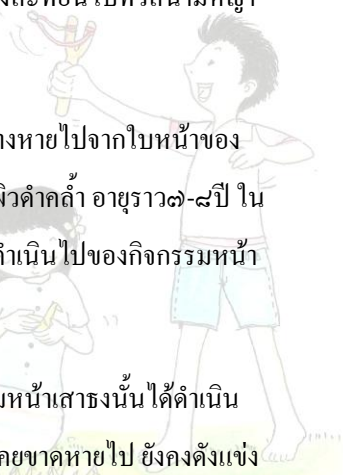

การศึกษา ความฝัน โอกาส

“ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย” เสียงเจื้อยแจ้วของเด็ก
นักเรียนนับร้อย สอดประสานเป็นเพลงชาติ ดังก้องสะท้อนไปทั่วสนามหญ้า
หน้าโรงเรียน

รอยยิ้มและเสียงหัวเราะ คือสิ่งที่ไม่เคยจางหายไปจากใบหน้าของ
เด็กๆ ทุกคน ไม่เว้นแม้แต่ เด็กชายรูปร่างผอมบาง ผิวดำคล้ำ อายุราว ๗-๘ ปี ใน
ชุดลำลองมอมแมมเก่าคร่ำคร่า ที่กำลังนั่งมองการดำเนิน ไปของกิจกรรมหน้า
เสาธงอย่างไม่ลดสายตา

ไม่รู้ว่าเวลาเดินไปนานเท่าไรที่กิจกรรมหน้าเสาธงนั้นได้ดำเนิน
ไป แต่เสียงจ๊อกแจ๊ก จอแจของเด็กนักเรียนนั้น ไม่เคยขาดหายไป ยังคงดังแข่ง
กับเสียงของครูใหญ่ที่ออกมาบอกรายงานอยู่ข้างหน้า โดยเรื่องที่ครูใหญ่ออกมาพูด
ส่วนมากก็จะเป็นเรื่องเดิมๆ เกี่ยวกับความสะอาดของโรงเรียนและการปฏิบัติ
ตนเมื่อเจอผู้ใหญ่หรือครูบาอาจารย์ จึงทำให้ไม่เป็นที่สนใจของเด็กนักเรียน
มากนัก

“เอาล่ะครับ เอาล่ะครับ เจียบหน่อนะครับ นักเรียน แยกย้ายกันเข้า ห้องเรียนได้แล้วนะครับ” ครูใหญ่ ตัดบทและตะเบ็งเสียงเพื่อดึงความสนใจ จากนักเรียนให้สงบเสียงลง

นักเรียนทั้งหลาย ต่างทยอยกันเดินอย่างสะเปะสะปะ ขึ้นอาคาร เรียน สีขาวสูง ๔ ชั้น พื้นผนังมีสีแตกต่างกัน ดูขาวกระด้างกระด่าง แสดงถึง ระยะเวลาการใช้งานที่นานพอควร แต่อาจเป็นเพราะเวลานี้แสงสะท้อนของแดด ยามเช้าทำให้มันดูราวกับเพิ่งถูกซ่อมแซมเสร็จมาหมาดๆ ไม่ก็อึดใจต่อมา สนามหญ้าที่เคยแออัดราวกับตลาดสดยามเช้าที่คับคั่งไปด้วยเหล่าแม่ค้า แม่บ้านที่แหกกันมาจับจ่ายใช้สอย ก็อันตรธานหายไปราวกับว่าไม่เคยมีอะไร เกิดขึ้น ทั้งไว้เพียงความว่างเปล่า และเด็กชาย ผิดคำกล่าว

ทำไมกันเล่า เด็กน้อยผู้นี้จึงไม่เดินตามเพื่อนๆ เข้าอาคารเรียนไป ทำไมถึงไม่มีคุณครูคนไหนให้ความสนใจไต่ถามเอาคำตอบจากเขาเลย หรือ เป็นเพราะว่าเขาเป็นเด็กดื้อ ทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน หรืออาจเป็นเพราะ เขาไม่ใช่ชุดเครื่องแบบนักเรียนกับคนอื่นๆ แต่เขากลับใส่ชุดสกปรก มอมแมมจึงเป็นที่รังเกียจของคุณครูและเพื่อนฝูง หรืออาจจะเพราะ กำแพงรั้วเหล็กสูงนี้ ที่กั้นเขาให้ออกห่างจากคุณครูที่แสนดี เพื่อนๆนักเรียนที่แสนน่ารัก ปลอץให้เขาได้แต่นั่งมองอยู่แถมรั้วเท่านั้น

อากาศยามเช้าที่แสนสบาย แสงแดดอุ่นๆที่สาดส่องลงมาจากดวงอาทิตย์ดวงใหญ่ รอดผ่านหน้าต่างที่ถูกเปิดอ้าไว้จนสุดเข้าสู่ห้องเรียนที่เต็มไปด้วยเด็กนักเรียนที่กำลังพูดคุย กันอย่างสนุกสนานราวกับเพิ่งกลับมาพบเจอ

กันใหม่ในรอบหลายสิบปี เสียงอึกทึกครึกโครมของกลุ่มนักเรียนชายที่กำลัง
วิ่งไล่กันอย่างสนุกสนาน สร้างความรำคาญใจให้กับครูรุ่นเก่าฝ่ายปกครอง
เป็นอย่างมาก

“นี่บนอาคารเรียนนะ ถ้าจะวิ่งก็ลงไปวิ่งข้างล่างโน้น เดี่ยวจับผาด
กันลายเลย !!! ” คุณครูรุ่นเก่าออกมาปราบ กลุ่มเด็กหนุ่มวัยคะนองที่วิ่งไล่กัน
อย่างไม่สนใจใคร พร้อมกับถือไม้เรียวยาวโค้ง ดูราวกับดาบตีๆเอง สร้าง
ความแตกตื่นให้กลุ่มเด็กหนุ่มให้ได้วิ่งกันจนปาราบ

“นี่ละมั้งที่เขาเรียกกันว่า วงแตก ฮ่า ฮ่า ฮ่า” เสียงหัวร่อต่อกระซิบ
แหลมเล็กที่ลอยลิ่วมาตามลม คงหนีไม่พ้นเป็นของกลุ่มเด็กสาวที่นั่งล้อมวง
มองดูการ “วงแตก” ของกลุ่มเด็กผู้ชาย สร้างความเพลิดเพลินและขบขัน
ให้กับพวกหล่อนเป็นอย่างมาก

เด็กชายผิวดำคล้ำในชุดมอมแมม ฝ้ามองกิจกรรมที่ดำเนินไปของ
โรงเรียนแห่งนี้ด้วยดวงตาที่เปี่ยมไปด้วยความฝันและใครรู้ เขาหันไปมอง
น้องสาววัยไร่เร่กันที่กำลัง่วนอยู่กับงานที่อยู่เบื้องหน้า

“เซี่ยะอยากเข้าไปในนั้นไหม”

“ที่ไหนล่ะเก้อ”

“โรงเรียนไง อยากเข้าไปไหม”

“เข้าไปทำไม ทำงานที่แม่สั่งยังไม่เสร็จเลย เดี่ยวโดนแม่ตื้นะ เก๊อก็มาช่วยกันหน่อยสิ”

เด็กชายมองน้องสาวที่วุ่นกับงานของตน เขาเบือนหน้าหนีและมองเข้าไปในโรงเรียนอีกครั้ง พร้อมกับความฝันที่กำลังโบยบินข้ามกำแพงรั้วเหล็กสูง ผ่านผืนหญ้าเขียวจี เตะเตะเข้าอาคารเรียนสีขาวสูงตระหง่าน เข้าไปยังห้องเรียนที่อบอุ่นไปด้วยไอกรุ่นของกลิ่นแดดอ่อนๆยามเช้า

“เด็กชายเก๊อ มาไหมล่ะ”

“มาครับ” เก๊อยกมือพร้อมขานรับกับการเรียกชื่อของคุณครูประจำชั้น

“ครบนะคะนักเรียน เอาละนักเรียนทุกคน ก่อนที่เราจะเข้าบทเรียนกันครูอยากให้นักเรียนทุกคนนั่งสมาธิกันก่อนนะค่ะ เพื่อที่เราจะได้มีจิตใจที่ผ่องใส สดชื่นพร้อมที่จะรับความรู้ต่อไป และอีกอย่างครูอยากให้นักเรียนนึกถึงพระคุณพ่อคุณแม่ด้วยนะค่ะ เพราะจะทำให้นักเรียนตระหนักได้ถึงความรักความเอาใจใส่ของคุณพ่อคุณแม่ที่มีต่อนักเรียน เริ่มเลยนะค่ะ กลับตาค่ะ ..”

นักเรียนแต่ละคน นั่งประจำที่และหลับตาลง แล้วฟังเพลงคำนำนมที่ลอยมาจากเครื่องเล่นเทปที่คุณครูเพิ่งเดินไปเปิด เก๊อนั่งหลับตา นึกถึงใบหน้าของพ่อ แม่และน้องสาว ใบหน้าของแม่กับเขี้นะเด่นชัดราวกับขึ้นอยู่เบื้องหน้าของเก๊อ แต่ใบหน้าของเขาคนนั้นกลับเลื่อนกลางและจางเกินกว่าที่เก๊อจะนึกออกได้ เขา-พ่อของเก๊อ ทั้งแม่ไปตั้งแต่เก๊อยังจำความไม่ได้ แต่ก็

แปลกที่สิ่งเดียวที่เก๋จ๋าได้คือ น้ำตาของแม่ตอนที่พ่อทิ้งแม่ไปอยู่กับเมียช้อย
จากนั้นพอเก๋โตพอจะทำอะไรได้ จึงไม่มีหน้าพ่อให้เขาจำ ได้ยินแต่เพียงว่า
พ่อเข้าป่าไปหาของป่ากับเมียใหม่แต่โชคร้ายโดนเสือลากไปกินเสียทั้งคู่ จริง
ไม่จริงอย่างไร เก๋ก็ไม่รู้ได้ แต่เก๋ก็ไม่เคยต้องการคำตอบใดๆมาสนับสนุน
หรือคัดค้าน เพราะการที่มีเขาหรือไม่มีก็ไม่เห็นจะมีประโยชน์ใดกับตัวเก๋
เขียะหรือแม่ กลับเป็นผลดีเสียอีกที่ไม่ต้องเห็นเขากับเมียใหม่ มาเดินลอยชาย
ให้เป็นนามขอกอก แต่พอเก๋เข้าเรียนได้ไม่นาน แม่ก็พาเก๋กับเขียะ ลง
รถไฟมา นั่งรถทัวร์จากเชียงรายเข้ากรุงเทพ แม่บอกว่า อยู่บ้านก็ไม่มีอะไรดี
ขึ้นไปตาเขาตาหน้าดีกว่า แม่เป็นคนขยันขันแข็ง หนักเอาเบาสู้อ พ่อเข้ามา
กรุงเทพใหม่ๆ แม่ก็เที่ยวไปสมัครงานในทุกที่ ทุกตำแหน่ง แต่ที่ที่ต่อที่ที่ก็ไม่
รับ เขابอกว่าแม่ไม่มีบัตรประชาชนรับ ไปก็รุ่งแต่จะสร้างปัญหาเสียเปล่าๆ
ตอนนั้นลำบากมากที่ซุกหัวนอนก็ไม่มี ข้าวปลาอาหารก็พึ่งข้าวกันบาตรไป
วันๆ บ่อยครั้งที่การลักขโมยนั้นลอยเข้ามาในความคิด แต่แม่ก็คอยบอกเสมอ
ว่า เกิดเป็นคนทั้งที่ ต้องทำดีไว้ในหลวง แม้แต่การลักขโมยก็ห้ามทำ ด้วย
ความดีเดียวของแม่ ทำให้เราผ่านคืนวันอันโหดร้ายมาได้ จนมาเจอป้าสาย
แกมาทำบุญที่วัดเห็นแม่หน่วยก้านดีใช้ได้ บอกกับสงสารเด็กอีกสองคน เลย
ชวนแม่มาทำงานด้วยกัน ทำให้เราพอมีเงินมากินมาใช้บ้าง

“ลืมตาได้แล้วละ เป็นอย่างบ้างละ มีสมาธิกันแล้วใช่ไหม อย่างนั้น
ครูจะถามแล้วนะคะว่านักเรียนได้รับอะไร รู้สึกอย่างไรกับการนั่งสมาธิบ้าง
อืม... เก๋ตอบคำถามครูหน่อยสิจ๊ะ”

“ตอนที่ผมหลับตาผมเห็นหน้าแม่กับน้อง พวกเขาคือคนที่สำคัญที่สุดในชีวิตผม ผมอยากทำให้ความเป็นอยู่ของพวกเขาดีขึ้นครับ”

“แล้วเธอจะทำอะไรให้แม่กับน้อง มีชีวิตที่ดีขึ้นล่ะ”

“ผมต้องการแค่โอกาสที่จะทำให้ผมได้เรียนหนังสือจริงๆ ทำให้ผมมีวิชาความรู้มากมายจะได้มีงานดีๆ ทำจะได้ทำให้แม่กับน้องสบายจริงๆ ะหิ”

“แล้วถ้าเธอได้โอกาสเรียนหนังสือจริงๆ และมีความรู้มากๆ เธอจะทำอะไรต่อไปล่ะ”

“ผมก็จะเป็นครูครับ”

“ทำไมล่ะจ๊ะ”

“เพราะผมถ้าผมได้เป็นครู ผมจะสามารถสอนเด็กคนอื่นๆ ได้ ผมอยากจะทำให้พวกเขามีความรู้ มีการศึกษาอย่างที่ผมมีได้รับโอกาสอย่างที่ผมได้ เพื่อที่สักวันพวกเขาจะเติบโตไปเป็นกำลังของชาติที่ดี แต่ผมจะไม่สอนเพียงความรู้อย่างเดียว ผมอยากจะทำให้เขามีจิตใจที่ดีงามและเข้มแข็งแบบแม่ของผมที่ไม่่ว่าจะเจอความยากลำบากขนาดไหน ก็ไม่ยอมล้าถอยไหนๆ มี ความขยันมุ่งมั่นแบบน้องสาวของผมที่จดจ่ออยู่กับงานและตั้งใจทำงานจนสำเร็จ และมีน้ำใจแบบป้าสายที่คอยหยิบยื่นให้กับครอบครัวผมเสมอมา”

เพื่อนนักเรียนในห้องพร้อมใจกันปรบมือ และชื่นชมในตัวเองและความฝันที่เต็มไปด้วยจินตนาการของเขา

“เก๋อ เธอมีความกตัญญูและความคิดที่ดีมาก ครูเชื่อว่าถ้าเธอได้รับโอกาส เธอจะสามารถเป็นครูที่ดีได้แน่นอน”

เก๋อซึมด้วยความภาคภูมิใจและหวังใจว่าสักวันความฝันของเขาจะกลายเป็นจริง

“เก๋อๆ พวงมาลัยที่เชี๊ยะมันร้อยเสร็จรึยัง ไฟจะแดงอีกแล้วนะ รีบออกมาช่วยแม่เร็ว” เสียงของผู้เป็นแม่ดังข้ามฟากถนนสี่เลนปลูกเก๋อที่ตกอยู่ในห้วงภวังค์แห่งความฝันที่แสนดีให้ตื่นขึ้นมาพบความเป็นจริงอย่างโหดร้าย

“อะ พี่ได้แล้ว เอาไปให้แม่ไป ไม่ยอมช่วยกันเลยนะมัวแต่นั่งมองเข้าไปแต่ในโรงเรียนอยู่นั้นแหละ” เชี๊ยะส่งพวงมาลัยที่เพิ่งร้อยเสร็จให้เก๋อ พร้อมกำชับให้รีบไปให้แม่ที่ขึ้นรออยู่อีกฟากถนน

เก๋อรับพวงมาลัยแล้วรีบวิ่งไล่ท่อไบนลอนสีฟ้าอย่างเร่งรีบแล้วรีบรุดตัวไปหาแม่อย่างรวดเร็ว บนถนนสี่เลนที่คลาคล่ำไปด้วยรถยนต์น้อยใหญ่ เก๋อวิ่งข้ามไป แล้วเหลียวหลังหันไปมองอาคารเรียนสีขาวสูงตระหง่านอีกครั้งด้วยดวงใจที่ปวดร้าว

ผลงานของ นาย พิรัชย์ คันธวงค์ โรงเรียนอุดรดิตถ์ ๑๕ ถนน

อินใจมี ต.ท่าอิฐ อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

“ในที่ว่างเปล่าความผิดหวังแต่ละครั้งทำให้เราเข้มแข็ง
และมองโลกไกลจากเดิม”

เกษตรบ้านพอ คือ การศึกษาที่ฉันทองการ

มนุษย์แตกต่างกัน ตรงไหน ต่างตรงที่ฐานะ รูปร่าง จิตใจ
ผิวพรรณ ฯลฯ สิ่งที่มีเหมือนกันนั่นก็คือ การแสวงหาสิ่งที่มาหล่อเลี้ยงชีวิตให้
ดำรงชีวิตอยู่ได้บนโลกใบนี้

ครอบครัวของฉันทองเหมือนกัน พ่อและแม่ของฉันทองมีอาชีพที่บ่งบอก
ความเป็นไทยได้อย่างภาคภูมิใจแต่ก็มากไปด้วยความจน และความ
ยากลำบาก นั่นก็คือ อาชีพเกษตรกร พ่อของฉันทองตัดสินใจลงทุนเช่าที่กุ้ม
เงินเขามาลงทุนทำไร่เผือก เพราะความที่ไม่มีความรู้จึงทำให้พ่อมีหนี้สินมาก
ขึ้น พ่อได้รู้ซึ่งคำว่าโยนเผือกร้อนให้ด้วยตัวเองครอบครัวเราร้อนไปหมด
ไหนจะค่าเช่าที่ ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง ที่ถูกทวงถามอย่างถี่ถ้วน แต่อุปสรรคนี้
ไม่ทำให้พ่อฉันทองยอมแพ้ง่ายๆ

พ่อวางแผนชีวิตใหม่หันมาปลูกข้าว ปรับที่นา หว่านข้าวลงไปใน
นา ดันข้าวเริ่มมีชีวิตพร้อมที่จะอวดความงามให้เจ้าของมีกำลังใจ พ่อเริ่มต้น
การทำงานพร้อมกับเสียงไก่แจ้ที่ขันปลุกให้มนุษย์ตื่นมาทำหน้าที่ รอดี้ออก
ทาสผู้ซื้อสัตย์ของพ่อพาพ่อไปนาแต่เช้ามีดี แต่แล้วความฝันของพ่อก็เริ่มบิด
เบี้ยวเมื่อต้นข้าวเริ่มมีหอยเชอรี่มาหลั่งรักเกาะกุมและค่อยๆกัดกินจนแทบไม่
เหลืออะไรเลยพ่อกลายเป็นหมอออกฉีดยาไล่ฆ่าหอยเชอรี่ทุกวันแต่ก็ไม่ชนะ

พ่ายแพ้อย่างยับเยินผู้ที่ชนะคือ เจ้าของที่นาที่เราเช่า และเจ้าแก็ร์ร้านขายยาฆ่าแมลงพ่อผู้แข็งแกร่ง ต้องเบนเข็มชีวิตใหม่ เลือกรับเศรษฐกิจชนิดใหม่มาปลูก

“จะปลูกข้าวโพดดีไหมแม่” พ่อขอความเห็นแม่

“ข้าวโพดก็ดีเหมือนกันนะ ไม่ต้องดูแลมาก” แม่ตอบพ่อ

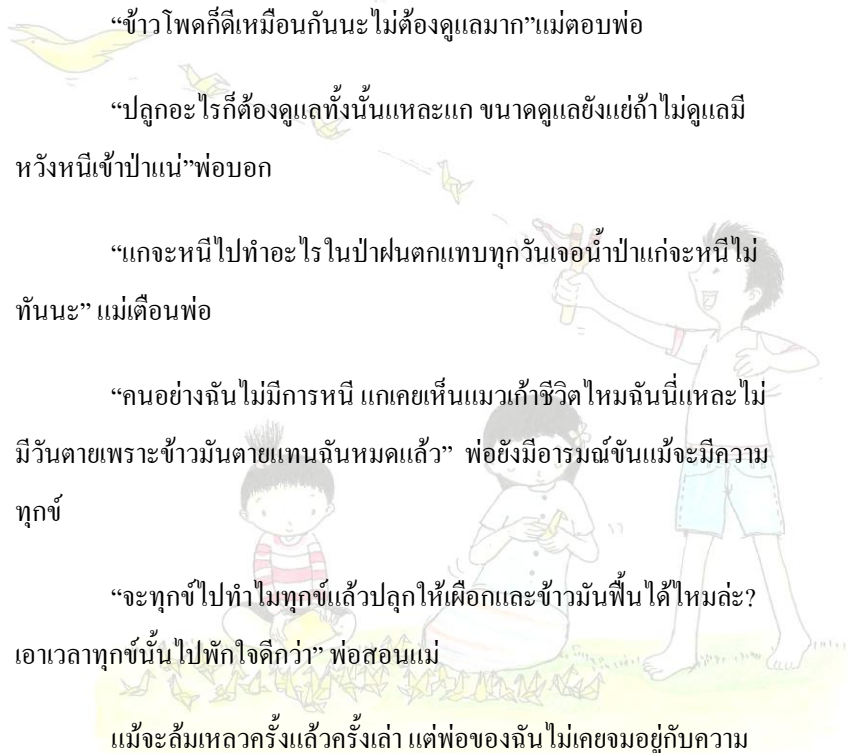
“ปลูกอะไรก็ต้องดูแลทั้งนั้นแหละแก ขนาดดูแลยังแย่ถ้าไม่ดูแลมีหวังหนีเข้าป่าแน่” พ่อบอก

“แก็ระหนีไปทำอะไรในป่าฝนตกแทบทุกวันเจอน้ำป่าแก็ระหนีไม่ทันนะ” แม่เตือนพ่อ

“คนอย่างฉันไม่มีการหนี แก็ระเห็นแมวเจ้าชีวิตไหมฉันนี่แหละไม่มีวันตายเพราะข้าวมันตายแทนฉันหมดแล้ว” พ่อยังมีอารมณ์ขันแม้จะมีความทุกข์

“จะทุกข์ไปทำไมทุกข์แล้วปลูกให้เผือกและข้าวมันพื้นได้ไหมล่ะ? เอาเวลาทุกข์นั้นไปฝึกใจดีกว่า” พ่อสอนแม่

แม้จะล้มเหลวครั้งแล้วครั้งเล่า แต่พ่อของฉันไม่เคยจมอยู่กับความทุกข์ กลับชวนลูกและเมียให้ออกจากความทุกข์ด้วยอารมณ์ขันของแก ทำให้ฉันพลอยมองโลกใบนี้อย่างมีความสุขและอบอุ่นพ่อทำให้ฉันไม่ยึดติดกับปัญหามันมาได้มันก็ออกไปได้ พ่อบอกกับฉันเสมอเมื่อฉันนำเรื่องที่ปัญหาหาจากโรงเรียนไปปรึกษาพ่อ บ้างครั้งฉันก็หนี้อยู่กับการเรียน โดยเฉพาะ

วิชาต่างๆเช่น เคมี คณิตศาสตร์ ซึ่งไม่ถนัดเอาเสียเลยแต่พอกลับมาเป็นเรื่อง
ธรรมดา

“ถ้าแกเก่ง คณิตศาสตร์ ก็แปลกอะไรเพราะเด็กไทยตั้งแต่รุ่นพ่อ
ล้วนแต่คววิชาเลขทั้งนั้นแหละไม่แปลกเลย แกทำตัวกลมกลืนกับคนทุกยุค
ทุกสมัยดีแล้ว” พ่อบอกฉัน ทำให้ฉันหัวเราะออกมาได้

หลายครั้งที่ฉันเห็นพ่อทำหน้าครุ่นคิด คงคิดจะต่อสู้เอาชนะแผ่นดิน
อย่างไรและเดินออกจากบ้านไปครั้งละนานๆ คงไปเก็บข้อมูลเพื่อมาขอความ
คิดเห็นจากแม่และฉันการล้มเหลวสองครั้งที่ผ่านมามีทำให้ความเชื่อมั่นใน
ตัวเองของพ่อน้อยลง การฟังเสียงข้างมากจึงเป็นข้ออ้างได้หากพบความ
ล้มเหลวหัวเดียวกระเทียมลีบ ฉันล้อพ่อบ่อยๆทำให้พ่อเผลอไปเหมือนกัน เรา
ตัดสินใจปลูกข้าวโพดหวานซึ่งกำลังมาแรงพ่อบอกอย่างนั้นตลาดกำลัง
ต้องการราคาย่อมสูง พ่อปรับที่ใหม่ ข้าวโพดหวาน คงทำให้พวกเราลิ้มชิม
ความหวานของชีวิตได้บ้างหวังเล็กๆหรอกนะพ่อดูแลเรื่องปรับดินปลูก
ข้าวโพดไปส่วนฉันและแม่ปลูกพริก มะเขือพวง มะละกอ กล้วยน้ำว้า ใน
ที่ว่างเปล่าความผิดหวังแต่ละครั้งทำให้เราเข้มแข็ง และมองโลกไกลจากเดิม
ไรรุ่นสาวผสมจึงเกิดจากการผสมความคิดของแต่ละคนลงไปในพื้นดินเกิด
ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เราสามารถนำผลผลิตไปขาย และเลี้ยงชีพ
อีกทั้งแจกเพื่อนสนิทมิตรสหายของพ่อและแม่ การตัดสินใจปลูกข้าวโพด
หวานทำให้ฉันและแม่กลายเป็นแม่ค้าขายข้าวโพดต้มตามตลาดนัดที่มีแทบ
ทุกวันเดี๋ยวนี้คนขายสินค้าต้องรุกลงไปหาผู้ซื้อบริการแทบจะถึงบันไดบ้านนี้

คือความเอาตัวรอดจากการอดตายอย่างหนึ่งของมนุษย์ ร้านของเรามีทั้งข้าวโพดต้มและข้าวโพดดิบที่ไม่ได้ต้มทำให้เรามีรายได้เพิ่มขึ้นเพราะถ้าพ่อค้าขับรถไปซื้อข้าวโพดเราที่ไร่เขาจะกดราคาเราเกือบเท่าตัว เหนื่อยกับการปลูกแล้วถ้าจะเหนื่อยเพราะขนข้าวโพดจากไร่ออกมาต้มขายดีกว่าให้คนอื่นมาหยิบจับปลามัน ข้าวโพดที่ต้มแล้ว 4 ฝัก 20 บาท ถ้าไร่ล้มเหนื่อยเลยกะทำให้มันและน้องมีแรงปอกเปลือกข้าวโพดวันละ 4-5 กระสอบ บ้างวันเราก็เก็บมะละกอและพริกขึ้นหนู มาส่งแม่ค้าส้มตำในตลาด เรามีรายได้เป็นกอบเป็นกำมากขึ้น

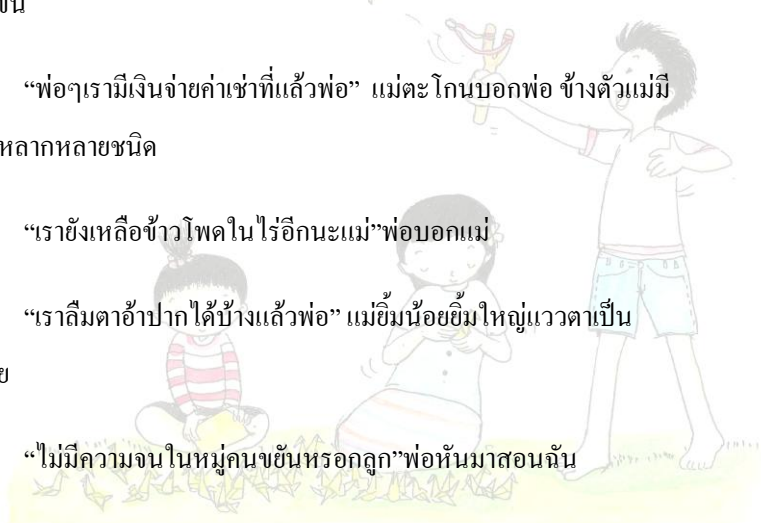
“พ่อๆเรามีเงินจ่ายค่าเช่าที่แล้วพ่อ” แม่ตะโกนบอกพ่อ ข้างหัวแม่มีเหรียญหลากหลายชนิด

“เราขังเหลือข้าวโพดในไร่อีกนะแม่” พ่อบอกแม่

“เราล้มตาอำปากได้บ้างแล้วพ่อ” แม่ยิ้มน้อยยิ้มใหญ่แววตาเป็นประกาย

“ไม่มีความจนในหมู่นกขยันหรือลูก” พ่อหันมาสอนมัน

“พ่อวันหลังจะพูดอะไรส่งสัญญาณบ้างนะ ตกลงหมดเลยกำลังฟังเพลีนๆ” มันสะดุ้ง

พ่อหัวเราะเสียงดังลั่น ความสุขกำลังลึบคลานเข้ามาบ้านเราบ้างแล้วหลังจาก
หนีหายไปนานวันเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว พ่อและแม่ไปไร่จั่นนั่งทำ
การบ้านตามลำพังที่บ้าน

“น้ำๆๆพ่ออยู่หรือเปล่า?” เสียงลุงมีเจ้าของที่ร้องถามฉันอยู่หน้า
บ้าน

“ไปไร่จะมีธุระก็สั่งหนูไว้ก็ได้พ่อกลับมาหนูจะบอกพ่อ”

“บอกให้เอาค่าที่ไปส่งด้วยนะถึงเวลาแล้ว”

“จะๆ เตี่ยหนูจะบอกให้หะหะ” ฉันรับคำลุงมี

เรื่องครอบครัวของฉันกำลังจะจบอย่างมีความสุขเหมือนนิยายไทย
แต่ก็มีผู้ร้ายเข้ามาในชีวิตของพวกเราอีก ไม่ใช่เผือกร้อน ไม่ใช่เพี้ยกระโดด
แต่เป็นมนุษย์ที่มีชีวิตเช่นเราแต่ชีวิตเขาดีกว่าเราตรงที่เขาไม่ต้องลงแรงแต่ได้
เงินเต็มเม็ดเต็มหน่วยส่วนเราลงแรงแต่ได้เงินไม่เต็มเม็ดเพราะเราไม่มีที่เป็น
ของตนเองแต่นั้นไม่ใช่อุปสรรคสำหรับพ่อหรือคนะ

“ ลูกคงเข้าใจสำนวนไทยดีขึ้นนะการทำนาบนหลังคนที่น้ำเคยกถาม
พ่อละ การทำนาบนหลังคน ยังใช้ได้ดีเสมอเพราะเราไม่คิดหรือลูกเรา
ต่างหากที่ผิด ” พ่อบอกฉัน

“ผิดอะไรล่ะพ่อ” ฉันย้อนถามพ่อเพราะเราไม่เคยคิดโกงใคร

“ผิดที่เกิดมาจนใจล่ะลูก”

“ถึงแม้เราจะจนแต่เราก็มีความสุขนะพ่อ การมีเรื่องเข้ามาในชีวิต
ครั้งใดสมองเราจะได้ไม่ตกรงานเหมือนคนในหมู่บ้านเราที่พากันกลับมาทำนา
และอีกอย่างหนึ่งมันช่วยให้พ่อไม่เป็น โรคอัลไซเมอร์ใจล่ะพ่อ”

เราพ่อแม่ลูกหัวเราะขึ้นพร้อมๆกัน สุข อดด้วยเงินไม่ได้ แต่
การมีความสุขแก่คนที่เรารักนั้นเป็นความสุขอย่างหนึ่งที่ครอบครัวยามีให้
กันทุกวัน สำหรับฉันแล้ว สุขที่ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ความคิดใหม่ๆ
ประสบการณ์ใหม่ๆเป็นความสุขที่พ่อและแม่มีให้ทุกวันเป็นความรู้นอก
ห้องเรียนที่ฉันได้เรียนรู้ทุกวันและสามารถเก็บความสุขมาทบทวนได้ความ
ทุกข์ให้ไกลห่าง สุขที่ได้เห็นรอยยิ้มของคนที่เรารัก สุขที่ได้ฟังเสียงหัวเราะ
ของคนในครอบครัว ที่สำคัญพ่อคือครูเกษตรที่สอนหนูได้เข้าใจและสามารถ
แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเรียนได้อย่างน่าภูมิใจสิ่งนี้ไม่มีในโรงเรียน
เรียนเรื่องการปลูกข้าวโพดในบนกระดานจะมีความรู้เท่าแปลงสาธิตหรือ
แปลงไร่ข้าวโพดบ้านหนูเรียนโดยลงมือปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่ทำ จนข้าวโพด
ค่อยๆโต จนถึงเก็บขายเป็นการเรียนที่สามารถบูรณาการกับวิชาอื่นระหว่าง
เรียนก็ทำบัญชีครัวเรือนไปด้วยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่พื้นดิน
ด้วยเมื่อไรหนอการศึกษาไทยจะก้าวไกลเสียที?

ผลงานของ น้าทิพย์ น้าจันทร์ โรงเรียนระหานวิทยา 109 หมู่6

ต. ระหาน อําเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร

“ระบบการศึกษาประเทศนี้ ไม่ยุติธรรมและช่วยแตกสันติ”

เรื่องสั้นย่อหน้าแรก...

เสียงเดินของหัวใจของผมดังกว่าเสียงการทำงานของเครื่องปรับอากาศ ร้อยเท่า ผมหายใจแรงและถี่ขึ้นเรื่อยๆ รับรู้ได้ถึงเลือดที่พุ่งพล่านภายในร่างกาย หันไปด้านหลัง พ่อกับแม่ท่านมีอาการไม่แตกต่างกับผม แม่วางมือบนมือผม เหนือท่านเปียกชุ่มฝ่ามือ พ่อตอบไหล่ผมเบาๆ นาฬิกาบอกเวลา ห้าทุ่มสี่สิบห้า อีกสิบห้านาทีผมก็จะรู้ชะตาชีวิต เหมือนมีอะไรมาบีบที่ขมับสองข้าง ผมเกร็งทุกส่วนของกล้ามเนื้อ นี่เป็นครั้งแรกในชีวิตที่ผมลุ้นจนตัวสันจริงๆ

“ลูกติดอยู่แล้วแหละ” คำพูดของแม่ ทำให้ผมรู้สึกผ่อนคลายลงบ้าง แต่ก็ยังไม่หายตื่นเต้นทีเดียว ผมเอื้อมตัวไปทางคุณพ่อ

“พ่อครับ ถ้าผมคิดแล้วอย่าลืมที่สัญญาจะไว้ครับ” ท่านพยักหน้ารับผม พร้อมลูบหัวผมอย่างเอ็นดู

ภาพโทรศัพท์ไอโฟนรุ่นใหม่ ปรากฏในความคิดทันที..

ผมไม่ใช่คนหลงตัวเอง แต่คะแนนแอดมิชชั่นผมจัดอยู่ในระดับสูงของประเทศทีเดียว ทั้งสี่อันดับ ผมและพ่อช่วยกันตัดสินใจอย่างรอบคอบ คะแนนสูงค่าย้อนหลังไปห้าปี ระบบการเรียนการสอนและชื่อเสียงของมหาลัยตลอดไปจนถึงสภาพสังคม ถูกนำมาประกอบการพิจารณาของพวกเราทั้งสิ้น

อันดับหนึ่งคณะแพทยศาสตร์ เป้าหมายสูงสุด คะแนนผมอยู่ในเกณฑ์น่า
 ค่อนข้างห่างจากคะแนนต่ำสุดปีที่แล้ว สองพันกว่าคะแนน ถือว่าปลอดภัย อันดับ
 สองและอันดับสามเป็นคณะทันตแพทยมหาวิทยาลัย ผมค่อนข้างมั่นใจ
 ที่เดียว คะแนนทิ้งห่างจากคะแนนสูงต่ำปีที่แล้วหลายช่วงตัว และอันดับ
 สุดท้าย สัตวแพทย์ ไม่น่ามีคำว่าพลาดสำหรับผม

ไม่น่าแปลกใจที่ทั้งสี่อันดับมีแต่คณะแพทย์ ในเมื่อพ่อผมเป็นนายแพทย์
 ใหญ่และเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลชื่อดัง พี่สาวคนโตของผมก็ไม่ได้ทำให้
 คุณพ่อผิดหวังเช่นกัน เมื่อเธอกำลังจะจบแพทย์ จากมหาวิทยาลัยอันดับหนึ่งของ
 ประเทศเร็วขึ้น

ผมกลับไปจดจ่ออย่างรวดเร็วหน้าจอคอมพิวเตอร์ เมื่อนาฬิกาบอเวลา
 เกือบเที่ยงตรง ผมเก็บอาการตื่นเต้นไว้ไม่อยู่ แม้จะค่อนข้างมั่นใจในผลสอบ
 พวกเราทั้งสามคนยื่นหน้ามาใกล้หน้าจอโดยไม่รู้ตัว ผมหลับตาพร้อมกับ
 ปลดปล่อยอารมณ์ตื่นเต้นและกังวลทั้งหมดของผมลงไปที่ปุ่มENTER

หากภาพที่ปรากฏอยู่ตรงหน้าเป็นชื่อคณะหรือมหาวิทยาลัยไหน ผมก็ภูมิใจ
 และมีความสุขทั้งคืน ผมค่อยเปิดเปลือกตาขึ้นและยอมรับความสำเร็จก้าวแรก
 ของผม

“ นาย ขาญวิทย์ แพทย์ตระกูล. ผลสอบ .. ไม่ผ่านการคัดเลือก ”

รอยยิ้มของผมหายไปไหนแทบจะทันที ผมนั่งเหมือนถูกสาป ไร้บท
สนทนาไดนานับชั่วโมง ความรู้สึกผิดหวัง ตามมาด้วยเสียใจ น้อยใจและ...
พอผมตอบไหล่ผมเบาๆ

ผมสะดุ้งตื่น..

ผมพับหลับ ไปนานเท่าไรหรือนะ ครึ่งชั่วโมงคงได้ ที่ผมยอมให้อึดติมา
ฉายซ้ำในความฝัน แต่นี่ไม่ใช่ครั้งแรกที่ผมฝันถึงเหตุการณ์วันนั้น

“ระบบการศึกษาประเทศนี้ ไม่ยุติธรรมและช่วยแตกสันติ”

ผมสรุปจากความคิดและประสบการณ์ของผมเอง..

ตอนนี้ผมกำลังคิดอะไรนะ ผมคงทำให้ท่านผิดหวังเลยใช่ไหม ถึง
ท่านจะไม่ได้คำว่าผมสักรำ นั่นยังทำให้ผมรู้สึกผิดต่อท่านเพิ่มขึ้นทวีคูณ ถึง
มันจะไม่ใช่ความผิดผมเสียคนเดียวก็เถอะ

อุณภูมิจากเครื่องปรับอากาศในห้องสมุดกำลังดี ทุกคนต่างมีโลกๆใน
โลกส่วนตัวในหนังสือของตนเอง ดำรงกายวิภาคสำหรับเตรียมสอบ วางอยู่
ตรงหน้าผม แต่ละหน้าเต็มไปด้วยรอยขีดเขียนจดบันทึกด้วยลายมือของผม
ผมใช้เวลาอยู่กับมันมาตั้งแต่เช้า ผมรู้สึกตัวว่าสภาพสมองตอนนี้ไม่สามารถ
รับมันได้ต่อไป

ผมผ่อนคลายตัวเองโดยการเดินไปตามชั้นหนังสือ สัมผัสหนังสือเล่มหนา
เล่มบางวางสลับกันไปมา ผมใช้นิ้วไล่ไปเรื่อยๆตามสันหนังสือ มรดกความรู้

รวมฎีกาสองห้าสี่ห้า ..ไปจนถึง ศิลปะกับพุทธศาสนา พื้นฐานการวาดภาพ
ทิวทัศน์ บางเล่มก็เก่าบางเล่มก็ใหม่ บางเล่มสีสันน่าสนใจ เมื่อผมเดินถึงไป
มุมหนึ่งของห้องสมุด

ผมพบเล่มหนึ่งซ่อนตัวอยู่อย่างเงียบๆ มันถูกหุ้มด้วยหนังสือเขียว บน
หน้าปกมีตัวหนังสือเขียนด้วยลึขวิดว่า “จับตาย” ผมสะดุดใจในความเก่าของ
มัน ผมพลิกไปดูปกหลังด้านใน ไม่เคยมีคนยืมมันเลยตั้งแต่ปีสองพันห้าร้อย
สิบสี่ ผมอ่านอีกครั้งเพื่อให้มั่นใจว่าผมอ่านไม่ผิด กระดาษแต่ละหน้ามีสี
น้ำตาลและแห้งกรอบ มีกลิ่นขึ้นแปลก แตกต่างกับหนังสือเล่มไหนที่ผมเคย
เห็น ผมจับด้วยความระมัดระวัง ค่อยๆ พลิกหน้ากระดาษ รวมเรื่องสั้น “มนัส
จรรยงค์” เขาคือใคร? อะไรคือเรื่องสั้น?

ผมเคยรู้จักคำว่าคำว้าวรรณกรรมและเรื่องสั้น เมื่อสามปีก่อน ตอนนั้น
ผมต้องหาคำแปลในพจนานุกรมเพื่อส่งครูเป็นกรบ้านวิชาภาษาไทย ไม่รู้จัก
ไปมากกว่านั้น ถึงในบ้านผมมีหนังสือไม่ต่ำกว่าสองร้อยเล่ม เกี่ยวกับ
การแพทย์ การรักษาพยาบาล โรงพยาบาลเสียเป็นส่วนใหญ่ มีเรื่องอื่นบ้าง
อย่างความรู้รอบตัว ที่สุดในโลก แต่ไม่มีเล่มใดเกี่ยวข้องกับคำว่าวรรณกรรม
แม้แต่เล่มเดียว

ผมคงได้นิสัยชอบอ่านหนังสือมาจากคุณพ่อ ผมเคยเห็นท่านอ่านตำรา
ทางการแพทย์ในห้องสมุดได้เป็นวันๆ ตั้งแต่ยังไม่เข้าอนุบาล จากนั้นผมก็อ่าน
อ่านทุกอย่างที่อยู่ใกล้ตัว แต่ถึงอ่านให้ตาย ผมก็สอບไม่ติดแอดมิชชันอยู่ดี

ผมคงเสียเวลาหาคำตอบมากกว่านี้ไม่ได้ ผมควรรีบกลับไปมีสมาธิกับการเตรียมตัวสอบของผม ผมไม่อยากทำให้พ่อผิดหวังอีกแล้ว แม่ร้องไห้ ภาพนี้ผุดขึ้นมาในความคิดผมทุกครั้งที่ผมทำอะไรเข้าข้างออกนอกกลุ่มนอกทาง หากแต่หนังสือเล่มนี้มีเสน่ห์อย่างบอกไม่ถูก แม้กับว่าที่นักเรียนแพทย์อย่างผม ผู้ไม่ประสีประสาเกี่ยวกับวรรณกรรมทุกประเภท ผมหยิบมันไปด้วย ผมอยากอ่านมันแต่ความรู้สึกผิดต่อพ่อแม่และตัวผม หนังสือเล่มนี้จึงเหมือนอบายมุข มันทำให้ผมเสียเวลาและอาจเสียอนาคต ผมนั่งอ่านตำราของผมต่อไป

ผมรู้สึกเหมือนหนังสือจ้องมองผมด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจ หนังสือจะกลายเป็นอบายมุขได้อย่างไร? มันคงคิดเช่นนั้น ผมมองกลับมาที่มันทุกครั้งที่เปลี่ยนหน้ากระดาษ เมื่อหนังสือก็คือหนังสือจะเป็นอบายมุขได้อย่างไร ผมคงใช้คำที่รุนแรงไป

อย่างนั้นก็เถอะ หากผมเสียเวลากับเรื่องอื่นเพียงนิด ความฝันของผมและครอบครัวอาจจบลงเป็นแน่ ความคิดของกับความรู้สึกลึกเมื่อหกเดือนก่อนต่อสู้กันอย่างหนัก ในที่สุดหน้าปกของมันก็ถูกเปิดออก เพราะความกระสันอยากรู้ของผมชนะหรือจิตสำนึกผมมีพลังน้อยกว่าไม่รู้

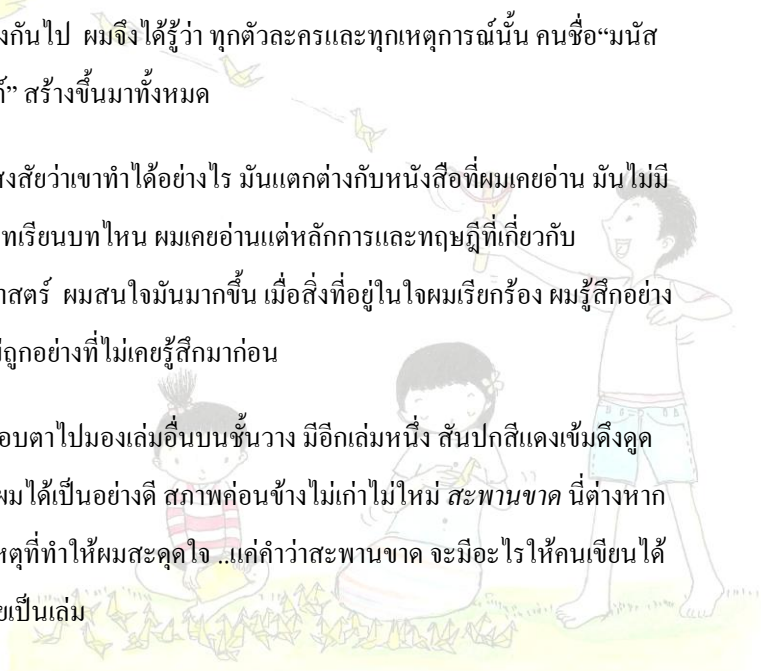
เมื่อแรงดึงดูดของมันชนะ ผมเริ่มต้นอ่านตัวหนังสือบรรทัดแรก ว่าผมอ่านหนังสือเล่มนี้จนตัวอักษร มันพิมพ์ด้วยหมึกพิมพ์ดีด คำถามแรกที่ผมสงสัยเมื่อผมอ่านบรรทัดสุดท้าย ทำไมผมถึงอยากอ่านมันอีก?

ผมเห็นภาพป่าที่มีนักโทษและผู้คุมกำลังตัดต้นไม้ เห็นจากไหล่ตัวเอกที่ดูเดือด เห็นภาพเขานอนตายอย่างน่าสงสาร พลงนิกแปลกใจที่เค้าทำให้ให้ผมรู้สึกด้อยตามได้อย่างไรเมื่อเขามีชีวิตห่างจากผมเกือบหนึ่งร้อยปี? ตอนแรกเมื่ออ่านจบตาขบ ผมนึกว่าเรื่องสั้นคือการนำเหตุการณ์หนึ่งในชีวิตมาเล่า แต่เมื่ออ่านเรื่องต่อไป หุ่นผี ฆาตเฝ้า ตัวเอกกลับมีอาชีพและชีวิตที่แตกต่างกันไป ผมจึงได้รู้ว่า ทุกตัวละครและทุกเหตุการณ์นั้น คนชื่อ“มนัส จรรย์รงค์” สร้างขึ้นมาทั้งหมด

ผมสงสัยว่าเขาทำได้อย่างไร มันแตกต่างกับหนังสือที่ผมเคยอ่าน มันไม่มีอยู่ในบทเรียนบทไหน ผมเคยอ่านแต่หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ ผมสนใจมันมากขึ้น เมื่อสิ่งที่อยู่ในใจผมเรียกร้อง ผมรู้สึกอย่างบอกไม่ถูกอย่างที่ไม่เคยรู้สึกมาก่อน

เหลือบตาไปมองเล่นอื่นบนชั้นวาง มีอีกเล่มหนึ่ง สันปกสีแดงเข้มดึงดูดสายตาผมได้เป็นอย่างดี สภาพค่อนข้างไม่เก่าไม่ไหม้ สะพานขาด นี่ต่างหากคือสาเหตุที่ทำให้ผมสะดุดใจ...แค่คำว่าสะพานขาด จะมีอะไรให้คนเขียนได้มากมายเป็นเล่ม

เสียงประกาศหอสมุดบอกเวลาใกล้ปิดของห้องสมุด ผมคว้าหนังสือเล่มนั้น ไปยืมก่อนที่ห้องสมุดจะหมดเวลาให้บริการ มันอาจจะเป็นสำนวนหมายถึงอะไรสักอย่าง เพื่อว่าไปเปิดพจนานุกรมหรือสารานุกรมดู คงจะบอกอะไรผมได้บ้าง

“ เชนี่..บนถนนมีรถวิ่งสวนกันไปมาอย่างขวักไขว่ตามปกติของเมืองหลวง ดอกฝ้ายคำสีเหลืองทองกำลังแตกดอกบานสะพรั่งส่งกลิ่นหอมอบอวลไปทั่วทั้งถนนหน้ามหาวิทยาลัย ท้องฟ้าโปร่งสลับกับแสงแดดอ่อนปลายฤดูหนาว ผมสูดอากาศเข้าไปในปอดอย่างเชื่องช้าพร้อมกับจังหวะการเดินที่สม่ำเสมอ ไม่นานผมก็มาถึง โลกส่วนตัวของผม --- หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย...”

ผมอ่านมันเข้าไปข้ามสามรอบ ยืมเบาๆ ให้กับเรื่องสั้นย่อหน้าแรกของผม ไม่มีคำติหรือคำชม หนึ่งสัปดาห์เต็มนับจากวันนั้น ที่ผมทรยศกับบางอย่าง เพื่อทำบางอย่างที่ผมไม่เคยทำและผมก็อยากทำ ผมมีความสุขอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน ทุกครั้งที่ได้อ่านและจินตนาการตามคนเขียน

เวลาเจ็ดวันมากพอที่จะทำให้ผมรู้จักกับ อ.อุदार คุรมาลัษฐิณีจ 'รงค์ วงศ์สวรรค์ ลาวคำหอม ไปจนถึงวินทร์ เลียววารินทร์และอีกหลายท่าน ท่านผมถือเป็นครูน้ำหมึกของผม ผมอ่านและเริ่มเขียนจากผลงานของบุคคลเหล่านั้น..

แต่ผมยังรู้สึกผิดกับบางสิ่ง ผมบอกพ่อว่า ผมอ่านหนังสือทุกวัน ไม่ต้องห่วงผม ทุกครั้งที่ท่านโทรมา เพราะผมไม่อยากโกหกท่านแต่ก็ไม่อยากทำให้ท่านผิดหวัง เชนี่..ก็เช่นกัน มีสายโทรเข้า

“สวัสดีครับ พ่อ”

“ทำอะไรอยู่ลูก กินข้าวเข้าหรือยัง” พ่อถามผมเหมือนทุกวัน

“กินแล้วครับ ตอนนี้ฉันอ่านหนังสือที่ห้องสมุดครับ ไม่ต้องห่วง” ผมก็ตอบเหมือนทุกวัน แต่ผมกำลังเริ่มบทสนทนาที่แตกต่างจากทุกวัน

“พ่อครับ..จะว่าอย่างไรถ้าผมอยากเป็นนักเขียน..” ผมชื่นชมกับความกล้าของตัวเอง

“หืม ได้สิลูก ดีเลย ใครจะว่าอย่างไร ถ้าลูกเป็นหมอ แล้วอยากเขียนตำราแพทย์ ดีเสียอีกนี่พ่อกำลังรวบรวมเขียนเรื่อง การรักษาโรคสมัยใหม่ อยู่เหมือนกัน..พ่อสนับสนุนเต็มที่”

“เอ่อ..คือ” ผมกำลังรวบรวมความกล้าอีกครั้ง และทบทวนความคิดบางอย่าง

“วิทย์ ลูกมีอะไรหรือเปล่า”

“คงไม่มีครับ”

“ดีแล้ว ถ้ามีอะไรบอกพ่อได้เลยนะ ไม่ต้องกังวลเรื่องค่าใช้จ่าย พี่สาวลูกเค้ากำลังจะจบหมอแล้ว ช่วยพ่อได้เยอะ อ่านหนังสือไปเถอะลูก พ่อไม่กวนแล้ว อ้อ! แล้วเรื่องที่ผ่านมามาอย่าไปคิดถึงมันมาก ถือซะว่าเราโชคดี แม่เค้าเป็นห่วงเลยฝากพ่อมาบอก แค่นี้ก่อนนะวิทย์ พ่อรักลูกนะ”

“ครับพ่อ เอ่อ..”

“ว่าไงลูก”

“เปล่าครับ ผมแค่อยากจะบอกว่า ปีหน้าผมสอบติดแพทย์แน่นอน
พอวางใจได้เลย พ่อจะไม่ผิดหวัง ผมก็รักพ่อนะ แค่นี้ครับ”

ผมลุกขึ้นเดินไป หยิบหนังสือเล่มหนาออกมาเล่มหนึ่งที่หมวด ว่าด้วย
การแพทย์..ผมอ่านและอ่านอ่านมันต่อไป

ลาก่อน...เรื่องสั้นย่อหน้าแรกของผม

ผลงานของ นันทิชา ชัชวาลกำธร มหาวิทยาลัยรามคำแหง

“จากความยุ่งวุ่นวายในชีวิตนักเรียน บางครั้งก็ท้อถอย
บางครั้งตัดพ้อต่อว่า แต่เมื่อนึกย้อนไปแล้วยังมีคนอีกมากมายที่ต่อสู้
ดิ้นรนเพื่อการศึกษาที่เป็นเพียงกิจวัตรประจำวันปกติของฉันทว่า
กลับกลายเป็นความต้องการสูงสุดของคนกลุ่มหนึ่งโดยไม่รู้ตัว”

หนึ่งความธรรมดา หนึ่งความต้องการ

หญิงสาววัยกลางคนซ่อนตัวอยู่ในความมืด มีเพียงแสงไฟสลัวเล็ด
ลอดออกจากห้องด้านหน้า สายตาจดจ้องลูกสาวผ่านรอยแฉะของประตู เฝ้ามอง
มือเล็กเขียนหนังสือขยุกขยิก สลับกับพลิกหน้าหนังสือไปมาอย่างตั้งใจ
ตั้งใจ เมื่อเหลียวมองมาที่ฟ้ามืดร้านแคดจากการทำงานหนักของตนแล้ว จึง
ได้แต่ทอดถอนใจด้วยความทุกข์ น้ำตาของคนเป็นแม่พานจะไหลออกมาดื้อๆ

ถ้าเรามีเงินมากกว่านี้ คงจะไม่ต้องบอกลูกให้ขยันอ่านหนังสือเพื่อ
สอบเข้ามหาวิทยาลัย ทั้งที่รู้ดีว่าคงไม่อาจส่งเสียให้ได้ แต่เมื่อสบสายตาที่เต็มไปด้วย
ประกายความหวัง ทางเลือกเดียวที่เหลืออยู่มีเพียงคำหลอกลวงเพื่อให้
ดวงตาคู่นัยไม่ต้องหม่นแสงลง

“อ้าว แม่เองหรือคะ” เสียงหวานใสดังขึ้น ตามด้วยเสียงลากเก้าอี้ลูก
ขึ้น เชื้อเชิญอีกฝ่ายให้เข้ามาด้วยกัน เธอพยักหน้ายิ้มรับ ก้าวเข้าไปนั่งด้านข้าง
มองตัวอักษรหน้าตาประหลาดบนแผ่นกระดาษกว่าสิบแผ่น ภาควิชาใน
ความสามารถของลูกสาวเพียงคนเดียวยิ่งนัก นับตั้งแต่สามปีไป ที่เพิ่งเคย

ของเธอคือคนข้างหน้านี่เอง คนที่บอกให้เธอสู้ บอกให้เธอกล้าหาญ ฝ่าฟันทุกสิ่งมาได้จนวันนี้

“หนู... อยากเรียนอะไร” หญิงสาวถามด้วยน้ำเสียงที่เริ่มสั่น

“วิศวกรรมศาสตร์ค่ะ เป็นวิชาที่น่าสนใจมากเลยนะคะ พอเรียนจบแล้วหนูจะเป็นฝ่ายทำงานหาเงินให้แม่บ้าง” สาวน้อยตอบชัดถ้อยชัดคำ

ทว่ากลับทำให้คนถามสลดลง ตลอดมาเธอพยายามต่อสู้ดิ้นรนเพียงให้ลูกได้มีโอกาส แต่กลับต้องขอดความฝันให้ไม่ได้เสียอย่างนั้น จึงได้แต่ตอบกลับเสียงแผ่ว “อย่าหักโหมมากเกินไปนะ เด็กจะป่วย”

จู่ๆ ลูกสาวก็เอื้อมไปจับมือของผู้เป็นแม่ แยกหน้าขึ้นสบตา “แม่คะ หนูรู้ว่าแม่ต้องลำบากแค่ไหน ก็ครั้งแล้วที่แม่ต้องไปกู้เงินมาส่งหนูให้เรียนหนังสือ เพราะฉะนั้นหนูยังต้องพยายามให้มาก”

อีกฝ่ายพูดไม่ออก จะปฏิเสธไปก็ไม่อาจทนเห็นน้ำตาของลูกได้ จึงได้แต่เงียบไป ปลดปล่อยความเข้าใจผิดคงอยู่ต่อไปอย่างนั้น

“แม่คะ หนูสอบคิดแล้ว!!” เสียงตะโกนดังขึ้นทันทีที่ประตูบ้านถูกผลักออก ร้อนถึงมารดาต้องละมือจากการทำอาหาร ออกมาต้อนรับให้หายคิดถึง

เห็นลูกดีใจ คนเป็นแม่ยิ่งสุขใจกว่าเป็นร้อยเท่า สวมกอดร่างบอบบางเสียแน่น

“จริงเหรอ! คิดที่ไหนล่ะคนเก่ง” เอ๋พลางลูบหัวเบาๆ

“จุฬาค่ะแม่ เรียกได้ว่าเป็นมหา'ลัยในฝันของทุกคนเลยนะ! เขาให้ลงทะเบียนนักศึกษาถึงวันศุกร์หน้าเลยล่ะค่ะ หนูตื่นเดินจัง”

“แล้ว...” ความจิตใจในตอนแรกแปรเปลี่ยนเป็นความกังวล มือที่ลูบหัวปลี่ยนหยุดชะงัก เมื่อรู้ว่าเกือบโพล่งประโยคต้องห้ามที่จะทำให้บรรยากาศทั้งหมดพังทลายลง

...แล้วค่าทอมล่ะลูก

“คะ?” คนสอบติดเอ๋ถามเมื่อเห็นมารดานิ่งไป

“อ้อ เปล่า พ่อดีแม่ดีงานนิดหน่อยนะ ขอตัวแป๊บนึงนะจ๊ะ” ว่าแล้วก็เหยรอยยิ้มกว้างให้ลูกสาว หมุนตัวกลับวิ่งเข้าห้องนอนตนอย่างรวดเร็ว พร้อมเสียงประตูปิดดังโครมไล่หลัง

ลับหลังรอยยิ้มและเสียงหัวเราะ หญิงสาวทรุดกายลงนั่งกับพื้นราวก้นหมอนแรง ชูกหน้าลงกับฝ่ามือตนเอง ความคิดในหัวดิ้นกันยุ่งเหยิง ต่างเต็มไปด้วยคำถามมากมาย ...ทำไมไม่ห้ามลูกตั้งแต่ต้น ทำไมต้องไปมอบความหวังให้เขาแล้วทำลายมัน ทำไมปล่อยให้ลูกให้พยายามกับความฝันเล็กๆ

ทำไม ทำไม และทำไม??

เมื่อหมดเส้นทางเลือกอื่น ลำพองน้ำพักน้ำแรงของตนคงไม่สามารถหาเงินก้อนโตให้ทันเวลาได้ จึงคลำหาโทรศัพท์มือถือ ไม่ลังเลที่จะกดเบอร์หนึ่งโทรออก

“สวัสดิ์คะ พลอยจันทร์เองนะคะ คือว่า ฉันอยากกู้เงินเพิ่มอีกสักสองสามพันบาทนะคะ” เธอกรอเสียงลงครึ่งแล้วครึ่งเล่าตามเบอร์เจ้าหนี้ที่ไล่โทรหา

ไม่ว่าใครต่างตอบกลับมาในรูปแบบเดียวกัน “คุณอีกแล้วหรอ หนี้เก่าที่ยังไม่จ่ายเมื่อไหร่จะคืนเสียที ยังกล้ามาขอยืมเพิ่มอีก”

“แต่ว่าลูกสาวฉันต้องเรียนหนังสือนะคะ” แม้จะแสดงความต้องการออกไปมากเท่าไร อธิบายเหตุผลร้อยพันก็เท่านั้น บางคนถึงกับตัดสายไปก่อนเธอจะพูดจบเสียอีก

ในที่สุดหนทางสุดท้ายดูเหมือนจะไม่เปิดให้เธอได้ก้าวเดินเร็วแรงเหมือนหายไปในหมดสิ้น มือที่ถืออยู่ปล่อยโทรศัพท์ตกลงพื้นอย่างไม่ใส่ใจ น้ำตาเริ่มขึ้นเมื่อนึกถึงใบหน้าลูกสาวยอมรับรู้สิ่งเหล่านี้

เสียงเคาะประตูดังขึ้นทำลายความเจ็บ พร้อมเปิดออกในทันทีออกโดยไม่ได้ออกอนุญาต ผู้เข้ามาใหม่ก้มลงมองมารดาแล้วก็ต้องรุดเข้าไปหาสายตากวาดมองคราบน้ำตาบนใบหน้าด้วยความไม่เข้าใจ

“ร้องให้ทำไมคะแม่” น้ำเสียงร่อนรนเป็นกังวลทำให้คนเป็นแม่
ตัดสินใจพูดออกไป

“ค่าเทอมของลูกก็บาท”

เด็กสาวก้มหน้านิ่งพักหนึ่ง “สองหมื่นค่ะ” เธอหยุดใช้ความคิดครุ่น
หนึ่ง ก่อนเอ่ยด้วยความมั่นใจ “หนูจะทำงานช่วยแม่อีกแรงนะคะ เราต้องทำ
ได้แน่”

สองแม่นั่งตรงข้ามกัน บนโต๊ะไม้เก่ามีธนบัตรหลายสิบใบแยก
เป็นกองตามชนิด ล้วนมาจาก น้ำพักน้ำแรงทั้งหมดที่ลงไปตลอดทั้งสัปดาห์นี้
รวมถึงเงินที่เก็บหอมรอมริบมาตลอดหลายปี ทั้งคู่รวบรวมทุกบาททุกสตางค์
มานั่งนับกันเงียบๆ เพียงแต่คาดหวังว่ามันจะสามารถทดแทนขาดเหลือทุก
หยดที่เสียไปได้ในวันรุ่งขึ้น

“หนึ่งหมื่นแปดพันบาท” ผู้เป็นแม่กล่าวพลางวางธนบัตรใบสุดท้าย
ทั้งตัวลงกับเก้าอี้อย่างเหนื่อยล้า ไม่มีคำถาม ไม่มีเสียงพูดคุยกเถียง ไม่มี
น้ำตาสักหยด มีเพียงใบหน้าเรียบเฉยไร้อารมณ์จับจ้องกองธนบัตรที่กลายเป็น
เพียงเศษกระดาษไร้ความหมาย

“ทั้งหมดแล้วนะลูก พรุ่งนี้แล้วด้วย จะทำอะไรกันดี” หญิงสาว
เอ่ยถามโดยไม่คาดหวังคำตอบ นึกไว้แต่แรกแล้วว่าคงจะลงเอยแบบนี้ แต่ใน
เมื่อลูกดันทุรังจะลองสู้ จึงได้แต่ปล่อยเลยตามเลย

นานเท่าไร'ไม่อาจรู้ได้ คนทั้งคู่ต่างนั่งนิ่งสงบ เหม่อมอง 'กองขยะ' บนโต๊ะ จมอยู่กับความคิดตนเอง หนึ่งผิดหวังจากความฝันที่ไม่อาจสานต่อให้ได้ อีกหนึ่งรู้สึกรากับโลกทั้งใบหยุดหมุน สมองว่างเปล่าถึงขนาดไม่สามารถรับรู้หรือประมวลผลได้ชั่วขณะ

ครี๊ด ครี๊ด

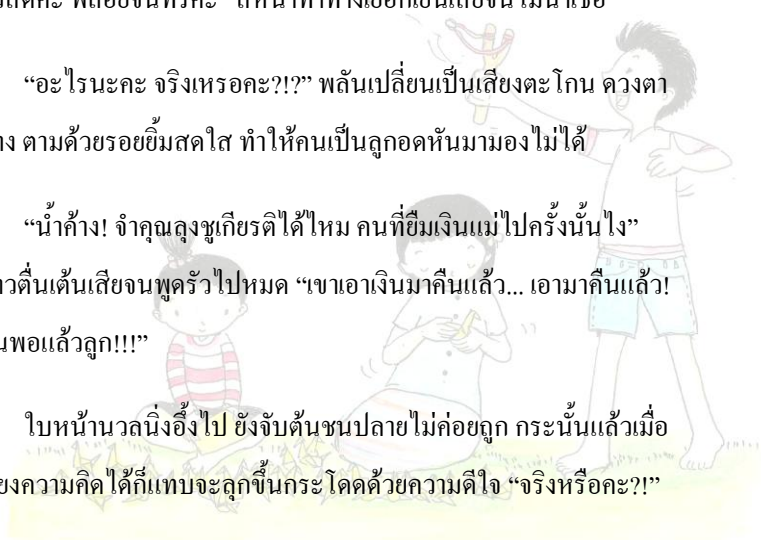
มือกร้านแตกคว่ำโทรศัพท์คู่กายบนโต๊ะมาแนบหูซ่าๆ กรอกเสียงลงไปที่ “สวัสดีค่ะ พลอยจันทร์ค่ะ” สีน้าท่าทางเยือกเย็นเสียงจนไม่น่าเชื่อ

“อะไรระคะ จริงหรือคะ?!” พลันเปลี่ยนเป็นเสียงตะโกน ดวงตาเบิกกว้าง ตามด้วยรอยยิ้มสดใส ทำให้คนเป็นลูกอดหันมามองไม่ได้

“น้ำค้าง! จำคุณลุงชูกีครี๊ดได้ไหม คนที่ยืมเงินแม่ไปครั้งนั้นไง” หญิงสาวตื่นเต้นเสียงจนพูดเร็วไปหมด “เขาเอาเงินมาคืนแล้ว... เอามาคืนแล้ว! เรามีเงินพอแล้วลูก!!!”

ใบหน้านวลนึ่งอึ้งไป ยังจับต้นชนปลายไม่ค่อยถูก กระนั้นแล้วเมื่อเรียบเรียงความคิดได้ก็แทบจะลุกขึ้นกระโดดด้วยความดีใจ “จริงหรือคะ?!”

“เขาตามหาพวกเรามาานแล้วลูก ตามอยู่นานเลย เพิ่งจะตามจนรู้ที่อยู่เราจากคุณยายเมื่อวานนี่เอง” ว่าแล้วก็ดึงตัวเด็กสาวผู้เป็นแก้วตาดวงใจไปกอดแน่น ชุบน้ำตาลกับเรือนพม่นุ่ม

คน โชคดีถึงกับกลืนน้ำตาไม่อยู่ ยกมือขึ้นกอดกลับ เอ่ยด้วยเสียงอัน
สั้นเครือ

“แม่คะ... ขอบคุณมากนะคะ”

“แล้วอย่างนี้... คุณก็ลำบากนาดู” ฉันทกล่าวอย่างเห็นใจ ออรู้สึกทั้ง
กับคนด้านหน้าไม่ได้ ทั้งเป็นผู้หญิงจับแท็กซี่ที่ไม่ค่อยได้เห็นในปัจจุบันและ
มีอดีตอันหน้าทึบ

“ตอนนั้นนะ ไม่อยากคิดเลยหนู อะไรก็จะแย่ไปหมด” เธอพูดขึ้น
เสียงสูงเหมือนบ่น “แต่ปีก็ภูมิใจในตัวเขามาก ตอนนี้อยู่บริษัท
ต่างประเทศมาทบทวนตัวไปทำงานด้วยแล้ว” หญิงแกร่งยิ้มพลางหันซ้ายขวา
มองรถบนท้องถนน

“เฮ้อ ถึงแล้ว” เมื่อเลี้ยวซ้ายตรงสี่แยก รถก็จอดริมฟุตบาทหน้า
โรงเรียนพอดิบพอดิ ฉันทยืนชนบัตรใบละร้อย สองใบให้อย่างไม่นึกเสียดาย
แม้จะเกินราคามิเตอร์กว่าเท่าตัวก็ตาม

“ไม่ต้องทอนนะคะ ขอบคุณมากค่ะ” ฉันทหันไปยิ้มให้เธอทีหนึ่ง
ก่อนลงจากรถด้วยสายตาที่มองโรงเรียนเปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง

ไม่น่าเชื่อว่าการโดยสารรถแท็กซี่ในวันนั้น ทำให้ฉันทได้เปิดมุมมอง
ใหม่ของชีวิตที่มีค่ายิ่งกว่าเงินสองร้อยบาท หรือแม้สองพันบาทก็ตาม เป็นมุม
ที่ไม่เคยคิดจะมองสักครั้งจากความยุ่งวุ่นวายในชีวิตนักเรียน บางครั้งก็ถอย

บางครั้งตัดพ้อต่อว่า แต่เมื่อนึกย้อนไปแล้วยังมีคนอีกมากมายที่ต่อสู้ดิ้นรน
เพื่อการศึกษาที่เป็นเพียงกิจวัตรประจำวันปกติของฉันทว่ากลับกลายเป็น
ความต้องการสูงสุดของคนกลุ่มหนึ่งโดยไม่รู้ตัว

ผลงานของ พิมพ์ชนก ณ พัทลุง โรงเรียน มาแตร์เดอีวิทยาลัย

“อาจจะถูกหว่านแปลก อาจจะถูกหว่านพละภาค แต่นั่น
 เชื่อกันตลอดว่าทุกอย่างเราสามารถมองได้หลายมุม และทำได้หลาย
 มุมมองเช่นกัน พุดให้ฟังเข้าใจง่ายก็คือ การคิดนอกกรอบอย่างไรละ
 ‘Think outside the box to expand the box’ ”

การศึกษาที่ ‘เรา’ ต้องการ

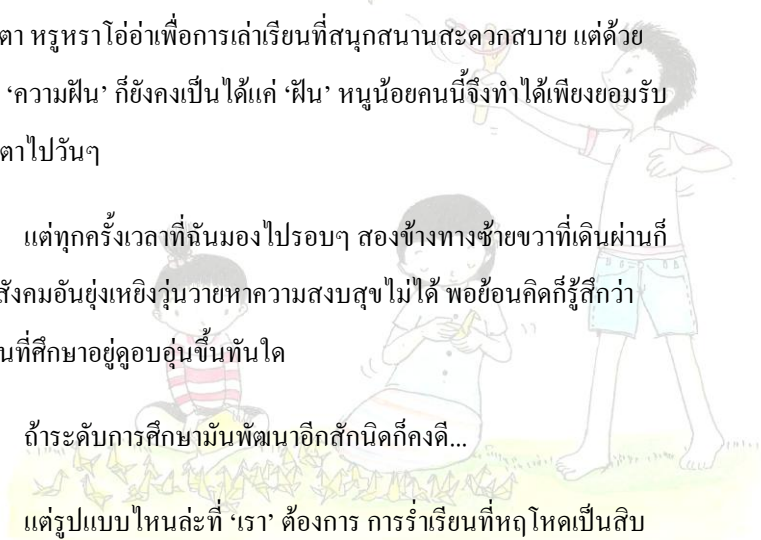
ฉันเป็นหนึ่งในเด็กตัวน้อยคนหนึ่งที่เคยฝืนถึงโรงเรียนที่สาวงาม
 สะอาดตา หรูหราโอ่อ่าเพื่อการเล่าเรียนที่สนุกสนานสะดักสบาย แต่ด้วย
 ความที่ ‘ความฝัน’ ก็ยังคงเป็นได้แค่ ‘ฝัน’ หนูน้อยคนนี้จึงทำได้เพียงยอมรับ
 โชคชะตาไปวันๆ

แต่ทุกครั้งที่ฉันมองไปรอบๆ สองข้างทางซ้ายขวาที่เดินผ่านก็
 พบกับสังคมอันขุ่นเหงิวนวญหาความสุขไม่ได้ พอย้อนคิดก็รู้สึกว้า
 โรงเรียนที่ศึกษาอยู่ดูอบอุ่นขึ้นทันใด

ถ้าระดับการศึกษามันพัฒนาอีกสักนิดก็คงดี...

แต่รูปแบบไหนล่ะที่ ‘เรา’ ต้องการ การเล่าเรียนที่สนุกสนานเป็นสิบ
 ชั่วโมงต่อวันเพื่อการเป็นสุดยอดนักเรียนดีเด่นแห่งชาติสำหรับอนาคตการ
 ทำงาน หรือเรียนด้วยความสนุกสนานสบายๆ แล้วค่อยไปลำบากเอาดาบหน้า

ไม่ว่าจะแบบไหนสำหรับฉันก็ไม่เท่ากับ ‘ความอิสระ’ สิ่งนี้คือคำที่
 ควรจะปรากฏในสังคมไทยได้แล้ว อยากจะทำอะไรก็ทำโดยมีกรอบบางๆ ที่

เรียกว่า ‘กฎ’ มาล้อมเอาไว้ ไม่จำเป็นต้องผูกมัดจนเกินไปแต่จะปลดปล่อยให้
นอกกรอบนอกทางก็ไม่สมควร

นี่เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่ฉันคิดว่าอาจจะสอนใครหลายๆ คนได้ มัน
เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นสมัยยังเด็กๆ

เมื่อครั้งที่ฉันอายุเพียงเก้าขวบเคยมีโอกาสดำเนินตัวแทนห้องไปพบบ
นกกระดาดให้กับผู้ประสพภัยทางตอนใต้ของประเทศไทย ตอนแรกก็พับไม่
ถนัดนักเรียกได้ว่าไม่เคยทำมาก่อนเลยด้วยซ้ำ จนต้องให้เพื่อนสอนอยู่พัก
หนึ่ง

‘นกเป็นสัญลักษณ์ของสันติภาพ’ นั่นคือสิ่งที่คุณครูเป็นผู้บอกกับ
ฉันในตอนนั้น แต่ฉันก็ยังสงสัยไม่เข้าใจว่าการพับนกเหล่านี้มันจะช่วยให้
เรื่องราวดีขึ้นตรงไหน ในเมื่อมันก็เป็นเพียงกระดาษที่ถูกดัดแปลงจนเป็น
รูปร่างขึ้นมาเท่านั้น ฉันได้ลองถามครูด้วยความสงสัย “คุณครูคะ ทำไมต้อง
พับนกกระดาดด้วยล่ะคะ”

ท่านตอบไม่ต่างจากที่เคยอธิบายตอนขออาสาสมัครเท่าไร “ก็
เพราะมันสื่อถึงสันติภาพอย่างไรล่ะ”

ฉันในตอนนั้นไม่เข้าใจหนักยิ่งกว่าเดิม ในใจมีแต่คำถามมากมายที่
อยากถามแต่ก็เข้าใจว่าคุณครูก็คงตอบกลับมาไม่ต่างจากเดิมนัก เด็กประถม
ตัวน้อยๆ จะมีสิทธิมีเสียงอะไรมากนักล่ะถูกไหม?

พอไม่ได้คำตอบที่คาดหวังจึงเดินกลับไปนั่งพับนกน้อยต่อ จากการที่นำมาหลายสิบตัวจึงไม่เป็นการยากอีกต่อไปที่จะพับมันออกมาในเวลาอันสั้น ในไม่ช้าก็มีนกกระดาษอยู่เกลื่อนโต๊ะจนเหมือนทะเลนกเลยทีเดียว

แต่जूา กระดาษที่ฉันทัดพับก็หมดลง พอหันไปรอบๆ ก็เห็นว่าของเพื่อนๆ เองก็ใกล้หมดกันเต็มทนจึงไม่อยากจะไปขอแบ่งมา ฉันทะเลียบไปเห็นหนังสือพิมพ์ที่ครูนำมารองโต๊ะกัน ไม่ให้เป็นรอยจากการตบุ่นตบนี้แล้ว ก็เกิดความคิดบางอย่างขึ้น ‘ทำไมไม่ลองพับนกกระดาษจากหนังสือพิมพ์ล่ะ’

ฉันทัดหนังสือพิมพ์เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดไม่ต่างจากที่คุณครูทำให้พวกเราฝึกพับนิดๆ หน่อยๆ มันก็ออกมาหน้าตาไม่ต่างจากนกตัวอื่นๆ ฉันทึ่งอย่างภูมิใจกับงานตรงหน้าที่ออกมาสำเร็จแม้มีจะเปื้อนคราบน้ำครา จากหนังสือพิมพ์บ้างก็ตาม แล้วฉันทก็ได้ยินเสียงจากคนที่คุ้นเคยเป็นอย่างดีคือ “ชนิกานต์ หนูทำอะไร?”

ฉันทหันไปยิ้มแล้วชูผลงานชิ้นเอกให้ท่านดูอย่างภูมิใจ “นกกระดาษจากหนังสือพิมพ์ไงคะ”

“ครูตัดกระดาษมาให้เพิ่มแล้ว ไปล้างมือแล้วเลิกใช้หนังสือพิมพ์ซะนะ” คุณครูยื่นกระดาษสี่ที่ถูกต้องเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสพร้อมสำหรับการพับให้ฉันทด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม

แต่ฉันยังไม่ออกสัณนิคิดเดียว... “ทำไมถึงใช้กระดาดหนังสือพิมพ์ ไม่ได้ละคะ คุณครูสอนว่าพวกมันทำจากต้นไม้เหมือนกันนี่นา ถึงมันจะไม่มีสีสันเหมือนกระดาดสีของครูก็เถอะ...แต่ก้นกระดาดเหมือนกันไม่ใช่เหรอ”

ในตอนนั้นสุดท้ายฉันก็เดินไปล้างมือด้วยอารมณ์ไม่สู้ดีนัก ฉันยังคงมีแต่คำถามมากมายไม่รู้จบ ด้วยความเป็นเด็กก็อดไม่ได้ที่จะสงสัย แต่ถ้าทำได้ตอนนี้ฉันอยากเดินกลับไปหาอาจารย์ที่สอนฉันตอนนั้นและบอกท่านสักนิดว่า... ‘ถึงแม้มันจะทำจากกระดาดที่ต่างกันแต่ก็ล้วนถูกพับออกมาเป็นนกน้อยด้วยกันทั้งนั้น’

มันไม่สำคัญหากเราจะพับมันจากกระดาดนิยสารหรือหนังสือพิมพ์เพราะสุดท้ายมันก็ออกมาเป็นรูปร่างของสิ่งที่เรียกว่า ‘นก’ เหมือนๆ กัน เพื่อนหลายคนถามฉันว่าทำไมต้องทำให้ยุ่งยากด้วย แต่ฉันคิดว่าเป้าหมายของการพับครั้งนั้นคือการให้มันเป็นของขวัญแด่คนที่กำลังประสบกับปัญหาไม่ใช่การจัดประกวด ‘พับนกคิดเด่น’

ทุกคนต่างสามารถเลือกเส้นทางของตัวเองได้ทั้งนั้น บางเส้นทางอาจจะไปสู่เป้าหมายเดียวกันก็ว่าได้ ก็เหมือนกับการจะเดินทางไปเชียงใหม่ทั้งไปทางรถไฟ ทางเครื่องบิน หรือแม้แต่การเดินทางไปเชิงเขา นกกระดาดจากหนังสือพิมพ์ตัวนั้นเอาไว้เพื่อคอยย้ำเตือนให้ลองอะไรใหม่ๆ อยู่เสมอ

อาจจะถูกหาว่าแปลก อาจจะถูกหาว่าประหลาด แต่ฉันเชื่อมั่นตลอด
ว่าทุกอย่างเราสามารถมองได้หลายมุม และทำได้หลายมุมมองเช่นกัน พุคให้
ฟังเข้าใจง่ายก็คือ การคิดนอกกรอบอย่างไรล่ะ ‘Think outside the box to
expand the box’

เพราะฉะนั้นแล้ว...ไม่ว่าจะการศึกษารูปแบบใด ฉันคิดว่า ‘เรา’ ควร
จะเป็นผู้ ‘เลือก’ เอง

ผลงานของ ชนิกานต์ งามวสุศิริ โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย

“เด็กสาวเปิดโปรแกรมไมโครซอฟเวิร์ดขึ้นมาจากแถบเมนู
ด้านล่างก่อนจะเรียบเรียงเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นกับเธอเอาไว้ใน
สมองแล้วค่อยๆ จรดปลายนิ้วลงบนคีย์บอร์ด..”

“เราเรียนวิชาเลขกันไปทำไมคะ?”

เสียงเล็กๆ ที่เปล่งประกาย

“เราเรียนวิชาเลขกันไปทำไมคะ?”

ประโยคเรียบง่ายที่สื่อความหมายในตัวของมันเองอย่างชัดเจน
ส่งผลให้สายตาทุกคู่ในห้องเรียนพากันจับจ้องมายังต้นเสียงเป็นตาเดียว
บรรดาเก๊ากิจจรร้านขามบ้ายแก่แตกออกเป็นเสียงๆ เมื่อเด็กสาวคนหนึ่งยก
มือขึ้นถามหลังจากที่ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์เอ่ยว่า “มีใครสงสัยอะไร
เปล่า?”

ดวงตาสีดำสนิทมองลอดแว่นตาออกไปเบื้องหน้าและรอฟังคำตอบ
อย่างมั่นคง เธอไม่ใช่เด็กเกรหรือโง่งม ในทางตรงกันข้ามเธอได้อันดับหนึ่ง
ของห้องในการสอบเกือบทุกครั้ง ถึงแม้เธอจะเป็นคนช่างคุยและไม่ตั้งใจ
เรียนเท่าใดนักแต่รูปลักษณ์ภายนอกและคะแนนที่ได้ส่งผลให้เด็กสาวดูคงแก่
เรียนอย่างประหลาด น้อยคนนักที่จะรู้ว่าสาเหตุที่ทำให้เธอสายตาสั้นจนต้อง
ใส่แว่นหนาตะอะไม่ได้มาจากการขะมักเขม้นเรียนแต่เป็นเพราะเธอชอบอ่าน
หนังสือทุกชนิดยกเว้นหนังสือเรียนต่างหาก

“แค่वलบลคุณหารก็ยังพอเข้าใจแต่พวกกระดับสูงๆนี่ไม่เห็นจะมีประโยชน์จริงนะคะ หลังจากนั้นถ้าไม่ได้เรียนคณะที่เกี่ยวข้องก็คงไม่ได้ใช้อีก ไม่มีใครคิดราคาข้าวแกงเป็นเศษส่วนหรือตั้งราคาข้าวของให้ติดรูปหรรอกะ ถ้าเรียนเอาไว้แค่ใช้สอบแล้วเราจะเรียนไปทำไมคะ”

เธอพูดด้วยความคิดตัวเองอีกครั้งเมื่อไม่ได้รับคำตอบใดๆนอกจากความเงียบ

“ก็เรียนเพื่อพัฒนาสมองนะสิ” อาจารย์สาววัยกลางคนขมวดคิ้วก่อนจะตอบคำถามอย่างใจเย็น

“เคยมีครั้งไหนที่ครูสอนแล้วมีคนผ่านเกินครึ่งห้องไหมคะ ในเมื่อเรียนไปเด็กก็ไม่เข้าใจอยู่ดีมันก็ไม่ต่างอะไรกับการไม่ได้เรียน ถ้าไม่มีครูที่สามารถสอนให้เด็กเข้าใจได้ก็ไม่ต้องมีการสอนวิชานี้ไปเลยจะดีกว่า”

“คนที่ชอบเรียนวิชาเลขก็มี ถ้าใช้ความคิดตัวเองเป็นบรรทัดฐานเธอมันก็เป็นแค่เด็กเห็นแก่ตัวคนหนึ่ง”

“หนูไปสอบถามมาแล้วค่ะ คนที่เก่งจริงๆและชอบวิชานี้ที่สุดมีไม่เกินห้องละห้าคน”

“เธอได้เกรดศูนย์วิชานี้!!” อาจารย์สาวทุบโต๊ะดังปังก่อนจะประกาศแล้วสาวเท้อออกไปจากห้องเรียนในทันที

“ไม่ได้อยากจะชวนทะเลาะสักหน่อย..ก็ครูบอกเองนี่นาว่ามีใครอยากถามอะไรripeเล่าแค่แสดงความคิดเห็นของตัวเองก็ผิดด้วย...ถ้ามันไม่ได้เป็นแบบนี้ก็อธิบายให้เข้าใจซะสิเด็กสาวถอนหายใจยาวแล้วส่ายหน้าอย่างเบื่อหน่าย

“ถ้าประเทศไทยยังมีการตัดเกรดตามอารมณ์คนสอนแบบนี้...ก็ไม
อยากจะทำหัวอะไรแล้วแหละ”

“ไม่น่าเชื่อว่าจะกล้าพูด แกนี่สุดยอดจริง”

“เจ๋งว่ะ!”

“สุดยอดคค ฮีโร่ของพวกเรา!”

“ขอบคุณที่ช่วยถ่ายทอดความรู้สึกของนักเรียนทุกคน ฮ่าๆๆ”

“เท่สุดๆ กล้ามาก!”

พวกแกก็พูดได้สิ คนที่ติดคุนขัวิชาเลขมันฉันคนเดียวนี่นา...

เด็กสาวนอนฟูบอยู่กับโต๊ะพลางคิดถึงวีรกรรมของตัวเองในวิชาคณิตศาสตร์
แล้วสายหัวไปมาเพื่อไล่ความคิดไร้สาระต่างๆ ให้ออกไปจากหัว

“นักเรียนตรง....ทำความเคารพ” เสียงของหัวหน้าห้องดังขึ้นเพื่อ
เรียกสติของเหล่านักเรียนและบอกว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาต่อไปได้เข้ามา
เรียบร้อยแล้ว

เด็กสาวขยับตัวลุกขึ้นยืนตรงตามคำสั่ง

“สวัสดีครับ สวัสดีค่ะ”

“นั่งลง ครูจะประกาศคะแนนสอบ” อาจารย์ผู้สอนวิชา

พระพุทธศาสนาทำหน้ามึงทิ้งเสียจนเด็กสาวอดหัวน้ใจกับคะแนนที่กำลังจะ
ได้สินไม่ได้

“เต็มสิบนะ ศักดา เจ็ด...เดวิด แปด..ชลลดา แปด”

ชื่อของเพื่อนร่วมห้องค่อยๆ ดังออกมาจากปากครูอย่างไม่รีบร้อน ถึงคะแนน

จะไม่ได้ดีเลิศแต่ก็ไม่ถึงกับแย่มากนัก

“กันขณัญฐ์” เด็กสาวกลั่นหายใจเล็กน้อยเมื่อได้ยินชื่อตัวเอง

“ได้หก”

หก?...

เป็นไปได้อย่างไร...เธอไม่เคยได้ต่ำกว่าเก้าด้วยซ้ำ...

“ครูผิดหวังมาก เธอเลขคะแนนดีมาตลอดในวิชานี้”

“ถือว่า..หนูขอกระดาศคำตอบได้ไหมคะ”

หลังจากจบคาบเรียนที่แสนอึดอัด เด็กสาวก็ตัดสินใจเดินขึ้นไปยังห้องพักครู เพื่อดูว่าอะไรคือสิ่งที่ทำให้คะแนนของเธอเป็นเช่นนั้น อาจารย์หนุ่มพยักหน้า น้อยๆ แล้วยื่นกระดาษสีขาวมาให้ ในการสอบเก็บคะแนนครั้งก่อนมีคำถาม อัตนัยสองข้อ ข้อละห้าคะแนน บนกระดาษคำตอบของเธอมิด้วางหนังสือที่เรียง เป็นระเบียบอัดแน่นอยู่เต็มหน้ากระดาษ เมื่อลองมองดูก็พบว่าเธอได้คะแนน เต็มในข้อแรกและได้หนึ่งคะแนนในข้อสอง

เด็กสาวรีบอ่านข้อนั้นในทันทีแต่แล้วก็ต้องขมวดคิ้วเมื่อเธอไม่สามารถเข้าใจได้ว่าเพราะเหตุใดคำตอบของเธอจึงไม่ได้คะแนน

2.นักเรียนคิดว่าหากเราต้องการให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความสงบสุข สมาชิกในสังคมควรปฏิบัติตนอย่างไร

ตอบ เราควรจะปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของแต่ละสังคมนั้นๆ อย่างเคร่งครัดเพื่อจะได้ไม่เป็นการเบียดเบียนหรือก่อความลำบากให้กับคนอื่น ๆ

“..คือ..หนูตอบผิดตรงไหนหรือคะ” เด็กสาวเอ่ยถามด้วยความสงสัยอย่างถึงที่สุด

“ผิดเพราะวิชานี้คือวิชาพระพุทธศาสนานะสิ”

ยังได้ฟังคำอธิบายเธอก็ยิ่งงุนงงและไม่เข้าใจมากกว่าเก่า

“ครูไม่ปฏิเสธเลยว่าคำตอบของเธอน่าจะได้เต็มอย่างแน่นอนในวิชา กฎหมายและหน้าที่พลเมือง แต่น่าเสียดายที่นั่นไม่ใช่คำตอบที่เหมาะสมกับวิชาพระพุทธศาสนา”

“หนูไม่เข้าใจ..ที่ครูพูด”

“เธอต้องตอบว่าควรปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาต่างหาก ถึงจะได้คะแนน เข้าใจรึยัง?”

เด็กสาวกระพริบตาปริบๆ เรียวคิ้วยังคงขมวดแน่นอย่างไม่อยากจะยอมรับคำตัดสินนี้

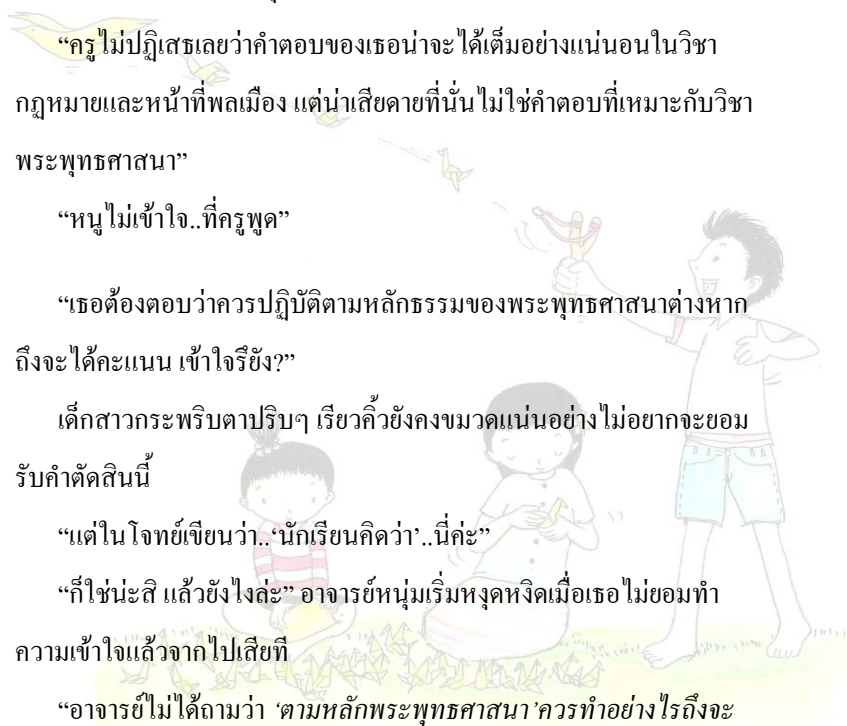
“แต่ในโจทย์เขียนว่า..‘นักเรียนคิดว่า’..นี่ค่ะ”

“ก็ใช่นะสิ แล้วยังไงล่ะ” อาจารย์หนุ่มเริ่มหงุดหงิดเมื่อเธอไม่ยอมทำความเข้าใจแล้วจากไปเสียที

“อาจารย์ไม่ได้ถามว่า ‘ตามหลักพระพุทธศาสนา’ ควรทำอะไรถึงจะสงบสุขสักหน่อย อาจารย์ถามว่า ‘นักเรียนคิดว่า’ ควรทำอะไรถึงจะสงบสุขต่างหาก แล้วในเมื่อคำตอบนี้คือความคิดของหนู ทำไมมันผิดล่ะคะ”

“ผิดก็คือผิดนั่นแหละ กลับบ้านไปได้แล้ว”

ทันทีที่พูดจบอาจารย์หนุ่มก็หันไปทำงานที่ค้างอยู่ตรงหน้าต่อทันที

ทำไมถึงไม่ยอมฟังล่ะ...ทำไมถึงไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของฉันบ้างเลย...

“เฮ้อ...” เด็กสาวถอนหายใจยาวแล้วกลิ้งตัวไปมบบนเตียงนุ่มๆอย่างเกียจคร้าน

“วันนี้มีแต่เรื่องแย่ๆ” เธอบ่นพึมพำก่อนจะลุกเดินไปเปิดคอมพิวเตอร์เพียงไม่นานกระบวนการเปิดเครื่องก็เสร็จ เด็กสาวเข้าเว็บบอร์ดที่เธอใช้ประจำเพื่อปลดปล่อยอารมณ์ความเครียดไปกับมนตราแห่งโลกสองมิติ พลันสายตาได้เลื้อยไปเห็นหัวข้อสนทนาหนึ่งที่แสนจะเหมาะสมความรู้สึกของเธอในเวลาอันยิ่งยวด

การประกวดงานเขียนเยาวชน "การศึกษาที่ฉันต้องการ" ปฏิวัติ

การศึกษา จากปลายปากกาเยาวชน

เอ...?

มีอยู่จริงๆเหรอ...

ที่เราสามารถส่งผ่านเสียงเล็กๆที่ไร้พลังนี้ให้เปล่งประกายออกไปสู่โลกกว้างได้...

ที่แบบนั้นนะ...มีอยู่จริงอย่างนั้นเหรอ...

จากปลายปากกาของฉัน...จากเสียงของฉัน..จากความคิดของฉัน...

จะสามารถส่งไปถึงทุกคนได้จริงๆนะเหรอ...?

เด็กสาวเปิดโปรแกรมไมโครซอฟเวิร์ดขึ้นมาจากแถบเมนูด้านล่างก่อนจะ
เรียบเรียงเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นกับเธอเอาไว้ในสมองแล้วค่อยๆ จรดปลายนิ้ว
ลงบนคีย์บอร์ด..

“เราเรียนวิชาเลขกันไปทำไมคะ?”

ผลงานของ นางสาวกัญญ์พร จันทร์ทอง โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอ
วัง นนทบุรี

“มีลูกผู้ชายไว้สืบสกุล แต่มีลูกผู้หญิงเหมือนมีส้วมไว้หน้าบ้าน”

“ลูกผู้หญิงไม่ต้องให้เรียนสูง เคี้ยวแต่งงานไปก็กลายเป็นคนของตระกูลอื่น”

รึมนามที่ขวางหน้า

สมศรีเฝ้ามองความเป็นไปของเด็กหญิงนก เด็กผู้หญิงข้างบ้านด้วยความสงสารและความเป็นห่วงอย่างเจิบๆ ชะตาชีวิตลูกผู้หญิงลูกจีนแต่ละคนในละแวกนี้ ดำเนินไปอย่างไม่แตกต่างกันนัก เกิดมาในครอบครัวที่ยากจน มีพี่น้องเกิดไล่ๆ กันเป็นพรวนอีกหลายคน พ่อแม่ต้องทำมาหากินปากกัดตีนถีบ ทุกบาททุกสตางค์ที่หามาได้ หมายถึงลมหายใจต่อชีวิตของคนทั้งครอบครัว ทุกคนในครอบครัวจีนมีหน้าที่ที่ทุกคนจะต้องรับผิดชอบ ไม่เว้นแม้แต่เด็กๆ เจ้าลูกชายคนโตช่วยพ่อแม่เงินรถออกไปหน้าปากซอย ลูกชายคนรองยกของเต็มสองมือตามไป ส่วนเด็กหญิงนกถูกสาวคนเล็กรับหน้าที่ประจำอยู่หน้าร้านช่วยพ่อแม่ขายกล้วยเคี้ยว ตั้งแต่กลับจากโรงเรียนเรื่อยไปจนถึง 4-5 โมง จึงจะได้เก็บรถเข็นปิดร้านเข้าบ้าน หลังจากเก็บล้างจานชามทำความสะอาดอุปกรณ์ แปร่งพื้นอาบนํ้านอนก็ปาเข้าไปเกือบเที่ยงคืน เป็นแบบนี้ทุกวัน วันจนกลายเป็นกิจวัตรประจำวัน

นอกเหนือไปจากความขัดสนความยากลำบากในการดำเนินชีวิตแล้ว สิ่งที่ลูกผู้หญิงลูกจีนเกือบทุกคนได้รับก็รู้สึกเหมือนกัน คือ ความรู้สึก

น้อยเนื้อต่ำใจราวกับเป็นพลเมืองชั้นสองของครอบครัว สักคี่ศรีของความเป็นคนถูกบั่นทอนลงเหลือเพียงครึ่ง สมศรีเองก็เคยประสบมาก่อน เธอถูกจำกัดสิทธิ์ทุกอย่างในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการกิน การอยู่ การออกความเห็น ทุกคนทานข้าวพร้อมกันก็จริง แต่ลูกผู้หญิงไม่มีสิทธิ์ที่จะหยิบเนื้อหมูเนื้อไก่ จนกว่าผู้ชายในบ้านจะอิ่มเสียก่อน พวกผู้ชายเขาคูยกันเรื่องนั้นเรื่องนี้ แต่ผู้หญิงไม่อนุญาตให้อ้าปากออกความคิดเห็น เด็กหญิงนั้นก็คงไม่ต่างไปจากวัฏจักรนี้นัก

ช่วงหนึ่งมานี้สมศรีสังเกตเห็นว่า นกชิมเสร์้าผิดปกติ เพราะเธอใกล้จะจบ ป.6 เต็มทนในขณะที่เพื่อนๆ ในห้องพากันหาที่เรียนต่อชั้น ม.1 ทุกคนคุยกันถึงการเตรียมสอบเข้าโรงเรียนต่างๆ แต่ครอบครัวของนกกำลังหางานในโรงงานให้เธอทำ เธอจะไม่ได้เรียนหนังสืออีกต่อไปแล้ว นกกำลังจะเดินตามรอยของรุ่นพี่ที่ชื่อสมศรี สมศรีต้องออกจากโรงเรียนตอน ป.4 และเริ่มทำงานตอนอายุ 11 ขวบ ตอนนั้นสมศรีไม่ได้เสร์้าอะไรมากมายนัก เพราะผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และเธอก็รู้ชะตาชีวิตของเธอคืออยู่แล้ว ซึ่งแตกต่างจากนกที่เป็นเด็กขยันเรียน ขยันอ่าน ครูบาอาจารย์เพื่อนนักเรียนรวมถึงคนแถวบ้าน ต่างพากันชื่นชมในความเรียนเก่งของนก ใครๆ ก็ต่างพูดว่านกต้องมีอนาคตที่สดใส เพราะเรียนเก่งโดดเด่นขนาดนี้ นกยิ่งเป็นตาเป็นประกายทุกครั้งที่ได้รับคำชม มันทำให้เธอมีความหวังว่า พ่อแม่จะยอมให้เธอเรียนต่อ เธอวาดฝันว่าเธอจะโตเป็นผู้ใหญ่ที่แต่งตัวสวยๆ ไปทำงานในบริษัทใหญ่ๆ แต่แล้วรวมกับฟ้าดล่มลงตรงหน้า ความฝันของเธอพังทลายทันทีที่พ่อแม่บอกว่า จบ ป.6 แล้วจะให้เธอเลิกเรียนหนังสือ แล้วให้ไปทำงานในโรงงานเย็บผ้า

ไม่อยากเชื่อเลยว่ามันเป็นเรื่องจริง เธอเพิ่งอายุ 13 แต่อีกไม่กี่วันต้องไปทำงาน
ในโรงงาน

นับแต่นั้นมานักชิมเคร้าตลอดเวลา ดำเนินชีวิตไปอย่างซักกะตาย
ไปวันๆ สมศรีได้แต่คอยปลอบใจเท่าที่จะทำได้ เธอไม่อยากเห็นเด็กหญิงใน
สภาพนี้ ไม่อยากให้ความคิดความเชื่อของคนจีนทั่ว

มีลูกผู้ชายไว้สืบสกุล แต่มีลูกผู้หญิงเหมือนมีส้วมไว้หน้าบ้าน

ลูกผู้หญิงไม่ต้องให้เรียนสูง เดี่ยวแต่งงานไปก็กลายเป็นคนของ
ตระกูลอื่น

เพราะแนวความคิดนี้มิใช่หรือ ที่ปิดกั้นอนาคตผู้หญิง ที่ทำให้ผู้หญิง
เก่งๆ หลายคนสูญเสียโอกาสในชีวิต บางครั้งสมศรีมองไปรอบๆ ตัว เห็น
เพื่อนบ้านอาเจียงเย็บผ้าข้างบ้าน หรืออาซื้อร้านขายของชำปากซอย ยังเคย
คิดเล่นๆว่า ถ้าสองคนนี้ได้เรียนหนังสือ อาเจียงเย็บผ้าอาจจะเป็นเจ้าของ
โรงงานเสื้อยืดส่งออกต่างประเทศ อาซื้อขายของชำอาจจะกลายเป็นเจ้าของ
ร้านสะดวกซื้อที่กระจายตัวอยู่ตามชุมชนทั่ว ไปก็เป็นได้ น่าเสียดายโอกาส
ของลูกผู้หญิงจริงๆ

และแล้ววันสุดท้ายของการเป็นเด็กนักเรียนก็มาถึง แม้ว่าเกรดใน
สมุดพกของเธอจะสวยหรู แต่เด็กหญิงก็ไม่มีกำลังใจจะอวดเกรดให้ใครดู ได้
แต่เดินก้มหน้าหลบหลีกผู้คน เพื่อเลี่ยงที่จะตอบคำถามว่า ไปเรียนต่อที่ไหน

เธอไม่ต้องการได้ยินคำว่า โท ไม่ได้เรียนต่อ น่าเสียคายนะ เธอไม่ต้องการให้ใครมาสงสาร

อีก 3 วันต่อมา นกได้เข้าทำงานในโรงงานตามที่พ่อแม่ได้ขอร้องให้ เพื่อนบ้านฝากงานให้ เธอเป็นเด็กเพียงคนเดียวในโรงงานนี้ มีหน้าที่พับเสื้อ ขีดใส่ถุงอยู่ในแผนกแพ็คเกจ จากนั้นก็นำไปเรียงใส่กล่องกระดาษ งานไม่หนักเกินไปกว่าแรงงานเด็กจะทำได้ วันๆ เธอแทบไม่ได้พูดจาเล่นหัวกับใคร มีก็ทำงานเป็นระวิงในขณะที่หัวก็คิดแต่เรื่องเรียน จะทำอย่างไรจึงจะได้กลับไปเรียนต่อ ยิ่งคิดหมกมุ่นมือก็ยิ่งพับเร็วขึ้น ยิ่งพับเร็วขึ้นก็เกิดความชำนาญ ช่วงเวลาทดลองงาน 3 เดือนผ่านไปอย่างรวดเร็ว หัวหน้างานเรียกไปพบและบอกเธอว่า เธอได้รับการบรรจุเป็นพนักงาน พร้อมกับคำชมว่าเป็นพนักงานใหม่ที่ทำงานดีมาก ไม่พูด ไม่คุย ไม่อู้ พับได้เร็วและสวยงาม เรียบร้อย เด็กหญิงยิ้มได้เป็นครั้งแรกในรอบ 3 เดือน อย่างนี้ก็มีสิ่งดีๆ เกิดขึ้นในชีวิตบ้าง นกบอกกับตัวเอง

หลังจากวันนั้น สมศรีเริ่มเห็นนกค่อนข้างลงบ้าง ใบหน้าเป็นอิมให้พี่ๆ ป้าๆ ในโรงงานบ้าง แต่พอถึงเวลาทำงาน เธอก็จะก้มหน้าก้มตาทำงานอย่างตั้งใจ ส่วนสมองก็แยกการทำงานจากมืออย่างสิ้นเชิง เธอยังคงคิดถึงเรื่องการเรียนต่อตลอดเวลา มันต้องมีหนทางสิ คูนๆ ว่าจะได้ขึ้นจากที่ไหนสักแห่งว่า มีคนที่เรียนไปทำงานไป จนสำเร็จการศึกษาเขาทำอย่างไรกันนะ

ในช่วงที่ยังคิดอะไรไม่ออก หาทางออกเรื่องเรียนยังไม่ได้ นกยังคงทำงานอย่างตั้งอกตั้งใจ ความจริงทำงานก็ดีเหมือนกัน ทำไปเพลินๆ เผลอ

แป็บเดียวถึงสิ้นเดือนก็ได้รับค่าแรงแล้ว สาวโรงงานส่วนใหญ่ก็ค่าแรงเป็นรายวัน วันไหนไม่ไปทำงานก็ไม่ได้ค่าแรง นี่เป็นเหตุผลที่ทำให้คนงานต้องไปทำงานทุกวัน

ผ่านไปหลายเดือน ถึงวันหนึ่งขณะที่นั่งกำลังซื้อขนมอยู่หน้าโรงงาน มีเด็กสาวรุ่นราวคราวเดียวกันกับเธอ เดินมาเป็นกลุ่ม 2-3 คน เธอรู้สึกคุ้นๆ เมื่อเด็กสาวเดินมาใกล้ เธอจึงรู้ว่า นี่คือเพื่อนต่างห้องตอนเรียน ป.6 นั่นเอง นกจำเพื่อนกลุ่มนี้ไม่ได้ เพราะไม่ได้สนิทกันนัก และพวกเธอก็ไม่ได้ใส่ชุดนักเรียน แต่เีะ ช่วงเวลานี้เธอควรจะอยู่ที่โรงเรียนนี่นา ทำไมพวกเธอใส่ชุดที่ต่างกันล่ะ หลังจากทักทายกันพอสมควร เพื่อนจึงกระซิบให้ฟังว่า พวกเธอพากันหนีเรียน โดยแต่งชุดนักเรียนออกมาจากบ้านตามปกติ แต่เอาชุดที่ขยใส่กระเป๋านักเรียน พอออกจากบ้านก็ไปเปลี่ยนชุดตามห้างขายส่งที่เปิดตั้งแต่ 7 โมงเช้า เปลี่ยนชุดเสร็จก็เอากระเป๋าฝากไว้ที่เคาน์เตอร์รับฝากของ จากนั้นก็เดินตัวปลิวเที่ยวต่อกันอย่างสบายอารมณ์ พวกเธอบอกว่าเมื่อเรียนเบื่อครู ก็เลยโดดเรียนไปเที่ยวแก้เซ็ง

นกได้แต่คิดอยู่ในใจว่า พวกเธอช่างไม่รู้ตัวเลขว่า โชคดีแค่ไหนที่มีโอกาสได้เรียน ฉะนั้นสิ ยังยืนอยู่ตรงนี้ ในโรงงานที่ร้อนอบอ้าว ต้องยืนพับผ้าติดต่อกันครั้งละ 4 ชั่วโมง ถ้าฉันทนเธอฉันจะไม่ทำอย่างนี้ ขอให้เธออย่าทำอย่างนี้บ่อยๆ และคิดได้ เดินให้ถูกทางโดยเร็วเถิด

ถึงแม้ทนจะพอใจที่มีเงินค่าจ้างเป็นของตัวเอง แต่เธอก็ต้องนำรายได้ส่วนใหญ่มีเงินเจือจรรอครบถ้วน เหลือเงินใช้จ่ายส่วนตัวเพียงนิดหน่อยเป็น

ค่าเสื้อผ้า ค่าอาหาร ค่าเดินทาง ไม่ว่าเธอจะขยันทำงานทุกวันพร้อมกับทำงาน
 ล่วงเวลามากเพียงไร เงินค่าจ้างตามกฎหมายแรงงานขั้นต่ำ เมื่อหักภาษี หัก
 ค่าใช้จ่ายแล้ว ก็เพียงแค่ออกิน พอใช้เดือนชนเดือนเท่านั้น ถ้าเดือนไหนมีวัน
 หรือเทศกาลพิเศษ เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ ที่จะต้องใช้เงินมากกว่าปกติ เธอ นั้น
 เธอจะมีปัญหาเรื่องเงินไม่พอใช้ทันที เวลาผ่านไป 1 ปี นกไม่มีเงินเก็บเลย มัน
 ทำให้มันรู้แล้วว่า ค่าแรงขั้นต่ำไม่สามารถ ทำให้เธอดำเนินชีวิตแบบชนชั้น
 กลางธรรมดาๆ ได้เลย

“ฉันจะต้องหนีไปจากสภาพนี้ ฉันจะไม่ยอมรับเพียงค่าจ้างอันน้อย
 นิด ชีวิตต้องดีกว่านี้”

นกบอกตัวเอง ทางเดียวเท่านั้น ฉันจะต้องมีความรู้ การศึกษาเท่านั้น
 ที่จะดูให้ชีวิตฉันดีขึ้น เสี่ยงจากสมองหรือจิตใจสำนึกซึ่งเธอก็ไม่แน่ใจ
 กำกับกับตัวเองอย่างนั้น

นกเริ่มหาข้อมูลอย่างจริงจัง ทำอย่างไรจะได้เรียนต่อ พร้อมกับ
 ทำงานไปพร้อมกันด้วยได้ และแล้วเธอก็พบทางออก นั่นก็คือการเรียนแบบ
 กสณ. นกทำงานตอนกลางวันตามปกติ และใช้เวลาตอนเย็นหลังเลิกงานไป
 เรียน กสณ. เธอต้องขอมทบทรมานปวดท้องโรคกระเพาะเนื่องจากไม่มีเวลา
 ทานอาหารมื้อเย็น เพื่อที่จะไปเรียนให้ทันเวลา เธอทำอย่างนี้ติดต่อกันมาเป็น
 เวลาหลายปี ความอดทนและความมุ่งมั่นไม่เคยหายไปจากตัวเธอ ในขณะที่
 เพื่อนที่เรียนด้วยกันตอนเริ่มต้น 40 คนเต็มห้อง เรียนเก็บวุฒิไปเรื่อยๆ ไล่
 ตั้งแต่ ป.6 ม.3 ไปจนถึง ม.6 เหลือจบการศึกษาเพียง 22คน หายไปเกือบครึ่ง

นทำงานในโรงงานเสื้อแห่งนี้มาถึง 6 ปี พร้อมๆ กับการเรียน กศน. ชีวิตสาวโรงงานที่ต้องเรียนหนังสือควบคู่ไปด้วย ไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ บางวันเมื่อยขามากจากการยืนติดต่อกันหลายชั่วโมง บางวันเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานตอนกลางวันเกินกว่าจะอ่านหนังสือตอนกลางคืน ในบางคืนเสี่ยงจากทีวีข้างบ้าน เสียงคนดูหัวเราะกันอย่างครืนเครงก็สามารถทำให้ความตั้งใจของเธอก็ไขว่ไขว่ไปได้ อยากดูละคร อยากดูรายการทอล์กโชว์แบบคนอื่นเขาบ้าง เวลาเพื่อนๆ ล้อมวงคุยกันเรื่องดาราดังอย่างออกรส นกได้แต่อ้าปากหาวไม่สามารถร่วมวงคุยได้ เพราะไม่มีข้อมูลเลย

นกได้นำวุฒิการศึกษาเทียบเท่า ม.6 ไปสมัครเข้ามหาวิทยาลัยรามคำแหง เพราะอยากจะมีโอกาสได้เรียนภาษาอังกฤษบ้าง ซึ่งเธอก็ไม่ผิดหวังเลย มีชาวต่างประเทศต่างภาษาเวียนกันมาเป็นครูสอนภาษาอังกฤษให้เธอ เธอเลยได้เก็บเกี่ยวสำเนียงหลากหลาย

4 ปีต่อมา สมศรีได้ไปร่วมงานรับปริญญาตามคำเชิญของนก วันนั้นนกรวบผมเรียบร้อย แต่งหน้าบางๆ พองาม สิ่งที่ได้โดดเด่นที่สุดคือ ดวงตาสดใส คู่ นั้น ดวงตาที่เปล่งประกายแห่งความสุข นกรู้ว่าการได้รับปริญญาในวันนี้ไม่ได้เป็นสิ่งที่รับประกันถึงความสำเร็จในชีวิต แต่มันก็เป็นก้าวหนึ่งของบันไดชีวิต เป็นพื้นฐานที่จะก้าวเดินต่อไป สมศรีเชื่อว่าน่าจะมีชีวิตที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน เพราะไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ผู้หญิงคนนี้ก็คิดเป็น และจะต้องหนักเอาเบาสู้ฝ่าฟันไปจนได้ เธอพิสูจน์ตัวเองมาแล้ว นกเลือกที่จะใช้ “การศึกษาที่ฉันต้องการ” มันเป็นแรงผลักดันชีวิตเพื่อจะเดินไปสู่เป้าหมาย มีลมมีท้อ

ระหว่างทางบ้าง แต่ก็ไม่เคยลนัย สมศรีเคยนึกเข้ากับคำตอบของนก เมื่อเด็ก
แถวบ้านถามว่า ฟีนกทำอะไรถึงเรียนด้วยทำงานด้วยแถมจบพร้อมกันกับ
เพื่อนที่เรียนอย่างเดียวในโรงเรียน ทั้งที่มีอุปสรรคจากหนามเขอะเขอะ ไม่ว่า
จะเป็นความเหนื่อยความท้อ รวมถึงการที่ครอบครัวจิ้นกิดกันไม่เห็นด้วยที่
ชวนขวยเรียนอยากเป็นอย่างฟีนกบ้าง

นกตอบยิ้มกว้าง “ชาวหนามหรือ ถ้าเจอกรี๊ดหนามมันชะ และก็
เดินข้ามมันไป ต่อให้เจอกำแพงถ้าเราไม่ยอมแพ้เราก็เดินข้ามมันไปได้”

ฟีนกสอนน้องๆ อย่างใจเย็นว่า ถ้าวันนั้น พี่ปล่อยให้ชีวิตล่องลอยไป
ตามยถากรรม พี่ก็ยังทำงานอยู่ในโรงงาน กินค่าแรงรายวันไปเรื่อยๆ อย่างดี
ที่สุดก็คงเป็นหัวหน้างาน แล้วถ้าวันหนึ่งมีคนมาเสนองานดีๆ ที่จะต้องมีวุฒิ
การศึกษา พี่คงเสียโอกาสอย่างนั้น เพราะพี่ไม่มีแม้แต่คุณสมบัติขั้นต้น
แต่เนี่ยพี่เลือกที่จะเดินไปตามทางเดินที่วาดไว้ การศึกษาเป็นบันไดพื้นฐานที่จะ
นำพาไปสู่ความสำเร็จในชีวิต พร้อมด้วยเงื่อนไขอื่นๆ ประกอบกัน การศึกษา
อย่างเดียวก็น่าไม่พอ เราก็คงทำตัวให้ดีมีคุณค่าด้วย เช่น ขยัน อดทน ซื่อสัตย์
มีความสามารถรอบรู้ สิ่งเหล่านี้สามารถเพิ่มคุณสมบัติในตัวเราให้โดดเด่น
คนเราจะต้องทำตัวเหมือนแก้วน้ำที่ไม่มีวันเต็ม พร้อมทั้งจะเรียนรู้ตลอดเวลา
ถึงแม้ว่าเราจะจบการศึกษาในระดับหนึ่ง ก็ใช่ว่า การเรียนรู้ของเราจะจบไป
ด้วย เรียนรู้อะไรก็ได้ ที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อตัวเรา ครอบครัวและสังคม
แล้วจะรู้สึกสนุกกับการเรียนรู้ อย่างพี่เองก็กำลังจะเรียนรู้เทคนิคการหางาน

ให้ได้งานติดตรงกับสาขาที่เรียนมา ไว้พี่จะมาเล่าความลับหน้าให้ฟังนะจ๊ะ...
ถ้ามีโอกาส

ผลงานของ ธิตินัย อารีรัตน์ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา 227 ถนน
พญาไท ปทุมวัน กทม. 10330

ร่วมสนับสนุนกิจกรรมโครงการ

การประกวดงานเขียนเยาวชน โครงการธรรมวรรณศิลป์

ประจำปี ๒๕๕๓ – ๒๕๕๔ หัวข้อ “ความทุกข์กับชีวิตของฉัน” โดยมีรางวัลเป็นทุนจิตอาสา และสิทธิเข้าร่วมกิจกรรมค่าย ๗ วันเพื่อบ่มเพาะตนเอง ติดตามรายละเอียดได้ทางสื่อออนไลน์

ทั้งนี้ การประกวดยังต้องการทุนสนับสนุนอีกจำนวนหนึ่ง (๔๘,๕๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๒๖/๘/๒๕๕๓) หากบุคคลใดหรือองค์กรใด สามารถสนับสนุนกิจกรรมได้ตามกำลัง สามารถติดต่อได้ทางผู้ประสานงาน

ติดตามโครงการได้ทาง

youngawakening

khianpianchiwit

www.youngawakening.org

ขอเชิญร่วมบริจาคทุนทรัพย์ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมบำเพ็ญเมตตาธิกรรมแห่ง
การตื่นรู้ผ่านโครงการภายใต้สถาบันยุวโพธิชน

ติดต่อผู้ประสานงาน ๐๘๓-๑๓๓๕๕๖๘ (คุณอนุรักษ์)

อีเมล youngawakening@gmail.com

คุณประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้เพื่อสนับสนุนกิจกรรมสร้างการเรียนรู้สู่คุณภาพชีวิตเยาวชน